

Programmabegroting 2023-2026

2023
2026

Gemeente Helmond

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	1
1.1	Begroting 2023-2026	1
1.2	Financiële begroting in 1 oogopslag	7
2	Budgettair kader en financiële ontwikkelingen	9
2.1	Grondslagen begroting	11
2.2	Budgettair kader	12
2.3	Beschikbare ruimte	13
2.4	Besteding beschikbare ruimte	16
2.5	Investeringsprogramma's	19
2.6	Meerjarenraming.....	22
3	Beleidsprogramma's	24
3.1	Programma 01: Veiligheid en handhaving.....	24
3.2	Programma 02: Werk en inkomen.....	29
3.3	Programma 03: Zorg en welzijn	34
3.4	Programma 04: Jeugd en onderwijs	40
3.5	Programma 05: Cultuur, toerisme en recreatie.....	45
3.6	Programma 06: Sport en bewegen	51
3.7	Programma 07: Economisch beleid en werkgelegenheid	54
3.8	Programma 08: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	61
3.9	Programma 09: Stedelijke vernieuwing.....	68
3.10	Programma 10: Verkeer en mobiliteit	73
3.11	Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming	79
3.12	Programma 12: Milieu	85
3.13	Programma 13: Bestuur en organisatie	94
3.14	Algemene dekkingsmiddelen.....	102
4	Verplichte paragrafen	108
4.1	Lokale heffingen	108
4.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	117
4.3	Onderhoud kapitaalgoederen	126
4.4	Financiering	129
4.5	Bedrijfsvoering.....	134
4.6	Verbonden partijen	139
4.7	Grondbeleid	158
5	Bijlagen	164
5.1	EMU-saldo	164
5.2	Overzicht structureel lasten en baten	164
5.3	Overzicht incidentele lasten en baten	165
5.4	Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	174
5.5	Reserves en voorzieningen	175
5.6	Investeringsprogramma (IVP)	177
5.7	Kansrijke investeringen 2023-2025	178
5.8	BBV Indicatoren	179
5.9	Overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld	182
5.10	Taakvelden per programma	184
5.11	Financiële positie.....	186

1 Inleiding

1.1 Begroting 2023-2026

Begin juni 2022 werd het Ambitieakkoord “Een sterker Helmond voor iedereen” gepresenteerd. Een inclusief, duurzaam en levendig Helmond: dat staat centraal in het akkoord. In een situatie waarin de kansen enorm zijn – kijk naar de schaa sprong die aanstaande is – maar waar dat ook geldt voor de uitdagingen. Tweedeling, bestaanszekerheid die onder druk staat en een klimaatverandering die onverminderd doorgaat. De kunst is om de kansen en uitdagingen met elkaar te verbinden. Problemen van nú op te lossen, maar wel op een manier die leidt tot structurele verbeteringen waar we ook in 2040 en verder de vruchten van plukken. Dat is de rode draad van de begroting die voor u ligt.

Brede Welvaart: groei als middel

Brede Welvaart is het fundament van het Ambitieakkoord én van deze begroting. Kortgezegd: winst moet niet het ultieme doel zijn van economische groei, maar is het middel om de inclusieve, duurzame en levendige stad voor elkaar te krijgen.

Het werken aan Brede Welvaart vraagt per definitie een integrale aanpak en werkwijze die de afzonderlijke beleidsterreinen overstijgt. Het ene vraagstuk moet helpen het andere op te lossen. Aanleg van natuur om ontmoeting en gezondheid te stimuleren. Verduurzaming van vervoer om de stad en bedrijventerreinen bereikbaar te houden. Ondersteunen van verenigingen om eenzaamheid te bestrijden. Die integrale aanpak willen we ook in onze begrotingssystematiek zichtbaar maken. De voorliggende begroting is in dat opzicht een tussenstap. Nieuwe accenten zijn zichtbaar binnen de 13 programma's, vooral in de paragrafen 'beleidsintensivering'. Maar uiteindelijk willen we toe naar een indeling die is gebaseerd op de principes van Brede Welvaart. Het was te kort dag na de verkiezingen, om die verandering al in deze begroting door te voeren. De volgende begroting maken we die nieuwe indeling wel zichtbaar en uiteraard doen we dat in samenspraak met de gemeenteraad. Ook de 'impactanalyse van de schaa sprong' waar de gemeenteraad via een motie om heeft gevraagd, krijgt daarin een vaste plek.

Van schaa sprong naar kwaliteitssprong

Helmond is een belangrijke steunpilaar in de economische ontwikkeling van deze regio. En deze ontwikkeling gaat hard. Brainport is van grote betekenis voor de economie van ons land en biedt daarmee ook kansen om onze stad in sociaal opzicht sterker te maken. Om koploper te blijven in de innovatieve economie moet talent ontwikkeld, aangetrokken én behouden blijven. Daarvoor is regionaal en lokaal een schaa sprong nodig wat betreft woningen, arbeidsplaatsen en aantrekkelijke voorzieningen. Voor Helmond gaat het – tot 2040 – om zo'n 15.000 nieuwe woningen en evenzoveel nieuwe banen.

Liever dan schaa sprong spreken we over een *kwaliteitssprong*. Want meer huizen en meer banen zijn uiteindelijk randvoorwaardelijk. Het gaat erom dat we het leven in de stad beter maken voor zoveel mogelijk inwoners. De basis voor die kwaliteitssprong wordt volgend jaar gelegd: in 2023 staan de nodige besluiten op stapel. Bijvoorbeeld over het centrum, waar twee-derde van de nieuwe woningen gaat landen. Op een duurzame manier, met ruimte voor groen en water. We gaan op zoek naar de juiste mix tussen wonen, winkelen, werken en verblijven. Zodat ons centrum de centrale en levendige ontmoetingsplek wordt voor Helmond en de regio, voor oud én jong. Tegelijkertijd willen we een betere spreiding van sociale huurwoningen over de stad, krijgt verduurzaming van de bestaande woningvoorraad prioriteit en investeren we in ons eigen living lab voor innovatieve oplossingen: Brainport Smart District, de wijk van de toekomst.

Er komen daarnaast enkele visies aan die de kwaliteitssprong verder inkleuren. Zoals de omgevingsvisie, die in veel opzichten de paraplu vormt voor de ontwikkeling van onze stad. Want daarin bepalen we hoe we de wijken versterken, welke ruimte we geven aan economische ontwikkeling en duurzaamheidsmaatregelen, en welke aanpassingen nodig zijn om de stad bereikbaar te houden. In 2023 is het aan de gemeenteraad om daar knopen over door te hakken.

Verder wordt er komend jaar volop gewerkt aan diverse 'deelvisies' die een uitwerking geven van het Ambitieakkoord en/of de omgevingsvisie. Zoals de cultuurvisie, die ervoor moet zorgen dat kunst en cultuur meegroeien met het ambitieniveau van onze stad. Daarop vooruitlopend is er in 2023 al geld gereserveerd voor de ontwikkeling van urban-activiteiten; onderzoek toont aan dat dat op dit moment wordt gemist. Ook ontwikkelen we in 2023 een gerichte aanpak tegen discriminatie om zo de inclusiviteit te verhogen, en komt er een integrale kijk op het ouderenbeleid; vergrijzing maakt dat urgent, vooral voor degenen die niet meer goed meekomen in de samenleving.

Eind 2022 wordt de visie op wonen, zorg en welzijn besproken in de gemeenteraad, die vooral voor kwetsbare groepen belangrijk is en bijdraagt aan vermindering van de tweedeling in onze samenleving. Verder komt er een mobiliteitsvisie, die de basis legt voor een bereikbare stad waarin tegelijkertijd klimaat, gezondheid en leefomgeving voorop staan. Voor deze visie is het uitvoeren van diverse onderzoeken noodzakelijk.

Op het gebied van klimaat en energie hebben we nog grote stappen te zetten. De klimaatverandering gaat onverminderd door en de gevolgen daarvan worden steeds merkbaarder. Uiterlijk in 2035 willen we een klimaatneutrale stad zijn en in 2050 volledig klimaatbestendig. In 2023 intensiveren we diverse projecten die daaraan bijdragen.

Op verschillende terreinen is al eerder koers bepaald en ook dat is terug te vinden in deze begroting. Zoals de economische visie die in 2022 is vastgesteld, met aandacht voor de krapte op de arbeidsmarkt en versterking van de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Ook voor versterking van de veiligheid is in 2021/2022 koers bepaald en dat ziet u in deze begroting onder andere terug in de uitbreiding van de BOA-capaciteit, meer ondersteuning van buurtpreventie, tegengaan van ondermijning en de integrale aanpak van risicojeugd.

Sociaal beleid wordt doorgezet

Op sociaal vlak wordt een groot deel van het eerder in gang gezette beleid voortgezet. Denk aan het Stadsleerbedrijf en aan de sociale teams die begin 2022 buiten de gemeente zijn gepositioneerd. De sociale teams vormen ook de komende jaren de ruggengraat van onze aanpak om iedereen te laten meedoen, rondkomen en vooruitkomen. Multifunctionele wijkaccommodaties kunnen op onze ondersteuning rekenen en het Helmonds Preventieakkoord (gezond eten en bewegen) blijven we met volle kracht uitvoeren. Dat geldt ook voor de Helmondse Educatieve Agenda, die moet zorgen voor gelijke kansen voor jeugdigen. Bijvoorbeeld via schoolbibliotheken, de verlengde schooldag en passende kinderopvang. Buurtsportcoaches stimuleren sporten en bewegen, ook de komende jaren. En we gaan uitzoeken hoe we een Helmondpas kunnen invoeren, zodat sport- en culturele voorzieningen ook voor mensen met een laag inkomen bereikbaar worden.

Natuurlijk gaan we volop door met de realisatie van Sport- en Beleefcampus De Braak, waar sport, onderwijs en sociale binding samenkomen.

Bestaanszekerheid: fonds geeft extra ondersteuning

De tweedeling is in Helmond helaas nog niet opgelost. Armoede is een hardnekkig (generatie)probleem. De bestaanszekerheid van teveel Helmonders staat onder druk. In het Ambitieakkoord hebben we al aangekondigd extra in te zetten op preventie en vroegsignalering en op het geven van bekendheid aan regelingen die we hebben. Verder krijgen meer mensen de kans om

van inkomensondersteuning gebruik te maken. Ook gaan we door met ondersteuning van de lokale coalitie Ruimte om te Leven die de positie van mensen met een achterstand wil verbeteren.

Tegelijkertijd hebben we vandáág te maken met forse prijsstijgingen, aangejaagd door de energieprijzen die de pan uit rijzen. De gevolgen zijn voor iedereen merkbaar. Zowel inwoners die het al moeilijk hadden, als inwoners boven het minimum die voorheen wel rond konden komen, raken in de knel. Voor velen van hen leidt dit tot problemen. De situatie is dan ook niet langer houdbaar. Ingrijpen vanuit de overheid om mensen te helpen het hoofd boven water te houden is nodig. Allereerst is dat een taak van onze Rijksoverheid. Op Prinsjesdag heeft de Rijksoverheid substantiële maatregelen aangekondigd, die voor een groot deel van onze inwoners tot lagere kosten moet leiden. Als gemeente spannen we ons echter ook in om onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties te steunen.

Daarvoor stellen we een koopkrachtfonds in van € 10 miljoen. Dit fonds is bedoeld om aanvullende regelingen te financieren om de gevolgen van de energiecrisis te dempen en de koopkracht te stutten. Samen met onze partners in de stad werken we aan een pakket dat op korte termijn van kracht wordt. Waarbij we ook op zoek gaan naar maatregelen die een blijvend effect hebben, zoals energiebesparing. Overigens kunnen we als gemeente niet alle problemen oplossen en proberen we ons te richten op het ledigen van de grootste nood, in aanvulling op de maatregelen die het Rijk heeft genomen.

Andere overheid

Doen wat nodig is in plaats van doen wat regel is. Waarbij niet het systeem, maar de uitwerking in de praktijk leidend is. Dat is de kern van de 'Andere Overheid' die we de komende jaren willen vormgeven. We willen een actieve, betrouwbare en dienstbare overheid zijn die niet gaat zitten afwachten maar durft te experimenteren en het voortouw neemt. Die gelijke gevallen gelijk behandelt (geen willekeur), maar ook ziet wanneer gevallen níet gelijk zijn en maatwerk nodig is. Samen met de organisatie gaan we deze omslag maken, waarin overigens de eerste stappen al zijn gezet. Zo loopt binnen het sociaal domein het project 'Maatwerk Leveren en Leren', waarbij een tijdelijke hulpstructuur is gecreëerd om professionals in staat te stellen meer maatwerk te leveren als de situatie van kwetsbare inwoners daarom vraagt. De ervaring met dit soort experimenten willen we breed uitdragen in de organisatie.

Ook de invoering van de nieuwe omgevingswet, versterking van het wijkgericht werken en ons participatiebeleid zijn onderdeel van deze andere overheid. We gaan participatie naar een hoger niveau brengen; eind 2022 wordt het nieuwe beleidskader en bijbehorend stappenplan besproken in de gemeenteraad. Maar participatie is (bijna) altijd maatwerk, dus ook hier zijn de 'mindset', duidelijkheid en transparantie belangrijker dan processen en protocollen. Een mindset die óók van andere initiatiefnemers wordt verwacht die met participatie aan de slag gaan. Verder willen we ruimte bieden aan experimentele vormen van participatie; samen met de gemeenteraad werken we dat verder uit.

Basis op orde

Helmond mag zich gelukkig prijzen met een gemotiveerde organisatie. Dat is extra zichtbaar geworden in de afgelopen jaren waarin we van crisis naar crisis holden. Er werd veel inzet gevraagd én gekregen. Maar het maakte ook zichtbaar dat onze organisatie kwetsbaar is. We hebben een slanke organisatie, en dat gaat knellen gezien de kwaliteitssprong die we met onze stad voor ogen hebben. Maar het zit 'm ook in de kwantiteit: meer inwoners vragen meer dienstverlening, meer vergunningen, meer ondersteuning van maatschappelijke initiatieven. Op een aantal kwetsbare posities wordt de organisatie versterkt, in aanvulling op de inhaalslag die in 2022 is ingezet.

Tegelijkertijd blijven we aandacht besteden aan goed werkgeverschap, met ruimte voor ontwikkeling en doorstroming. Het nieuwe Huis voor de Stad gaat zeker ook helpen bij het creëren van prettige werkomstandigheden; dat is belangrijk voor het werven en binden van personeel.

Lastendruk

De gemeentelijke lastendruk wordt bepaald door de OZB en de riool- en afvalstoffenheffing. Deze lastendruk stijgt in 2023 met 3,72% voor een huis met gemiddelde waarde.

De riool- en afvalstoffenheffingen zijn gebaseerd op de werkelijke kosten; dat is wettelijk zo bepaald. In onze gemeente zien we dat in 2023 de jaarlijkse rioolheffing voor een huishouden met ongeveer 1 euro daalt, en de afvalstoffenheffing met ongeveer 7 euro stijgt.

De OZB stijgt met 6%. Zouden we een volledige inflatiecorrectie doorvoeren, dan zou het gaan om een stijging van 8,7%. Gezien de huidige prijsstijgingen waar iedereen mee te maken heeft, kiezen we daar niet voor. Deze verhoging van 6% betekent voor een huis met een gemiddelde waarde, een stijging van 22,50 euro per jaar.

Behandelprocedure

De bestuurlijke behandelprocedure van de Programmabegroting 2023-2026 is als volgt:

- College van Burgemeester en wethouders 27 september 2022
- Raad (Algemene beschouwingen en vaststelling) 10 november 2022

Autorisatie en opzet begroting

Met deze begroting autoriseert de raad het college op programmaniveau om uitgaven te doen. Dit geldt voor het totale begrotingsbudget per programma, het investeringsbudget per programma en de bijbehorende mutaties over reserves. Het college is daarmee bevoegd uitvoering te geven aan de doelstellingen van het betreffende programma. Voorwaarde daarbij is dat het college bij de besteding van de budgetten binnen de grenzen van de geautoriseerde budgetten blijft. Binnen deze grenzen is het college bevoegd om de wijze van besteding van een programmabudget aan te passen (uiteraard wel met inachtneming van de te bereiken resultaten van het betreffende programma). Bij de jaarverantwoording legt het college verantwoording af aan de raad over de uitvoering (zijnde de besteding van de budgetten en de bereikte resultaten) van het betreffende programma. Tussentijds wordt hierover gerapporteerd door middel van Bestuursrapportages (Beraps). De Programmabegroting voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording (hierna BBV).

Portefeuilleverdeling

Burgemeester Elly Blanksma

Openbare Orde & Veiligheid, Integriteit, Bestuurs- en Juridische Zaken en Kabinet & Protocol, Handhaving (coördinatie) en Participatie (coördinatie).

Wethouder Cathalijne Dortmans

Jeugd, Onderwijs, Gezondheid, Brede welvaart/ Global Goals, Programma Andere Overheid, Preventie, Inburgering, 'Ruimte om te leven', Wijkwethouder Mierlo-Hout.

Wethouder Erik de Vries

Sociale Zaken, Armoedebeleid, Centrumontwikkeling, Schulddienstverlening, Participatiewet, Horeca, Vergunningen en Handhaving, Wijkwethouder Binnenstad en Centrum.

Wethouder Gaby van den Waardenburg

Stedelijke Ontwikkeling, Wonen en grondzaken, Schaalsprong Brainport, Ruimtelijke ordening, Omgevingswet, Vastgoed, Straatnamencommissie, Wijkwethouder Dierdonk en Helmond-Noord.

Wethouder Harrie van Dijk

Sport, WMO, Inclusie, Personeel en organisatie, Huis voor de Stad, De Braak, Wijkaccommodaties, Wijkwethouderschap (coördinatie), Antidiscriminatie en diversiteit, Wonen en zorg, burgerzaken, Wijkwethouder Helmond-West en Brandevoort.

Wethouder Marita van Lierop

Cultuur, Evenementen, Ouderenbeleid, Vrijwilligers en mantelzorgers, Stadsmarketing, Public Affairs, Toerisme en recreatie, Monumenten, Dierenwelzijn, Afval, Wijkwethouder Rijpelberg en Helmond-Oost.

Wethouder Martijn de Kort

Economie, Arbeidsmarkt, Innovatie, Financiën (inclusief inkoop), Automotive Campus, Arbeidsmigranten, Digitalisering, Glasvezelnetwerk, Regionale samenwerking, Wijkwethouder Stiphout/ Warande.

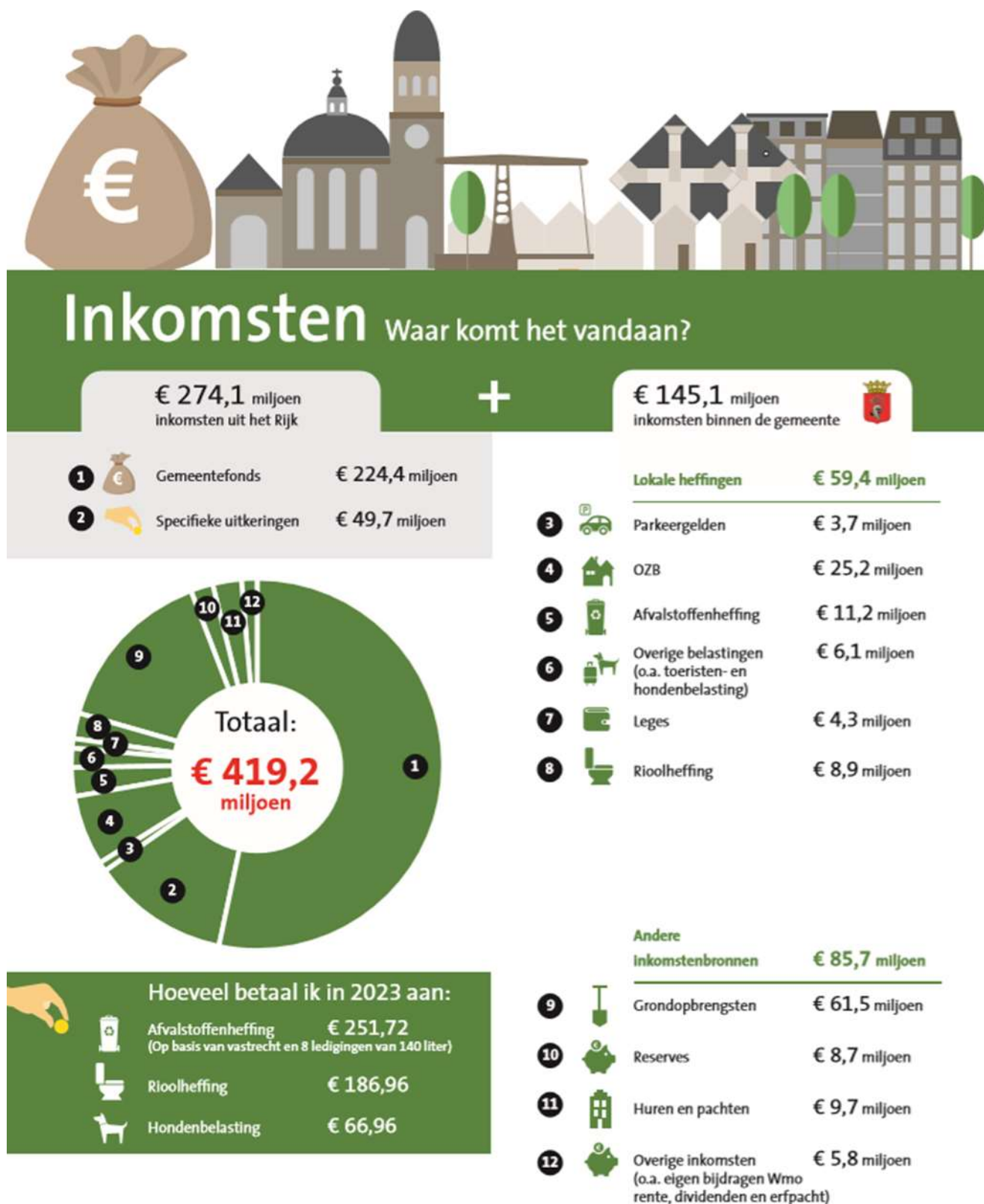
Wethouder Arno Bonte

Duurzaamheid, Klimaatadaptatie, Mobiliteit, Energietransitie, Milieu, Openbare ruimte, Natuur en water, Brainport Smart District, Wijkwethouder Brouwhuis.

Gemeentesecretaris Erik de Ruiter

Algemeen directeur ambtelijke organisatie, Secretaris college van burgemeester en wethouders

1.2 Financiële begroting in 1 oogopslag

Waar gaat het naar toe? **Uitgaven**

€ 419,2 miljoen

1		Veiligheid en handhaving	€ 9,6 miljoen	8		Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€ 70 miljoen
2		Werk en inkomen	€ 88,8 miljoen	9		Stedelijke vernieuwing	€ 2,8 miljoen
3		Zorg en welzijn	€ 58,2 miljoen	10		Verkeer en mobiliteit	€ 3 miljoen
4		Jeugd en onderwijs	€ 58,2 miljoen	11		Openbare ruimte en natuurbescherming	€ 18 miljoen
5		Cultuur, toerisme en recreatie	€ 14,8 miljoen	12		Milieu	€ 20,2 miljoen
6		Sport en bewegen	€ 8,7 miljoen	13		Bestuur en organisatie	€ 14,5 miljoen
7		Economisch beleid en werkgelegenheid	€ 4,1 miljoen	14		Algemene dekkingsmiddelen	€ 48,3 miljoen

De begroting van de gemeente Helmond geeft een beeld van de inkomsten en uitgaven. Zo is inzichtelijk waar de inkomsten vandaan komen en waar we deze aan uitgeven. Hiervoor wordt het geld verdeeld over de 13 beleidsprogramma's en de Algemene dekkingsmiddelen. Deze 14 onderdelen worden toegelicht in hoofdstuk 3 van de begroting, waar per programma wordt ingegaan op wat we willen bereiken, wat we daarvoor doen en wat het mag kosten.

2 Budgettair kader en financiële ontwikkelingen

Algemeen

Het zijn onzekere tijden. De economie ligt nu weer zwaar onder druk door de oorlog in Oekraïne en de gevolgen die dat heeft voor onze energiemarkt en de stijgende prijzen voor voedsel en materialen. De inflatie is in 2022 nog nooit zo hoog geweest. Dit vraagt onorthodoxe maatregelen van de overheden om te voorkomen dat een groot deel van haar inwoners in de financiële problemen komen. Zowel vanuit Europa als vanuit het Rijk worden enorme financiële steunpakketten voorbereid om de torenhoge energieprijzen voor de mensen die deze niet meer kunnen opbrengen te vergoeden. Ook wordt er onderhandeld om maxima te stellen aan deze prijzen. Tenslotte neemt het Rijk allerlei maatregelen om de inflatie van naar verwachting meer dan 10% in 2023 te compenseren met diverse maatregelen.

Koopkrachtfonds van € 10 miljoen

We horen en zien in de stad dat er veel onzekerheid is over het effect van de rijksmaatregelen en of deze daadwerkelijk voldoende verlichting bieden voor de komende winter. Daarom vinden wij het noodzakelijk om op korte termijn extra ondersteuning te bieden aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties die ondanks de landelijke maatregelen kopje onder dreigen te gaan. Wij hebben inmiddels een gemeentelijk team hiervoor ingericht. Momenteel werkt dit team, waar mogelijk in samenwerking met partners uit de stad concrete voorstellen uit. Deze zullen gericht zijn op het creëren van een vangnet en het geven van extra lucht voor mensen die dat nodig hebben. Inzet is om zo snel als mogelijk eerste maatregelen in te voeren, **die zullen worden bekostigd vanuit het hiervoor ingestelde Koopkrachtfonds van € 10 miljoen**. In de 2^e Berap 2022 hebben we hiervoor al € 5 miljoen vrijgemaakt. Tot slot komen er mogelijk nog middelen beschikbaar vanuit het jaarrekeningresultaat Senzer 2021 die hiervoor dan ingezet kunnen worden.

Landelijke ontwikkelingen

Landelijk zijn er ontwikkelingen die van invloed zijn op de financiële positie van de gemeente (zie ook paragraaf 2.3.1 ontwikkelingen algemene uitkering).

- Het Rijk heeft het accres slechts aangepast tot en met het jaar 2025 en daarna weer bevroren op het niveau van 2023. Ook de opschalingskorting is opgeschort tot 2025. Consequentie van deze besluiten is dat 2026 bij alle gemeenten fors in de min gaat, het zogenaamde ravijnjaar. De VNG is met het Rijk in gesprek hoe we hier mee moeten omgaan. De provincie schrijft voor dat het 1^e jaar of het laatste begrotingsjaar structureel in evenwicht moet zijn. Dit betekent dat structurele uitgaven gedekt moeten worden met structurele inkomsten. We zijn erin geslaagd om aan uw raad een structureel sluitende begroting voor te leggen betreffende begrotingsjaar 2023. Echter voor het jaar 2026 hebben we nog een forse uitdaging te gaan.
- De omgevingswet wordt voorsnog ingevoerd per 1 januari 2023. Dit gaat op een geleidelijke manier. Aangezien nog niet alle wetgeving gereed is, hebben we eventuele financiële mutaties nog niet verwerkt. Voorsnog gaan we er ook vanuit dat de structurele consequenties budgettair neutraal zijn (naar verwachting minder kosten, maar ook minder inkomsten).

Budgettair beeld

Gezien de onzekere situatie waarin we ons bevinden (energiecrisis, hoge inflatie, stijgende prijzen) en de grote uitdagingen waar wij als gemeente voor staan (energietransitie, mobiliteitsopgave, schaa sprong, bestrijden tweedeling) nemen wij slechts voor 2023 nieuw beleid. Daar waar het gaat om personele uitbreidingen, regionale afspraken en/of autonome ontwikkelingen zijn deze wel structureel opgenomen. Dit geeft ons ruimte om de crisis waarin we ons nu bevinden te managen, de organisatie op sterkte te brengen en gericht onderzoeken te doen.

Daarnaast willen we komend jaar ook kijken naar de prioritering en nieuwe spelregels toepassen c.q. stringenter toepassen (bijvoorbeeld nieuw voor oud beleid). Dit nemen we mee in het traject om te komen tot een herziening van de programmabegroting (zie ook paragraaf 4.5.1).

Voor het jaar 2026 voorzien we een fors tekort, waarbij we ervan uitgaan dat het Rijk hier wel nog met aanvullende middelen komt. Gezien de eis van de provincie en het tekort in 2026 bieden wij u nu een structureel sluitende begroting voor 2023. De jaren 2024 en 2025 laten nog forse overschotten zien van respectievelijk € 11.950.000 en € 14.500.000. Deze worden verwerkt als stelpost 'nieuw beleid/grote opgaven 2024-2025'.

Indexeringen en lokale heffingen

Voor zowel de inkomsten als de uitgaven hanteren we jaarlijks een vaste indexeringssystematiek gebaseerd op publicaties van het Centraal Plan Bureau (CPB) en het Centraal bureau van de Statistiek (CBS). Daarnaast corrigeren we deze begrote indexeringen met de werkelijkheid van de afgelopen 3 jaren.

Het beeld wat dan ontstaat ziet er als volgt uit:

Prijsindex	2,7%
Lonen en sociale lasten	3,0%
Subsidies	1,1%
OZB en lokale heffingen	6% (indien CPB-indexering gevolgd 8,7%)

Kijken we echter naar de huidige verwachtingen, dan zien we forse prijsstijgingen van meer dan 10%. Daarnaast zien we ook dat diverse cao's worden afgesloten met loonstijgingen van neer dan 3% per jaar. Instellingen die van ons subsidies ontvangen worden, afhankelijk van hun contract met een energieleverancier, geconfronteerd met forse energie-uitgaven. Om daar waar nodig aanvullende maatregelen te kunnen nemen en eventueel maatwerk te kunnen leveren, hebben we 2023 structureel € 3 miljoen en vanaf 2024 € 2 miljoen structureel als stelpost opgenomen. Daarnaast zal in 2023 de inflatiecompensatie stukken hoger liggen dan nu door het na-ijleffect van onze indexerings-systematiek, hetgeen een structureel effect zal hebben op onze subsidies.

Hanteren we daarnaast voor de ozb en de lokale heffingen (exclusief riool en afvalstoffen) de inflatiecorrectie, dan zouden we een indexering moeten toepassen van 8,7%.

Ook bij de investeringen hebben we te maken met een stijging van de prijzen. Daar waar dit zich voordoet zullen we in deze begroting en in de andere P&C documenten, indien nodig, aanvullend krediet aanvragen. In zijn algemeenheid hebben we dit opgenomen als risico in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Aanpassing basisbedrag afvalstoffenheffing

Over de jaren 2021 en 2022 werd vooraf het vastrecht plus 6 ledigingen in rekening gebracht en de ledigingen daarboven achteraf. Dat stimuleerde niet om verder te scheiden en ten onrechte werd de indruk gewekt, dat er maar 6 maal afval mocht worden aangeboden. Daarom kiezen wij ervoor om vanaf 2023 vooraf alleen nog maar het vastrecht in rekening te brengen en alle ledigingen achteraf. Tot slot merken wij op dat we voor de rioolheffing en afvalstoffenheffing 100% kostendekkendheid hanteren.

Incidentele ruimte investeringen

Omdat we al jaren de geplande investeringen maar voor een beperkt deel uitgeven, wordt jaarlijks de hele investeringsportefeuille tegen het licht gehouden. Dit met het doel een reële spreiding van de uitgaven te genereren. Door een betere planning en het feit dat daardoor investeringsuitgaven doorschuiven ontstaat er incidentele ruimte in de kapitaallasten. In 2023 bedraagt deze € 2,3 miljoen. Daarnaast is de reserve kapitaallasten tegen het licht gehouden waardoor ook hier een incidenteel

voordeel ontstaat van € 2,5 miljoen. We stellen voor om beide voordelen in te zetten ter dekking van de prijsstijgingen bij de kredieten De Braak (€ 3,6 miljoen) en het Huis voor de Stad (€ 1,26 miljoen). Zie ook paragraaf 2.5 investeringen.

2.1 Grondslagen begroting

Grondslagen

Voor de begroting 2023 hebben we de onderstaande grondslagen en uitgangspunten gehanteerd.

Omschrijving	Grondslagen
Lonen en sociale lasten	3%
Prijzen	2,7%
Algemene uitkering	Meicirculaire 2022
Onroerendezaakbelasting	WOZ-waarde en tariefindex 6%
Overige lokale heffingen:	6%
Afvalstoffenheffing / rioolheffing	Kostendekkend
Overige heffingen	Zie paragraaf lokale heffingen
Tarieven	Kostendekkend
Omslagrente	1%
Aantal inwoners	94.418
Aantal woningen (exclusief recreatie)	42.545

2.2 Budgettair kader

Door de verkiezingen is de aanloop om te komen tot deze Programmabegroting 2023 – 2026 anders dan voorgaande jaren. De basis voor deze programmabegroting is het ambitieakkoord. Hierin was nog geen financiële vertaling opgenomen en de uitwerking van het ambitieakkoord is opgenomen in deze programmabegroting.

Jaarlijks actualiseren we het budgettaire beeld op basis van diverse ontwikkelingen:

- Wijzigingen van het gemeentefonds die volgen uit de circulaire, waarbij de raming in de begroting is gebaseerd op de meicirculaire;
- Autonome ontwikkelingen/reeds genomen besluiten;
- Noodzakelijke ontwikkelingen;
- Nieuwe ambities.

De actualisatie van het budgettair kader leidt tot het volgende budgettaire beeld:

- is negatief / (bedragen x €1.000)

Actuele begroting 2023-2026	2023	2024	2025	2026
Budgettair beeld	Begroting	Meerjarenbegroting		
Oorspronkelijke begroting 2022-2025	35	0	37	37
Saldo actuele begroting 2022-2025	35	0	37	37

Nieuwe ontwikkelingen begroting 2023-2026	2023	2024	2025	2026
Beschikbare ruimte				
Algemene uitkering	18.110	29.235	36.308	21.760
Totaal beschikbare ruimte	18.110	29.235	36.308	21.760
Reservering loon- en prijsontwikkelingen 2023-2026	-4.000	-7.250	-9.550	-15.050
Onontkoombare knelpunten	-65	-295	-1.805	-4.220
Beleidsintensivering 2023-2026	-14.080	-9.740	-10.490	-10.415
Reservering nieuw beleid / grote opgaven 2024-2025		-11.950	-14.500	
Totaal besteding beschikbare ruimte	-18.145	-29.235	-36.345	-29.685

Saldo ontwerp begroting 2023-2026	0	0	0	-7.888
--	----------	----------	----------	---------------

Toelichting

Het startpunt voor het actueel budgettair kader is de vastgestelde Programmabegroting 2022 - 2025. Dit beeld is vervolgens geactualiseerd middels de diverse ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld de bijstellingen in de meicirculaire. Bij de mutaties in de begroting maken we onderscheid tussen structurele (jaarlijks terugkerende) baten en lasten en de inzet van incidentele middelen. In de tabellen in het vervolg van dit hoofdstuk zijn deze opgenomen als S (structureel) of I (incidenteel).

De begroting is in 2023 structureel in evenwicht. Hiermee voldoen we aan de regelgeving en de provincie toetst hierop vanuit haar rol als toezichthouder.

Beschikbare ruimte: ruimte ontstaat enerzijds door externe ontwikkelingen, zoals het gemeentefonds en anderzijds door meevallers of het vrijmaken van budgetten. In deze begroting leiden de extra uitgaven van het Rijk, tot hogere bijdragen voor de gemeenten (trap op, trap af systematiek) en daardoor tot extra ruimte.

Daarnaast is de planning van de investeringen herzien. De verschuiving van investeringen naar latere jaren, leidt tot lagere kapitaallasten in 2023. De ruimte die hierdoor ontstaat, wordt ingezet ter dekking van het tekort (ontstaan door de forse prijsstijgingen) bij twee kredieten. Ook wordt voorgesteld om de vrijval in de bestemmingsreserve kapitaallasten hiervoor in te zetten. In paragraaf 2.3 is een specificatie en een toelichting opgenomen van de beschikbare ruimte.

Besteding beschikbare ruimte: de ruimte die ontstaat wordt ingezet voor beleidsintensiveringen. Een overzicht hiervan is opgenomen in paragraaf 2.4 en in de afzonderlijke programma's worden deze toegelicht. De in deze begroting opgenomen beleidsintensiveringen doen zich voor als gevolg van nieuwe ontwikkelingen en bijstellingen ten aanzien van het bestaande beleid

In het saldo van de Programmabegroting 2023-2026 zijn alle bekende ontwikkelingen verwerkt en zijn de Rijkscirculaires verwerkt tot en met de meicirculaire. Het jaar 2023 is daarmee structureel sluitend. De jaren 2024 en 2025 laten forse overschotten zien welke worden gereserveerd voor nieuw beleid en de voor de grote uitdagingen de komende jaren. Het jaar 2026 is zoals eerder gememoreerd fors negatief.

2.3 Beschikbare ruimte

In deze paragraaf geven we inzicht in de financiële uitgangspositie voor de begroting 2023-2026 en de budgettaire bestedingsruimte die we beschikbaar hebben.

2.3.1 Beschikbare ruimte gemeentefonds

In raadsinformatiebrieven informeren wij u over de stand van de algemene uitkering van het gemeentefonds op basis van de circulaire. De (meerjarige) effecten van de circulaire verwerken we via de planning & control documenten. De effecten van de september- en decembercirculaire 2021 zijn bij de 1e Berap 2022 verwerkt. Bij het opstellen van de Programmabegroting 2023-2026 gaan we, conform onze uitgangspunten, uit van de stand in de meicirculaire 2022. In onderstaande tabel zijn de totale effecten voor de begroting 2023 opgenomen.

- is negatief (bedragen x 1.000)					
Beschikbare ruimte	2023	2024	2025	2026	I/S
Beschikbare ruimte gemeentefonds uit septembercirculaire 2021	€ 2.227	€ 2.234	€ 130	€ 130	S
Beschikbare ruimte gemeentefonds uit decembercirculaire 2021	€ -66	€ -67	€ -69	€ -69	S
Beschikbare ruimte gemeentefonds uit meicirculaire 2022	€ 15.949	€ 27.068	€ 36.247	€ 21.699	S
Beschikbare ruimte algemene uitkering	€ 18.110	€ 29.235	€ 36.308	€ 21.760	

1. Ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering in de Programmabegroting 2023-2026 is gebaseerd op de meicirculaire 2022. Daarnaast zijn ook de meerjarige effecten van de september- en decembercirculaire 2021 verwerkt in het perspectief. De ontwikkeling van de gemeentefondsuitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Via de normeringssystematiek (trap op/trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. Echter, om voor stabiliteit te zorgen in de financiën van gemeenten heeft het Rijk besloten om voor de jaren 2023-2025 de volume-accessen (de gevolgen van de hogere rijksuitgaven) vast te zetten. Dit betekent dat voor de jaren 2023-2025 het risico op een lagere bijstelling van het accres beperkt is tot een eventuele bijstelling van de loon- en prijsontwikkeling in deze jaren.

Het ravijnjaar

In 2026 daalt het accres ten opzichte van 2025. Deze daling heeft te maken met het besluit van het Rijk om vanaf 2026 het gemeentefonds niet meer mee te laten groeien met de rijksuitgaven. In het regeerakkoord was in eerste instantie ook vastgelegd dat het extra accres 2022-2025 van dit akkoord, dat bovenop het accres van de septembercirculaire 2021 komt, in 2026 zou worden verlaagd naar € 840 miljoen en dat het accres in de jaren erna op dat niveau bevroren bleef. Later is besloten om de algemene uitkering voor de jaren 2026 en later wel bij te stellen voor de ontwikkeling van de lonen en prijzen. Tussen het Rijk, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Interprovinciaal Overleg (IPO) loopt nu een traject (Lazeroms) om het geschil over dit ravijn te beslechten.

Nieuwe verdeling van het gemeentefonds

De gemeentefondsuitkering vormt de grootste inkomstenbron voor gemeenten. De verdeling ervan onder gemeenten was aan herziening toe. De afgelopen jaren heeft het Rijk gewerkt aan de nieuwe verdeling van het gemeentefonds. Deze gaat in per 1 januari 2023. Als gevolg van de adviezen van de Raad voor het Openbaar Bestuur (ROB) en de VNG heeft het Rijk besloten het ingroeipad –het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien – te beperken tot 3 jaar. Het maximale effect is € 7,50 per inwoner in 2023 en € 15 per inwoner in 2024 en 2025. Daarmee komt het maximale effect op € 37,50 per inwoner vanaf 2025. De gemeentefondsuitkering voor 2023 en verder vindt plaats volgens de nieuwe verdeling. Voor onze gemeente leidt dit tot structureel extra inkomsten vanaf 2025.

De oploep van de opschalingskorting wordt geschrapt in 2023-2025

In 2015 heeft het Rijk een structurele korting toegepast op het gemeentefonds. Deze zogenoemde opschalingskorting loopt op naar landelijk € 975 miljoen vanaf 2025. De gedachte erachter was dat door een grootschalige herindeling van alle gemeenten naar minimaal 100.000 inwoners, een besparing op het gemeentefonds mogelijk was. De zogenaamde ‘taakwijziging’ is vervolgens als niet onderbouwd plan geschrapt, maar de korting bleef staan. In 2020-2022 was de oploep van de opschalingskorting al komen te vervallen. Nu komt de oploep ook te vervallen voor de jaren 2023-2025. Gemeenten pleiten voor het volledig schrappen van de opschalingskorting.

2. Inzet van de gemeentefondsmiddelen

In het gemeentefonds zijn ook middelen opgenomen die voor een bepaalde taak beschikbaar worden gesteld. Omdat deze gekoppeld zijn aan een zeker doel worden deze middelen - maar ook eventuele kortingen op deze uitkeringen - conform ons beleid verrekend met de betreffende beleidsterreinen. Het effect hiervan op het budgettaire beeld is daardoor nihil.

In onderstaande tabellen is opgenomen welke wijzigingen uit de meicirculaire 2022 volgen en in welk programma de middelen worden ingezet. Hierbij is een onderverdeling gemaakt in wijzigingen voor de integratie-uitkeringen en alle overige wijzigingen. Een inhoudelijke toelichting op de wijzigingen leest u in de raadsinformatiebrief 81 over de meicirculaire 2022.

- is negatief (bedragen x 1.000)

Programmas	Taakwijzigingen en decentralisatie-uitkeringen	2023	2024	2025	2026	I/S
1	Extra capaciteit buitengewone opsporingsambtenaren (BOA's)	€ 46	€ 46	€ 46	€ 46	S
2	Inburgering: leerbaarheidstoets	€ 24	€ 25	€ 26	€ 27	S
2	Armoedebestrijding kinderen	€ 17	€ 17	€ 17	€ 17	S
2	Participatie: taken voor wajong en regulier werk	€ 22	€ 23	€ 23	€ 24	S
3	Versterken dienstverlening gemeenten: extra geld systeemleren (rapport POK)	€ 25	€ 25	€ 26	€ 27	S
3	Eigen bijdrage huishoudelijke hulp (taakstellende besparing)			€ -484	€ -497	S
3	Valpreventie bij ouderen (taakstellende kostenbesparende preventiemaatregel)	€ -54	€ -81	€ -83	€ -90	S
3	Vrouwenopvang (kind- en gezinsbescherming)	€ 204	€ 204	€ 204	€ 5	S
3	Maatschappelijke opvang	€ -36	€ -36	€ -36	€ -36	S
4	Voogdij 18+	€ 166	€ 169	€ 173	€ 178	S
Totaal		€ 414	€ 392	€ -88	€ -299	

- is negatief en bedragen x 1.000

Programmas	Integratie-uitkeringen Sociaal Domein	2023	2024	2025	2026	I/S
2	Participatie - WSW	€ 476	€ 534	€ 388	€ 510	S
3	Beschermd wonen	€ 1.256	€ 1.256	€ 1.256	€ 1.255	S
Totaal		€ 1.732	€ 1.790	€ 1.644	€ 1.765	

2.4 Besteding beschikbare ruimte

In voorgaande paragraaf is inzicht gegeven in de financiële uitgangspositie voor de begroting 2023-2026 en de budgettaire bestedingsruimte die beschikbaar is. In deze paragraaf gaan we in op de besteding van die ruimte. De bestedingen die aangeduid zijn met een I zijn incidenteel en die met een S zijn structureel.

2.4.1 Besteding beschikbare ruimte voor oplossen van knelpunten

Een overzicht van alle knelpunten is opgenomen in onderstaande tabel. Een nadere toelichting op deze kosten is opgenomen in het betreffende programmahoofdstuk.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Progr.	Knelpunten	2023	2024	2025	2026	I/S
1	Extra bijdrage VRBZO begroting 2023	-60	-60	-60	-60	S
	Totaal programma 1	-60	-60	-60	-60	
4	Aanvullende besparingsopgave transitie Jeugdzorg			1.100	1.100	I
	Totaal programma 4			1.100	1.100	
5	Terugdraaien bezuiniging Bibliotheek en Kunstkwartier 2023	-520				I
5	Onderhoudsbudget Cacaofabriek en Speelhuis	-250	-250	-250	-250	S
5	Onderhoudsbudget Cacaofabriek en Speelhuis	-125	-125	-125	-125	S
5	Onderhoudsbudget Cacaofabriek en Speelhuis	375	375	375	375	S
5	Verzelfstandiging Speelhuis/Cacaofabriek	-210	-220	-180	-155	S
	Totaal programma 5	-730	-220	-180	-155	
6	Huuropbrengsten de Braak		-30	-30	-30	S
	Totaal programma 6		-30	-30	-30	
11	Extra kosten reiniging wegen	-230	-230	-230	-230	S
11	Dekking uit afvalstoffen heffing	90	90	90	90	S
11	Areaalontwikkeling				-40	S
	Totaal programma 11	-140	-140	-140	-180	
12	Extra bijdrage ODZOB 2023	-80	-80	-80	-80	S
	Totaal programma 12	-80	-80	-80	-80	
13	Bestuur en bestuursondersteuning	-890	-890	-890	-890	S
13	Griffie	-215	-215	-215	-215	S
13	Indexering kapitaallasten – dekking accres gemeentefonds				-40	S
	Totaal programma 13	-1.105	-1.105	-1.105	-1.145	
AD	Areaalontwikkeling				-190	S
11,AD	Opbrengsten belastingen/gemeentefonds				230	S
AD	Indexering kapitaallasten – dekking accres gemeentefonds				40	S
AD	Richtlijn begroting 2023 middelen Jeugdzorg	2.100	1.390	-1.260	-3.700	S
AD	Stijging minimumloon Speelhuis, Museum en TD	-50	-50	-50	-50	S
	Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.050	1.340	-1.310	-3.670	
Totaal		€ -65	€ -295	€ -1.805	€ -4.220	

2.4.2 Besteding beschikbare ruimte voor beleidsintensivering

De beschikbare ruimte gebruiken we om beleidsintensiveringen te kunnen doen. In principe is alleen nieuw beleid opgenomen voor 2023. Behalve waar het niet anders kan. Op basis van een nadere uitwerking bekijken wij of plannen ook in latere jaren door moeten gaan en wat daarvoor nodig is. We kunnen hiermee op een duurzame manier invulling geven aan de uitdagingen die we als gemeente op meerdere aandachtsgebieden hebben. De intensiveringen hebben onder andere betrekking op veiligheid, het sociaal domein, het voorzieningenniveau, de openbare ruimte en digitalisering. Een overzicht van alle intensiveringen is opgenomen in onderstaande tabel. Een nadere toelichting op deze kosten is opgenomen in het betreffende programmahoofdstuk.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Progr. Beleidsintensiveringen	2023	2024	2025	2026	I/S
1 Aanpak risicojeugd	-95	-95	-95	-95	S
1 Nazorg ex-gedetineerde	-30				I
1 Onderzoek cameratoezicht en inzet flexibel cameratoezicht	-40				I
1 Onderzoek meer aandacht snijvlak zorg/veiligheid	-20				I
1 Uitbreiden BOA capaciteit	-265	-265	-265	-265	S
1 Versterken informatiepositie veiligheids informatieknooppunt	-25				I
1 Verstevigen buurtpreventie capaciteit en uitvoering	-110	-85			I
1 Crisisbeheersing en rampenbestrijding	-30				I
Totaal programma 1	-615	-445	-360	-360	
2 Draagkrachtnorm verhogen van 120 naar 130% fase 1	-180	-180	-180	-180	S
2 Continueren stadsleerbedrijf	-150	-150	-150	-150	S
2 Programma onderwijs en arbeidsmarkt	-850	-900	-900	-900	S
2 Dekking binnen programma 2	200	400	400	400	S
2 Externe bijdragen/subsidies	300	300	300	300	S
Totaal programma 2	-680	-530	-530	-530	
3 Gezondheidsaanpak ruimte om te leven	-400	-200	-200	-200	S
3 Discriminatie onderzoek	-50				I
3 Integrale kijk ouderenbeleid	-100				I
3 VN verdrag	-35				I
3 Programma andere overheid	-400				I
3 Dekking uit gemeentefondsuitkering	400				I
Totaal programma 3	-585	-200	-200	-200	
4 Gelijke kansen HEA en dekking	-700				I
4 Dekking binnen programma 4	350				I
4 Preventie jeugd	-100				I
4 Invoeren schoolontbijt	-150				I
Totaal programma 4	-600				
5 1e cultuurcoach verlengen, 2e cultuurcoach erbij	-70				I
5 Regionale samenwerking cultuur SGE culturele voorzieningen en evenementen	-35	-70			I
5 Verhogen budget evenementen	-80				I
5 Urban activiteiten	-120	-105	-105	-30	S
Totaal programma 5	-305	-175	-105	-30	
7 Actualisatie actieplan bedrijventerreinen	-200				I
7 Food Tech Brainport	-200				I
7 Helmond start	-35	-35	-35	-35	S
7 Dekking binnen programma 7	35	35	35	35	S
7 Regionale samenwerking _ innovatie huis de Peel	-130	-130	-130	-130	S
7 Regionale samenwerking _ SGE	-60	-60	-60	-60	S
7 Uitwerken economische visie	-200	-150	-150	-150	S
Totaal programma 7	-790	-340	-340	-340	
8 Anti speculatiebeding/opkoopbescherming/zelfbewoningsplicht	-145	-145	-145	-145	S
8 Huisvesting arbeidsmigranten	-500				I
8 Rijksbijdrage regeling huisvesting aandachtsgroepen	500				I
8 Volkshuisvestings- en woonfonds	-250				I
8 Visievorming centrum en stationskwartier	-150				I
Totaal programma 8	-545	-145	-145	-145	

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Progr.	Beleidsintensiveringen	2023	2024	2025	2026	I/S
9	Vernieuwde aanpak woningbouwversnelling	-95	-95			I
9	Leefbaarheidsinterventies Rijpelberg, Helmond Noord en Oost	-300				I
	Totaal programma 9	-395	-95			
10	Onderzoek uitbreiden laadinfrastructuur	-25				I
10	Opstellen mobiliteitsvisie	-205	-105	-105	-105	S
10	Regionale samenwerking fietsagenda B5	-55	-55	-55	-55	S
10	Smart mobility	-315				I
10	Stimuleren deelmobiliteit / e-mobiliteit, fiets, autoluw	-100				I
10	Verkeersveiligheid onderzoek	-300	-95	-95	-95	S
	Totaal programma 10	-1.000	-255	-255	-255	
11	Vergroening van de stad	-100				I
	Totaal programma 11	-100				
12	Klimaatadaptatie/ greenlabel/prestatieladder/communicatie	-200				I
12	Klimaatneutraal in 2035 en Klimaatbestendig in 2050	-1.200	-600	-600	-600	S
12	Dekking uit reserve coronafonds (CHN)	350				I
	Totaal programma 12	-1.050	-600	-600	-600	
13	Eerste aanspreekpunt burger uitbreiding KCC	-300	-300	-300	-300	S
13	Projectleider dienstverlening hospitality	-150				I
13	Ophogen kapitaallastenplafond			-1.000	-1.000	I
	Totaal programma 13	-450	-300	-1.300	-1.300	
AD	Digitalisering, Privacy en informatieveiligheid	-2.800	-2.800	-2.800	-2.800	S
AD	Maatschappelijke vastgoed_MJOP gebouwen actualisatie	-500	-660	-660	-660	S
AD	Onderwijs	-415	-415	-415	-415	S
AD	Armoede	-595	-595	-595	-595	S
AD	Schaalsprong	-1.070	-600	-600	-600	S
AD	Talentmanagement	-60	-60	-60	-60	S
AD	Teamontwikkelbudget	-130	-130	-130	-130	S
AD	Versterking basis personeel	-2.325	-2.325	-2.325	-2.325	S
AD	Extra opbrengst verhoging OZB met 6%	930	930	930	930	S
AD	Stelpost nieuwe beleid / grote opgaven		-11.950	-14.500		I
	Totaal algemene dekkingsmiddelen	-6.965	-18.605	-21.155	-6.655	
Totaal		€ -14.080	€ -21.690	€ -24.990	€ -10.415	

2.4.2 Overige technische mutaties

Overige technische mutaties komen voort uit diverse wijzigingen uit de autonome mutaties in de individuele begrotingsjaren en zijn budgettair neutraal.

De mutaties hebben betrekking op de volgende onderdelen:

- Ramen van de mutaties in de diverse grondexploitatieprojecten;
- De inzet van de diverse door uw raad geautoriseerde bestemmingsreserves in de meerjarenbegroting. In bijlage 5.5 Reserves en voorzieningen is een overzicht opgenomen van alle verrekeningen met reserves;
- Kapitaallasten voortkomend uit investeringen;
- Nominale ontwikkelingen (loon- en prijscompensatie);
- Herziening van de doorbelaste uren over de diverse programma's.

2.5 Investerings

De onderstaande investeringsvoorstellen voor de jaarschijf 2023 worden opgenomen in het Investeringsprogramma 2023 (verder IVP). De investeringsvoorstellen die opgenomen zijn in de jaren 2024 – 2026 komen op de lijst met "kansrijke investeringen". Conform onze nota investeringsbeleid vindt de afweging hierover plaats in de betreffende jaarschijf; voor 2024 is dit de begroting 2024-2027. De kapitaallasten van deze investeringen zijn bij deze begroting wel volledig en meerjarig gedekt.

Meerkosten van de Braak € 4,8 miljoen (2025)

Afwijkend hierop moet de extra investering voor de Braak in jaarschijf 2025 nu wel worden vastgesteld, aangezien uw raad al eerder tot dit project heeft besloten. In juli 2022 is uw raad via RIB 82 meegenomen in de verwachte stijging van het MFSA. Dit tekort wordt veroorzaakt door de extreme mondiale prijsstijgingen en bestaat uit hogere prijzen voor onder andere materialen en lonen. Het tekort wordt gezamenlijk opgevangen met OMO. Vanwege de wettelijk bepaalde zorgplicht voor adequate onderwijshuisvesting draagt zal de gemeente ook gedeeltelijk bij aan het tekort van OMO.

Ten opzichte van de kansrijke investeringen die in de begroting 2022 voor de jaarschijf 2023 waren opgenomen, zijn de volgende nieuwe investeringen toegevoegd:

- Ophoging vervanging verkeersregelinstallaties € 1.040.000;
- Meerkosten Huis voor de stad € 1.260.000 en WKO installatie € 300.000;
- Meerkosten projecten cultuur (waaronder Evenemententerrein Berkendonk) € 100.000;
- Vervanging sportvelden € 800.000;
- Ondergrondse containers € 3.500.000;
- Vervanging cameratoezicht € 100.000;
- Voorbereiding vergroenen van de stad € 250.000;
- 30km zones in Helmond Noord en Dierdonk € 750.000;
- Groen en adaptief wijkpark Brouwhuis € 500.000;
- Bibliotheek op iedere Helmondse school € 170.000.

Incidentele dekking

De ruimte die ontstaat door de reële planning van investeringen en de vrijval van de bestemmingsreserve kapitaallasten (zie paragraaf 2.3) zetten we in ter dekking van het tekort bij twee kredieten:

- Meerkosten de Braak (€ 3,6 miljoen);
- Huis voor de Stad (€ 1,260 miljoen).

Progr.	Investeringsprogramma 2023	2023	2024	2025	2026	Totaal
		IVP	Kansrijke investeringen			
Vervangingsinvesteringen						
1	Vervangen camera's cameratoezicht	100	0	0	0	100
4	Speelvoorzieningen	0	250	250	250	750
4	Skatevoorzieningen	0	65	0	0	65
4	Onderwijshuisvesting: Integraal Huisvestingsprogramma	0	PM	PM	PM	0
6	Vervanging sportvelden	800	700	300	300	2.100
6	Meerkosten de Braak	0	0	4.800	0	4.800
6	Dekking Ons Middelbaar Onderwijs	0	0	-1.200	0	-1.200
6	Dekking incidentele middelen	0	0	-3.600	0	-3.600
11	Wegen regulier (ophoging jaarlijks 1 miljoen)	2.000	4.000	3.600	3.600	13.200
11	Opwaarderen openbare verlichting	700	700	700	700	2.800
11	Vervanging verkeerregelinstantaties (VRI's)	1.740	1.420	1.710	1.870	6.740
11	Openbaar groen	570	495	450	450	1.965
11	Vervanging bomen	450	450	450	450	1.800
11	Vervanging natuur en recreatie	150	150	150	150	600
11	Kasteel Traverse	100	2.500	0	0	2.600
11	Deurneseweg	0	1.500	0	0	1.500
12	Rioleringszorg (kostendekkend via rioolrecht)	1.746	1.793	1.793	1.793	7.125
12	dekking rioolrecht	-1.746	-1.793	-1.793	-1.793	-7.125
12	Vervanging containers	60	60	60	60	240
12	dekking afvalstoffenheffing	-60	-60	-60	-60	-240
12	Ondergrondse containers	3.500	0	0	0	3.500
12	dekking afvalstoffenheffing	-3.500	0	0	0	-3.500
13	Huis voor de stad	1.260	0	0	0	1.260
13	Dekking incidentele middelen	-1.260	0	0	0	-1.260
13	Huis voor de stad WKO installatie	300	0	0	0	300
13	Dekking Huis voor de stad WKO installatie politie	-300	0	0	0	-300
AD	Onderhoud en vervanging van de ICT-infrastructuur	405	704	773	773	2.655
Nieuw beleid						
5	Projecten cultuur	150	1.250	1.375	150	2.925
5	Bibliotheek op iedere Helmondse School	170	0	0	0	170
8	t Gulden Land en landschapspark Kloostereind	470	0	0	0	470
8	Wonen	0	350	350	350	1.050
9	Vergroten aantrekkelijkheid Centrum	0	0	3.000	0	3.000
9	Wijkinvesteringen - herstructurering en leefbaarheidsvraagstukken	525	525	900	850	2.800
10	Groen en adaptief Wijkpark Brouwhuis	500	0	0	0	500
10	30km-zones in Helmond-Noord en Dierdonk	750	750	0	0	1.500
10	Uitvoering Fietsagenda Helmond	1.500	2.250	2.450	1.125	7.325
10	Regionale Bereikbaarheidsagenda	0	3.000	3.000	2.000	8.000
10	Flankerende maatregelen N279	0	0	2.500	0	2.500
11	Voorbereiding vergroenen van de stad	250	0	0	0	250
11	Vergroenen van de stad	0	1.075	1.075	1.075	3.225
12	Uitvoering Natuurontwikkeling in kader van B5-bod	0	250	0	0	250
AD	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	0	250	250	0	500
	Realistische raming investeringsprogramma (excl. dekking)	18.196	24.487	29.936	15.946	88.565

In eerdere begrotingen zijn de investeringen uit onderstaande tabel meerjarig vastgesteld. Ook voor deze investeringen geldt dat hiervoor een realistische planning is opgesteld. Daardoor zijn bedragen over de jaren verschoven. Het totaal beschikbare krediet wijzigt niet.

Meerjarig vastgestelde investeringen		Herziene investeringsplanning				
Bedragen x 1000	t/m 2021	2022	2023	2024	2025	2026
Programma onderwijshuisvesting periode 2018-2025 € 24,4 mln.	1.150	1.300	5.300	6.900	1.000	8.750
Huis voor de Stad € 37,6 mln.	4.725	19.900	12.975	-	-	-
Investering Sportpark de Braak € 43,83 mln.	4.675	-	5.000	17.200	17.000	-
Nieuwe zwemvoorziening € 13,725 mln.	910	6.300	6.000	250	265	-
Vervanging sluis 9 € 7,3 mln.	1.950	25	-	25	5.300	-
Jan van Brabant (inclusief voorbereiding) € 19,2 miljoen. € 2,7 miljoen gepland in 2027	-	-	750	750	6.000	9.000
Totaal (lasten reeds afgedekt)	13.410	27.525	30.025	25.125	29.565	17.750

- De Meerkosten van de Braak van € 4,8 miljoen en Huis voor de Stad van € 1,260 miljoen zijn niet in bovenstaand overzicht opgenomen.

2.6 Meerjarenraming

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Meerjarenbegroting		2023	2024	2025	2026
Lasten (excl. stortingen reserves)					
01	Veiligheid en handhaving	9.583	9.494	9.288	9.287
02	Werk en inkomen	88.835	88.278	87.779	87.402
03	Zorg en welzijn	58.224	57.032	56.528	56.362
04	Jeugd en onderwijs	58.172	54.542	53.083	53.025
05	Cultuur, toerisme en recreatie	14.811	14.041	13.841	13.963
06	Sport en bewegen	7.146	7.407	10.742	8.852
07	Economisch beleid en werkgelegenheid	4.125	3.240	3.253	3.251
08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	70.009	67.146	64.219	33.650
09	Stedelijke vernieuwing	2.755	2.340	2.106	2.097
10	Verkeer en mobiliteit	2.973	2.559	2.848	2.829
11	Openbare ruimte en natuurbescherming	18.016	18.470	18.551	18.812
12	Milieu	20.210	19.452	19.443	19.442
13	Bestuur en organisatie	11.842	13.819	13.649	12.644
14	Algemene dekkingsmiddelen	47.668	66.222	75.152	72.413
Totaal lasten		414.369	424.042	430.482	394.029
Baten (excl. onttrekkingen reserves)					
01	Veiligheid en handhaving	638	638	638	638
02	Werk en inkomen	43.454	43.454	43.454	43.454
03	Zorg en welzijn	3.336	3.336	3.336	3.336
04	Jeugd en onderwijs	6.118	6.118	6.118	6.118
05	Cultuur, toerisme en recreatie	3.734	3.734	3.734	3.734
06	Sport en bewegen	1.633	1.603	1.393	1.393
07	Economisch beleid en werkgelegenheid	377	266	266	266
08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	68.107	65.758	62.554	32.347
09	Stedelijke vernieuwing	135	135	135	135
10	Verkeer en mobiliteit	132	132	132	132
11	Openbare ruimte en natuurbescherming	4.701	4.701	4.701	4.701
12	Milieu	22.870	22.870	22.870	22.870
13	Bestuur en organisatie	1.748	2.217	2.217	2.217
14	Algemene dekkingsmiddelen	253.499	265.802	273.677	262.493
Totaal baten		410.482	420.764	425.225	383.834
Totaal resultaat programma's		-3.883	-3.276	-5.255	-10.195

Verrekeningen met reserves				
Stortingen in reserves	4.827	1.248	3.748	319
Onttrekkingen aan reserves	8.710	4.524	9.003	2.625
Totaal verrekeningen met reserves	3.883	3.276	5.255	2.307
Totaal resultaat programma's	0	0	0	-7.889

3 Beleidsprogramma's

3.1 Programma 01: Veiligheid en handhaving

3.1.1 Wat willen we bereiken?

We willen een stad zijn waar iedereen graag woont, werkt en verblijft. En waar iedereen meedoet en zich veilig voelt. Dit vereist een stevige basis op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Met als doel om het veiligheidsgevoel te vergroten en de leefbaarheid in onze stad verder te versterken. Door de samenloop van maatschappelijke ontwikkelingen en crises zien we dat de polarisatie toeneemt, en dat de samenleving meer dan voorheen op de proef wordt gesteld. Het valt niet mee om met elkaar invulling te geven aan een gezonde, veilige en daarmee leefbare woon- en werkomgeving. Dit leidt tot een toenemende druk op de capaciteit van de gemeente en haar partners bij de uitvoering van haar beleid.

- Het aantal misdrijven (gewelddelicten, woninginbraken, diefstallen) moet verder omlaag, maar ook de ervaren overlast van verstorend gedrag.
- We werken verder aan de ontwikkeling van een compleet, actueel, integraal en dynamisch beeld van de stad, zodat we snel op ontwikkelingen kunnen inspelen. Dit doen we in de vorm van een Veiligheidsinformatieknooppunt.
- We willen voorkomen dat jeugdigen het criminele pad kiezen. Dat doen we door integraal met alle mogelijke partners te werken aan een goed alternatief voor jongeren: op school, in de kerk of moskee, bij (sport)verenigingen en op straat. Preventie staat daarbij centraal, maar moet hand in hand gaan met een passende repressieve aanpak, al dan niet in combinatie met zorg.
- We verhogen de betrokkenheid van inwoners door initiatieven uit de wijken, zoals buurtpreventieteams en WhatsApp- en vergelijkbare groepen te stimuleren. Samenwerking is er met woningcorporaties, scholen, de LEV groep en vanzelfsprekend met veiligheidspartners zoals politie en het Openbaar Ministerie.
- We willen meer zicht krijgen en houden op de parallelle economie die de criminele wereld vormt. Dat doen we door informatie te delen tussen alle relevante regionale partners en het versterken van ons Veiligheidsinformatieknooppunt. Effectieve interventies moeten criminele netwerken, structuren en faciliterende partijen aan banden leggen.
- We trekken samen met de andere Brabantse steden op in het doorbreken, belemmeren en verminderen van de ondermijnende criminaliteit.

Meerjarig beleidsperspectief

In de bestuursperiode 2023-2026 werken we aan de hand van een nieuw integraal veiligheidsbeleid dat eind 2022 aan uw raad wordt voorgelegd ter vaststelling.

Integraliteit wordt veel meer dan 'een manier van werken'. Het ene vraagstuk gaat meehelpen om het andere vraagstuk op te lossen. Binnen onze eigen organisatie en ook samen met onze partners zoals politie, Openbaar Ministerie, welzijnsinstellingen, onderwijs, andere maatschappelijke partners, met onze inwoners en ondernemers. In die samenwerking ligt de sleutel om te komen tot een veilige stad en een veilige regio. Dit vraagt van ons als organisatie om samen met onze partners actief te zijn in de wijken en hoofdzakelijk van daaruit te werken. Een voorbeeld hiervan is de stadsmarinier.

Ook blijven we inzetten op de verbinding tussen zorg en veiligheid. De wereld waarin we leven wordt complexer en de gevolgen daarvan zien we in het veiligheidsdomein. We hebben oog voor inwoners die te maken hebben met complexe (meervoudige) problematiek. Door een goede, proactieve verbinding tussen zorg en veiligheid te maken worden risico's op escalatie verkleind.

We spannen ons maximaal in om de georganiseerde ondermijnende criminaliteit terug te dringen. Daarmee creëren we voelbaar en zichtbaar impact. De aanpak van ondermijning doen we niet alleen met onze partners maar we werken sterk samen met onze inwoners. Zij zijn de ogen en oren in de wijk.

In het najaar van 2022 gaan we met de raad in gesprek over de stand van zaken van het coffeeshopbeleid. We komen dan ook terug op de vervolgstappen.

Om bovenstaande te bereiken werken we voor een deel samen met de volgende verbonden partijen:

- Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost en
- Stichting Zorg en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost

Een toelichting op de verbonden partijen is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

3.1.2 Wat gaan we ervoor doen?

Versterkingsplan Binnenstad-Oost

Vanuit het versterkingsplan is in de afgelopen twee jaar integrale inzet geweest om de veiligheid en leefbaarheid in de wijk te vergroten. Onder andere via de aanpak van drugscriminaliteit en met de inzet van de stadsmarinier. In samenwerking met de betrokken partners blijven we investeren in de leefbaarheid en betrokkenheid van onze inwoners en ondernemers.

Aanpak ondermijning

Fenomenen als drugsproductie en -handel, fraude en witwassen, mensenhandel en cybercrime gaan ook aan Helmond niet voorbij. Georganiseerde criminaliteit werkt ondermijnend en de integriteit en veiligheid van de uitoefening van publieke taken staan daarmee onder druk. Er zijn in de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet om de georganiseerde, ondermijnende criminaliteit terug te dringen. We blijven op dit gebied inspanningen leveren vanuit de aanpak van ondermijning.

Toezicht en handhaving

We blijven het Team Toezicht en Handhaving (boa's) uitbreiden en verder professionaliseren. We koppelen de boa-capaciteit aan wijken en buurten, zodat onze inwoners vaste gezichten hebben en onze boa's een laagdrempelig aanspreekpunt zijn.

Integrale aanpak risicojeugd

Om te voorkomen dat kwetsbare jongeren in onze stad afglijden of terechtkomen in de criminaliteit zetten we de integrale aanpak van risicojeugd kracht bij. Jongeren zijn een kwetsbare groep. Dat vraagt om een stevige aanpak waarbij preventie en repressie hand in hand gaan. We bieden perspectief en stellen grenzen. Een dergelijke aanpak is nodig om in de omgeving waarin jongeren opgroeien de risicofactoren te verminderen.

Buurtpreventie

Onze inwoners leveren een belangrijke bijdrage aan de veiligheid en leefbaarheid in de wijken en buurten. Buurtpreventie kent verschillende vormen, passend bij de diversiteit van inwoners en wijken die onze stad rijk is. We zetten extra in op de ondersteuning van buurtpreventie. Dit past binnen onze bredere participatieopgave. Ons streven is om te komen tot een netwerk dat zich uitstrekt over de hele stad en verbreding naar andere vormen van inwonersparticipatie.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
120	Aanpak risicojeugd	95	95	95	95
120	Nazorg ex-gedetineerde	30	-	-	-
120	Onderzoek cameratoezicht en inzet flexibel cameratoezicht	40	-	-	-
120	Onderzoek meer aandacht snijvlak zorg/veiligheid	20	-	-	-
120	Uitbreiden BOA capaciteit	265	265	265	265
120	Versterken informatiepositie veiligheids informatieknooppunt	25	-	-	-
120	Versterken buurtpreventie capaciteit en uitvoering	110	85	-	-
140	Crisisbeheersing en rampenbestrijding	30	-	-	-
Totaal Beleidsintensiveringen Veiligheid en handhaving		615	445	360	360

Uit het (benchmark)onderzoek door de Galan Groep (november 2020) is gebleken dat Helmond, gelet op haar hardnekkige grootstedelijke veiligheidsproblematiek, fors extra moet investeren om de leefbaarheid en veiligheid de komende jaren op peil te kunnen houden en in bepaalde delen van de stad te kunnen verbeteren. Extra middelen en menskracht (beleid en uitvoering) zijn nodig om dit te kunnen bereiken. Uw raad heeft in 2021 besloten deze groei stapsgewijs te maken. Met de opgenomen intensiveringen zetten we hierin weer een volgende stap.

Aanpak risicojeugd

We investeren extra in kennis en expertise om de aanpak van risico-jeugd ook vanuit veiligheidsperspectief kracht bij te zetten. Dit gebeurt complementair aan de aanpak 'Perspectief voor Jeugd'.

Nazorg ex-gedetineerde/ Zorg & Veiligheid

Het snijvlak zorg en veiligheid verdient bijzondere aandacht. De komst van de 24-uursvoorziening voor mensen met complexe en meervoudige problematiek gaat ook een belangrijke bijdrage leveren aan de veiligheid en leefbaarheid in de wijken waar de druk hoog is. Bij de realisatie van de 24-uursvoorziening is veiligheid een belangrijk aspect. Voor een goede borging hiervan zetten we tijdelijk extra capaciteit voor onder andere voor de uitwerking van de veiligheidsplannen.

We laten in samenwerking met het Sociaal Domein en het Zorg- en Veiligheidshuis een evaluatie uitvoeren naar de werking van het AVE-model (Aanpak Voorkomen Escalatie) en maken nadere afspraken over de rolverdeling en informatiedeling. We stellen ook middelen beschikbaar voor de procesregie over de nazorg bij ex-gedetineerden.

Onderzoek cameratoezicht en inzet flexibel cameratoezicht

Inzet van extra tijdelijk flexibel cameratoezicht kan, in combinatie met andere maatregelen, een bijdrage leveren aan het gericht aanpakken van specifieke lokale veiligheidsproblematiek. Daarnaast ontwikkelen we in de huidige bestuursperiode een nieuwe visie op cameratoezicht. Bewezen effectiviteit is daarin een belangrijke basis. Daarom laten we komend jaar een onderzoek uitvoeren naar de effectiviteit van het huidige cameratoezicht.

Uitbreiden BOA capaciteit

De Galan groep adviseert om de komende jaren de boa-capaciteit uit te breiden tot minimaal 30 fte. In 2023 breiden we het aantal boa's met 4 fte uit (totaal 24 fte).

Versterken informatiepositie Veiligheidsinformatieknooppunt

Het veiligheidsinformatieknooppunt (VIK) is een belangrijke basis voor een integraal en informatiegestuurd aanpak van veiligheid en leefbaarheid. We verkrijgen daarmee onder andere actuele veiligheidsbeelden en inzicht in achterliggende problemen en onderliggende patronen. Het VIK vraagt om versterking en verdere doorontwikkeling. We streven op het gebied van informatiedeling naar een verdergaande samenwerking met onze zorg- en veiligheidspartners. Om dit te realiseren is het noodzakelijk om complexe aspecten (privacy en juridisch) zorgvuldig te onderzoeken en in te richten.

Verstevigen buurtpreventie capaciteit en uitvoering

We investeren extra capaciteit en middelen in de ondersteuning van buurtpreventie zodat er een stevigere basis komt te staan.

Crisisbeheersing en rampenbestrijding

Naast de taken die zijn belegd bij de Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost hebben we als gemeente ook zelf verantwoordelijkheden en werkzaamheden op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing. Regelmatig zijn er incidenten en onvoorziene gebeurtenissen waar ook vanuit de gemeente financieel een bijdrage aan moet worden geleverd, maar het ontbreekt aan het benodigde budget. En soms is het nodig om ook snel ondersteuning van buitenaf in te kunnen roepen. We creëren hiervoor de financiële ruimte die noodzakelijk is.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2023	2024	2025	2026
140	Extra bijdrage VRBZO begroting 2023	60	60	60	60
Totaal Knelpunt Veiligheid en handhaving		60	60	60	60

Extra bijdrage VRBZO begroting 2023

De VRBZO ontvangt vanaf 2023 structureel een aanvullende bijdrage van € 60.000. De oorzaken hiervoor zijn een stijging van het cao-loon in 2022 en een optimalisatie van bureau bevolkingszorg door uitbreiding met 2,1 fte.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
140	Vervangen camera's cameratoezicht	100	0	100
Totaal Veiligheid en naleving		100	0	100

Vervanging camera's cameratoezicht

Omtrent de huidige camera's zijn zorgen over spionage, veiligheid- en mensenrechtenschendingen door de fabrikanten. Om het risico ten aanzien van mogelijke spionage of andere veiligheidsaspecten te verminderen, is vervanging van de hardware, de camera's, noodzakelijk. Het gaat om 37 camera's.

3.1.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Rekening		Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	7.777	8.620	9.583	9.494	9.288	9.287
Baten	975	692	638	638	638	638
Saldo	-6.802	-7.928	-8.944	-8.856	-8.649	-8.649
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	129	4	68	68	4	4
Saldo	-6.673	-7.924	-8.876	-8.788	9.288	-8.645

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
110 Integraal veiligheidsbeleid algemeen	2.303	419	-1.884
120 Handhavingsbeleid	2.072	-	-2.072
140 Brandweer	5.208	287	-4.920
Totaal Veiligheid en handhaving	9.583	706	-8.876

3.2 Programma 02: Werk en inkomen

3.2.1 Wat willen we bereiken?

We vinden het belangrijk dat inwoners kunnen meedoen, rondkomen en vooruitkomen. Daar hoort ook bij dat we de sociale tweedeling in onze stad tegengaan. De huidige en recente economische en maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van onder meer energie, koopkracht en corona, hebben de kwetsbaarheden van ons sociaalezekerheidsstelsel scherp zichtbaar gemaakt. Veel inwoners hebben op dit moment grote moeite om het hoofd boven water te houden. Door de hoge energieprijzen, krappe woningmarkt en hoge inflatie staat de bestaanszekerheid van een groeiende groep inwoners onder druk. Het vergroot de noodzaak om er gezamenlijk voor te zorgen dat al onze inwoners kunnen rekenen op een stabiel en voldoende besteedbaar inkomen, uit werk of uit een vangnet wanneer dat nodig is.

Samengevat:

- We bieden nog meer maatwerk aan inwoners die op welke manier dan ook ondersteuning nodig hebben. Onze ondersteuning is laagdrempelig, dichtbij en direct. We hebben hierbij specifieke aandacht voor inwoners met financiële zorgen of een grote afstand tot de arbeidsmarkt.
- We stimuleren en faciliteren een betere aansluiting van het onderwijs op de vraag vanuit werkgevers en de samenleving.
- We streven ernaar dat alle jongeren een startkwalificatie hebben. Ook hebben we aandacht voor scholing van mensen al aan het werk zijn, zodat mensen kunnen doorgroeien naar een baan die beter past bij de huidige arbeidsmarkt.
- Nieuwkomers gaan we vanaf het eerste moment goed begeleiden. Hierbij zetten we in op taal, voorbereiding op werk/participatie en deelname aan de lokale samenleving.
- We kennen al de integrale aanpak geldzorgen, armoede en schulden. We zien echter dat steeds meer mensen moeite hebben om de eindjes aan elkaar te knopen. Daarom bouwen we de aanpak geldzorgen, armoede en schulden in 2023 verder uit, met extra aandacht voor het tegengaan van energie-armoede.

Meerjarig beleidsperspectief

In de arbeidsmarktregio Helmond- De Peel streven we naar een duurzame en flexibele arbeidsmarkt die klaar is voor de opgaven van morgen en mee kan bewegen met conjunctuurveranderingen. Ons doel is een inclusieve arbeidsmarkt waarin skills en vaardigheden centraal staan om elk talent te benutten, zeker in de huidige tijd van arbeidsmarktkrapte. Vanuit de kerngroep Arbeidsmarktregio Helmond-De Peel ligt de focus op een leven lang ontwikkelen, het aantrekken en behouden van talent en de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Een uitgebreide toelichting staat in programma 7.

We hebben en houden aandacht voor een adequaat vangnet voor alle inwoners die hulp nodig hebben bij het vinden van een passende werkplek en/of die worstelen met bestaanszekerheid. Zij kunnen daarvoor bij Senzer terecht, maar ook bij een van de netwerkpartners in onze stad. We blijven de grenzen opzoeken van de Participatiewet, om mogelijkheden te creëren voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

De preventieve aanpak van schulden en armoede is voor ons prioriteit. Uiteraard doen we dat samen met partners in de stad. We signaleren (beginnende) schuldenproblematiek eerder en verlagen de drempel naar hulp. Onze budgetcoaches helpen meer mensen om schulden te voorkomen. We continueren onze inzet om huisuitzettingen als gevolg van schulden te voorkomen. We zorgen ervoor dat meer inwoners in aanmerking komen voor inkomensondersteuning. Vanwege de sterk stijgende prijzen voor energie en boodschappen waar mensen mee geconfronteerd worden is dit hard nodig. We maken meer gebruik van kennis en ervaring(en) vanuit onze doelgroep. Deze ervaringen zijn

belangrijk om te komen tot een effectievere aanpak van (verborgen) armoede en schulden, het doorbreken van taboes en het creëren van bewustwording wanneer regels een sta-in-de-weg zijn en de verbetering van de toegang tot voorzieningen. Ook intensiveren we de aanpak van energiearmoede. We zetten hierbij in op advisering en hulp bij het aanbrengen van kleinschalige energiebesparende maatregelen en samen met woningcorporaties versnellen we de verduurzaming van woningen; immers, wat mensen niet verbruiken hoeven ze ook niet te betalen (zie programma 12 voor een uitgebreidere toelichting).

Om onze doelen binnen het thema werk en inkomen te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met Senzer als verbonden partij. Een toelichting hierop is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

3.2.2 Wat gaan we ervoor doen?

Herijking Participatiewet

Op 21 juni 2022 heeft minister Schouten het rapport Participatiewet in Balans naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin staan de uitkomsten van een beleidsanalyse door het ministerie van SZW. Het rapport biedt een overzicht met beleidsopties voor een wijziging van de Participatiewet.

Hoewel de minister in de brief nog geen concrete maatregelen heeft aangekondigd, blijkt uit het rapport dat de Participatiewet vereenvoudigd moet worden, dat er een toereikend bestaansminimum moet komen en dat ondersteuning laagdrempelig en op maat beschikbaar moet zijn. We verwachten dat dit leidt tot een herziening van de Participatiewet die gevolgen zal hebben voor ons beleid en onze uitvoering. Op dit moment zijn de regionale en lokale consequenties hiervan nog niet duidelijk.

Gemeenschappelijke regeling Senzer

Werkbedrijf Senzer bestaat sinds 2016. Sindsdien heeft de organisatie zich verder ontwikkeld en is de omgeving waarin het werkbedrijf actief is veranderd. Denk bijvoorbeeld aan veranderingen in wet- en regelgeving, ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en een veranderende doelgroep die de laatste jaren kwetsbaarder is geworden en meer en intensievere ondersteuning nodig heeft. De positie, opdracht en koers van Senzer was daarom aan herijking toe. Dit resulteert (na besluitvorming in de raad) naar verwachting per 1 januari 2023 in een geactualiseerde gemeenschappelijke regeling Senzer, passend bij de huidige context en bijbehorende uitdagingen.

Aanpak preventie armoede en schulden

In 2023 stemmen we de landelijke en lokale regelingen meer op elkaar af, zodat de inwoner beter weet wat de mogelijkheden zijn en waar hij terecht kan. De drempel om tijdig hulp te zoeken wordt hierdoor verlaagd.

- **Vroegsignalering**
We intensiveren de aanpak vroegsignalering en bouwen die uit zodat schulden eerder in beeld komen. Zo kunnen we erger voorkomen.
- **Financiële educatie jongeren**
We onderzoeken hoe we leerlingen en studenten beter kunnen voorlichten over het omgaan met geld.
- **Budgetcoaching**
We zetten de pilot budgetcoaching om in structureel beleid. Tijdige budgetcoaching helpt om problematische schulden te voorkomen en levert een positieve bijdrage aan de

zelfredzaamheid van inwoners. Een laagdrempelige toegang zorgt voor een groter bereik onder inwoners die hier baat bij hebben.

- **Armoederegisseur**
We verlengen de inzet van de armoederegisseur met vier jaar. In de huidige sociaal-maatschappelijke omstandigheden zijn goede en structurele verbindingen tussen sociale organisaties in de stad nóg belangrijker. De opdracht van de armoederegisseur formuleren we samen met het Armoedeplatform en stemmen we af op de behoefte van de stad.
- **Schuldhulpverlening ondernemers.**
Sinds halverwege 2021 voert Senzer, namens de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel, schuldhulp en heroriëntatie aan ondernemers uit. Na evaluatie besluiten we hoe deze dienstverlening wordt voortgezet vanaf 2023.

Ophogen draagkrachtnorm inkomensondersteuning

Inkomensondersteuning is voor steeds meer mensen met een kleine beurs onmisbaar om rond te kunnen komen, zeker nu de kosten voor levensonderhoud zo hard stijgen. Vanaf 1 januari 2023 verhogen we de norm voor het aanvragen van een inkomensverklaring van 120% naar 130% van het sociaal minimum. Met een inkomensverklaring kunnen inwoners terecht bij voorzieningen als Stichting Leergeld en Super Sociaal. We monitoren het aantal aanvragen en het gebruik van de inkomensverklaring in 2023 om te kunnen volgen of meer mensen gebruik maken van de voorzieningen. Verder onderzoeken we in 2023 de mogelijkheden om de norm voor andere voorzieningen ook te verhogen, zoals de bijzondere bijstand en de Collectief Aanvullende Verzekering.

Onderzoek naar Helmondpas

In 2023 onderzoeken we de mogelijkheden voor de invoering van een Helmondpas. Met een Helmondpas kunnen mensen met een laag inkomen laagdrempelig gebruik maken van sport- en culturele voorzieningen. We kijken hierbij ook naar goede voorbeelden in het land. Het onderzoek moet leiden tot een voorstel aan de raad.

Re-integratie van werkloze inwoners met een bijstandsuitkering

De komende jaren blijven we met Senzer werken aan duurzame re-integratie van werkloze inwoners met een bijstandsuitkering en dragen we bij aan een inclusieve arbeidsmarkt. Wanneer uitstroom richting betaald werk niet mogelijk is wordt in de vorm van inkomensondersteuning voorzien in financiële zekerheid, veiligheid en stabiliteit. Op deze manier wordt de kans vergroot dat inwoners maximaal kunnen participeren in de maatschappij.

Inzet Stadsleerbedrijf

De afgelopen periode is gebleken dat het Stadsleerbedrijf een effectief instrument is voor het activeren van mensen met een (zeer) grote afstand tot de arbeidsmarkt. Het Stadsleerbedrijf draagt bij aan een inclusieve samenleving waarin iedereen kan meedoen. We maken het daarom structureel onderdeel van onze voorzieningen. Daarnaast verwachten we de komende periode dat de hogere instroom van statushouders meer inzet van het Stadsleerbedrijf zal vragen. Daarom investeren we extra in het Stadsleerbedrijf.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
603	Draagkrachtnorm 120-130% fase 1	180	180	180	180
618	Stadsleerbedrijf structurele voorziening	150	150	150	150
618	Programma onderwijs en arbeidsmarkt	850	900	900	900
618	Dekking binnen programma 2	-200	-400	-400	-400
618	Externe bijdragen/subsidies	-300	-300	-300	-300
Totaal Beleidsintensiveringen Werk en inkomen		680	530	530	530

Draagkrachtnorm 120-130% fase 1

Door de draagkrachtnorm aan te passen van 120% van de bijstandsnorm naar 130% kunnen we onze inwoners met een inkomen net boven het sociaal minimum beter ondersteunen.

Stadsleerbedrijf structurele voorziening

Om het Stadsleerbedrijf als structurele voorziening te borgen is € 150.000 nodig. Circa € 100.000 is nodig om statushouders te begeleiden bij hun integratie in de Helmondse samenleving. De middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt, zijn niet toereikend. Daarnaast is er € 50.000 nodig om de basisvoorziening Stadsleerbedrijf in stand te kunnen houden.

Programma onderwijs en arbeidsmarkt (O&A)

Bovenstaande ambities zijn in basis Helmondse ambities. Het programma O&A is in principe echter een regionaal programma (met Helmond als centrumgemeente) voor de gehele arbeidsmarktregio Helmond-De Peel. Naar verwachting is een groot deel van de bovenstaande ambities echter ook van toepassing op de regio.

3.2.3 Wat mag het kosten?

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

	Rekening		Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	82.025	86.690	88.835	88.278	87.779	87.402
Baten	41.265	40.392	43.454	43.454	43.454	43.454
Saldo	-40.760	-46.299	-45.381	-44.824	-44.325	-43.948
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	2.776	-	-	-	-	-
Onttrekking	3.343	3.792	1.594	95	228	88
Saldo	-40.193	-42.507	-43.787	-44.729	87.779	-43.860

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

(bedragen x € 1.000/ - = negatief)

Specificatie per hoofdproduct	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
602 Uitvoering uitkeringsregelingen	52.826	43.371	-9.455
603 Bijzondere bijstand	8.196	213	-7.983
604 Schulddienstverlening	1.458	258	-1.200
618 Werkgelegenheidsbeleid	18.055	350	-17.705
619 Minima beleid	1.327	10	-1.317
621 Participatie	6.972	846	-6.126
Totaal Werk en inkomen	88.834	45.048	-43.786

3.3 Programma 03: Zorg en welzijn

3.3.1 Wat willen we bereiken?

Helmond is een diverse stad, met ruim 150 nationaliteiten. We omarmen deze culturele veelzijdigheid. We willen dat al onze inwoners zo goed mogelijk kunnen deelnemen aan de samenleving. We zien dat mensen er voor elkaar zijn en elkaar helpen waar nodig. We bevorderen de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van onze (kwetsbare) inwoners. Want met de recente maatschappelijke ontwikkelingen is dit niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid. De komende jaren blijven we daarom hoog inzetten op het meedoen, rondkomen en vooruitkomen van onze inwoners en het tegengaan van de sociale tweedeling in onze stad. Zij die behoefte hebben aan zorg en ondersteuning kunnen rekenen op de gemeente.

- Inwoners die professionele hulp en ondersteuning nodig hebben kunnen rekenen op laagdrempelige ondersteuning. Snel en eenvoudig. We leveren maatwerk waar nodig.
- We bieden een samenhangend (zorg)aanbod voor ouderen en mantelzorgers dat breed bekend is.
- Helmond loopt voorop in het bieden van onafhankelijke clientondersteuning. De komende jaren versterken we de positie van onze cliëntondersteuning verder.
- We investeren in kwalitatief goede, cultuur sensitieve en betaalbare zorg en ondersteuning.
- We streven naar passende woonruimte voor al onze inwoners, inclusief opvang en huisvesting voor de meest kwetsbare inwoners die langdurig problemen ervaren op verschillende leefgebieden, waaronder verward gedrag.
- We verkleinen de gezondheidsverschillen, zodat alle Helmonders in 2040 5 jaar langer in goede gezondheid leven. Dit is vastgesteld in het lokaal preventieakkoord.

Meerjarig beleidsperspectief

Een gezonde leefomgeving en het bevorderen van de mentale en fysieke gezondheid zijn belangrijke factoren om de brede welvaart in onze stad te versterken. We zetten onze aanpak voort door uitvoering te geven aan de nota Focus aanpak gezondheid 2020-2024. Daarmee richten we ons op het verbeteren van de gezondheid van onze inwoners.

We blijven inzetten op goede, kwalitatieve en betaalbare zorg en ondersteuning. Hierbij hebben we nadrukkelijker dan voorheen, oog voor cultuursensitieve zorg. De Kadernota Sociaal Domein 2019-2022 wordt geactualiseerd en vormt daarmee ook komend jaren onze leidraad. De beweging naar laagdrempelige ondersteuning die doet wat nodig is (de transformatie), blijft centraal staan. We benutten hiervoor ons brede netwerk maatschappelijk partners.

De sociale teams zijn vanaf januari 2022 extern gepositioneerd en blijven tot en met 2025 de ruggengraat van onze aanpak 'iedereen kan meedoen, rondkomen en vooruitkomen'. Sociale Teams Helmond heeft de inhoudelijke opdracht om de eerstelijns zorg beter, laagdrempeliger en toegankelijker te maken.

Momenteel is sprake van een forse energiecrisis en inflatie. Onze gesubsidieerde (vrijwilligers)organisaties en aanbieders ervaren hiervan de gevolgen. De inflatie vertaalt zich regelmatig in toenemende kosten en we ontvangen een stijgend aantal verzoeken om subsidies en tarieven van ingekochte diensten conform te verhogen.

Tot slot blijven we inzetten op gesubsidieerde multifunctionele wijkaccommodaties en andere ontmoetingspunten om de sociale samenhang in de wijken te versterken. Het is onze ambitie dat ook kwetsbare inwoners, zoals bijvoorbeeld inwoners met GGZ problematiek en inwoners met beginnende dementie, van deze voorzieningen gebruik kunnen maken.

Om deze doelen te bereiken werken we voor een deel samen met de verbonden partij GGD Brabant Zuidoost. Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

3.3.2 Wat gaan we ervoor doen?

Maatregelen energiecrisis en inflatie

Momenteel is sprake van een forse energiecrisis en toenemende inflatie. Onze gesubsidieerde (vrijwilligers)organisaties en aanbieders waarbij we diensten inkopen op het vlak van zorg en welzijn ervaren hiervan de gevolgen. Het vertaalt zich regelmatig in toenemende kosten en verzoeken om subsidies en tarieven van ingekochte diensten conform te verhogen. In deze begroting zijn maatregelen op dat vlak verwerkt.

Wonen, welzijn en zorg

Wij vinden het belangrijk dat elke Helmonder de kans krijgt om zo zelfstandig mogelijk te leven in de stad. Door vergrijzing neemt het aandeel kwetsbare ouderen de komende jaren fors toe. De verwachting is, dat ouderen in toenemende mate een beroep zullen doen op ondersteuning en zorg. Daarnaast wordt de samenleving steeds complexer, waardoor inwoners met bijvoorbeeld een lichte verstandelijke beperking of psychische problematiek vaker hulp nodig hebben om mee te kunnen blijven doen. Daarnaast vindt er de komende jaren een verschuiving plaats van beschermd wonen in een instelling naar "Beschermd Thuis". Door deze trends neemt met name het aandeel kwetsbare eenpersoonshuishoudens toe. De verwachting is bovendien dat het personeelstekort in de zorg blijft oplopen en het aantal potentiële mantelzorgers daalt. In combinatie met het huidige woningaanbod leidt dit tot een uitdaging voor kwetsbare inwoners om passende woonruimte te vinden.

Onderzoek valpreventie

Op grond van de Wmo hebben we de wettelijke taak om ervoor te zorgen dat onze inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Valpreventie voor ouderen draagt hieraan bij. In 2023 onderzoeken we hoe we ouderen kunnen bereiken en hen kunnen screenen op een verhoogd valrisico. Ook ontwikkelen we valpreventieprogramma's voor deze ouderen. Hiervoor ontvangen we rijksmiddelen. Op dit moment weten we nog niet welke randvoorwaarden het Rijk stelt. Afhankelijk van het landelijke programma en de lokale behoeften stellen we de inzet vast.

Gezondheid

Tijdens de vorige bestuursperiode is de tijd genomen om samen met partners in de stad en deskundigen een effectieve en duurzame gezondheidsaanpak uit te werken en zijn extra middelen gereserveerd voor de gezondheidsaanpak; de Impuls Gezondheid van €1.280.000. Met de vastgestelde Focus Aanpak Gezondheid hebben we ons de afgelopen collegeperiode gefocust op de volgende onderdelen: preventieakkoord, basisvaardigheden, gezondheid in de wijkontwikkelplannen en tot slot de link met armoede (de beweging Ruimte om te Leven). Vanaf 2020 zijn we hier actief mee aan de slag en zijn in de vorige bestuursperiode de middelen doorgezet voor de periode tot en met 2024. De beschikbare middelen voor deze aanpak zijn gericht op maatregelen en projecten die de transitie in gang kunnen zetten. Deze middelen uit de Impuls Gezondheid zijn dus nog niet volledig ingezet en blijven beschikbaar tot en met 2024 voor de Focus Aanpak Gezondheid.

Uitvoering Nota Focus Aanpak Gezondheid

We werken aan de verbetering van de sociale structuur in de wijken. Dit doen we vanuit onze overtuiging dat je gezondheid het beste stimuleert van onderop. Hiervoor hebben we met onze partners het Helmond Preventieakkoord gesloten. Daarin leggen we de nadruk op een gezonde leefstijl. Het komende jaar werken we daarnaast verder aan het tegengaan van laaggeletterdheid door

uitvoering te geven aan het stadsplan basisvaardigheden. Met de pilot wijkgerichte aanpak maken we de start om van ketenaanpak over te gaan naar wijkgerichte aanpak. Verder wordt het huidige taalhuis doorontwikkeld, de campagne Laat taal leven in gang gezet en wordt vanaf 2023 de impact van aanbod vanuit inzet web-middelen gemonitord.

Informele inlooplekken

In 2023 lopen drie pilots gericht op informele inlooplekken voor kwetsbare inwonersgroepen, zoals eenzame ouderen, mensen met beginnende dementie en inwoners met psychosociale problemen. We doen dit door bestaande ontmoetingsplekken waaronder de wijkaccommodaties in de diverse wijken (beter) te benutten en inwonersinitiatieven op dit vlak te omarmen. Dergelijke plekken en initiatieven leveren een bijdrage aan het voorkomen/bestrijden van eenzaamheid, bevorderen de sociale participatie ontlasten onze mantelzorgers.

Streven naar passende woonruimte

Samen met woningcorporaties en zorgaanbieders stelden we in 2022 een visie op wonen, welzijn en zorg op, om ervoor te zorgen dat we ook in 2040 over voldoende passende woonruimte beschikken met voorzieningen en/of zorg in de nabijheid. In 2023 werken we deze visie gezamenlijk uit in uitvoeringsprogramma's en/of integreren we de visie bij het vernieuwen van bestaande afspraken, zoals de prestatieafspraken met de corporaties en de woonvisie. We hebben hierbij extra aandacht voor onze kwetsbare ouderen en kwetsbare jongeren.

Ontwikkelen 24-uursvoorziening

Eind 2021 stelde de gemeenteraad een conceptontwerp en programma van eisen voor een locatie voor een 24-uursvoorziening voor inwoners met meervoudige complexe problematiek vast. Het gaat om inwoners die momenteel tussen 'wal en schip' terecht komen. In 2022 doorliepen we een zorgvuldig traject door op basis van het vastgestelde programma van eisen mogelijke locaties te onderzoeken en analyseren. Daarnaast werken we het conceptontwerp en een financieringsplan verder uit. In 2023 leggen we een definitief ontwerp inclusief financiering voor aan de raad, tezamen met een voorstel voor een locatie.

Decentralisatie Beschermd Wonen

Helmond en de overige Peelgemeenten hebben de opdracht en verantwoordelijkheid om de zorg en de ondersteuning rondom Beschermd Wonen voor inwoners zo optimaal mogelijk en toekomstbestendig te organiseren. Daarnaast staat de regio voor de opgave om inhoudelijk door te ontwikkelen van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis. Samen met de GR Peelgemeenten is er in 2021 vanuit de regionale visie een uitvoeringsplan 2022-2025 opgesteld waarin staat beschreven hoe we deze transformatie willen realiseren. Het uitvoeringsplan wordt jaarlijks vertaald naar een uitvoeringsagenda met concrete doelen en acties. In 2023 bereiden we ons voor op de financiële decentralisatie die per 1 januari 2024 ingaat.

Samenwerkingsagenda medisch en sociaal domein

Om de samenwerking tussen het medisch en sociaal domein te verbeteren stellen we samen met zorgverzekeraar CZ en Peel Duurzaam Gezond een samenwerkingsagenda voor Helmond & De Peel op. Het vertrekpunt daarbij is het regiobeeld en de gezamenlijk geformuleerde regiovisie. In 2023 stellen we de regionale opgave vast die we vertalen in een samenwerkingsagenda.

Herijken subsidiestelsel sociaal domein

Conform de opgave uit de Kadernota Sociaal Domein herijken we komende jaren gefaseerd het subsidiestelsel sociaal domein. Door het verstrekken van (meerjaren)subsidies met goede afspraken over kernactiviteiten, resultaten en voorwaarden, wordt actief gestuurd op het realiseren van de

gemeentelijke beleidsdoelen. Zo worden (wederzijdse) verantwoordelijkheden en rollen duidelijker, ontstaat er meer ruimte voor professionaliteit van de organisatie en minder focus op (monitoring van) afzonderlijke projecten en activiteiten. In 2023 ligt de focus op het verder vormgeven van een subsidieregeling voor professionele organisaties en op het vereenvoudigen van het proces voor vrijwilligersorganisaties.

Mantelzorg- en cliëntondersteuning

Het aantal potentiële mantelzorgers neemt de komende jaren verder af terwijl de ondersteuningsvraag juist toeneemt. Samen met de netwerkpartners van het Netwerk Mantelzorgondersteuning zorgen wij ervoor dat mantelzorgers in balans kunnen zijn. Mantelzorgers zijn tijdig in beeld, met name als overbelasting dreigt. Mantelzorgondersteuningsmogelijkheden zijn bekend bij mantelzorgers en bij verwijzers (professionals en vrijwilligers). We versterken de positie van de onafhankelijke cliëntondersteuning door de bekendheid en het bereik van de verschillende organisaties op dat terrein verder te vergroten. Daarbij richten we ons naast de inwoner op samenwerkingspartners.

Actualisatie kadernota Sociaal Domein

We actualiseren de Kadernota Sociaal Domein 2018-2022 voor de komende vier jaar op basis van het ambitieakkoord en actuele ontwikkelingen.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
673	Gezondheidsaanpak ruimte om te leven	400	200	200	200
674	Discriminatie onderzoek	50	-	-	-
674	Integrale kijk ouderenbeleid	100	-	-	-
674	VN verdrag	35	-	-	-
695	Andere overheid	400	-	-	-
695	Dekking uit gemeentefondsuitkering	-400	-	-	-
Totaal Beleidsintensiveringen Zorg en welzijn		585	200	200	200

Gezondheidsaanpak ruimte om te leven

Vanuit de initiatiefgroep Ruimte om te leven, bestaande uit het Elkerliek Ziekenhuis, de Huijbregts groep, Senzer en de gemeente is een lokale coalitie gevormd tegen de sociale tweedeling. Hierbij staat het principe van Brede Welvaart centraal met een Helmondse focus. Vanuit het brede palet aan stakeholders werken we concrete initiatieven uit binnen de thema's gezondheid, armoede en bestaanszekerheid. Hierdoor verbetert de positie van mensen met een achterstand (en in het bijzonder kinderen) structureel en worden ze weerbaarder.

Discriminatie onderzoek

In 2023 voeren we onafhankelijk onderzoek uit om beter inzicht te krijgen in de omvang en zwaarte van discriminatieproblematiek in Helmond. Op basis van dit onderzoek formuleren we met de stad een anti-discriminatieagenda waaraan we vanaf 2024 (of zoveel eerder als mogelijk) uitvoering geven. Deze agenda sluit aan op de aanpak voor het tegengaan van discriminatie, zoals het (wettelijk verplichte) Meldpunt Discriminatie (LEV groep), het regenboogbeleid (seksuele diversiteit) en het

werken aan een inclusieve samenleving voor mensen met dementie of met een beperking (Dementievriendelijk Helmond en het VN-verdrag).

Integrale kijk ouderenbeleid

In Helmond is tijdens de coronacrisis de werkgroep 'Aandacht voor Ouderen' opgericht, een samenwerking tussen LEV groep, Cultuurcontact, Jibb+, Zorgboog, Savant en de ouderenbonden. De focus van deze werkgroep lag aanvankelijk op het organiseren van activiteiten in coronatijd (bestrijding eenzaamheid). De werkgroep vervult een verbindende en signalerende rol in de stad als het gaat om ouderen. Wij zien in deze werkgroep een belangrijke strategische partner voor een integrale kijk op ouderenbeleid en om ouderen beter voor te bereiden op de oude dag. Daarom faciliteren en stimuleren we in 2023 deze werkgroep met behulp van een coördinator en werkbudget. Met deze middelen beogen we de werkgroep bestrijding eenzaamheid door te zetten tot 2025.

VN verdrag

In het ambitieakkoord is 'inclusie' in de breedste zin van het woord een belangrijk speerpunt. Onze inzet om van Helmond een toegankelijke stad te maken conform het VN verdrag is cruciaal voor deze ambitie. Inwoners met een beperking moeten zich welkom en veilig voelen in onze stad. Tweejaarlijks wordt er een actieplan gemaakt om uitvoering te geven aan het VN-verdrag handicap. Dit actieplan is opgesteld samen met ervaringsdeskundigen (werkgroep VN-verdrag). We maken extra middelen vrij voor noodzakelijke acties, zoals bijvoorbeeld het opnieuw inzetten van Mystery Guests om de toegankelijkheid van (gemeentelijke) voorzieningen te toetsen, bewustwordingsacties en het bevorderen van toegankelijkheid van nieuwe ruimtelijke projecten.

Andere overheid

Doen wat nodig is in plaats van doen wat regel is. Waarbij niet het systeem, maar de uitwerking in de praktijk leidend is. We willen een actieve, betrouwbare en dienstbare overheid zijn; dat is de kern van de 'Andere Overheid'. Samen met de collega's en betrokkenen geven we hier de komende jaren verder vorm aan. Dit vraagt een andere mindset en andere werkwijzen en daarmee een verandering van de organisatie. Dat bereiken we o.a. door ervaringen van bestaande projecten, zoals 'Maatwerk Leveren en Leren' te betrekken bij de verdere ontwikkeling van de organisatie. Het binnenkort te agenderen participatiebeleid past ook binnen deze andere overheid. Daarbij gaan we uit van maatwerk en bieden we ruimte aan vernieuwende vormen van participatie, zoals een eventueel burgerberaad. Ook zal het wijkgericht werken en het contact met en de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen, versterkt worden.

3.3.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

	Rekening			Begroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	54.385	58.813	58.224	57.032	56.528	56.362
Baten	3.887	3.258	3.336	3.336	3.336	3.336
Saldo	-50.498	-55.555	-54.888	-53.696	-53.192	-53.027
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	3.084	-	-	-	-	-
Onttrekking	2.900	392	392	72	22	22
Saldo	-50.682	-55.163	-54.496	-53.624	56.528	-53.005

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
640	Sociale Netwerken	784	-	-784
642	Basisvoorzieningen accommodaties	1.947	1.373	-573
673	Basisvoorzieningen overig	2.376	-	-2.376
674	Maatschappelijke ondersteuning	4.937	378	-4.559
675	Specialistische ondersteuning	5.828	170	-5.659
690	Wmo individuele voorzieningen	4.201	162	-4.038
695	Wmo persoonlijke ondersteuning	38.142	1.644	-36.497
700	Wmo subsidieregelingen	-	-	-
720	Lijkbezorging	10	-	-10
Totaal Zorg en welzijn		58.225	3.727	-54.496

3.4 Programma 04: Jeugd en onderwijs

3.4.1 Wat willen we bereiken?

We willen een stad zijn waar alle kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien. Goed en toegankelijk onderwijs is het fundament waarop kinderen en jongeren hun talenten en identiteit kunnen ontplooien en leren om in een context van diversiteit samen te leven. We constateren ook dat steeds meer kinderen, jongeren en ouders tijdens het opgroeien en opvoeden voor verschillende uitdagingen komen te staan. Dit leidt tot toenemende druk op het jeugdzorgstelsel. Waar jongeren en gezinnen hindernissen ervaren in het meedoen en vooruitkomen, bieden we zorg en ondersteuning op maat. Maar hervorming van het stelsel is nodig om de jeugdzorg betaalbaar te houden.

- We willen dat kinderen en jongeren gezond, veilig en kansrijk opgroeien in Helmond, zodat ze ook op latere leeftijd kunnen meedoen, rondkomen en vooruitkomen.
- Alle kinderen krijgen wat nodig is om vanaf het prille begin een kansrijke en gezonde start te maken en zich ten volle te ontwikkelen, met het accent op de eerste 1000 dagen.
- Alle kinderen en jongeren hebben een ontwikkelrecht, het liefst in een onderwijsomgeving waarin ze hun talenten kunnen ontwikkelen.
- Zo veel mogelijk jeugdigen sluiten school af met een startkwalificatie. We voorkomen voortijdig schoolverlaters en thuiszitters en benutten de talenten optimaal.
- Gezinnen en jongeren die ondersteuning nodig hebben bij bijv. opvoeding, inkomen, financiën of psychosociale problemen krijgen deze snel en laagdrempelig, licht waar mogelijk, zwaarder en specialistisch indien nodig. Daarbij leveren we maatwerk.

Meerjarig beleidsperspectief

We gaan door met de uitvoering van de Helmondse Educatieve agenda (HEA 2020-2030) die in samenwerking met het onderwijs en de kinderopvang is opgesteld. Met deze agenda nemen we obstakels in de ontwikkelkansen van kinderen en jongeren weg en vergroten we de kansengelijkheid. Dit doen we via taalondersteuning, wereldoriëntatie, een ononderbroken ontwikkeling en een betere samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. We willen nog meer inzetten op het voorkomen van problemen door tijdig in te grijpen met bijzondere aandacht voor kinderen die uit een achterstandspositie komen: vroeg- en voorschoolse educatie en onderwijsachterstandbeleid helpen daarbij.

We zetten ook het preventief jeugdbeleid voort. Preventief jeugdbeleid draagt bij aan gezond, veilig en kansrijk opgroeien. We willen daarmee onder meer voorkomen dat jongeren van het goede pad afraken en afglijden in de criminaliteit. We richten ons met het jeugdbeleid niet alleen op risico's en problemen, maar versterken ook wat bijdraagt aan een positieve ontwikkeling van jeugdigen. Zoals het bevorderen van de weerbaarheid onder jeugdigen, extra aandacht voor opvoedondersteuning in de eerste 1000 dagen en perspectief voor jongeren die even de weg kwijt zijn en dreigen uit te vallen.

We blijven verder onze wettelijke taak uitvoeren om te zorgen voor goede onderwijshuisvesting. We gaan door met de uitvoering van projecten uit het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan of treffen samen met onderwijs voorbereidingen hiervoor (IHP 2018-2025). Tegelijkertijd werken we samen met schoolbesturen aan vernieuwing van het IHP vanaf 2026 zodat de huisvesting aansluit bij de behoefte in de stad. Gezonde en duurzame gebouwen zijn daarbij belangrijke speerpunten. Waar nodig helpen we scholen mee met het creëren van groene schoolpleinen.

Voor de uitvoering van dit meerjarig beleidsperspectief werken we voor een deel samen met de volgende verbonden partijen:

- Stichting Zorg en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost
 - GGD Brabant-Zuidoost
 - Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs Helmond-Peelland PO en VO
- Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen.

3.4.2 Wat gaan we ervoor doen?

Hervormingsagenda Jeugd

De Hervormingsagenda Jeugd komt voort uit bestuurlijke afspraken uit 2021 tussen VNG en Rijk over de jeugdhulp. De agenda moet leiden tot verbetering van de hulpverlening en een financieel beheersbaar en duurzaam jeugdstelsel. Nadat in mei 2022 duidelijk werd dat het kabinet de financiële risico's niet bij gemeenten neerlegt, zijn de gesprekken weer gestart. De Hervormingsagenda bevat naar verwachting vergaande afspraken over onder andere regionalisering, reikwijdte van de jeugdhulp en preventie, toegang tot de jeugdhulp en inkoop. De agenda is eind 2022 klaar en nieuwe afspraken worden wettelijk verankerd. Dit zal gevolgen hebben voor de Helmondse organisatie van jeugdhulp (van preventie tot hoog specialistische jeugdhulpvoorzieningen).

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en Brabantse Verbeteragenda Jeugdbescherming

De huidige jeugdbeschermingsketen is complex georganiseerd met veel betrokken organisaties, zoals lokale wijkteams, Veilig Thuis, Gecertificeerde Instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming. Deze schakels sluiten niet altijd op elkaar aan, waardoor de juiste hulp en bescherming tekortschiet. In 2021 is het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming landelijk vastgesteld. Dit schetst op hoofdlijnen hoe de jeugdbeschermingsketen er over 5-10 jaar uit moet zien. Daarnaast werken de vijf jeugdhulpregio's in Brabant sinds 2021 samen aan de Brabantse Verbeteragenda Jeugdbescherming. Deze agenda bevat maatregelen en acties voor de korte en middellange termijn die moeten leiden tot structurele verandering in de jeugdbeschermingsketen in onze regio.

Verdere uitvoering van de Helmondse Educatieve Agenda (HEA)

We intensiveren de uitvoering van de Helmondse Educatieve Agenda om (gelijke) kansen van jeugdigen te versterken. Samenwerking tussen kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp blijft daarbij van groot belang. Vanuit de vier vastgestelde pijlers uit de HEA zetten we in 2023 extra in op:

- De uitvoering van een Pilot passende kinderopvang als nieuw aanbod vooruitlopend op mogelijke Rijksmiddelen
- Het starten van kansrijke pilots op het gebied van onderwijs-zorgarrangementen samen met scholen en andere mogelijke partners.
- Het verder uitbreiden en structureel borgen van de Verlengde Schooldag op scholen met een hoge achterstandsscore.
- Het voorkomen van (taal)achterstanden door de inzet van een bieb op alle scholen in Helmond
- Het voorkomen van voortijdig schooluitval onder andere via voortzetting van de pilot M@ZL, waarbij GGD, scholen en leerplicht samen inzetten op signaleren en voorkomen van verzuim.

Verder stellen we in 2023 samen met onderwijs en kinderopvang een nieuw beleidsplan op voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en onderwijsachterstandenbeleid (OAB).

Schoolontbijt

Een schoolontbijt is een van de mogelijkheden om kansengelijkheid van schoolgaande kinderen te vergroten. In 2023 onderzoeken we samen met scholen en eventueel kinderopvang welke behoefte er

is en in welke vorm(en) zo'n schoolontbijt te realiseren is vanaf schooljaar 2023-2024. Streven is dat dat de kinderen op de 10 scholen in de aandachtswijken elke dag gezond kunnen ontbijten.

Preventie Jeugd

We versterken het preventief jeugdbeleid dat is gericht op gezond, veilig en kansrijk opgroeien. In 2023 richten we ons op:

- Het voortzetten van de integrale aanpak van risicojeugd. We bieden perspectief en stellen grenzen. We investeren extra in kennis en expertise om ook vanuit veiligheidsperspectief de aanpak kracht bij te zetten
- Het herijken van het preventief jeugdaanbod. Op basis van data over de staat van onze jeugd en duiding daarvan met betrokken partners, geven we een impuls daar waar inzet op preventie het meeste oplevert. En met interventies die aantoonbaar werken.
- Het vernieuwen van het jongerenwerk, samen met de uitvoeringsorganisaties van het jongerenwerk in onze stad.

Duurzame, gezonde en toekomstbestendige scholen

In 2023 voeren we met schoolbesturen een volledige herijking van het IHP uit voor de periode vanaf 2026 om duurzame, gezonde en toekomstbestendige scholen te realiseren. Voorop staat een evenwichtige spreiding over de stad. De besluitvorming over het nieuwe IHP vindt plaats in 2023. Belangrijke onderdelen van dit plan zijn:

- Een visie op actuele ontwikkelingen. Zoals de vorming van Integrale Kind Centra om de doorlopende leerlijn te bevorderen, het breder inzetten van schoolgebouwen voor de wijk, het verduurzamen van vastgoed, de doordecentralisatie van huisvestingsgelden en het goed inrichten van bouwheerschap.
- Een oplossing voor knelpunten in het huidige schoolgebouwenbestand. De huidige gebouwen zijn deels verouderd, onvoldoende flexibel en ongeschikt voor medegebruik. Ook zijn lang niet alle gebouwen toekomstbestendig en duurzaam.
- Een fasering van de schoolgebouwen die worden ontwikkeld voor de komende periode (2026-2040).

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
405	Gelijke kansen HEA	700	-	-	-
405	Dekking binnen programma 4	-350	-	-	-
405	Preventie jeugd	100	-	-	-
410	Invoeren schoolontbijt	150	-	-	-
Totaal Beleidsintensiveringen Jeugd en onderwijs		600	-	-	-

Gelijke kansen HEA en dekking

Ter stimulering kansengelijkheid wordt er ingezet op de verbinding kinderopvang en onderwijs.

Preventie jeugd

Speerpunten Voortzetten preventief jongerenbeleid en Jeugdvriendelijke stad. Betreft een intensivering van preventie. Deze richt zich op het voorkomen van het ontstaan van problemen, het in goede banen leiden van beginnende problematiek en het voorkomen dat problemen weer terugkeren.

Invoeren schoolontbijt

Steeds minder kinderen starten hun dag met een ontbijt. Uitgangspunt van het schoolontbijt is dat alle kinderen op 10 scholen in de aandachtswijken in Helmond elke dag gezond kunnen ontbijten. De aanvraag van het additioneel benodigde bedrag is gebaseerd op het doen van onderzoek om het schoolontbijt in te voeren.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2023	2024	2025	2026
409	Aanvullende besparingsopgave Jeugdzorg	-	-	-1.100	-1.100
Totaal Knelpunten Jeugd en onderwijs		-	-	-1.100	-1.100

Aanvullende besparingsopgave Jeugdzorg

Naast de besparingsopgave die volgt uit de uitspraak van de Commissie van Wijzen heeft het kabinet besloten tot het realiseren van een aanvullende besparing van structureel € 511 miljoen, welke een Rijksverantwoordelijkheid is gemaakt. Concreet betekent dit dat het aan de Rijksoverheid is om de besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. Het gaat daarbij om maatregelen waardoor gemeenten minder middelen nodig hebben of waarbij alternatieve inkomsten gegenereerd worden door bijvoorbeeld de invoering van een eigen bijdrage. Ook draagt het Rijk het budgettaire risico ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden.

3.4.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Rekening			Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	54.645	56.002	58.172	54.542	53.083	53.025
Baten	7.006	6.091	6.118	6.118	6.118	6.118
Saldo	-47.638	-49.911	-52.054	-48.423	-46.965	-46.906
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	4.119	-	-	-	-	-
Onttrekking	1.144	846	1.899	1.580	330	323
Saldo	-50.614	-49.065	-50.155	-46.843	53.083	-46.583

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
403	Sociale Netwerken	226		-226
404	Basisvoorzieningen accommodaties	863	853	-10
405	Basisvoorzieningen overig	3.999	500	-3.499
406	Maatschappelijke ondersteuning	9.489	4.310	-5.179
409	Specialistische ondersteuning	35.979	1.050	-34.929
410	Huisvesting onderwijs	6.237	930	-5.307
478	Techniekeducatie	89	-	-89
575	Openbare speelgelegenheden	350	4	-346
681	Voortijdig Schoolverlaten/Leerplicht/RMC	941	370	-570
Totaal Jeugd en onderwijs		58.173	8.017	-50.155

3.5 Programma 05: Cultuur, toerisme en recreatie

3.5.1 Wat willen we bereiken?

Cultuur is van en voor iedereen. Van professionele kunstenaars tot de muziekschool om de hoek. Cultuur verbindt en verbreedt en zorgt voor ontmoeting tussen mensen. De afgelopen jaren hebben we met name tijdens de coronacrisis gemerkt hoe we het missen als het er niet is. We willen dat iedereen in onze stad gebruik kan maken van culturele voorzieningen. Dit vraagt om een cultureel aanbod dat past bij de omvang van de stad.

- Onze cultuurvoorzieningen moeten meegroeien met de schaa sprong die we in Helmond gaan maken.
- We hebben extra aandacht voor de jeugd en de bredere functie van cultuur (zoals vestigingsklimaat, inclusiviteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid).
- We versterken onze culturele basisinstellingen door ze zichtbaarder te maken in de stad en te verbinden met de omgeving.
- Samen met partners binnen BrabantStad, het Stedelijk Gebied Eindhoven en de Peel werken we aan profilering en versterking van ons aanbod van voorzieningen en evenementen.
- We willen meer ruimte creëren voor culturele experimenten en ateliers voor cultuurmakers.
- We willen dat evenementen ook echt bij Helmond en onze inwoners passen.
- We werken aan de ontwikkeling van een evenemententerrein bij recreatieplas Berkendonk. Berkendonk blijft als recreatiegebied openbaar en gratis toegankelijk.
- Ons erfgoed laat zien wie we zijn en waar we vandaan komen. Het in stand houden van en zichtbaar maken van erfgoed is daarom belangrijk.

Meerjarig beleidsperspectief

Voor een hoogwaardig woon- en vestigingsklimaat zijn cultuur en vrijetijdsvoorzieningen van groot belang. Het Helmondse cultuuraanbod moet zowel kwalitatief als kwantitatief passen bij de omvang en ambities van de stad. Het voorzieningenniveau en cultuuraanbod moet meegroeien met de schaa sprong waar Helmond voor staat. Om aan te sluiten bij het tempo van de andere Brabantse grote steden moet het ambitieniveau over de hele linie omhoog. Immers, culturele voorzieningen zijn belangrijk om bestaande bewoners, bedrijven en bezoekers aan de stad te binden en bewoners, bedrijven en bezoekers aan te trekken.

Cultuur moet toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, achtergrond en inkomen. Cultuurparticipatie en vrijetijdsbesteding dragen bij aan brede welvaart. Ze verstevigen de verbinding met anderen, stimuleren persoonlijke ontwikkeling en voorkomen eenzaamheid. Specifiek jonge mensen in kwetsbare posities zijn gebaat bij een veilige plek waar ze hun verhaal kwijt kunnen en positieve ervaringen opdoen. Actieve cultuurparticipatie helpt daarbij; het vergroot hun veerkracht. In 2019-2022 is daarom een cultuurverbinder (cultuurcoach) aangesteld bij CultuurContact. Dit zetten we voort.

Doorontwikkeling culturele basisinstellingen

Sinds enkele jaren werken De Cacaofabriek, Museum Helmond, Kunstkwartier, Bibliotheek en Het Speelhuis nauw samen aan verdere professionalisering en kwaliteitsverbetering met aandacht voor regionale samenwerking. De samenwerking moet leiden tot een verdere versterking van de Helmondse culturele basisinfrastructuur. Dit doen we onder meer door een fysieke impuls te realiseren, waarbij we de instellingen beter verbinden met hun omgeving.

Ruimte voor experiment en vernieuwing

Creatieve en kunstzinnige activiteiten zijn van groot belang voor de ontwikkeling van een stad. Ze vormen een voedingsbodem voor tal van nieuwe ontwikkelingen en kruisbestuivingen, zowel op cultureel gebied als op sociaal en economisch gebied. Wij willen dat kunstenaars, ontwerpers en andere creatievelingen zich in Helmond vestigen (of terug keren na hun opleiding) en de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen. Dit doen we onder andere door het beschikbaar stellen van betaalbare ateliervoorzieningen/broedplaatsen en laagdrempelige expositie- en ontmoetingsplekken in de stad.

Jeugd en Cultuureducatie

In Helmond ligt de focus van het cultuuronderwijs op de basisscholen. Met de culturele partners bezien we actief hoe we jongeren meer en beter kunnen bereiken, gericht op actieve cultuurparticipatie. Bijvoorbeeld door middel van bibliotheekpunten in scholen. Daarnaast organiseren de culturele organisaties gezamenlijk met de scholen voor voortgezet onderwijs een jaarlijkse cultuurweek voor alle middelbare scholieren in Helmond. De eerste editie vond plaats in het voorjaar van 2022.

3.5.2 Wat gaan we ervoor doen?

Coronacrisis

De culturele- en de vrijetijdssector zijn hard geraakt door de coronacrisis. Voor 2023 is de situatie nog onzeker. We helpen de sector de coronacrisis zo goed mogelijk te doorstaan en daar zo sterk mogelijk uit te komen. Dit doen we, net als in de afgelopen jaren, door de culturele basisinfrastructuur te verstevigen, de cultuursector voor zover nodig en mogelijk te ondersteunen en ook door culturele activiteiten en evenementen te stimuleren.

Nieuw provinciaal beleid

Naar verwachting wordt het nieuwe provinciale beleidskader 'Levendig Brabant 2030' eind dit jaar vastgesteld. Het is een integraal beleidskader voor de beleidsvelden Vrije Tijd, Cultuur, Sport en Erfgoed. Dit beleidskader krijgt een vertaling in een uitvoeringagenda 2024-2028. Binnen deze kaders werken we onder andere samen met de provincie aan het vervolg op het regioprofiel 'BrabantStad maakt het'.

Cultuurvisie 2040

Het voorzieningenniveau en het cultuuraanbod moeten meegroeien met de schaa sprong waar Helmond voor staat. Helmond wil een cultureel klimaat dat past bij de stad: een stedelijk cultureel leven met een volwaardige positie binnen BrabantStad, de Brainportregio en De Peel. In 2023 stellen we samen met de stad een visie op voor de langere termijn (2040) inclusief een meerjarig uitvoeringsprogramma.

Uitwerking impuls cultuur

In de Crisis- en Herstelnota is € 2 miljoen opgenomen voor het meer zelfvoorzienend en toekomstbestendig maken van het culturele voorzieningenniveau in Helmond. In dit kader werken we aan een nieuwe entree en publieksvoorzieningen voor Museum Helmond, een buitenpodium en urban voorziening voor De Cacaofabriek en het aanlichten van plaatsen van zitmeubilair bij Het Speelhuis. Uit de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor activiteiten gericht op het verlevendigen van het stadscentrum, resteert nog ruimte. Hiervoor geven we organisatoren van activiteiten ook in 2023 de mogelijkheid subsidieaanvragen in te dienen.

Samenvoeging Kunstkwartier en Bibliotheek

In 2021 is een onderzoek gestart om de mogelijkheden voor gezamenlijke huisvesting te onderzoeken. Dit proces heeft vertraging opgelopen; de oorspronkelijke doelstelling van gezamenlijke huisvesting in 2023 wordt niet gehaald. Het lopende onderzoek moet de haalbaarheid duidelijk maken en vormt de basis voor besluitvorming in 2023.

Annatheater

Op dit moment loopt een onderzoek plaats naar het toekomstperspectief van het Annatheater. Dit onderzoek is gericht op het ontwikkelen van scenario's, waarbij duidelijk moet worden wat nodig is voor een duurzame toekomst van het theater.

Berkendonk

In 2022 hebben we het terrein aan de zuidwestkant van de recreatieplas (voormalig zanddepot) ingericht als tijdelijk evenemententerrein. Het haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een definitief evenemententerrein bij Berkendonk loopt nog. We verwachten de resultaten hiervan in 2023 te kunnen presenteren. Indien uit het onderzoek blijkt dat de realisatie van een evenemententerrein haalbaar is, nemen we de uitvoering hiervan ter hand.

Actualiseren erfgoedbeleid

We actualiseren het beleid op het gebied van erfgoed, monumentenzorg en archeologie zodat we goed voorbereid zijn op de invoering van de Omgevingswet. Onderdeel hiervan is het opstellen van een uitvoeringsagenda voor de komende jaren inclusief een financieel kader.

Ruimte voor experiment en vernieuwing

Dit jaar zijn we met het project VOLOP gestart met de realisatie van (tijdelijke) creatieve initiatieven in leegstaande panden. We onderzoeken samen met Stichting Weeshuisjes de mogelijkheden voor de (tijdelijke) invulling van leegstaande brugwachtershuisjes langs het kanaal met sociaal, culturele en maatschappelijke initiatieven.

Beleidsresultaat verbonden partijen / samenwerkingsverbanden

Toekomststrategie voorzieningen en evenementen

Met onze partners in het Stedelijk Gebied Regio Eindhoven hebben we de gezamenlijke toekomststrategie "Groots" opgesteld voor voorzieningen en evenementen in het stedelijk gebied. In 2022 zijn we begonnen met uitvoering, in 2023 geven we hier een vervolg aan.

Acties regioprofiel 'BrabantStad maakt het'

Met onze partners in BrabantStad werken we samen aan de versterking van kunst en cultuur in Brabant. Op basis van het regioprofiel 'BrabantStad maakt het 2021-2024' wordt voor de periode 2023-2024 een werkplan gemaakt. Hierbij wordt ingezet op de maatschappelijke waarde van kunst en cultuur in relatie tot thema's zoals jongeren, gezondheid en duurzaamheid.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
525	Verhogen budget evenementen	80	-	-	-
542	1e cultuurcoach verlengen, 2e cultuurcoach erbij	70	-	-	-
542	Regionale samenwerking cultuur SGE culturele voorzieningen en evenementen	35	70	-	-
542	Urban activiteiten	120	105	105	30
Totaal Beleidsintensiveringen Cultuur, toerisme en recreatie		305	175	105	30

Verhogen budget evenementen

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van ons culturele aanbod. Het verhoogt de attractiviteit van de stad, voor zowel bewoners als bezoekers. We zetten in op evenementen die ook echt bij Helmond en onze inwoners passen. Variërend van een hoog cultureel niveau voor de 'echte culturfanaten', tot evenementen met een meer volks karakter. In alle gevallen stellen we eisen aan het duurzame karakter van evenementen. Om de gevolgen van de stijgende prijzen (gedeeltelijk) op te vangen verhogen we het budget voor evenementen.

1e cultuurcoach verlengen, 2e cultuurcoach erbij

Sport, cultuur en vrijetijdsbesteding dragen bij aan brede welvaart. In 2019-2022 is een cultuurcoach aangesteld bij CultuurContact. De verbinder is van grote waarde voor de kwaliteit van cultuureducatie, cultuurparticipatie en het leggen van verbindingen tussen cultuur, onderwijs, sport en welzijn. In Helmond is een netwerk ontstaan, waarbij professionals vanuit cultuur en zorg en welzijn elkaar makkelijk kunnen vinden. Dit vinden wij zo waardevol dat we hierin extra investeren met een tweede cultuurcoach.

Regionale samenwerking cultuur SGE culturele voorzieningen en evenementen

In 2021 hebben de raden van de negen samenwerkende gemeenten van de MRE de strategie 'Groots' vastgesteld. Eind 2021 is er een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren vastgesteld. De plannen voor 2022 en 2023 zijn bescheiden gehouden, zodat de uitvoering past binnen bestaande personele en financiële kaders. Voor de uitvoering na 2023 is nog geen dekking.

Urban activiteiten

In het ambitie akkoord is opgenomen dat Helmond een urban voorziening mist. Uit onderzoek is gebleken dat er zeker behoefte is aan een (indoor) voorziening op gebied van urban culture en -sports. Er is een levendige urban cultuur, maar de doelgroep trekt naar één van de andere B5 steden. Urban past niet in een vakje; het raakt aan cultuur, sociale connecties, sport, gebiedsontwikkelingen, economie en nog veel meer. We zetten in op drie lijnen: 1) er is behoefte aan een indoor locatie; 2) er is behoefte aan een outdoorlocatie in het centrum; 3) de al bestaande voorzieningen moeten worden verbeterd. De laatste twee zijn mogelijk realiseerbaar vanuit bestaande middelen. De urban indoor voorziening vraagt echter om meer.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2023	2024	2025	2026
502	Terugdraaien bezuiniging Bibliotheek en Kunstkwartier 2023	520	-	-	-
542	Verzelfstandiging Speelhuis/Cacaofabriek	210	220	180	155
Totaal Knelpunten Cultuur, toerisme en recreatie		730	220	180	155

Terugdraaien bezuiniging Bibliotheek en Kunstkwartier 2023

In het kader van een eerdere bezuinigingsoperatie werd door de gemeenteraad bepaald dat er door gezamenlijke huisvesting te realiseren voor de instituten Bibliotheek Helmond-Peel en Kunstkwartier er een efficiëncyslag kon worden gemaakt. Hieraan werd een bezuinigingstaakstelling verbonden van € 520.000 per jaar, ingaande op 1 januari 2023. Echter het is niet mogelijk gebleken om deze taakstelling per de beoogde datum in te vullen. Het niet in kunnen vullen van de taakstelling maakt financiering van 2023 noodzakelijk.

Verzelfstandiging Speelhuis/Cacaofabriek

Per 1 januari zal theater Het Speelhuis en De Cacaofabriek gezamenlijk een concern vormen. Bij de berekeningen om te komen tot een exploitatieplaatje van de verzelfstandiging en het toekomstbestendig en financieel gezond kunnen functioneren, is gewerkt met inschattingen. Twee zaken behoeven aanpassing. Bij de raming van de dekking is € 120.000 voor de kosten van directie niet meegenomen. Daarnaast is inmiddels duidelijk dat de gevolgen van corona langer na-ijlen, waardoor de berekende efficiencyvoordelen, een langere aanloop periode zullen hebben. Met andere woorden, het zal langer duren voordat de efficiencyvoordelen (zoals cultureel ondernemerschap en andere synergievoordelen) kunnen worden ingeboekt. De bedragen zijn inclusief indexering van de cijfers van het onderzoeksrapport Courante.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
520	Bibliotheek op iedere Helmondse School	170	0	170
525	Projecten cultuur	150	0	150
Totaal Cultuur		320	0	320

Bibliotheek op iedere Helmondse School

Ons streven is om op iedere Helmondse school een bibliotheek te realiseren. Het doel is extra in te zetten op het voorkomen van problemen door tijdig in te grijpen en vroegtijdig taalachterstanden te voorkomen, met bijzondere aandacht voor kinderen die uit een achterstandpositie komen. Er zijn 6 basisscholen die nog geen bibliotheek hebben.

Projecten cultuur

De projecten die onder cultuur vallen zijn onder andere het aanpakken van het evenemententerrein Berkendonk, Kunsthal en uitgaven op het gebied van urban activiteiten. Voor 2023-2026 is € 2,9 miljoen gereserveerd. Voor 2023 staan de aanpak van het evenemententerrein gepland en de eerste investeringen op het gebied van urban activiteiten.

3.5.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

	Rekening		Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	12.875	13.742	14.811	14.041	13.841	13.963
Baten	2.125	2.805	3.734	3.734	3.734	3.734
Saldo	-10.750	-10.937	-11.077	-10.308	-10.107	-10.230
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	2.230	-	-	-	-	-
Onttrekking	664	239	283	275	221	441
Saldo	-12.316	-10.698	-10.794	-10.033	13.841	-9.789

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
502	Stichting kunstkwartier	2.348	520	-1.828
505	Beeldende kunst en vormgeving	81	-	-81
510	Museum	2.285	528	-1.758
515	Speelhuis	2.770	1.150	-1.620
520	Bibliotheek Helmond-Peel	2.643	822	-1.821
522	Amateur.kunstbeoefening	337	-	-337
525	Evenementen festiviteiten	917	292	-625
530	Monumentenzorg en archeologie	528	24	-503
540	Toeristische aangelegenheden	534	102	-432
542	Overige culturele aangelegenheden	2.368	579	-1.789
Totaal Cultuur, toerisme en recreatie		14.811	4.017	-10.794

3.6 Programma 06: Sport en bewegen

3.6.1 Wat willen we bereiken?

Sport, cultuur en vrijetijdsbesteding dragen bij aan Brede Welvaart. Ze versterken participatie, voorkomen eenzaamheid, stimuleren een gezonde leefstijl en persoonlijke ontwikkeling en verstevigen de verbinding. Een inclusief Helmond, zonder drempels, is leidend. Sport brengt zelfontplooiing, maar ook verbinding met de samenleving. Het vermindert eenzaamheid en draagt bij aan positieve gezondheid.

- Iedereen in onze stad moet gebruik kunnen maken van sportvoorzieningen. We streven naar een vitale verenigingsstructuur voor sport en beweging. We stimuleren en ondersteunen gezond gedrag, bewegen en/of ontmoeten. Sport en sportieve recreatie dragen bij aan een gezonde, inclusieve en positieve stad.
- De sportvoorzieningen moeten meegroeien met de Schaalsprong die we in Helmond gaan maken. We streven naar een voorziening voor Urban activiteiten.

Meerjarig beleidsperspectief

Goede sportinfrastructuur

Sport- en Beleefcampus De Braak ontwikkelen we de komende jaren tot een dagelijks bruisend sport-, onderwijs- en gezondheidspark midden in de stad. Het gaat als katalysator dienen voor een gezond leefklimaat waarin sport, gezondheid en leren samengaan. Een combinatie van onderwijs, gezondheid en sport in een multifunctioneel, duurzaam en innovatief complex. Met grote sociale en maatschappelijke meerwaarde voor omliggende wijken (drie van de vier omliggende wijken zijn aandachtswijken in het gezondheidsbeleid), maar ook voor de hele stad en regio. Met een nieuw eigentijds zwembad kunnen we de stad bedienen voor zweminstructie, verenigingszwemmen en diverse beweegactiviteiten.

We zetten in op robuuste sportparken conform onze eerder vastgestelde voetbalvisie, waarin meerdere maatschappelijke functies samenkomen en die ook buiten de piekuren kunnen worden gebruikt. We investeren in het verduurzamen van gemeentelijke sportaccommodaties. In samenwerking met het onderwijs, de wijkraden en sportverenigingen zoeken we naar voldoende sport- en beweegmogelijkheden in de wijken.

Vitale sportaanbieders

Vitale sportverenigingen zijn het uitgangspunt. We ondersteunen daarom vernieuwende concepten binnen sportverenigingen en sportaanbieders. De gemeente stimuleert verenigingen om naast een sportieve functie ook een maatschappelijke functie te vervullen. Samenwerken is hierin belangrijk. We intensiveren en stimuleren de samenwerking tussen verenigingen onderling. Daarnaast gaan we verenigingsondersteuning intensiveren en professionaliseren.

Leven lang sporten en bewegen

We bevorderen dat zoveel mogelijk inwoners van Helmond - jong en oud - georganiseerd en ongeorganiseerd kunnen sporten en bewegen. De buurtsportcoaches van Jibb+ maken ook steeds meer gebruik van de openbare ruimte om inwoners te verleiden om te gaan bewegen. We stimuleren onze inwoners om met (nieuwe) sporten kennis te maken. Dat doen we via sportactiviteiten georganiseerd door onder andere Stichting Jibb+ en sportverenigingen. We hebben ook ruimte voor anders georganiseerde sporten en bewegingsactiviteiten. We stimuleren laagdrempelig bewegen in de eigen wijk door middel van beweegtuinen, beweegroutes en buurtsportcoaches.

3.6.2 Wat gaan we ervoor doen?

Sport- en Beleefcampus De Braak

De komende jaren wordt de nieuwe Sport- en Beleefcampus gerealiseerd op De Braak. Deze bestaat uit twee fases. In fase 1 is de nieuwe multifunctionele sportaccommodatie (MFSA), acht sportvelden en het nieuwe Dr. Knippenbergcollege voorzien. Momenteel doorlopen we de aanbesteding voor de MFSA en wordt een deel van de buitenruimte aangelegd. Naar verwachting zal de bouw van de MFSA in de eerste helft van 2023 starten.

De invulling van fase 2 wordt de komende jaren in samenspraak met de gemeenteraad bepaald. Vooruitlopend daarop is reeds besloten ook een nieuw zwembad hier te realiseren. De bouw hiervan is inmiddels gestart.

Lokaal Sportakkoord Helmond

Via een uitvoeringsprogramma Lokaal Sportakkoord Helmond is in samenwerking met sport- en beweegaanbieders en partners op lokaal en, waar mogelijk, regionaal niveau een impuls gegeven aan het sport- en beweegaanbod. Het ministerie van VWS heeft te kennen gegeven bereid te zijn deze regeling te verlengen. De exacte uitwerking volgt nog. Hierdoor is het nog onzeker wat we vanuit het rijk kunnen verwachten.

Verenigingsondersteuning

Een van de onderwerpen die terugkomt in de vastgestelde sport- en beweegnota is verenigingsondersteuning. Hierop gaan we de komende jaren inzetten intensiveren en professionaliseren. Verschillende organisaties hebben kennis in huis, het is belangrijk om hier slimme verbindingen in te leggen en de behoefte van de sportaanbieder te inventariseren.

Urban activiteiten

Uit onderzoek naar nut, noodzaak en behoefte aan een voorziening op het gebied van urban culture en –sports blijkt dat er een enorme behoefte is aan een (indoor) urban locatie. Er is een levendige urban cultuur, maar de doelgroep trekt vaak naar één van de andere B5 steden, met meerdere voorzieningen. In het onderzoek komen drie lijnen naar voren (een nieuwe indoor locatie, een nieuwe outdoorlocatie en/of de al bestaande voorzieningen verbeteren) die nader uitgewerkt worden.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2023	2024	2025	2026
550	Huurprijs SV De Braak	-	30	30	30
Totaal Knelpunten Sport en bewegen		-	30	30	30

Huurprijs SV De Braak

Met SV De Braak (voormalig Mulo en Helmondia) is afgesproken dat bij de definitieve bepaling van de huurprijs rekening wordt gehouden met de financiële draagkracht van SV De Braak. Het verschil tussen de kostendeekkende huurprijs en datgene wat SV De Braak kan dragen is afgerond €30.000.

Investeringsen

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
550	Vervanging sportvelden	800	0	800
Totaal Sport en bewegen		800	0	800

Vervanging sportvelden

In het ambitieakkoord staat beschreven dat onder andere sportvoorzieningen mee moeten groeien met de schaa sprong die we in Helmond gaan maken. Om dit mogelijk te maken, moeten de velden wel voldoen aan de normen, onder andere van de KNVB. Eveneens blijkt uit de nieuw opgestelde meerjarenonderhoudsplan, dat er de komende jaren geïnvesteerd moet worden in meerdere sportvelden. Voor de jaren 2023-2026 is er € 2,1 miljoen gereserveerd.

3.6.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Rekening		Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	6.427	7.096	7.146	7.407	10.742	8.852
Baten	1.595	1.499	1.633	1.603	1.393	1.393
Saldo	-4.832	-5.597	-5.513	-5.804	-9.349	-7.459
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	1.000	-	1.500	-	-	-
Onttrekking	603	444	290	276	3.252	408
Saldo	-5.228	-5.153	-6.723	-5.528	10.742	-7.051

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
550 Sport en bewegen	8.389	1.917	-6.472
570 Groenvoorzieningen - recreatie	42	-	-42
572 Recreatiegebieden	215	6	-210
Totaal Sport en bewegen	8.646	1.923	-6.723

3.7 Programma 07: Economisch beleid en werkgelegenheid

3.7.1 Wat willen we bereiken?

We streven ernaar dat Helmond een inclusieve, leefbare en gezonde stad is. Voor iedereen. Economische groei is geen doel op zich, maar een middel om alle aspecten van de Brede Welvaart te faciliteren. Daarvoor is een goed economisch klimaat en een goed functionerende arbeidsmarkt van essentieel belang. Zowel lokaal als regionaal.

- We zetten in op het aanpakken van de mismatch op de arbeidsmarkt; we werken toe naar een inclusieve arbeidsmarkt en zorgen voor voldoende en passend talent om onze ambities en opgaven waar te kunnen maken. We versterken de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.
- De economische visie geldt de komende vier jaar als leidraad voor ons economische beleid met als speerpunten Automotive, Food Tech, Slimme Maakindustrie en het breed aanwezige MKB.
- We werken aan de doorontwikkeling van de Automotive Campus en Food Tech Brainport (FTB) en stimuleren innovaties in de Slimme Maakindustrie
- In triple helix verband, wordt gewerkt aan een toekomstbestendige industrie.
- We investeren op lokale en regionale schaal in het ondernemers- en vestigingsklimaat door onder meer het optimaliseren van het accountmanagement, ondersteuning van starters en het aanjagen van innovaties. Daarbij bieden we ruimte aan bedrijven door het ontwikkelen van nieuwe, aantrekkelijke bedrijventerreinen en geven de bestaande werklocaties een impuls door slim ruimtegebruik en verduurzaming.
- We zetten samen met partners in op een compleet en vitaal aanbod aan ondersteunende voorzieningen (winkels, horeca, leisure en cultuur)

Meerjarig beleidsperspectief

Met Eindhoven zijn wij duostad van de Brainportregio en tegelijkertijd centrumstad van de Peel. We trekken samen met Eindhoven en de andere 19 gemeenten op om het belang van deze regio in Den Haag en in Europa voortdurend onder de aandacht te brengen. Juist nu is dat belangrijk, vanwege de enorme groei die deze regio doormaakt. Want deze groei vraagt forse investeringen.

Er zijn vier strategische thema's van waaruit we werken aan de economie van Helmond. Dit zijn de lerende en innoverende stad, de verbindende stad, de ondernemende stad en de inclusieve en voorzienende stad. Eveneens van belang zijn de thema's duurzaamheid en schaalsprong, die als horizontale opgaven door de vier strategische thema's lopen. De activiteiten binnen de vier strategische thema's moeten daarom a) bijdragen aan een Helmond dat in 2035 klimaatneutraal is en circulair in 2050 en b) passen binnen de realisatie van de schaalsprong.

Om de concurrentie met stedelijke regio's elders in Europa, Amerika en Azië blijvend aan te kunnen, en het verdienvermogen van Nederland te versterken, moeten de innovatiekracht, de productiviteit en de agglomeratiekracht van de Brainportregio worden vergroot. Daarvoor zetten we in op een schaalsprong. Deze schaalsprong is geen doel op zich, maar een middel om te komen tot een stad met meer draagkracht, meer werkgelegenheid, nieuwe bezoekers en betere (culturele) voorzieningen. Hierdoor wordt de sociale basis van Helmond versterkt en wordt een bijdrage geleverd aan het de Brede Welvaart.

Om deze schaalsprong evenwichtig te kunnen maken zijn ook veel extra banen nodig. In de topsectoren, maar ook in de bredere keten en ondersteunende diensten. Voor deze groei is ruimte voor bedrijvigheid cruciaal. We werken aan de ontwikkeling van een nieuw regionaal bedrijventerrein. Verder brengen we Varendschut Noord tot ontwikkeling. We willen verder meer werk maken van verdichting op bestaande bedrijventerreinen, die we zoveel mogelijk opknappen, intensiever benutten en verduurzamen. We actualiseren het actieplan bedrijventerreinen, in nauwe samenwerking met de bedrijven. Ook zetten we in op het ontwikkelen van ruimte voor nieuwe soorten van bedrijvigheid via

stedelijke werkmilieus zoals informele woon-werklocaties en creatieve broedplaatsen in het centrum van de stad.

Een groei aan inwoners vraagt ook meer voorzieningen. We hechten aan een gevarieerd winkelaanbod, met veel Helmondse couleur locale, zowel in het centrum als de wijken. Compacte, vitale centra die onze inwoners echt wat te bieden hebben. We gaan zoeken naar mogelijkheden om daar vanuit de gemeente mee sturing aan te geven.

Zorgpunt is de beschikbaarheid van (juist gekwalificeerd) personeel. In de arbeidsmarktregio Helmond- De Peel streven we naar een duurzame en flexibele arbeidsmarkt die klaar is voor de opgaven van morgen en mee kan bewegen met conjunctuurveranderingen. Dat betekent dat we inzetten op het vinden, binden en boeien van voldoende en passend talent voor ieder (toekomstig) werk en voldoende en passend werk voor elk (toekomstig) talent. We kijken daarbij anders naar werk, zetten in op een inclusieve arbeidsmarkt en zetten skills en vaardigheden centraal om elk talent te benutten, zeker in de huidige tijd van arbeidsmarktkrapte. We zetten enerzijds in op het aanpakken van de mismatch op de arbeidsmarkt; we werken toe naar een inclusieve arbeidsmarkt en zorgen voor voldoende en passend talent om onze ambities en opgaven waar te kunnen maken. We versterken de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Anderzijds doen we dit om als regio economisch gezien te kunnen blijven groeien en innoveren en onze (groei)ambities waar te kunnen maken. Zo zijn ontwikkelingen zoals de energietransitie, inzet op circulaire economie maar ook de doorontwikkeling van onze topsectoren alleen mogelijk bij de beschikbaarheid van voldoende en passend talent. Een optimale aansluiting van het onderwijs en (de vraag van) de arbeidsmarkt (werkgevers) is daarbij cruciaal.

Bovenstaande doen we samen met onze triple-helix partners in de regio, met de gemeente Helmond als centrumgemeente, een centrale rol. We werken daarbij op verschillende schaalniveaus; we werken intensief samen binnen arbeidsmarktregio Helmond-De Peel (met Helmond als centrumgemeente), binnen de Brainportregio maar ook de provincie en landelijke overheid zijn belangrijke partners.

Topsectoren

De topsectoren zijn en blijven de uithangborden van onze economie en bieden de oplossingen voor de problemen van morgen.

Automotive

We mogen trots zijn op wat op de Automotive Campus gebeurt en we willen dat ook meer zichtbaar maken in de stad. We zitten in de fase dat er beslissingen nodig zijn over de eigendomsstructuur van de campus. Daarbij staat voor ons voorop dat de publieke belangen veilig worden gesteld en dat de daar gevestigde bedrijven zich verder kunnen ontwikkelen. We gaan op zoek naar betrokken partners die samen met ons de schouders onder de doorontwikkeling van de Campus willen zetten. Daarnaast is het smart mobility innovatiecentrum in oprichting. Met dit open innovatiecentrum willen we de krachten van de bestaande test- en innovatiefaciliteiten (zowel op de Automotive Campus als op de openbare weg) bundelen en beter beschikbaar maken.

Om onze doelstelling op mobiliteitsvlak te bereiken, omarmen we de (technische) innovaties die in ontwikkeling of reeds beschikbaar zijn, en die ook een duidelijke economische spin-off genereren in relatie tot de economische ontwikkeling op de Automotive Campus. De eerste Smart Mobility oplossingen komen beschikbaar om geïmplementeerd te worden. We zijn er echter nog niet. Innovatie, testen en pilots blijven de komende jaren noodzakelijk (denk bijvoorbeeld aan het verhogen van de snelheid van de zelfrijdende shuttle en om de mobiliteitstransitie te bewerkstelligen). Deze projecten dragen bij aan het oplossen van Helmondse mobiliteitsvraagstukken en ze stimuleren de smart mobility sector in stad en regio. We laten smart mobility zoveel mogelijk een rol spelen bij de

oplossingen waar we voor kiezen. Dat is ook belangrijk om Helmond economisch sterker te profileren als 'city of smart mobility'. Daarom zijn we ook actief lid in de Programmaraad Green en Smart Transport Delta.

Food Tech

De regio Eindhoven/Helmond is na de regio Den Bosch (Noord-Oost) de grootste agrifood regio in Brabant, met 4200 voedselverwerkende bedrijven, en bijna 24.000 banen. Dit gecombineerd met de groeiende behoefte aan een meer duurzame manier van voedselproductie en -verwerking maakt het logisch dat de doorontwikkeling van Food Tech Brainport en de foodindustrie een belangrijk speerpunt is. Samen met o.a. de Provincie, Brainport Development en de BOM werken we aan een visie op de doorontwikkeling, inclusief uitvoeringsagenda en meerjarenbegroting. Ook de fysieke doorontwikkeling naar een campus/park, maakt daar deel van uit. FTB draagt bij aan meerdere doelstellingen in het ambitieakkoord: 100 % verwaarding van reststromen, verbetering houdbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid van voeding en het terugdringen van energie en watergebruik in de industrie. Digitalisering, co- en robotisering zijn daarmee onlosmakelijk verbonden. Dat geldt daarmee ook voor het beter verbinden van de food- met de maakindustrie. De beoogde fysieke doorontwikkeling kan mede zorgdragen voor een levendig stationskwartier en een hoogwaardig stedelijk werkmilieu. Food Tech Brainport kan het bruisende middelpunt voor de foodsector in de regio worden, waar wordt gewerkt aan een toekomstbestendige industrie. We doen dat voor en door het bedrijfsleven, in triple helix-verband. Hierbij tekenen we wel nadrukkelijk aan dat FTB alleen een succes kan worden als het breed gedragen wordt, de gemeente Helmond kan en wil dit niet alleen doen. We zoeken dan ook nadrukkelijk de samenwerking met onze partners en verwachten ook van hen commitment.

Slimme maakindustrie

Voor de Slimme Maakindustrie richten we ons op onderzoek, ontwikkeling en toepasbaarheid van nieuwe oplossingen in de praktijk. Het Smart Industries Fieldlab de Peel is daarbij de aanjager en verbinder met het onderwijs. Binnen de projecten staat datageneratie -en analyse centraal om bedrijfsprocessen te verbeteren en nieuwe businessmodellen te ontwikkelen. Waar mogelijk kijken we ook naar cross-overs naar Food Tech.

De economische opgaven houden niet op bij de gemeentegrens. Waar mogelijk en nodig werken we daarom actief samen met partners in de regio, zowel in de Metropoolregio Eindhoven (MRE), het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE) als de Peel. Voor de uitvoering van projecten maken we gebruik van triple helix partners Brainport Development en Innovatiehuis de Peel.

3.7.2 Wat gaan we ervoor doen?

Ontwikkelingen

- Versterking/herijking van de arbeidsmarktinfrastructuur vanuit het Rijk
- Uitvoering Economische Visie
- Realisatie Strategische Agenda mainport Brainport
- Voorbereiding realisatie schaa sprong
- Kwetsbaarheid van sectoren door afbouw van Coronasteunmaatregelen in combinatie met de oplopende inflatie, energieprijzen en laag consumentenvertrouwen

Actualisering Actieplan Bedrijventerreinen

In samenwerking met partners zoals de Stichting Bedrijventerreinen Helmond (SBH) werken we aan stapsgewijze verbeteringen van de Helmondse bedrijventerreinen. Het is tijd dat het actieplan wordt geactualiseerd.

Uitvoering Economische Visie 2030

In samenspraak met de ondernemers in de stad is recentelijk de Economische Visie Helmond vastgesteld. In de visie zijn vier strategische thema's opgenomen. Als horizontale thema's lopen daar *duurzaamheid* en *schaalsprong doorheen*.

Helmond Start

Helmond Start is het platform voor startende ondernemers. Het platform zorgt ervoor dat beginnende ondernemers bij de eerste stappen die zij op weg naar een succesvol bedrijf zetten snel wegwijs raken in de stad en binnen de instanties die hen daarbij kunnen helpen. Bijzonder is dat juist de lokale en ervaren ondernemers deze nieuwe collega's hierbij de hand reiken.

Vorbereiding van nieuwe werklocaties

We streven naar de realisatie van een regionaal bedrijventerrein, in samenwerking met gemeentelijke partners uit De Peel. Dit proces loopt al enige tijd en zal de komende periode aan de hand van de locatiestudie verder worden geconcretiseerd. Om deze grote ontwikkeling verder te brengen, willen we werken met een gezamenlijk projectbureau. Daarnaast gaan we door met de voorbereidingen om Varendschut-Noord tot een bedrijventerrein te ontwikkelen.

Innovatiehuis de Peel

We willen de samenwerking met het Innovatiehuis de Peel verlengen per 1 januari 2023. Het innovatiehuis is inmiddels een zelfstandige entiteit is geworden. Samen met hen wordt gewerkt aan projecten die een bijdrage leveren aan de Economische Agenda van de Peel, 'de Peel maakt het'.

Automotive Campus

We nemen een besluit over de toekomstige eigendomssituatie en bieden een nieuw perspectief op de doorontwikkeling van de campus tot innovatief ecosysteem op het gebied van 'smart & green mobility'.

Food Tech Brainport

Uitvoeren agenda doorontwikkeling FTB samen met o.a. de provincie en Brainport Development, waarvan ook de mogelijke realisatie van een campus rondom Food Tech Brainport deel uitmaakt. Het bestaande hybride onderwijsprogramma met Fontys, de HAS, de WUR, Yuverta, wordt uitgebreid met het ROC Ter AA, SUMMA en de TU. Hiervoor is ook de samenwerking aangegaan met Stichting Ontwikkelfonds levensmiddelenindustrie.

Slimme Maakindustrie

Samen met ondernemers bouwen we de aanpak van het fieldlab Smart Industry uit, door een verdieping en verbreding van het programma, nauwe samenwerking met het onderwijs en meer deelnemers.

Onderwijs en Arbeidsmarkt

We gaan vanuit de coördinerende en faciliterende rol als centrumgemeente, in samenwerking met de regionale triple-helix partners, een regionaal integraal arbeidsmarktplan opstellen als kader voor de gezamenlijke inzet op een duurzame arbeidsmarkt.

Leven lang ontwikkelen

We zetten verder in op (de bewustwording van het belang van) een leven lang ontwikkelen bij werkgevers en werknemers. Dat doen we o.a. door de dienstverlening van BOOST als expertisecentrum leven lang ontwikkelen door te ontwikkelen.

- Aantrekken en behouden van talent voor de regio

- We zetten in op het aantrekken en behouden van alle talent in onze regio. We kijken daarbij ook naar het aantrekken en binden van 'nieuw' talent, zoals talent van buiten de regio en onbenut arbeidspotentieel we streven naar een inclusieve arbeidsmarkt

Voorkoming tweedeling

Ondanks de huidige arbeidsmarktkrapte is er nog steeds een groep die een afstand tot de arbeidsmarkt ervaart en voor wie werk niet vanzelfsprekend is. We zetten met onze partners in op deze doelgroep, niet alleen omdat we alle talent hard nodig hebben maar ook om een (groeierende) tweedeling te voorkomen. We hebben hierbij specifieke aandacht voor kwetsbare groepen zoals jongeren.

- Aansluiting/samenwerking onderwijs en arbeidsmarkt
- Een optimale aansluiting van het onderwijs en (de vraag van) de arbeidsmarkt (werkgevers) is cruciaal voor een duurzame en flexibele arbeidsmarkt. We zetten daarom in op het leggen van (meer) verbinding tussen onderwijs (MBO, HBO, WO) en bedrijfsleven, het stimuleren en ondersteunen van hybride samenwerking (o.a. fieldlabs, hybride leeromgevingen) en onderwijsinnovatie (o.a. praktijkleren, skills based onderwijs, bij- en omscholing, samenwerking mbo-hbo-wo). Optimaliseren dienstverlening(structuur)

In lijn met verwachte landelijke ontwikkelingen rondom de wijziging van de arbeidsmarktinfrastructuur zetten we in op de optimalisering en (meer) ontschotting van de dienstverlening aan werkgevers, werknemers en inwoners.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
340	Actualisatie actieplan bedrijventerreinen	200	-	-	-
340	Food Tech Brainport	200	-	-	-
340	Helmond start	35	35	35	35
340	Dekking binnen programma 7	-35	-35	-35	-35
340	Regionale samenwerking _ innovatie huis de Peel	130	130	130	130
340	Regionale samenwerking SGE	60	60	60	60
340	Uitwerken economische visie	200	150	150	150
Totaal Beleidsintensiveringen Economisch beleid en werkgelegenheid		790	340	340	340

Actualisatie actieplan bedrijventerreinen

Op basis van de ervaringen met het huidige plan schatten we in dat voor de actualisatie een bijdrage van € 200.000 vanuit de gemeentelijke begroting noodzakelijk zal zijn.

Food Tech Brainport

Food Tech Brainport wordt in het ambitieakkoord rechtstreeks genoemd: "Onderdeel van de nieuwe regiodeal tussen Brainport en het kabinet is de ontwikkeling van een Food Campus rondom Food Tech Brainport. We willen onze voedingsmiddelensector de komende jaren uitbouwen op het gebied van innovatie. Daarvoor hebben we het kabinet wel echt nodig." en daarnaast als prominent onderdeel van de economische visie. Er zijn vanaf 2023 geen middelen meer beschikbaar. Zoals opgenomen in

de economische visie, zetten we momenteel samen met de Provincie, Brainport Development en natuurlijk FTB in op de doorontwikkeling van FTB. Hiervoor heeft het vorige college middelen vrijgemaakt. Oplevering van de visie en uitvoeringsagenda zal in het 4e kwartaal 2022 plaatsvinden. Onderdeel hiervan zal o.a. een meerjarenbegroting zijn. Voor 2023 zal er daarom (1-malig) een bedrag van € 200.000 in de begroting moeten worden opgenomen dat, na oplevering van de visie en agenda, bijgesteld kan worden.

Helmond start / Verlagen budget werkgelegenheidsimpuls

Sinds 2020 is het initiatief Helmond Start operationeel. Doelstelling is het ontwikkelen van een ecosysteem rondom startende ondernemers in Helmond. Overzichtelijk en laagdrempelig voor alle (startende) ondernemers. Helmond Start maakt daarbij gebruik van bestaande initiatieven binnen de gemeente en de Brainportregio en zorgt voor de verbinding met elkaar. Het initiatief is een succes te noemen en kan op veel draagvlak rekenen bij startende en gevestigde ondernemers. Het initiatief verdient daarom een vervolg. Volgende stap is het uitbouwen van het netwerk en het creëren van een fysieke ontmoetingsplaats (broedplaats), het liefst in het centrum. De begroting bedraagt voor de komende jaren tussen de 100.000 en 120.000 per jaar. De gemeente is gevraagd om hiervan 1/3 te dekken. Om het initiatief continuïteit te bieden is een financiering over meerdere jaren gewenst. Deze bijdrage willen we onttrekken aan het restant van de Werkgelegenheidsimpuls. Het initiatief draagt immers bij aan toename en behoud van werkgelegenheid.

Regionale samenwerking _ innovatie huis de Peel

Helmond is centrumgemeente van De Peel. Voor wat betreft de economische samenwerking speelt het Innovatiehuis De Peel een belangrijke rol in deze regio. De Peelgemeenten hebben aan de wieg gestaan van dit innovatieplatform, dat sinds de evaluatie in 2019-2020 een juridische vorm heeft gekregen. Op grond van deze keuzes is het noodzakelijk de structurele bijdrage vanuit Helmond jaarlijks op te hogen met € 130.000. Het betreft regionaal overeengekomen bedragen: een verhoogde structurele bijdrage (€ 30.000), projectengeld (zoals Land van de Peel) (€ 50.000) en middelen voor het aantrekken van projectmanagement (€ 50.000). Na een jaar moet dit worden geëvalueerd.

Regionale samenwerking SGE

Sinds 2020 bekleedt Helmond de secretarisfunctie binnen het portefeuillehoudersoverleg Economie van het overleg SGE. We zullen dit als gemeente de komende vier jaar blijven doen. Hiervoor is echter binnen de begroting niet de benodigde formatie van 20 uur per week voorhanden; tot nu toe is hiervoor binnen de bestaande formatie 20 uur van de accountmanager bedrijven vrijgemaakt. Als dit doorgezet wordt maar nu mét dekking, betekent dat tussen 2023 en 2026 een jaarlijkse kostenpost van € 60.000.

Uitwerken economische visie/werkbudget

Voor de uitvoering van deze visie is op het gebied van topsectoren en bedrijventerreinen een versterking van de ambtelijke organisatie nodig, in de vorm van een medewerker Ontwikkeling II (1 fte, ten behoeve van werkmilieus) en een medewerker beleidsondersteuner III (0,5 fte, ten behoeve van accountmanagement)), alsook de opwaardering van de bestaande functie medewerker Ontwikkeling I met een coördinatorfunctie (algemeen economie) en de opwaardering van de bestaande functie medewerker Ontwikkeling III naar medewerker Ontwikkeling II (ten behoeve van de topsectoren). Hiervoor is jaarlijks een bedrag van € 150.000 nodig. Ten behoeve van de uitvoering van de Economische Visie Helmond is een werkbudget van € 50.000 benodigd.

3.7.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Rekening		Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	4.362	3.503	4.125	3.240	3.253	3.251
Baten	487	369	377	266	266	266
Saldo	-3.875	-3.134	-3.748	-2.974	-2.987	-2.985
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	5.028	-	-	-	-	-
Onttrekking	2.412	58	408	24	24	24
Saldo	-2.616	-3.076	-3.340	-2.950	3.253	-2.961

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
340	Economische en industriële zaken	3.942	547	-3.395
360	Markten	166	234	67
370	Energie opwekken	17	5	-12
Totaal	Economisch beleid en werkgelegenheid	4.125	786	-3.340

3.8 Programma 08: Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

3.8.1 Wat willen we bereiken?

Helmond is een stad die groeit. De komende jaren blijft het bouwtempo hoog. De druk op de woningmarkt blijft immers in Helmond onverminderd groot. Tegelijk houden we rekening met een aantrekkelijke en groene openbare ruimte, zodat het fijn en gezond wonen en leven is in Helmond. Duurzaamheid blijft in onze woningbouwopgave een belangrijke pijler. We bouwen voor een ongedeelde stad: iedereen moet kansen krijgen en ook mensen met een kleinere portemonnee moeten voldoende mogelijkheden hebben om te huren en te kopen.

- De situatie op de woningmarkt vraagt om een substantiële versnelling van de woningbouwproductie. We houden het bouwtempo van de laatste jaren in stand en streven naar toevoeging van minimaal 750 woningen per jaar waarmee we invulling geven aan de schaa sprongambities.
- Een verduurzaming van de woningvoorraad: aardgasvrij, energieneutraal ('nul op de meter') en circulair bouwen en vernieuwen.
- Gerichter bouwen voor de veranderende vraag op de woningmarkt en de aandachtsgroepen. Dit doen we bijvoorbeeld via het inzetten op meer verscheidenheid - in grootte, uitstraling, prijs en extra aandacht voor wonen en zorg. De komende jaren zullen we daartoe de visie op Wonen, Welzijn en Zorg verder uitrollen.
- Het beperken van de zoekduur van woningzoekenden door een betere verdeling van de woningvoorraad, met name door het bevorderen van doorstroming in de sociale huursector.
- Met BSD als icoonproject zetten we de standaard voor nieuwe manieren van bouwen, wonen en samenleven, en BSD onderscheidt zich daarin van andere wijken en steden. Gezien de woningnood willen we ook de vaart erin houden.
- We grijpen de voorgenomen invoering van de omgevingswet per 1 januari 2023 aan de om onze werkwijzen te optimaliseren, onze dienstverlening te verbeteren en om de integratie van alle inhoudelijke thema's en beleidsambities in het fysieke domein te realiseren.

Meerjarig beleidsperspectief

Ruimtelijk fysieke domein

De Omgevingswet (Ow) integreert een groot aantal wetten en regelingen in het fysieke domein. Daarmee is de wet veel breder dan de huidige Wet ruimtelijke ordening. Daarnaast gaat de wet uit van een andere manier van werken (faciliterend en gericht op realisatie van opgaven en doelen), meer lokale beleidsruimte, sneller en eenvoudiger procedures en vroegtijdige betrokkenheid van de omgeving bij ontwikkelingen.

De invoeringsdatum is enkele keren uitgesteld en staat vooralsnog gepland op 1 januari 2023. De invoering van de Ow stelt (hoge) eisen op het gebied van organisatie, dienstverlening, instrumentarium en informatievoorziening. Participatie, dat wil zeggen vroegtijdige betrokkenheid van inwoners en andere stakeholders bij beleidsontwikkeling en uitvoering, is het uitgangspunt. Dit sluit aan bij de maatschappelijke ontwikkelingen van de laatste jaren. Tegelijkertijd moet de Ow benut worden om samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners een nieuwe, meer gemeenschappelijke, werkwijze te ontwikkelen met meer maatwerk en ruimte voor initiatief. Grote ruimtelijk-fysieke opgaven (woningbouw, economie, voorzieningen, mobiliteit, vergroening, natuur en biodiversiteit, duurzaamheid, energietransitie, erfgoed en gezondheid) worden via het instrumentarium van de Ow met elkaar verbonden. Daar hoort ook inzicht in consequenties van keuzes en monitoring bij.

We ontwikkelen de aankomende jaren het benodigde instrumentarium, waaronder de omgevingsvisie Helmond 2040, het omgevingsplan en omgevingsprogramma's. Daarnaast werken we vanuit de 'geest

van de wet' aan de veranderopgave in onze eigen organisatie, de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening en de externe participatie.

Wonen

De beschreven ambities op het gebied van wonen, de positie van Helmond op de woningmarkt en een aantal actuele ontwikkelingen vragen om een beleidskader en een strategisch programma. Daarom geven we vorm aan een aantal onderwerpen, te weten:

- We stellen een nieuwe woonvisie op in 2023 ter uitvoering van de wettelijke verplichting, ter vervanging van de bestaande woonvisie.
- Ondanks de gestegen bouwprijzen, krapte in de arbeidsmarkt en stijgende rente blijven we inzetten op de oplevering van zoveel mogelijk woningen en streven we naar 750 woningen, zoals geformuleerd in het huidige beleidskader. Regionaal wordt een woondeal afgesloten met Rijk en provincie, die nader invulling geeft aan deze doelstelling.
- Samen met regionale en maatschappelijke partners en de woningcorporaties besteden we extra aandacht aan de huisvesting van doelgroepen, een evenwichtige opbouw van de bevolking en de samenstelling van de woningvoorraad in wijken en buurten.
- In de prestatieafspraken met de woningcorporaties staan de thema's beschikbaarheid (waaronder het vaststellen van de kernvoorraad), betaalbaarheid, leefbaarheid en duurzaamheid centraal. Gezamenlijk zorgen we voor voldoende betaalbare huisvesting voor de doelgroep en werken we aan het voorkomen van woonoverlast en huisuitzettingen. Daarnaast wordt in de komende periode ingezet op het versterken van het partnerschap;
- Ter uitvoering van het in november 2020 vastgestelde beleidskader arbeidsmigratie realiseren we in 2023 een logiesvoorziening voor 200 arbeidsmigranten;
- Met de transformatie van de bestaande woningvoorraad en een betere spreiding van sociale huurwoningen leveren we een bijdrage aan de vergroting van de differentiatie en daarmee een evenwichtiger bevolkingsopbouw in wijken en buurten;
- Verduurzaming van de totale woningvoorraad: zowel het particuliere aanbod als de sociale woningvoorraad (in nauwe samenspraak met woningcorporaties wordt gestreefd het woningbezit in 2028 op label A te brengen)
- Brainport Smart District dient als een living lab voor innovatieve oplossingen voor de problemen van nu en de toekomst in relatie tot (fysieke) leefomgeving. Gezien de woningnood willen we ook de vaart erin houden. Er zal daarom bekeken worden hoe we flexibel en eventueel gefaseerd met het totaalconcept kunnen omgaan om te voldoen aan de grote vraag naar woningen en bouwkwavels.
- Groei in aanbod van koop- én huurwoningen voor de middengroepen en het continueren van voldoende aanbod van sociale woningbouw;
- We scheppen met het continueren van de duurzaamheids-, starters- en blijverslening een positief klimaat voor duurzame woningbouw en de vestiging en doorstroming van inwoners.
- Wonen is meer dan alleen een huis. Goed wonen betekent ook een fijne, veilige en leefbare leefomgeving, straat en wijk. Daarom blijven we investeren in de leefbaarheid van onze wijken. Specifiek reserveren we middelen voor Rijpelberg, Helmond-Noord en Oost.

Vergunningen

Bij vergunningverlening vereenvoudigen we de processen en richten we een omgevingstafel in om initiatieven in het fysiek domein integraal te kunnen beoordelen met de verschillende disciplines. Op deze manier kunnen we de klanten (inwoners, bedrijven en instellingen) beter en sneller helpen. Naast de implementatie van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging staat onze visie op VIP-dienstverlening centraal. We sturen op optimale inzet van digitale zelfservice waar het kan en persoonlijk maatwerk waar nodig.

Samenwerkingsverbanden

Om dit te bereiken werken we voor een deel samen met de volgende verbonden partijen:

- Het Rijk
- Provincie Noord-Brabant
- Stedelijk Gebied Eindhoven
- Metropoolregio Eindhoven;
- Stichting Brainport Smart District.

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje 'Wat gaan we ervoor doen?' van dit programma.

3.8.2 Wat gaan we ervoor doen?

Programma Aanpak Stikstof (PAS)

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering in werking getreden. Deze nieuwe wet regelt de landelijke resultaatverplichting om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden te verminderen. Daarnaast regelt deze wet een vrijstelling van de vergunningsplicht voor bouw- en sloopactiviteiten.

Om economische en maatschappelijke ontwikkelingen voldoende ruimte te geven heeft de provincie in de Brabantse Ontwikkelaanpak Stikstof (BOS) een pakket aan maatregelen vastgesteld die als doel heeft het verlenen van vergunningen op gang te houden. Hieronder vallen onder andere stikstofbanken en het ondersteunen van externe solderingen via het stikstofloket. De regels rondom stikstof zijn gezien het maatschappelijke debat sterk aan verandering onderhevig. Op dit moment wordt aan de nieuwste regels getoetst.

Wet private kwaliteitsborging

Tegelijk met de invoering van de Omgevingswet zal de Wet Kwaliteitsborging worden ingevoerd. Dit houdt in dat landelijk de bouwtechnische toets en het toezicht op bouwwerken gefaseerd wordt overgelaten aan de markt. Hier ontvangen we dan ook geen bouwleges meer voor. We zijn bezig met maken het implementatieplan voor deze wetgeving. We besteden onder andere aandacht aan de consequenties voor de dienstverlening en de financiële gevolgen. De legesverordening zal hiervoor op aangepast worden. Het is mogelijk dat er nieuwe taken ontstaan voor ons, die niet betaald kunnen worden uit de bouwleges.

Onderdeel van dit implementatieplan is het voorbereiden van een bestuurlijk besluit over de wijze waarop de Wet private kwaliteitsborging in onze gemeente willen invoeren.

Implementatie Omgevingswet

De implementatie van de Omgevingswet is een grote opgave voor onze organisatie en raakt het volledige fysieke domein en delen van het sociaal domein. In 2019 is het programmaplan vastgesteld, waarin het implementatieproces op hoofdlijnen is beschreven. In 2022 worden de volgende resultaten opgeleverd:

- De Omgevingsvisie Helmond 2040 en bijbehorende omgevingseffectrapportage. Hierin leggen wij de lange-termijn-ontwikkeling voor onze stad vast voor het ruimtelijk-fysieke domein. De concept-omgevingsvisie is in 2022 opiniërend met de raad besproken en heeft daarna een participatietraject met de stad doorlopen. Vaststelling van de omgevingsvisie is dit jaar voorzien.
- Het omgevingsplan voor het gebied 't Hout. Hierin worden alle regels in het fysieke domein (voor zover wij die nog willen stellen) bij elkaar gebracht, afgewogen en met elkaar geïntegreerd tot een

begrijpelijk en samenhangend juridisch stelsel. Dit omgevingsplan is tevens de basis voor de uitwerking van de rest van Helmond in het definitieve omgevingsplan.

- De verordening fysieke leefomgeving. Hierin wordt onze lokale regelgeving in het fysieke domein geïntegreerd. Deze verordening is een tijdelijk instrument (tot en met 2029) en is van toepassing in de gebieden die de aankomende jaren nog géén definitief omgevingsplan hebben.

Daarnaast zijn er nog een aantal onderwerpen waarvoor besluitvorming in de raad dit jaar nodig is: Dit zijn:

- Aanpassing van de legesverordening op de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouw;
- Delegatiebesluit voor het omgevingsplan. Hiervoor is in 2022 met de raad opiniërend gesproken;
- Verordening nadeelcompensatie.

De noodzakelijke processen en software zijn eind 2022 ingericht en geïmplementeerd, waarmee wij een basisniveau van dienstverlening kunnen gegarandeerd. Wij gaan in 2023 verder met optimaliseren van de software, processen en ondersteunende systemen, zowel voor onze interne als externe gebruikers. Dit vraagt op zichzelf geen besluitvorming in de raad, maar is wel een belangrijke randvoorwaarde voor een goede dienstverlening naar onze inwoners en ondernemers.

In afwachting van de omgevingsplannen heeft het Rijk de actualisatieplicht voor bestemmingsplannen laten vervallen. In Helmond worden de bestemmingsplannen daarom niet meer geactualiseerd en worden de beschikbare middelen ingezet op het opstellen van het omgevingsplan.

Woningbouwambities

Onze ambitie is in 2023 (en de jaren daarna) ten minste 750 woningen toe te voegen aan de woningbouwvoorraad. Voor 2023 zal het merendeel van deze woningen gerealiseerd worden vanuit de volgende projecten: voormalige Belastingkantoor, Brandevoort Veste, BSD, Centrum/AHXL en Burgemeester Geukerspark.

Deelname pilot standaard sociale huurwoning (WoonST)

Samen met corporaties en de negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven zijn we begonnen met de uitvoering van de pilot. Doel van de pilot is om te komen tot een standaard sociale huurwoning om kostenverlaging te realiseren via collectieve aanbesteding van woningbouw. In 2023 worden binnen deze pilot twee projecten gerealiseerd in Helmond, te weten Zuidwand de Waard en Lindberghplein.

Beleidsresultaat verbonden partijen / samenwerkingsverbanden

Stichting Brainport Smart District

- Oplevering van 50 – 100 tijdelijke woningen;
- Vaststelling bestemmingsplan, Exploitatieplan Brainport Smart District;
- Start bouw aanleg eerste deel slimme hoofdinfrastructuur;
- Start bouw eerste 200 projectmatige woningen inclusief werkruimte;
- Innovatiefinanciering voldoende geborgd.

Coöperatieve Vereniging Urban Development Initiative U.A. (UDI)

In de UDI werken we samen met Gemeente Eindhoven, Technische Universiteit Eindhoven, Brainport Development en het Duitse Fraunhofer Instituut aan de complexe stedelijke vraagstukken van de 21e eeuw. Binnen het unieke innovatie klimaat van de Brainport regio zoeken we samen met marktpartijen en kennisinstellingen naar oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen op het gebied van gezondheid, mobiliteit, energie, voeding, woningbouw en veiligheid. Brainport Smart District als initiatief staat bij het UDI dan ook prominent op de agenda. Er is een start gemaakt met de opzet van

de eerste drie innovatieprogramma's: Digital City, Energy Transition en Building Industry 4.0. Brainport Smart District is één van de twee livinglabs waarbinnen de innovatieve oplossingen ontwikkeld en getest worden.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
850	Anti speculatiebeding/opkoopbescherming/zelfbewoningsplicht	145	145	145	145
850	Huisvesting arbeidsmigranten	500	-	-	-
850	Huisvesting arbeidsmigranten Rijksbijdrageregeling huisvesting aandachtsgroepen	-500	-	-	-
850	Volkshuisvestings- en woonfonds	250	-	-	-
850	Visievorming centrum en stationskwartier	150	-	-	-
Totaal Beleidsintensiveringen Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		545	145	145	145

Anti speculatiebeding/opkoopbescherming/zelfbewoningsplicht

Om zoveel mogelijk woningen betaalbaar te houden en terecht te laten komen bij de inwoners waarvoor ze zijn bedoeld, willen we zoveel mogelijk gebruik maken van de wettelijke mogelijkheden om dit te reguleren. Vanwege de druk op de woningmarkt hebben we reeds een zelfbewoningsplicht ingevoerd. De zelfbewoningsplicht is van toepassing op nieuwbouwwoningen waarvan de verkoopwaarde op moment van verkoop onder de nationale hypotheekgarantie waardegrens valt. Dit omvat de categorieën goedkope en middel-dure koop. De wet biedt nu ook de mogelijkheid om een opkoopbescherming voor bestaande woningen in te voeren. Momenteel voeren we hier onderzoek naar uit en werken we de regeling verder uit voor de Helmondse woningmarkt. Binnenkort zal dit aan de raad worden voorgelegd waarna, bij een positief besluit.

Huisvesting arbeidsmigranten

In het Beleidskader Arbeidsmigratie (vastgesteld gemeenteraad, november 2020) is de realisatie van 200 logieseenheden op de locatie Varendschut opgenomen. Hiervoor zal een aanbestedingsprocedure worden gevolgd. De ontwikkelaar ontvangt een bijdrage van € 500.000 in de kosten van bouw- en woonrijp maken van het terrein. De kosten van de ontwikkelaar worden gedekt uit een bijdrage van het Rijk op grond van de bijdrageregeling huisvesting aandachtsgroepen.

Volkshuisvestings- en woonfonds

De nieuwe kaders voor de Helmondse woningbouwopgave zullen in 2023 via de Woonvisie door de raad worden vastgesteld. Betaalbaarheid, beschikbaarheid en duurzaamheid zullen als rode draden door die woningbouwopgave lopen, alsmede de ambities van Helmond binnen de schaa sprong. Het belang van voldoende sociale huur, middenhuur en betaalbare koop blijft evident, evenals het bevorderen van doorstroming en dynamiek op de woningmarkt.

Het is verstandig, gezien de doorlopende uitgaven die hiervoor worden gedaan, de reserve volkshuisvesting structureel te voeden. Uit deze reserve worden tal van kosten gedekt, bijvoorbeeld voor projecten die bijdragen de realisatie van sociale huurwoningen (Flankerend beleid via Stimuleringsfonds). Ook bijvoorbeeld de duurzaamheidsleningen en de startersleningen worden vanuit deze reserve verstrekt, maar ook de deelname aan de regionale woningverdeling evenals de

urgentieverordening, Digitale Sloten, de Woonadviescommissie, de Blijverslening en Wonen boven winkels. De regionale samenwerking heeft ook in 2023 directe financiële gevolgen, zoals de Huisvestingsverordening (woonruimteverdeling/urgentieregeling), gezamenlijke inkoop sociale huurwoningen (WOONST). Daarnaast is sprake van kosten voor het hieraan verbonden gebruik van Shintolabs en GPR-gebouw. Vanuit deze reserve kan bijvoorbeeld in de toekomst ook een stimuleringsregeling worden gefinancierd voor de doorstroming van ouderen op de woningmarkt. Wij stellen voor hiervoor € 250.000 uit te trekken voor 2023

Visievorming centrum en stationskwartier

De afgelopen jaren is ingezet op het verbeteren van het centrum, op velerlei vlakken. Deels betreft dit ingrepen in de openbare ruimte en nieuwbouw van woningen en andere voorzieningen. Maar deels betreft dit ondersteuning van ondernemers, ontwikkelings- en maatwerk voor nieuwe initiatieven. Ook zullen er nog onderzoeken over diverse thema's volgen. Tot op heden bestaat hiervoor een budget groot € 85.000 genaamd exploitatiebudget centrum. Het betreft voornamelijk korte termijn maatregelen. Dit budget wordt echter afgeschaald naar bijna € 0.

Om een gevarieerd winkelaanbod te stimuleren zijn aanvullende middelen nodig. Maar ook nu gestart is met de visie op het stationskwartier is het zaak ook daar reuring en levendigheid te brengen. Denk aan placemaking in de vorm van (tijdelijke) voorzieningen, events, (tijdelijke) inrichting, maar voor ook onderzoek etc. Hiervoor is het exploitatiebudget van het centrum niet toereikend. Daarom wordt gevraagd dit uit te breiden naar € 150.000 en het aandachtsgebied te vergroten naar geheel Centrum + (Centrum, stationskwartier, steenwegkwartier en Suytkade) en de naam te veranderen naar budget doorontwikkeling Centrum +.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
825	t Gulden Land en landschapspark Kloostereind	470	0	470
Totaal Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting		470	0	470

't Gulden Land en landschapspark Kloostereind

De visie op beide projecten is eerder door uw raad vastgesteld. 't Gulden Land is een samenwerking tussen Helmond, Laarbeek en het waterschap. Dit is een voortzetting van het bestaande krediet uit de begroting 2022.

3.8.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Rekening		Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	45.196	59.519	70.009	67.146	64.219	33.650
Baten	59.541	57.510	68.107	65.758	62.554	32.347
Saldo	14.345	-2.009	-1.902	-1.387	-1.665	-1.303
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	15.272	50	50	300	-	-
Onttrekking	2.578	1.232	534	413	413	55
Saldo	1.651	-827	-1.418	-1.274	64.219	-1.248

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
820	Ruimtelijke ordening stafafdelingen	36	-	-36
825	Ruimtelijke ordening algemeen	1.044	87	-958
830	Planproductie PBH	652	-	-652
840	Bouw- en woningtoezicht	2.710	3.323	613
850	Volkshuisvesting	2.293	995	-1.299
880	Grondexploitatie	59.862	59.862	-
885	Facilitair grondbeleid	1.666	1.666	-
890	Exploitatie gemeentelijke eigendommen	1.795	2.709	914
Totaal	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	70.058	68.642	-1.418

3.9 Programma 09: Stedelijke vernieuwing

3.9.1 Wat willen we bereiken?

Met de schaa sprong maken we Helmond sterker en meer toekomstbestendig. De schaa sprong is meer dan alleen het toevoegen van woningen: brede welvaart, klimaatadaptatie, levendigheid en duurzaamheid zijn belangrijke pijlers onder de schaa sprong. Tegelijkertijd betekent de schaa sprong een groei van circa 10.000 woningen, 15.000 arbeidsplaatsen en een mobiliteitstransitie voor 2040.

- Het centrum van onze stad wordt verdergaand verstedelijkt, met wonen, stedelijke werkmilieus, leisure, vergroening en andere voorzieningen, om zo de aantrekkingskracht van onze stad te vergroten. Hiermee willen we een evenwichtige mix van onze huidige en nieuwe inwoners, ondernemers en creatievelingen sterker aan ons binden.
- Door het benutten van kansen en herstructurering en transformatie, vooral in oude en/of kwetsbare wijken, zetten we in op het realiseren van weerbare en evenwichtige wijken. Dit doen we door ongelijkheid te bestrijden met ongelijkheid in aandacht en aanpak.

Meerjarig beleidsperspectief

Schaalsprong 2040

Voor de lange termijn werken we aan de schaa sprong 2040. Dit is een kwalitatieve verstedelijkingsopgave die bijdraagt aan de regionale ambities voortkomende uit het MIRT-onderzoek Brainport 2020 en het Verstedelijkingsakkoord SGE. Deze opgave moet de komende jaren worden uitgewerkt tot een realistische en haalbare koers die (het bijdragen aan) de maatschappelijke opgaven centraal stelt. De lopende en beginnende trajecten binnen het centrum+-gebied worden afgestemd op deze lange termijn ambitie.

Exploitatiebudget doorontwikkeling Centrum+

De afgelopen jaren is veel tijd en energie gestoken in de verdere ontwikkeling van het centrum. We werken aan een levendig centrum waar het goed wonen, werken, ondernemen en verblijven is. Ook in de komende jaren is hiervoor nog veel aandacht nodig, mede in het licht van de schaa sprong die de stad gaat maken. Aan de ene kant gaat het om (grootschalige) ingrepen in de openbare ruimte en nieuwbouw van woningen en andere voorzieningen. Daarvoor zijn aparte budgetten. Aan de andere kant gaat het om kleinere zaken zoals ondersteunen van ondernemers en nieuwe initiatieven, ontwikkelvents, placemaking, events en onderzoek. Dit alles met het doel om meer reuring en levendigheid in het centrum te brengen. Het gaat voornamelijk om kleinere maatregelen voor de korte termijn. Eerder hadden we hiervoor het 'exploitatiebudget Centrum' van € 85.000. We vragen nu een exploitatiebudget van € 150.000, onder gelijktijdige wijziging van de naam naar 'exploitatiebudget doorontwikkeling Centrum+' en vergroting van het aandachtsgebied naar centrum, stationskwartier, Steenwegkwartier en Suytkade.

Wijken

Er zijn tot nu toe vijf wijkontwikkelingsplannen waar integrale herstructurering of transformatie aan de orde is: Binnenstad-Oost, Helmond-West, Leonardusbuurt, Annawijk en Helmond-Oost. Het wijkontwikkelingsplan voor Helmond-Noord is nu in voorbereiding. Buiten de afronding van de reeds in uitvoering zijnde herstructureringswijken hebben we de ambitie om de komende jaren samen met de corporaties en andere stakeholders in de overige wijken een kwaliteitsslag in gang te zetten. Op basis van de strategische agenda wordt ingezet op actieve sturing op differentiatie binnen wijken. Daarbij kijken we zowel naar inkomens als naar bijzondere doelgroepen. Binnen de wijkontwikkelingsplannen is dit een belangrijk aandachtspunt.

3.9.2 Wat gaan we ervoor doen?

Schaalsprong

Er wordt een Ontwikkelplan Centrum+ opgesteld. Deze geeft op hoofdlijn richting aan de visie en uitvoering van de schaalessprong Helmond. Het ontwikkelplan geeft antwoorden hoe we van de schaalessprong een kwaliteitssprong maken en hoe dit zich ruimtelijk moet vertalen. Het door de raad vastgestelde centrumperspectief (Centrum+) is naast de schaalessprong de leidraad voor de fysieke ontwikkeling van dit gebied voor de toekomst. Ondertussen zitten we niet stil en werken we door aan realisatie en planvorming van projecten of deelaspecten in lijn met het op te stellen ontwikkelplan.

Centrum

In centrum-Noord wordt gebouwd aan De Weef, Oranjekade en De Waart. Bij die laatste wordt ook de openbare ruimte vernieuwd. Verder wordt gewerkt aan de noordelijke verkeerslus inclusief nieuwe Brug bij de Waardstraat om zo het centrum verkeersluw te maken maar toch bereikbaar te houden. Het gehele gebied ondergaat de komende jaren een metamorfose, waarbij meer dan 1000 woningen worden gerealiseerd. Plannen voor bijvoorbeeld het Piet Blomplein, met uitbreiding van de parkeergarage, worden verder uitgewerkt, net zoals de plannen voor de stadse Aa. Er wordt onderzocht hoe het centrum verder vergroend kan worden en kijken naar mogelijkheden voor een skatebaan onder de Kasteeltraverse.

In het stationsgebied wordt verder gewerkt aan een integrale visie, waar naast ruimtelijke aspecten ook vooral de integratie van werkgelegenheid, energietransitie en het tegengaan van de maatschappelijke tweedeling een belangrijke rol spelen. Dit alles doen we in samenspraak met de stad. Daarbij wordt ook gekeken naar de mogelijke opbrengsten (exploitatiebijdrage, subsidies en grondverkoop) om de te maken kosten te dekken.

Tegelijkertijd vinden er allerlei ontwikkelingen plaats, zoals de transformatie van het belastingkantoor, de ontwikkeling van het nieuwe districtskantoor van de politie en er worden plannen gemaakt voor de verbindingen tussen station/centrum/De Cacaofabriek en de Kasteeltuin.

Ook is de planvorming voor Houtsdonk gestart. Samen met partner Wocom is begonnen met de planvorming en participatie met de bewoners.

Op Suytkade heeft de woningbouw een hoge vlucht genomen. Op bijna alle nog leegstaande plekken wordt gebouwd of ontwikkeld. Op de Suytpunt worden de plannen voor het nieuwe Jan van Brabant ontwikkeld. Rond De Cacaofabriek worden plannen gemaakt om deze hotspot te versterken met een buitenpodium en extra werkgelegenheid.

Binnenstad-Oost / Leonardusbuurt

- De nieuwbouw van 26 huurappartementen op de locatie Winkelplein West wordt in aanbouw genomen.
- Op de kop van de Advocaat Botsstraat wordt aan het Weverspark een blok van achttien appartementen in aanbouw genomen, waarmee de bebouwing langs de randen van het park wordt afgerond.
- In de Leonardusbuurt wordt de verbouwing van de Cajuit tot dertien appartementen afgerond.
- In het najaar van 2022 is de sloop van Den Herd voorzien (73 wooneenheden), waarna de nieuwbouw direct volgt.
- De nieuwbouw van veertien woningen op het veldje aan de Dijksestraat wordt in ontwikkeling genomen.
- In de Leonardusbuurt wordt verder gewerkt aan de te renoveren sociale huurwoningen

- We blijven ook in 2023 werken aan de groei van het maatschappelijke klimaat door voortzetting van onder andere het project 'Achter de voordeur'.

Helmond-West

- In 2022 is gestart met de nieuwbouw van 'Hulsbosch' en de herontwikkeling van 'de Boemerang'. Hierbij gaat het in totaliteit om ongeveer 60 appartementen. Deze worden in 2023 opgeleverd. De bouwlocatie aan de Itterestraat is reeds in 2022 opgeleverd.
- De laatste fase van de herinrichting van de openbare ruimte wordt afgerond. Dit vindt onder andere plaats op de locatie Oude Huys.
- De laatste reststukken van de openbare ruimte worden in 2022/2023 ingericht, waarmee de herinrichting is afgerond.
- Ook in 2023 wordt er uitvoering gegeven aan het project 'Achter de voordeur', met als doel het maatschappelijke klimaat te verbeteren.

Annawijk

- De herinrichting van de openbare ruimte in de Annawijk wordt in 2023 afgerond.
- In 2023 wordt het project 'Achter de voordeur' voortgezet. Zo werken we aan een groei van het maatschappelijke klimaat.

Helmond-Oost

- Het wijkontwikkelingsplan voor Helmond-Oost wordt samen met het strategische vastgoedbeleid van Woonpartners vertaald in een samenhangende ruimtelijke gebiedsvisie.
- Op het Lindberghplein wordt het eerste nieuwe bouwproject (ongeveer veertig woonruimten) in aanbouw genomen. Het betreft de 'standaard' SGE appartementen van BAM.
- De groene geleidingszone tussen Straakven en Beisterveldsebroek wordt heringericht waarmee meer kansen worden gecreëerd voor beweging en ontmoeting.
- Het groen rondom diverse complexen van Woonpartners en stukken openbare ruimte worden opgeknapt.
- In 2023 wordt het project 'Achter de voordeur' voortgezet. Zo werken we aan een groei van het maatschappelijke klimaat.
- In 2023 wordt gewerkt aan het versterken van het sociale netwerk en wordt gekeken welke rol het aanwezige maatschappelijke vastgoed hierbij kan spelen.

Helmond-Noord

- In 2023 wordt gestart met de verdere uitwerking van het eind 2022 vast te stellen wijkontwikkelingsplan;
- In 2023 worden de plannen voor het gebied rondom het Adelaarplein samen met de omwonenden uitgewerkt, het Adelaarplein zelf blijft daarbij, na overleg met omwonenden, groen;
- Er wordt verder gewerkt aan de ruimtelijke uitwerking van de plannen voor de diverse OMO-locaties;
- In 2023 wordt op basis van het vast te stellen wijkontwikkelingsplan het project 'Achter de voordeur' verder uitgevoerd. Zo werken we aan een groei van het maatschappelijke klimaat in met name de buurt Bloem- en paardenvelden.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
310	Vernieuwde aanpak woningbouwversnelling capaciteit	95	95	-	-
810	Leefbaarheidsinterventies Rijpelberg, Helmond Noord en Oost	300	-	-	-
Totaal Beleidsintensiveringen Stedelijke vernieuwing		395	95	-	-

Vernieuwde aanpak woningbouwversnelling

Wij hebben de ambitie om de komende jaren (tot 2040) 15.000 woningen toe te voegen. Dit komt neer op een doelstelling van 750 woningen per jaar. Naast de eerder voor vier jaar toegekende capaciteit is een intensievere aanpak voor de realisatie van deze aantallen wenselijk. De gevraagde middelen wenden we hoofdzakelijk aan voor een extra borging op de voortgang van grote projecten (die voor het merendeel de op te leveren woningen bepalen) en voor procesverbetering (van initiatief tot oplevering) in het (aansturings)proces van woningbouwprojecten.

Leefbaarheidsinterventies Rijpelberg, Helmond Noord en Oost

Middelen worden ingezet voor o.a. "achter de voordeurproject" en gezondheids- en cohesieprojecten.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
815	Wijkinvesteringen - herstructurering en leefbaarheidsvraagstukken	525	0	525
Totaal Stedelijke vernieuwing		525	0	525

Wijkinvesteringen - herstructurering en leefbaarheidsvraagstukken

In februari 2020 heeft de raad het Wijkontwikkelingsprogramma Helmond-Oost vastgesteld. Naast de reeds beschikbare kredieten is in het investeringsprogramma 2023-2026 in totaal € 2,8 miljoen opgenomen voor de uitvoering van fysieke en maatschappelijke ingrepen.

3.9.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Rekening		Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	2.457	2.217	2.755	2.340	2.106	2.097
Baten	146	135	135	135	135	135
Saldo	-2.311	-2.082	-2.620	-2.205	-1.971	-1.962
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	3.892	-	-	-	-	-
Onttrekking	2.431	126	402	317	251	251
Saldo	-3.771	-1.956	-2.218	-1.888	2.106	-1.711

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
310	Centrum	898	144	-754
810	Stadsvernieuwing wijk en buurtbeheer	936	19	-918
815	Stadsvernieuwing algemeen	920	375	-545
Totaal	Stedelijke vernieuwing	2.754	538	-2.218

3.10 Programma 10: Verkeer en mobiliteit

3.10.1 Wat willen we bereiken?

Helmond blijft investeren in een verkeersveilige en bereikbare stad. Daarbij staat meer dan ooit de mobiliteitstransitie centraal: meer bewoners in ons stedelijk gebied betekent op een andere manier naar mobiliteit en verkeer kijken. Ruimte voor fietsers en voetgangers, een autoluw stedelijk gebied, meer ruimte voor groen en aandacht voor leefbaarheid, gezondheid en schone lucht zijn belangrijke ambities als het gaat om ons mobiliteitsbeleid.

- Het realiseren van een goede bereikbaarheid in combinatie met leefbaarheid en de verkeersveiligheid in de stad, met waar mogelijk toepassing van smart mobility.
- Via deelname in (Europese) projecten werken we aan de ontwikkeling van vernieuwende mobiliteitsoplossingen in combinatie met duurzaamheidsdoelstellingen. Die bieden een oplossing voor onze eigen mobiliteitsopgaven en genereren ook een duidelijke economische spin-off in relatie tot de economische ontwikkeling op de Automotive Campus.
- Met de schaa sprong in het achterhoofd verandert ook onze mobiliteitsopgave. Verdichting betekent meer inwoners en doet een groter beroep op onze schaarse ruimte. Dat betekent dat we op een andere manier met mobiliteit moeten omgaan: schone lucht, gezondheid en ruimte voor fiets en voetganger zijn daarbij leidende principes.

Meerjarig beleidsperspectief

Het strategisch mobiliteitsbeleid is vastgelegd in Helmond Verbonden 2016-2025. Dit beleid zullen we, mede met het oog op de beoogde schaa sprong, in 2023 herzien. Daarnaast bieden de herijking van het centumperspectief en het MIRT-onderzoek Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainportregio Eindhoven belangrijke kaders voor de toekomstige richting van mobiliteit. Deze kaders zullen bijeengebracht moeten worden in een integrale blik op mobiliteit, met aandacht voor bereikbaarheid, toegankelijkheid en leefbaarheid.

In het MIRT Onderzoek Verstedelijking en Bereikbaarheid Brainportregio Eindhoven kijken we naar de ontwikkeling op lange termijn (met 2040 als horizon). Daartoe wordt de schaa sprong in woningen en arbeidsplaatsen in Helmond onderzocht en wat dit betekent voor allerlei beleidsterreinen (economie, onderwijs, voorzieningen sociaal; domein, mobiliteit). Voor mobiliteit wordt onderzocht wat de invloed is van de schaa sprong en de verwachte noodzakelijke mobiliteitstransitie op o.a. het aantal verplaatsingen en de reistijd. Vervolgens wordt onderzocht hoe de stad bereikbaar en leefbaar kan blijven. Dit doen we onder andere in de studie Zuidelijke Ontsluiting Helmond.

Er liggen hier flinke opgaven voor de stad en de regio. Gelukkig hoeven we die niet alleen op te pakken. We doen en betalen dit samen. Op regionaal niveau maar ook op nationaal en internationaal niveau. Het bereikbaar houden van de stad - inclusief de bedrijventerreinen - is niet iets dat we alleen in Helmond bepalen. De regio is cruciaal om tot een goede verkeersafwikkeling te komen, en veranderingen buiten onze grenzen hebben vaak direct effect op de mobiliteit in onze stad. Daarom hechten we zeer aan een intensieve (regionale) samenwerking. Dit gebeurt met o.a. MRE, de Bereikbaarheidsagenda, Brainport Bereikbaar, Smartwayz,NL, BrabantStad, in internationaal verband in Horizon Europe projecten en EIT Urban Mobility, en vele andere lokale en regionale partners (waaronder werkgevers).

3.10.2 Wat gaan we ervoor doen?

Ontwikkelingen

We maken deel uit van de dynamische Brainportregio die op dit moment sneller groeit dan voorzien in de regionale en lokale beleidsprognoses. Dit maakt dat de wegen en het spoor sneller de grenzen van hun capaciteit bereiken. In combinatie met de duurzaamheidsdoelstellingen vergt dat een innovatieve aanpak waarbij naast de infrastructurele kant ook de gedragkant wordt meegenomen.

Op het gebied van bereikbaarheid ligt de focus op:

- Integrale blik op mobiliteit (het in samenhang bij elkaar brengen van de verschillende visies, programma's en projecten onder andere als bouwstenen voor de omgevingsvisie) in de nieuwe mobiliteitsvisie; Op diverse deelgebieden van mobiliteit wordt gewerkt aan een bereikbare en leefbare stad. Naast bereikbaarheid staan daarin klimaat, gezondheid, leefomgeving steeds meer op de voorgrond. Daarbij er ook rekening mee houdend dat de schaa sprong meer mobiliteit zal opleveren. De realisatie van de schaa sprong zal doorlopen tot zeker 2040. Het is echter nu al zaak om te beginnen met de transitie van het mobiliteitssysteem om enerzijds de doelen op het gebied van klimaat, gezondheid en kwaliteit van de leefomgeving te bereiken anderzijds om ruimte te bieden voor de verdere groei van de mobiliteit als gevolg van de (regionale) schaa sprong. Het bereiken van deze doelen vraagt (binnen de kaders van de Omgevingsvisie en de schaa sprong) om een samenhangende visie van mobiliteit als onderdeel van de omgevingsvisie.
- We geven de fiets(er) ruim en vrij baan. Via een goed netwerk van veilige en toegankelijke fietspaden en stallingen. Daarbij hoort de uitwerking van de Fietsagenda;
- Om de verkeersveiligheid in onze wijken te vergroten willen we de snelheid verlagen van 50 kilometer per uur naar 30 kilometer per uur;
- De uitwerking van het MIRT-onderzoek in de diverse deelopgaven. Helmond is hierbij trekker voor de deelstudie Zuidelijke ontsluiting Helmond als onderdeel, regionale netwerkstrategie, mobiliteitstransitie, en toekomst vast spoor;
- Smart Mobility waarbij specifieke aandacht voor de doorontwikkeling van C-ITS, zelfrijdende voertuigen en dataontwikkeling;
- Onderzoek naar en beproeving van nieuwe OV-concepten, als opvolging van Bravoflex voor o.a. het voor en na transport van en naar het station;
- Inzetten op de mobiliteitstransitie om ons wegennet te ontlasten middels de (regionale) uitrol van smart mobility toepassingen, deelmobiliteit, regionale en lokale hubs, parkeerbeleid, de werkgeversaanpak en het beïnvloeden van het reizigersgedrag
- Het realiseren van de maatregelen in de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant.
- De verbetering van de randstructuur rondom Helmond (A67 – N279 – N270);
- Het uitwerken van de regionale Bundelroutes, met als doel het verbeteren van de doorstroming en van de leefbaarheid rondom de lokale en regionale wegen in het gebied tussen Helmond en Eindhoven;
- Inzetten op een schaa sprong in het OV tussen Helmond en Eindhoven door verhoging van het aantal treinen, de daarvoor benodigde aanpassing aan spoor en perrons en toevoeging van een HOV (Hoogwaardige Openbaar Vervoer) lijn tussen Helmond en de west- & noordkant van Eindhoven;
- We gaan de mogelijkheden voor de gewenste uitbreiding van de laadinfrastructuur in de stad onderzoeken.
- We stimuleren e-mobiliteit (met meer laadpalen en faciliteiten voor elektrische auto's), het gebruik van de fiets en willen het centrum autoluwer maken. Maar zorgen er tegelijk voor dat het centrum per auto wel bereikbaar blijft.

- Het vergroten van de veiligheid voor fietsers en voetgangers. Het verkeersveiligheidsplan zal in 2023 aan de raad worden voorgelegd. Het uitgangspunt is een 'risicogestuurd aanpak', zoals die ook door het Rijk wordt gehanteerd. Met een proactieve aanpak op de eminente risico's in het verkeerssysteem kunnen we ongelukken voorkomen. Essentieel is de beschikbaarheid en monitoring van data.

Beleidsresultaat verbonden partijen / samenwerkingsverbanden

Metropoolregio Eindhoven

In de Koers Mobiliteit 2030 van de provincie worden de kaders voor een krachtige samenwerking tussen provincie en regio gezet voor de mobiliteitsopgaven in Brabant. De vier regio's in Brabant stellen elk een regionale mobiliteitsagenda op met daarin de ambities, doelen en opgaven voor de komende jaren. In 2022 wordt deze regionale agenda vastgesteld. Op basis van de agenda en het (meerjarige) programma worden afspraken gemaakt over samenwerking met en het financieel bijdragen door de provincie aan mobiliteitsmaatregelen in de regio. De agenda omvat een samenhangend pakket aan maatregelen op de deelthema's bereikbaarheid, veiligheid, leefbaarheid, auto, fiets en openbaar vervoer. De financiële bijdrage komt in plaats van de huidige losstaande subsidies door de provincie.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
250	Onderzoek uitbreiden laadinfrastructuur	25	-	-	-
250	Opstellen mobiliteitsvisie	205	105	105	105
250	Regionale samenwerking fietsagenda B5	55	55	55	55
250	Smart mobility	315	-	-	-
250	Stimuleren deelmobiliteit / e-mobiliteit, fiets, autoluw	100	-	-	-
250	Verkeersveiligheid onderzoek	300	95	95	95
Totaal Beleidsintensiveringen Verkeer en mobiliteit		1.000	255	255	255

Onderzoek uitbreiden laadinfrastructuur

Er is onderzoek nodig naar de gewenste uitbreiding van de laadinfrastructuur in de stad. Doel is het elektrisch rijden aantrekkelijk te maken voor de inwoners, door middel van slim laden. De kosten van het onderzoek bedragen eenmalig €25.000 in 2023.

Opstellen mobiliteitsvisie

Op diverse deelgebieden van mobiliteit wordt gewerkt aan een bereikbare en leefbare stad. Naast bereikbaarheid staan daarin klimaat, gezondheid, leefomgeving steeds meer op de voorgrond. Daarbij er ook rekening mee houdend dat de schaa sprong meer mobiliteit zal opleveren. De realisatie van de schaa sprong zal doorlopen tot zeker 2040. Het is echter nu al zaak om te beginnen met de transitie van het mobiliteitssysteem om enerzijds de doelen op het gebied van klimaat, gezondheid en kwaliteit van de leefomgeving te bereiken anderzijds om ruimte te bieden voor de verdere groei van de mobiliteit als gevolg van de (regionale) schaa sprong. Het bereiken van deze doelen vraagt (binnen de kaders van de Omgevingsvisie en de schaa sprong) om een samenhangende visie van mobiliteit als onderdeel van de omgevingsvisie. Om deze visie op te stellen zullen een aantal onderzoeken gedaan moeten worden en zal de visie daadwerkelijk vorm gegeven moeten worden. Op dit moment zijn voor

het opstellen van deze visie geen middelen in de begroting gereserveerd. In deze visie zal ook op hoofdlijnen wat de vervolgstappen zijn en wat de financiële consequenties zijn van het tot uitvoer brengen van de visie. De kosten bedragen € 100.000

Regionale samenwerking fietsagenda B5

Binnen de huidige begroting 2022-2025 is alleen voor het jaar 2022 het noodzakelijke exploitatiebudget opgenomen. Dit bedrag dient gezien het ambitieakkoord te worden voortgezet. De geschatte hoogte van het bedrag is gebaseerd op de actuele stand van zaken. Het bedrag € 55.000 betreft voor een groot deel afspraken over de samenwerkingsagenda fietsstimulering in B5/provincie verband (vanuit de Summit Slimme en duurzame mobiliteit. Uit de herijking / vernieuwing van de Fietsagenda 2023-2026 kunnen hogere lasten komen.

Smart mobility

De eerste Smart Mobility oplossingen komen beschikbaar om geïmplementeerd te worden. Zowel op de terreinen waar Helmond een koploperspositie in heeft (zoals C-ITS), als ook op terreinen waar Helmond een volgers of early adopters rol heeft. We zijn er echter nog niet. Innovatie, testen en pilots blijven de komende jaren noodzakelijk (denk bijvoorbeeld aan het verhogen van de snelheid van de zelfrijdende shuttle en om de mobiliteitstransitie te bewerkstelligen). Deze projecten dragen bij aan het oplossen van Helmondse mobiliteitsvraagstukken en ze stimuleren de smart mobility sector in stad en regio. We laten smart mobility zoveel mogelijk een rol spelen bij de oplossingen waar we voor kiezen. Dat is ook belangrijk om Helmond economisch sterker te profileren als 'city of smart mobility'. Daarom is het van belang om de Smart Mobility impuls middelen voort te zetten, net zoals het voortzetten van een aantal reeds aangegane verplichtingen rondom de bereikbaarheidsagenda en Brainport Bereikbaar, (Europese) samenwerkingsprojecten, evenementen als de Automotive Week en het beschikbaar houden en verder professionaliseren van het living lab Smart Mobility, samen met partners op de Automotive Campus in een Smart Mobility innovatie centrum. Benodigde financiële middelen voor het doortrekken van de Smart Mobility impuls middelen: € 315.000 per jaar na 2022.

Stimuleren deelmobiliteit / e-mobiliteit, fiets, autoluw

In de vastgestelde Visie en Aanpak Deelmobiliteit Helmond (2021) is een begroting opgenomen voor de uitwerking. Voor het jaar 2023 is zijn de kosten voor de verdere uitvoer van de visie en aanpak deelmobiliteit bepaald op € 100.000.

Verkeersveiligheid onderzoek

De ambities op het vlak van verkeersveiligheid, maar ook de inhaalslag die we moeten maken op het gebied van data, vragen om verhoging van deze budgetten. Het is belangrijk om alvast een incidenteel bedrag op te nemen om het onderzoek naar risico-indicatoren te doen en een nulmeting uit te voeren. Een inschatting van de kosten voor 2023 betreft € 50.000.

De ambities op het vlak van verkeersveiligheid, maar ook de inhaalslag die we moeten maken op het gebied van data, vragen om verhoging van deze budgetten voor een bedrag van € 95.000 structureel. Daarnaast is er in 2023 € 155.000 beschikbaar voor het aanpakken van de knelpunten verkeersveiligheid.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
090	Uitvoering Fietsagenda Helmond	1.500	0	1.500
250	Groen en adaptief Wijkpark Brouwhuis	500		500
250	30km-zones in Helmond-Noord en Dierdonk	750	0	750
Totaal Verkeer en mobiliteit		2.750	0	2.750

Uitvoering Fietsagenda Helmond

Bovenop de afgesproken fietsmaatregelen in de regionale Bereikbaarheidsagenda zijn er in de periode 2023-2026 € 7.325.000 aan extra middelen beschikbaar voor de uitvoering van de Fietsagenda Helmond.

Groen en adaptief Wijkpark Brouwhuis

Bij de herinrichting van Wijkpark Brouwhuis komt een groot aantal ambities samen. Het voorlopige ontwerp is met grote inbreng van de inwoners, wijkraad en verenigingen tot stand gekomen. Gekozen is om forse klimaat adaptieve maatregelen te nemen, zoals afkoppelen van omliggende woningen, creëren van natuurlijke stroming om nutteloos rondpompen van grondwater en hiermee verdroging tegen te gaan. Hiernaast zal het park de functie van ecologische verbindingszone gaan vormen. Van de bossen tussen Helmond en Deurne naar het kanaal. Hiermee wordt de functie van ecologische verbindingszone versterkt die het park heeft als onderdeel van Natuur Netwerk Brabant. Ook is de uitdrukkelijke wens uitgesproken om dit grote park een flinke plus te geven voor speelvoorzieningen. Al met al overstijgen deze ambities de huidige investeringsbudgetten fors.

Gezien het belang van dit park voor de gehele wijk, het grote draagvlak in de wijk voor het voorlopige ontwerp, handhaven we het huidige ontwerp. Hiervoor is een aanvullende eenmalige bijdrage nodig van € 500.000.

30km-zones in Helmond-Noord en Dierdonk

Nederland volgt al decennialang het verkeersveiligheidsbeleid op basis van de 'Duurzaam Veilig principes', waarbij verblijfsgebieden binnen de bebouwde kom als 30km zones worden ingericht. Op de ontsluitingswegen (de wegen die het verkeer van de verblijfsgebieden verzamelen) geldt binnen de bebouwde kom een max. snelheid van 50km/u of 70km/u. In Helmond zijn de meeste verblijfsgebieden inmiddels als 30km zones aangeduid. Uitzonderingen hierop zijn delen van Helmond Noord (Haverveld Zuid en Bloem- en Paardevelde worden dit jaar ingericht, zie raadsvoorstel 35/besluit 9 juni 2022) en de wijk Dierdonk. Denk daarbij aan maatregelen zoals snelheidsremmers, rijbaanversmallingen, type verharding (geen asfalt) etc.

3.10.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

	Rekening	Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	5.898	2.325	2.973	2.559	2.848	2.829
Baten	3.964	129	132	132	132	132
Saldo	-1.934	-2.196	-2.840	-2.427	-2.716	-2.697
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	-	-	-	-	-	-
Onttrekking	388	46	42	78	116	116
Saldo	-1.545	-2.150	-2.798	-2.349	2.848	-2.581

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
250	Verkeer en vervoer beleid	2.973	175	-2.798
Totaal	Verkeer en mobiliteit	2.973	175	-2.798

3.11 Programma 11: Openbare ruimte en natuurbescherming

3.11.1 Wat willen we bereiken?

Een gezonde omgeving betekent een groene en leefbare omgeving. Zeker tegen de achtergrond van de schaa sprong is het van groot belang om onze schaarse ruimte goed te gebruiken. Daarbij kiezen we voor een groene openbare ruimte die uitnodigt tot verblijf, ontmoeting en beweging. Een groene openbare ruimte zorgt tevens voor verkoeling op warme dagen en minder wateroverlast bij hevige buien, belangrijke prioriteiten tegen de achtergrond van klimaatverandering.

- We willen een omgeving waar mensen graag verblijven, hun vrije tijd doorbrengen en andere mensen ontmoeten.
- We zorgen dat de openbare ruimte bijdraagt een duurzame en klimaatbestendige leefomgeving.
- We willen de stad groener en natuurrijker maken.
- We versterken het robuuste natuurnetwerk.

Meerjarig beleidsperspectief

Beheer openbare ruimte

In het beheer van de openbare ruimte staan steeds meer de maatschappelijke doelen centraal. Naast beheerstechnische afwegingen spelen de beleidsdoelen klimaatadaptatie en vergroenen voor ons centraal. Deze thema's gaan hand in hand. We vergroenen de stad door extra bomen te plaatsen, vooral op die plekken waar de bomen bijvoorbeeld hittestress het meest verminderen.

Hiernaast spelen de beleidsterreinen gezondheid, recreatie, stedelijk groen en water- en rioleringsbeleid een belangrijke en urgente rol. Op basis van deze maatschappelijke doelen maken we keuzes in het beheer en onderhoud. De keuzes die we maken worden meer integraal en systeemgericht: 'hoe functioneert de totale openbare ruimte in relatie tot behoefte en duurzame toekomstbestendigheid?' en minder objectgericht: 'hoe ligt de weg erbij?'.

De onderhoudsniveau 's zoals die gelden voor de openbare ruimte blijven gehandhaafd en worden dus niet naar beneden bijgesteld.

Natuur in en om de stad

De ambitie om een grootschalige vergroening van Helmond door te voeren heeft een relatie met de plaats van natuur en landschap en het vergroten van de biodiversiteit in en om onze stad. De kwaliteit (inclusief onderhoud) en omvang daarvan vormt een belangrijke basis. Een goede balans tussen natuur, rust en recreatie is belangrijk.

We werken samen met de provincie en het Groenontwikkelfonds Brabant (GOB) om een robuust Natuurnetwerk Brabant (NNB) te realiseren. We versterken en ontwikkelen hiervoor circa 45 hectare nieuwe natuur binnen ons grondgebied. Alleen het verbeteren van bestaande natuurgebieden en de aanleg van nieuwe natuur is niet voldoende. Er is meer nodig om de biodiversiteit te herstellen.

Helmond wil inwoners meer gaan betrekken bij de natuurontwikkeling. Concrete plannen om natuur tot in het hart van de stad te brengen helpen daarbij. Belangrijk is ook dat het landelijke, agrarische gebied om de stad heen wordt verbeterd en dat werk wordt gemaakt van onder meer natuurinclusieve landbouw. Bij natuurontwikkeling liggen nadrukkelijke relaties met de opgaven voor energietransitie, recreatie en klimaatadaptatie; bestrijding van droogte, hitte en wateroverlast.

Om dit te bereiken werken we voor een deel samen met de volgende verbonden partij;

- Metropoolregio Eindhoven
- Van Gogh Nationaal Park i.o.

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje “wat gaan we ervoor doen” van dit programma.

3.11.2 Wat gaan we er voor doen?

Vergroenen van de stad

Onze ambitie is om Helmond te vergroenen. Hiernaast hebben we een grote opgave om onze stad zo in te richten dat we om kunnen gaan met klimaatveranderingen. Gelukkig gaan vergroenen en klimaatadaptatie vaak hand in hand. Dit doen we door het vergroenen van de stad door het plaatsen van extra bomen. In 2023 starten we met de voorbereiding van deze opgave. De realisatie volgt in de jaren hierna.

Bij de herinrichting van Wijkpark Brouwhuis, komen een groot aantal ambities samen. Het voorlopige ontwerp is met grote inbreng van de inwoners, wijkraad en verenigingen tot stand gekomen. Gekozen is om forse klimaat adaptieve maatregelen te nemen. Ook is gezamenlijk gekozen om dit park een flinke plus te geven op het gebied van spelen. Om al deze ambities waar te maken investeren we extra in de herinrichting van wijkpark Brouwhuis.

Eeuwigdurende grafrust

Binnen de gemeente Helmond bekijken we hoe het thema eeuwigdurende grafrust concreet invulling kan krijgen.

Integraal beheerkader en beheerplannen (assetsheets).

Wij werken aan professioneel en planmatig beheer. Komende periode brengen we hiervoor de basis verder op orde. De volgende acties worden hiervoor uitgezet:

1. Uitvoeren inspecties

In 2021 zijn inspecties uitgevoerd voor de asset wegen en de asset stedelijk groen. Op basis van die inspectieresultaten actualiseren we de (meerjaren)planningen en stellen we het meerjarig uitvoeringsprogramma voor de periode 2023 t/m 2028 op. Een belangrijk uitgangspunt is hierbij ‘Beheren met meerwaarde’. We gaan in de openbare ruimte aan de slag waar dit het hardste nodig is, combineren werkzaamheden waar mogelijk en nemen opgaven zoals klimaatadaptatie, vergroening en circulariteit hierin mee.

2. Opstellen assetsheets

Gezien de omvang van de assets is gekozen om het opstellen van de assetsheets (beheerplannen) te verspreiden over twee jaar. In 2020 is het Integraal beheerkader opgesteld en voor de belangrijkste kapitaalgoederen, zoals voor wegen en groen zijn nieuwe beheerplannen geschreven. De beheerplannen voor de overige kapitaalgoederen worden komend jaar voorbereid en hierna ter vaststelling aan de raad voorgelegd. De actualisatie om de 4 jaar van alle assetsheets loopt dan synchroon met elkaar.

3. Implementatie assetmanagement

Komende periode gaan we verder met het invoeren van assetmanagement binnen het beheer van de openbare ruimte. Hiervoor werken we de assetsheets verder uit (o.b.v. de uitgevoerde inspectie wegen en groen) en verwerken we de opgaven hieruit naar de (meerjaren)planning 2023 en verder.

4. Integraal en wijkgericht meerjarenprogramma

Komende periode maken we een start met het integraal en wijkgericht meerjarenprogramma. Er vindt in- en extern integrale afstemming van plannen en projecten om de kansen tot een afgewogen, wijkgerichte integrale meerjarenplanning.

5. Inzicht huidige beleving en tevredenheid inwoners

We gaan gerichte onderzoek doen naar behoeftes en wensen van bewoners in bepaalde gebieden (centrum of woonwijken), van bepaalde doelgroepen (ouderen/ jongeren) of voor assets (groen/ verharding etc.). De resultaten hiervan betrekken wij bij de integrale programmering en planvorming.

Natuur in en om de stad

In 2023 continueren we onze inzet voor het B5-bod; we ronden de gebiedsinrichting van de Groene Punt af en realiseren de recreatieve ontsluiting van het Gulden Land. Het project de Stads Aa zorgt ervoor dat de Groene Punt en de Bundertjes verbonden worden. In 2023 starten we ook met een gebiedsproces voor Groot Goor, waarin het verder versterken van beekdal van de Goorloop zorgt voor een betere verbinding met gebieden rondom de Warande en landgoed Croy. In 2023 wordt ook samen met de Stichting Landschapspark Kloostereind en andere lokale partijen gewerkt aan verdere uitvoering en planvorming voor Landschapspark Kloostereind. Door deze projecten wordt de relatie steeds meer gelegd tussen (binnen) stad en omliggende landschap.

Ontwikkelvisie Gulbergen

In regionaal verband (MRE) werken we aan het beheer/ behoud en de inrichting van Gulbergen als groene long tussen Eindhoven en Helmond. In december 2020 heeft MRE, als eigenaar namens de 21 gemeenten, de exploitatie overgenomen. MRE werkt nu toe naar een overdracht van het landgoed. Begin 2022 is MRE een participatietraject begonnen, dat moet leiden tot het opstellen van een voorkeurscenario. Het voorkeurscenario wordt voor besluitvorming aangeboden aan het Algemeen Bestuur van de MRE, nadat de gemeenteraden van de 21 gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijze geven. Vervolgens kan de aanbestedingsprocedure starten om het voorkeurscenario in de markt te zetten. Deze stappen zullen deels in 2022 en deels in 2023 worden gezet. Gemeente Helmond heeft zitting in de adviescommissie Gulbergen.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
580	Vergroening van de stad	100	-	-	-
Totaal Beleidsintensivering		100	-	-	-
Openbare ruimte en natuurbescherming					

Vergroening van de stad

Deze middelen worden ingezet om Helmond te vergroenen op een manier waarbij vergroenen en klimaatadaptatie hand in hand gaan. In 2023 starten we met de voorbereiding van deze opgave. De realisatie volgt in de jaren hierna.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2023	2024	2025	2026
210	Areaalontwikkeling	-	-	-	20
580	Areaalontwikkeling	-	-	-	20
580	Extra kosten reiniging wegen	230	230	230	230
580	Dekking uit afvalstoffen heffing	-90	-90	-90	-90
Totaal Knelpunten Openbare ruimte en natuurbescherming		140	140	140	180

Areaalontwikkeling

Jaarlijks wordt de begroting bijgesteld voor areaalontwikkelingen die verband houden met de groei van de stad. Hierdoor kan de gemeente de toegenomen kosten in verband met bevolkingsgroei en groei van het aantal woningen opvangen. Tot en met 2025 is deze toename voorzien in het meerjarenperspectief. Voor de nieuwe jaarschijf 2026 wordt de jaarlijkse toename van € 40.000 toegevoegd. Dit financieren we uit de verwachte extra opbrengst Onroerendezaakbelasting (OZB) in 2026 als gevolg van de toegenomen waarde van onroerend goed en uit de bijstelling van het gemeentefonds (zie ook het kopje 'areaalontwikkeling' in programma 14).

Extra kosten reiniging wegen

Het reinigen wordt verzorgd door BLINK. De kosten die door BLINK worden doorgerekend stijgen het komende jaar hard. Dit wordt veroorzaakt door onder andere cao-ontwikkelingen, gestegen brandstofprijzen en krapte op de arbeidsmarkt.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
210	Wegen regulier	2.000	0	2.000
210	Opwaarderen openbare verlichting	700	0	700
260	Vervanging verkeerregelinstallaties (VRI's)	1.740	0	1.740
580	Openbaar groen	570	0	570
580	Vervanging bomen	450	0	450
580	Vervanging natuur en recreatie	150	0	150
580	Kasteel Traverse	100		100
580	Voorbereiding vergroenen van de stad	250	0	250
Totaal Openbare ruimte en natuurbescherming		5.960	0	5.960

Wegen regulier

Het beheeronderdeel wegen (verhardingen) is doorgerekend voor instandhouding op lange termijn. Deze doorrekening is door een gezamenlijke analyse van een adviesbureau en de gemeente tot stand gekomen. Voor 2023 is een bedrag van 2 miljoen begroot. Voor de jaren 2024-2026 is rekening gehouden met € 11,2 miljoen.

Opwaarderen openbare verlichting

Om het areaal in de gemeente Helmond in stand te houden investeren we jaarlijks in de openbare ruimte. Hiermee zorgen we voor een veilige en bereikbare openbare ruimte die daarnaast ook bijdraagt aan het realiseren van de ambitie van Brainport/Automotive/Bereikbaarheidsagenda. Bij openbare verlichting gaat het jaarlijks om een bedrag van € 700.000.

Vervanging verkeerregelininstallaties (VRI's)

De komende jaren blijven we VRI's die aan het einde van de technische levensduur zijn vervangen. Hierbij maken we slimme combinaties met investeringen op het gebied van smart mobility/slimme VRI's. Zo blijven we bij in technische ontwikkelingen en draagt dit bij aan het realiseren van de ambities van Brainport/Automotive/Bereikbaarheidsagenda.

In het beheerplan Verkeerslichten is onderbouwd aangegeven wat de kosten zijn voor de vervangingen voor VRI de komende jaren. Dit plan is gebaseerd op het "basis" onderhoudsniveau. Dit niveau gaat uit van een vervangingscyclus van 15 jaar voor verkeersregelautomaten (VRA). Deze vervangingstermijn is landelijk gebruikelijk.

Het is noodzaak om de komende 8 jaar 60 - 70% van het areaal te vervangen. De redenen zijn:

- Het aantal verkeerslichten is de laatste 15-30 jaren sterk toegenomen, waardoor het moment van de vervanging nu en in de toekomst gaat spelen.
- In de afgelopen periode is er om verschillende redenen minder vervangen, deze achterstand wordt de komende jaren ingehaald;
- In eerdere periode zijn ook Regelkasten van Siemens geplaatst. Deze type kasten kunnen vanwege "End of life" van de leverancier niet meer onderhouden worden;
- Transitie van VRI naar i-VRI, dit wordt ook meegenomen bij vervanging verkeerslichten. Deze vragen om een hogere investering;
- Vernieuwing verkeerssystemen;
- Er is sprake van een bovengemiddelde indexering voor de vervanging van de VRI's. Door een algemene sterke prijsstijging zijn de eenheidsprijzen ten opzichte van 2020 met 10,5% geïndexeerd. Dit heeft een niet beïnvloedbare, maar forse invloed op het noodzakelijke investeringskrediet.

Openbaar groen

Jaarlijks worden middelen beschikbaar gesteld voor het beheeronderdeel groen (beplanting, hagen, gazon, gras). Hiermee houden we het groen voor de lange termijn in stand.

Vervanging bomen

Het beheeronderdeel bomen is doorgerekend voor instandhouding op lange termijn. Deze doorrekening is door een gezamenlijke analyse van een adviesbureau en de gemeente tot stand gekomen. Uit deze doorrekening blijkt dat bij een technische levensduur van bomen in verharding van 40 jaar en een levensduur van bomen in beplanting van 60 jaar, structureel € 450.000 benodigd is om het areaal in stand te houden.

Vervanging natuur en recreatie

Het beheeronderdeel natuur en recreatie is doorgerekend voor ontwikkeling en instandhouding op lange termijn. Deze doorrekening is door een gezamenlijke analyse van een adviesbureau en de gemeente tot stand gekomen. Uit deze doorrekening blijkt dat voor instandhouding van het areaal er structureel € 150.000 per jaar benodigd is.

Kasteel Traverse

Dit jaar zal er gestart worden met de vervanging van de Kasteeltraverse. In 2024 is een bedrag als kansrijke investering opgenomen van € 2,5 miljoen.

Vorbereiding vergroenen van de stad

De huidige beschikbare budgetten voor beheer en onderhoud van stedelijk groen, natuur en bomen zijn onvoldoende om extra vergroening van de stad in gang te zetten. De huidige budgetten zijn erop gericht het huidige niveau in stand te houden. In 2023 zal onderzocht worden welke extra maatregelen gewenst zijn om Helmond te vergroenen. In de programmabegroting 2024-2027 zullen hiervoor concrete voorstellen worden gedaan. Denk hierbij aan meer bomen planten voor koelteplekken, actieve vergroening van tuinen, omvorming gras en bomen naar heesters en bomen, vergroten biodiversiteit.

3.11.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Rekening	Begroting					
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	17.115	17.977	18.016	18.470	18.551	18.812
Baten	4.149	4.467	4.701	4.701	4.701	4.701
Saldo	-12.967	-13.509	-13.314	-13.768	-13.850	-14.110
Verrekening met reserves						
Storting	500	-	-	-	-	-
Onttrekking	612	68	120	202	218	219
Saldo	-12.855	-13.441	-13.194	-13.566	18.551	-13.891

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
210 Wegen	5.544	556	-4.988
225 Wegen - reiniging	3.160	42	-3.118
230 Parkeervoorzieningen	2.036	3.958	1.922
260 Verkeer en vervoer uitvoering	889	26	-863
270 Binnenhavens en waterwegen	887	49	-838
580 Groenvoorzieningen & natuur excl. recreatie	5.391	191	-5.200
595 Groenvoorzieningen & natuur , fonteinen	102	-	-102
722 Begraafplaatsen	7	-	-7
Totaal Openbare ruimte en natuurbescherming	18.016	4.822	-13.194

3.12 Programma 12: Milieu

3.12.1 Wat willen we bereiken?

We kunnen en willen onze ogen niet langer sluiten voor de enorme gevolgen die klimaatverandering met zich meebrengt. Naast lokale gevolgen, zoals hittestress, wateroverlast en periodes van extreme droogte, zijn de gevolgen mondiaal. Daartoe moet elke (lokale) overheid verantwoordelijkheid nemen in de klimaatdoelstellingen. Energietransitie, klimaatadaptatie en circulariteit spelen daarbij een essentiële rol om onze gemeente goed door te geven aan nieuwe generaties Helmonders.

- Verduurzaming is op alle fronten nodig om de grote opgaven van energietransitie, klimaatadaptatie, gezondheid en een gezonde en veilige leefomgeving op te kunnen pakken. We erkennen onze verantwoordelijkheid om aan de gestelde klimaatdoelen te voldoen. Wij leggen het fundament en de richting vast voor een Helmond dat in 2035 klimaatneutraal is en in 2050 klimaatbestendig.
- Samenwerking met partners in de stad en in de regio stellen we voorop om het verschil te kunnen maken. Bijvoorbeeld door samen met Eindhoven de Europese nominatie voor 'Climate Neutral Cities (Klimaat Neutrale Steden)' in 2030 vorm te geven.

Meerjarig beleidsperspectief

De focus van de Helmondse duurzaamheidsambities verschuift steeds meer van enkel energiebesparing naar een veel bredere insteek, waarbij ook aspecten als sociale duurzaamheid, circulariteit, een groene leefomgeving en gezondheid moeten bijdragen aan een duurzame samenleving. Niet voor niets hebben we de ambitie om in 2035 klimaatneutraal te zijn en in 2050 klimaatbestendig, alle mensen en alle betrokken stakeholders kunnen meedoen en de innovatieve en creatieve kracht van Helmond wordt ingezet voor maatschappelijke en technologische vernieuwing. Op basis van het bestaande beleid maken we met de stad de uitwerking van dit beleid en de doelstellingen vorm, mede als input voor het Klimaat contract met Europa voor onze missie in het kader van de Klimaat Neutrale Steden. Er wordt gekeken hoe we een doorbaak kunnen creëren om de opgave klimaatneutraal te zijn in 2035 en klimaatbestendig in 2050 met de stad in te vullen. Daarvoor zullen we nieuwe projecten en transitie trajecten moeten vormgeven en bestaande processen moeten afbreken. Tevens speelt de opgave vanuit de Rijksoverheid inzake circulariteit (in 2050) hierbij een steeds belangrijkere rol. Ook de (thans nog bestaande) onduidelijkheid vanuit de Rijksoverheid rondom de warmte wet, de uitvoering van de Regionale Energiestrategieën in relatie tot het netwerk, en het vraagstuk rondom de energiecrisis dwingt ons als lokale overheid om vooruit te kijken en zelf duidelijke keuzes te maken.

Energietransitie

Ons klimaat verandert. Dit komt onder andere door de enorm snelle toename van het gebruik van fossiele brandstoffen in de wereld. De voorraden van deze fossiele brandstoffen zijn eindig. Tegenwoordig zijn ook de effecten van de fossiele brandstoffen op het klimaat, de natuur en de mensheid bekend. Ook in de gemeente Helmond houden we ons bezig met het tegengaan van klimaatverandering. In het klimaatbeleid 'Helmond op weg naar klimaatneutraliteit' van 2009 staat de weg naar deze doelen benoemd. Deze doelstelling zullen we in het kader van de opgave binnen Klimaat Neutrale Steden met de stad verder vormgeven. Zodat we in 2023 met Europa een contract kunnen sluiten voor het transitie traject tot 2030. We zien dat de energietransitie niet enkel bestaat uit de fysieke verduurzaming van onze energievraag/voorraad maar ook roept om een duidelijke opgave ten aanzien van besparing, gedragsverandering, het aanhaken van specifieke doelgroepen en een verandering van het economisch model. Dit laatste omdat uit de klimaatbegroting is gebleken dat de opgave voor Helmond dusdanig groot is dat met verduurzamen en besparen alleen we onze doelstellingen niet bereiken. Door in te zetten op een circulaire economie kan (op termijn) worden

bereikt dat economische groei en rendement hand in hand gaan met duurzaamheid. Het inzetten op een circulaire economie is simpelweg nodig: grondstoffen raken op en worden schaarser (en daarmee duurder) en het winnen van primaire grondstoffen en afvalverbranding leidt tot aantasting van de natuur. De energieopgave is te groot om deze op traditionele wijze middels verduurzamen en transformeren klimaatneutraal te maken.

In de context van dit beleidsperspectief gaan we, conform het ambitieakkoord, de komende jaren inzetten op:

- Het verduurzamen en innoveren van energie- en warmtenetten in combinatie en met de plannen om Helmond stapsgewijs van het gas te krijgen, waarbij we in afstemming met de nieuwe warmtewet stappen moeten zetten;
- Maximale inzet in op zonnepanelen op daken van huizen, kantoren en bedrijven. Bij toekomstige duurzame energieprojecten zoals zonneparken streven we ernaar dat 25% van de opbrengst naar de omgeving gaat; dit beschouwen we ook in het licht van de Rol die wij als gemeentes kiezen op basis van de evaluatie van het huidige beleid;
- Wanneer de locatie, situatie en businesscase er om vraagt is het opzetten van een energiebedrijf voor de opwek van duurzame energie met hierin een rol voor de gemeente een optie;
- Ruim baan aan de uitbreiding van laadpalen voor elektrische auto's;
- Ons eigen vastgoed steeds verder verduurzamen
- Verder afspraken maken met onze corporaties over verduurzaming vastgoed, ook in relatie tot de opgave energiearmoede en het Nationaal isolatie programma.

De stad aanpassen aan het veranderende klimaat

Om extreem weer met wateroverlast, droogte en hitte zoveel mogelijk het hoofd te bieden wordt met de onlangs vastgestelde Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Helmond. De Uitvoeringsagenda Klimaatbestendig Helmond, is opgesteld voor de periode 2021-2025 en sluit aan bij de In 2014 vastgestelde Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie van het Rijk met als doel om gemeenten en andere overheden in Nederland in 2050 klimaatadaptief en waterrobuust ingericht te hebben. De focus bij de projecten uit de Uitvoeringsagenda ligt op de bewustwording van het thema en het betrekken van de inwoners, zoals de groene daken subsidie, operatie Steenbreek, Geveltuinen-project, Regentonsubsidie, klimaatadaptieve bedrijventerreinen etc. De komende jaren moeten we extra inzetten op de eigen organisatie, de bewustwording van het thema bij collega's en het borgen van de doelstellingen én opgave. Dit vraagt een extra impuls op projecten als; voortzetting NL Greenlabel, Co2 Prestatieladder invoeren en expertise.

Gezonde leefomgeving

Duurzaamheid, klimaatadaptatie en gezondheid zijn begrippen die elkaar overlappen op het gebied van leefbaarheid, gezonde leefomgeving, participatie, groen-water in de stad, gezonde leefstijl en welbevinden. Deze begrippen zijn ook onlosmakelijk verbonden bij het ontwerpen van een stad die uitnodigt tot een lang, gezond en gelukkig leven in een gezonde en duurzame omgeving. Er is de laatste jaren steeds meer aandacht voor gezonde verstedelijking en gezond ontwerpen. Gezondheid, klimaatadaptatie en duurzaamheid zijn ook onderdeel van de doelstellingen van de Omgevingswet, waarin verschillende wetten worden ondergebracht. Anticiperen op en implementatie van deze thema's in de Omgevingswet is één van de belangrijkste doelstellingen.

Luchtkwaliteit

Belangrijk aandachtspunt is de verbetering van de luchtkwaliteit. Om geurklachten te reduceren zetten we in op de verduurzaming van bedrijventerreinen. Bij nieuwvestiging en uitbreiding van bedrijven nemen we aandacht voor de luchtkwaliteit en het beperken van geurhinder als belangrijke aspecten

mee. Het landelijke Schone Lucht Akkoord (SLA) is in 2020 getekend. Samen met de Rijksoverheid, de provincies en andere gemeenten streven we op grond van dit akkoord naar het realiseren van een betere luchtkwaliteit en daarmee een betere gezondheid van onze bewoners. Op het gebied van best beschikbare technieken wordt kennis opgedaan en bij nieuwe initiatieven wordt toepassing van nieuwe technieken gestimuleerd. Om de luchtkwaliteit de komende jaren te monitoren doen we mee aan het regionaal meetnet luchtkwaliteit.

Stikstof

Op landelijk niveau zijn er in de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) doelen neergelegd om de stikstofneerslag op gevoelige Natura 2000-gebieden te verminderen. Tevens heeft het rijk het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) geïntroduceerd waarin concrete doelen staan voor de landbouwsector op het gebied van stikstofreductie, het verbeteren van de waterkwaliteit en versterken van de bodemkwaliteit.

De Provincie Noord-Brabant is aan zet om via de gebiedsgerichte aanpakken (GGA's) te werken aan de doelen uit het NPLG. Rondom stikstofreductie heeft de Provincie Noord-Brabant een eigen ondersteuningsloket en organiseert de Brabant brede stikstofafspraken. Dit doet de Provincie Noord-Brabant aan de hand van de Brabantse ontwikkelingsaanpak stikstof (BOS). De Gedeputeerde Staten van de Provincie verlenen ook de natuurtoestemmingen voor agrarische- en industriële bedrijvigheid. De gemeente Helmond neemt deel aan de ambtelijke en bestuurlijke afspraken rondom stikstof. Door de GGA's komt er veel werk op de ambtelijke organisatie af; denk aan het participeren in strategische besluitvorming in de GGA's alsmede de toenemende druk op de organisatie om de concrete doelen uit de GGA's uit te werken en te gaan verwezenlijken.

Transport gevaarlijke stoffen

Vanwege overschrijdingen van de risicoplafonds, onder meer op het spoortraject Eindhoven-Venlo (Brabantroute), werkt het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat met alle betrokken partijen (onder andere vervoerders, verladers, decentrale overheden en ProRail) aan het programma Robuust Basisnet Spoor. Doel van dit programma is om te komen tot een toekomstbesteding Basisnet dat het veilig vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor faciliteert en de leefbaarheid, in termen van gezondheid en veiligheid, langs het Basisnet bewaakt. Samen met een groot aantal Brabantse spoorgemeenten en de provincies Noord-Brabant, Limburg en Zuid-Holland voeren wij een lobby voor een optimale balans tussen verantwoorde risico's, ruimtelijke opgaven en het vervoer. Tevens voeren we een blijvende lobby om het indicatieve buisleidingentracé voor ondergronds vervoer van gevaarlijke stoffen definitief niet door Helmond te laten lopen.

Rioleringen

De doelstellingen ten aanzien van rioleringen zijn vastgelegd in het uitgebreid Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In het GRP is opgenomen hoe we omgaan met het onderwerp wateroverlast in relatie tot klimaatadaptatie. In het GRP zijn de onderstaande gemeentelijke beleidslijnen opgenomen met betrekking tot de wettelijke taken:

- Zorgen voor doelmatige inzameling en transport van stedelijk afvalwater: Hierbij zorgen we dat het systeem zo doelmatig mogelijk functioneert, dat we duurzame technieken inzetten en dat de volksgezondheid niet in het geding komt.
- Zorgen voor een doelmatige inzameling en verwerking van hemelwater: Wij houden bij de (her)inrichting van de openbare ruimte rekening met de verwerking van extreme neerslaghoeveelheden. Hemelwater wordt zo lokaal mogelijk verwerkt en benut voor het aantrekkelijk maken van de leefomgeving.
- Zorgen dat, voor zover mogelijk, het grondwater de bestemming van een gebied niet structureel belemmert: Een gezonde grondwaterhuishouding is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van

particulieren, gemeente, waterschap en provincie. Samen streven we naar het voorkomen van verdroging en grondwateroverlast. We streven ernaar om de natuurlijke situatie intact te houden.

Om dit te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partijen;

- Metropoolregio Eindhoven;
- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant;
- Reiniging Blink.

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje 'Wat gaan we er voor doen?' van dit programma.

3.12.2 Wat gaan we ervoor doen?

Intensivering Energietransitie

Naast de reguliere taken die we ten behoeve van de Energietransitie uitvoeren is in de gemeenteraad is een motie aangenomen om te onderzoeken op welke manier gemeente Helmond de energietransitie voor lage inkomens vorm kan geven. Dit nog voor de energiecrisis in alle hevigheid is losgebarsten. In 2022 hebben we dit plan uitgewerkt en is een actieplan opgesteld waarin de uitwerking die in 2021 en 2022 is gedaan voor de lijnen; energietoeslag, de zachte kant en harde kant van de transitie samenkomen. Hierin wordt samengewerkt met de corporaties (ook vanuit de prestatieafspraken, Ruimte om te leven en onze sociale partners. Regionaal is de definitieve Regionale Energiestrategie (RES) inclusief planMER (Milieueffectrapportage) aan alle gemeenteraden in de Metropoolregio voorgelegd. Voor de komende jaren is een Uitvoeringsplan opgesteld waarin de uitvoering van de RES wordt vormgegeven. We werken in de RES nauw samen met onze Peelgemeenten. In Helmond zijn eind 2021 alle inwoners over de warmteplannen per wijk geïnformeerd, en is de transitievisie warmte vastgesteld. De uitvoering van deze plannen vindt voornamelijk plaats binnen de wijkplannen die op dit moment worden opgesteld. En vinden de eerste initiatieven vanuit de wijk plaats. Voor het warmtenet is de principekeuze voor verduurzaming middels aquathermie gemaakt. De visie zonnenvelden en zonnedaken is geëvalueerd en dit vraagt om een andere rolname vanuit de gemeente. In het ambitie akkoord heeft het nieuwe College hier ook een doelstelling aan meegegeven. De implementatie en juridische consequenties van deze veranderingen zijn in 2022 uitgewerkt en krijgen vorm in de Omgevingsvisie. De uitvoering zal vanaf 2023 opgepakt moeten worden, mede afhankelijk van benodigde en beschikbare capaciteit.

De benodigde transitie voor energie en circulaire economie vraagt ook om een verandering binnen onze eigen organisatie. We verankeren deze doelstellingen in bijvoorbeeld de uitwerking van het Huis voor de Stad en BSD. Het Huis voor de Stad is niet enkel een fysiek voorbeeld, maar geeft tevens qua organisatie en gebruik de weg naar benodigde transitie weer. Maar ook meer reguliere trajecten zoals inkoop worden door maatschappelijk verantwoord inkopen klaargemaakt voor de toekomst.

Samen met Eindhoven werken we de nominatie voor Klimaat Neutrale Steden uit, langs drie sporen: het verbreden en versterken van onze huidige inzet; op intensivering van de multiple helix aanpak; en het vergroten van maatschappelijk draagvlak. Zeker voor dit laatste aspect is het post-coronatijdperk een belangrijk moment. Een succesvolle indiening van het contract in 2023 in het kader van de EU-oproep geeft toegang tot additionele financiële middelen. Daarnaast heeft intensivering van de aanpak ook positieve economische effecten, met name voor de bouw- en installatiebranche.

Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie

We gaan verder uitvoering geven aan de Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie. Er zijn 5 projecten opgestart met NL Greenlabel om kennis op te doen in de organisatie over de klimaat adaptieve werkwijze. In de Peelgemeenten wordt samengewerkt vanuit een Regionale Uitvoeringsagenda, die mede gefinancierd wordt (1/3 impulsfinanciering voor projecten) door een Rijksbijdrage.

Verduurzaming bedrijventerreinen

Samen met Stichting Bedrijventerreinen Helmond, Centrummanagement en Wijkmanagement stimuleren en ondersteunen we duurzaam en circulair ondernemen. Een voorbeeld is de doorontwikkeling van het instrument InduSym, waarmee aanbieders en afnemers van reststromen met elkaar in contact komen. Daarnaast zijn we samen met diverse grote gemeenten in Brabant en Limburg betrokken bij een kennistraject van de Fontys over Circulaire Bedrijventerreinen. Specifiek kijken we daar hoe het concept van de circulaire economie verder te operationaliseren is op bedrijventerreinen. Daarnaast zijn we begin 2021, in nauwe samenwerking met Stichting Bedrijventerreinen Helmond, gestart met het brede duurzaamheidsproject 'Smart Synergy Helmond' voor de jaren 2021-2023. De verschillende deelprojecten richten zich op voorbeeldprojecten op het gebied van energietransitie en circulair ondernemen. Ook nemen we met het bedrijventerrein Hoogeind samen met 13 andere Brabantse bedrijventerreinen deel aan de aanpak Grote Oogst van Provincie Noord-Brabant, waarbij ingezet wordt op een versnelling op energietransitie, klimaatadaptatie en verduurzaming. Ook de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, de waterschappen en VNO-NCW zijn betrokken.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

We zijn volop bezig met het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Naast eerstegraads maatregelen zoals zonnepanelen, LED-verlichting en dubbele beglazing zijn we bezig om een aantal gebouwen compleet aan te pakken op duurzaamheid. Deze pakken we bouwkundig en installatietechnisch grootschalig aan, zodat we deze gasloos kunnen maken en met een verbruik van nul op de meter. Ook gaan we duurzaamheid koppelen aan de bestrijding van de hittestress door middel van het realiseren van groene daken en gevels.

Plan van aanpak Luchtkwaliteit

De aanpak richt zich op vier groepen van maatregelen: mobiliteit, industrie, huishoudens en overige maatregelen, zoals communicatie en monitoring van de luchtkwaliteit. In 2023 voeren we de maatregelen uit het plan van aanpak Luchtkwaliteit verder uit.

Huishoudelijke afvalstoffen

We streven naar meer hergebruik en verdere afvalscheiding. Als uitwerking van de Kadernota Afval blijven we werken volgens de vernieuwde aanpak van de huishoudelijke afvalstromen. Concreet betekent dit dat we de gekozen lijn voor invoering van diftar doorzetten naar de hoogbouw. In 2023 worden de noodzakelijke voorbereidingen hiervoor getroffen. We volgen alle Diftar-ontwikkelingen.

Tegelijkertijd constateren we bij de verwerking van huishoudelijke afvalstoffen een aantal ontwikkelingen die tot hogere kosten leiden. Dit zijn bijvoorbeeld:

- De luierinzameling waartoe in 2021 door de gemeenteraad is besloten;
- De prijsstijgingen van zowel diesel, materieel als (intern en extern) personeel;
- De prijsstijgingen van het materiaal voor het onderhouden dan wel vervangen van mini-containers;
- De landelijke belastingheffing op afvalverbranding;
- De tariefstijgingen bij de verwerking van afvalstromen.
- De aangekondigde daling van het te ontvangen tarief voor PMD (Plastic, Metaal en Drank verpakking)

Hoogspanningsleidingen

In 2022 is het meerjarenbudget voor hoogspanningslijnen vastgesteld. Naar aanleiding daarvan is voor het ondergronds brengen van de 150 kV hoogspanningslijn (verkabelen) door Brandevoort verder in gang gezet. De raad wordt na elke stap om akkoord gevraagd om verder te gaan.

De Haalbaarheidsstudie is al eerder afgerond door TenneT. De volgende stap is om een basisontwerp op te stellen naar aanleiding van het voorkeursalternatief uit de Haalbaarheidsstudie. De doorlooptijd om tot een basisontwerp te komen is ongeveer 15 maanden vanaf de start.

Voor het pilotproject 'Meten is weten' is de verwachting dat nog in 2022 gestart wordt met de uitvoering. In dit project worden meerdere jaren onafhankelijke metingen verricht om de magnetische veldsterkte ter plaatse van de woningen te bepalen.

Beleidsresultaat verbonden partijen / samenwerkingsverbanden

Metropoolregio Eindhoven – Energietransitie

Onderdeel van het Klimaatakkoord is dat elke regio in Nederland een Regionale Energiestrategie (RES) opstelt. In december 2021 is de RES vastgesteld door alle gemeenteraden in de regio en aangeboden aan het Rijk. De RES leidt tot besluitvorming in het omgevingsbeleid (omgevingsvisie, omgevingsplannen, omgevingsprogramma's en omgevingsverordeningen). Daarnaast is de inzet van de MRE gericht op ondersteuning en opschaling van initiatieven in de productie van (grootschalige) duurzame energie, waaronder:

- de versnelling van de verduurzaming van de gebouwde omgeving zoals woningen, utiliteitsbouw en bedrijfspanden;
- het verkrijgen van draagvlak voor gedrag en maatregelen;
- het komen tot testomgevingen voor innovatieve concepten voor de opwekking van duurzame energie.

De uitvoering van al deze projecten is in 2022 vormgegeven in het S&UP, samenwerkingsverband & uitvoeringsprogramma.

Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant

De Omgevingsdienst bereidt zich al enige tijd voor op de komst van de Omgevingswet. Deze wet heeft grote gevolgen voor zowel de inhoud van de werkzaamheden als de processen en manier van werken van de Omgevingsdienst. Vanaf 2023 komt de nadruk te liggen op de nazorg. Deze nazorg heeft onder andere betrekking op:

- De formele start van een transitieperiode tot 2029.
- Ondersteuning aan deelnemers passend bij individuele ambities van die deelnemers.
- De voortzetting van de samenwerking met (keten-)partners, collega Brabantse omgevingsdiensten en de koepelorganisatie ODNL (in elk geval in 2023 en 2024).
- De omzetting van de systematiek van inrichting naar milieubelastende activiteit is een complexe en arbeidsintensieve opgave die gedurende meerdere jaren extra inzet vraagt.

BrabantStad

Vanuit de stedelijke agenda BrabantStad zijn er een vijftal toekomstambities vastgesteld; zogenaamde themalijnen. De voorgaande summit Gezonde en Duurzame Leefomgeving is daarmee opgegaan in de themalijn 'Duurzame Verstellijking'. De opgave van het verduurzamen van het stedelijk gebied is namelijk veelomvattend. Het gaat onder andere om het klimaatrobuust maken en het vergroenen van stedelijk gebied, het realiseren van de energietransitie, het verminderen van de CO2-uitstoot, het sluiten van de kringlopen, het bevorderen van een circulaire samenleving en het verbeteren van de leefbaarheid en gezondheid.

Meervoudig ruimtegebruik wordt steeds belangrijker; de ruimteclaims voor o.a. natuur, wonen, werken, energie, klimaat en mobiliteit passen niet meer naast elkaar.

Er zijn scherpe keuzes nodig. Vanuit de themalijn 'Duurzame verstedelijking' wordt binnen BrabantStad bepaald waar we als partners elkaar kunnen versterken en van elkaar kunnen leren.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
780	Klimaatadaptatie	200	-	-	-
780	Klimaatneutraal in 2035 en Klimaatbestendig in 2050	1.200	600	600	600
780	Dekking uit reserve coronafonds (CHN)	-350	-	-	-
Totaal Beleidsintensiveringen Milieu		1.050	600	600	600

Klimaatadaptatie

Gezien het grote belang van het nemen van klimaatadaptieve maatregelen willen we bij civiele en groenprojecten die de komende jaren opstarten extra budget ter beschikking hebben om klimaatadaptieve maatregelen te nemen. De huidige vervangingsinvesteringen zijn begroot op basis van de vervanging van de huidige investering. Het opplussen met klimaatadaptieve maatregelen is hierin niet meegenomen. Daarom maken we voor de komende jaren € 200.000 per jaar vrij om direct in te zetten voor klimaatadaptieve maatregelen in civiele- en groenprojecten.

Klimaatneutraal in 2035 en Klimaatbestendig in 2050

Vanuit de vastgestelde Uitvoeringsagenda klimaatbestendig Helmond werken we met een maatregelenpakket aan een stevige grondslag om zichtbare projecten uit te voeren en als organisatie te leren met als doel: in 2050 is de stad klimaatbestendig.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2023	2024	2025	2026
780	Extra bijdrage ODZOB 2023	80	80	80	80
Totaal Knelpunt Milieu		80	80	80	80

Extra bijdrage ODZOB 2023

De bijdrage in 2023 aan de gemeenschappelijke regeling ODZOB wordt conform de begroting van de ODZOB verhoogd met € 80.000.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
730	Vervanging containers	60	0	60
730	Ondergrondse containers	3.500	0	3.500
760	Rioleringszorg	1.746	0	1.746
Totaal Milieu		5.306	0	5.306

Vervanging containers

Bij de oudste afvalvoorzieningen komen nu de eerste vervangingen in verband met de technische levensduur in zicht. Hiervoor investeren we jaarlijks € 60.000 om ons containerbestand de komende jaren tijdig te vervangen.

Ondergrondse containers

Dit krediet betreft de plaatsing van ca. 200 ondergrondse containers. Deze zijn benodigd voor de invoering van Diftar bij verzamelvoorziening. De hoogte van het krediet was bij de vaststelling van de Kadernotitie afval fase 2 in 2020 begroot op € 2,6 miljoen. Door de gestegen grondstofkosten is dit bedrag aanzienlijk hoger. Rekening houdend met een stijging van ca. 30% zal de hoogte van het krediet € 3,5 miljoen bedragen. De dekking wordt gevonden in de afvalstoffenheffing.

Rioleringszorg

Het betreft de reguliere jaarlijkse investeringen om te kunnen voldoen aan de wettelijke gemeentelijke zorgplichten op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater ('rioleringszorg'). De bedragen komen uit Gemeentelijk RioleringsPlan 2019-2023.

3.12.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

	Rekening			Begroting		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	18.242	20.684	20.210	19.452	19.443	19.442
Baten	21.535	23.443	22.870	22.870	22.870	22.870
Saldo	3.292	2.760	2.660	3.418	3.427	3.428
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	694	-	-	-	-	-
Onttrekking	1288	67	350	10	10	10
Saldo	3.887	2.827	3.010	3.428	19.443	3.438

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
730	Huishoudelijke afvalstoffen	8.808	12.935	4.127
750	Ontsmettingen en ov.reinigingen	317	-	-317
755	Reinigingen graffiti	209	136	-74
760	Rioleringen	6.698	8.916	2.218
780	Milieubeheer	4.178	1.234	-2.944
Totaal Milieu		20.210	23.221	3.010

3.13 Programma 13: Bestuur en organisatie

3.13.1 Wat willen we bereiken?

Helmond wil een omgevingsbewuste stad zijn, die anticipeert en snel en strategisch kan schakelen. Daarbij werken we nauw samen met partners, zowel binnen de stad als daarbuiten. In die samenwerking handelen we altijd vanuit onze eigen kracht en de maatschappelijke en inhoudelijke opgaven waarvoor we staan.

- Door sterker in te zetten op lobby & public affairs willen we de belangrijkste Helmondse dossiers duidelijker maken, ook buiten onze stad. Een goede lobby en public affairs kost tijd, maar levert uiteindelijk wel inkomsten en resultaat op. In deze missie zoeken we ook naar een sterkere positionering van Helmond. Onze stad heeft meer moois te bieden dan veel mensen weten.
- We werken integraal aan het realiseren van Brede Welvaart in Helmond en dragen hiermee ons steentje bij aan de realisatie van de Global Goals van de Verenigde Naties. Zo hechten we veel belang aan de toepassing van het principe van 'social return on investment' voor onze inkoop en aanbestedingen.
- We willen de gemeente weer wat steviger neer zetten als 'eerste overheid' waar je met al je vragen en opmerkingen terecht kunt. Vanuit oogpunt van dienstverlening zorgen wij voor een zo prettig mogelijke stad voor alle Helmonders en haar bezoekers. Wij helpen de stad vooruit, ondersteunen waar nodig en maken het mogelijk dat onze stad toekomstbestendig is én bruist. Wij zijn trots op ons Helmond; vandaag en morgen.
- We hebben een moderne, wendbare, integere en dienstbare organisatie nodig. Een gezonde basis en realistische ambities gaan daarbij hand in hand. Om dit te realiseren maken we gebruik van de kansen die de digitale transformatie ons biedt. Deze toekomstgerichte benadering is ook een van de pilaren onder het Huis voor de Stad.
- We realiseren een digitaal fundament van glasvezelnetwerken en sensoren en creëren daarnaast een robuuste mix van (urban) dataplatforms om deze digitale transformatie optimaal te faciliteren. Tegelijkertijd gaan we ervoor zorgen dat iedereen in Helmond mee kan doen in deze ontwikkelingen (digitale inclusie).
- Helmond moet een aantrekkelijke werkgever blijven. Belangrijk vinden we de verdere ontwikkeling van de organisatie: werken volgens de bedoeling, meer gebruikmaken van ervaringsdeskundigen, professionalisering van het participatiebeleid met ruimte voor experimenten, datagericht werken en meer energie steken in het omgevingsmanagement bij ruimtelijke projecten. We streven ernaar dat de samenstelling van onze organisatie meer een afspiegeling is van de diverse Helmondse samenleving.

Meerjarig beleidsperspectief

Bestuurlijke samenwerking

De regio biedt kansen voor Helmond. Maar wij dragen ook actief bij aan die regio. Conform onze visie 'Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst' stellen wij de inhoud voorop. En kijken we op basis van de uitdagingen die de realisatie van de maatschappelijke opgaven in de stad ons brengt, waar zich daarvoor onze meest natuurlijke samenwerkingspartners bevinden. De beoogde inhoudelijke beleidsresultaten van die samenwerking zijn vermeld in de voorgaande beleidsparagrafen.

Goed netwerken biedt ons, vanuit onze hoofd dossiers, nieuwe kansen. Die zijn (bijvoorbeeld op het vlak van ons verdienvermogen) nodig om Helmond verder te kunnen laten groeien. Bij de toekomstvisie van Brainport, de uitvoering van het werkprogramma van de Metropoolregio Eindhoven (MRE) en de gefocuste inzet binnen BrabantStad, borgen we de aansluiting met de Helmondse agenda. Daarnaast spelen we in op de (financiële) kansen die ook de provincie, Den Haag en Europa bieden. De G40, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Vereniging Brabantse Gemeenten

(VBG) zijn een belangrijke gesprekspartner voor de Rijksoverheid, respectievelijk de provincie. Via deelname aan deze netwerken streven we naar het agenderen en beïnvloeden van beleidsthema's.

Brede Welvaart

In het ambitieakkoord is 'Brede Welvaart' gekozen als fundament voor beleid en zal komende periode leidend zijn voor de uitwerking van nieuw beleid. De realisatie van een brede welvaart voor iedereen vergt een integrale aanpak en werkwijze voor zowel de organisatie als ook voor de manier van verantwoording. De sociale versterking en verduurzaming van de stad staat voorop. Hierbij is de (kwalitatieve) schaa sprong voor ons een kans om een meer inclusieve, leefbare en gezonde stad te realiseren.

Dienstverlening

Vanuit onze Helmondse (concept-)visie op dienstverlening leggen we de lat hoog. We zorgen voor een zo prettig mogelijke stad voor alle Helmonders en haar bezoekers. We helpen de stad vooruit, ondersteunen waar nodig en maken het mogelijk dat de stad toekomstbestendig is én bruist. We doen dit door een dienstverlening te bieden zonder poespas, toegankelijk, bereikbaar en duidelijk en met een persoonlijke benadering.

Deze concept-visie zal verder uitgewerkt moeten worden, ook in de werking van het Huis voor de Stad, bij uitstek het middel om de Helmonders te tonen dat wij er vooral voor hen zijn. Om deze opgave te realiseren zullen wij in 2023 een projectleider aan ons binden die dit proces mogelijk gaat maken.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat bereikbaarheid van de gemeente voortdurende aandacht vraagt. De Helmonders weten ons de laatste jaren steeds beter te vinden, De vragen worden veelvuldiger en complexer. Om aan deze toenemende vraag te voldoen zullen wij vanaf 2023 de formatie en bezetting van het team klantcontact hierop beter gaan afstemmen.

Andere Overheid en participatie

Het contact met de inwoners en de wijken is zeker in deze onzekere tijd belangrijk. We willen actief met onze inwoners en ondernemers meedenken over wat wel kan, om te voorkomen dat ze onbedoeld verstrikt raken in de lokale en landelijke regels. Zo willen we onder andere via een nieuwe participatieaanpak het contact met de samenleving versterken. Veel beleid, projecten van ons en van andere partijen, hebben een directe impact op de leefomgeving van onze inwoners. Elk participatieproces is anders en dat vraagt altijd om maatwerk. Wel is het belangrijk om aan de voorkant heel duidelijk te zijn over de verwachtingen van ieder.

Stadsmarketing

Het Verhaal van de Stad is een belangrijke onderlegger (en de basis) voor onze stadsmarketing, en daarmee onze communicatie- en positioneringsuitingen. Met name de economische thema's (speerpuntenmarketing) die belangrijk zijn voor Helmond komen in de komende periode meer tot uiting. Helmond Marketing werkt steeds meer vanuit hetzelfde Verhaal van de Stad, en blijft hier aandacht aan besteden, ook nu zij in een doorontwikkelingstraject zitten naar aanleiding van de bezuinigingsopgave op citymarketing, waarover de raad in 2020 heeft besloten. Voor de toeristische recreatieve marketing (inclusief de VVV-dienstverlening) zien we een blijvende rol voor een organisatie die op afstand van de gemeente staat.

Integriteit

We blijven actief werken aan bewustwording vanuit het thema 'aandacht voor integriteit'. Jaarlijks organiseren we dilemmatrainingen voor het college en de gemeenteraad. Ook in het ambtelijke traject, waarin directie en management samen werken aan de organisatiecultuur, is integriteit een blijvend

onderwerp. Het integriteitsbeleid zoals dat is vastgesteld, wordt verder verankerd in de organisatie via de bestaande integriteitstrainingen voor alle medewerkers en de onboardingprogramma's voor nieuwe medewerkers.

Organisatieontwikkeling

Onze organisatie telt veel zeer gemotiveerde medewerkers die trots zijn op onze stad Helmond. Met grote passie werken de medewerkers om de inwoners en bedrijven zo goed mogelijk te voorzien van diensten. Hoewel corona enigszins naar de achtergrond is gedrongen, zijn onze collega's druk bezig geweest met de vluchtelingencrisis en de problematiek rondom de extreme inflatie en de impact daarvan op onze stad.

De werkdruk op onze medewerkers is, mede door de onvoorspelbaarheid van ontwikkelingen, erg groot. Daarbovenop komt dat de arbeidsmarkt onder grote druk staat en de moeite voor het vinden van nieuwe medewerkers gaat niet aan onze deur voorbij. En dat in een context waarbij het vertrouwen in de overheid verder terugloopt en de spanning in de samenleving oploopt. Omdat naar verwachting een aantal van deze ontwikkelingen een meer permanente verandering betekent, zal de organisatie hierop moeten aansluiten.

De komende periode kijken wij kritisch naar de uitgangspunten waarlangs onze organisatie is vormgegeven. Waar nodig passen wij ze aan en vertalen wij dit in de organisatiestructuur en werkwijze. Maar wij kijken verder dan structuur en werkwijze. In ons ambitieakkoord hebben wij de Andere Overheid benoemd als één van onze speerpunten. Dat vergt dat wij tot in de haarvaten van de organisatie duidelijk maken op welke manier wij met onze inwoners en bedrijven omgaan.

Ook zijn wij ons bewust dat de capaciteit van onze organisatie onvoldoende in balans is met de taken en uitdagingen die we hebben. De accountant heeft daar in zijn verslaglegging meerdere malen op gewezen en in vergelijking met gemeenten van onze omvang is ons ambtelijk apparaat klein te noemen. De organisatie moet zich kwantitatief en kwalitatief versterken om de noodzakelijke ontwikkelingen te kunnen ondersteunen en gelijktijdig een aantrekkelijke werkgever te blijven met gemotiveerde medewerkers. Een investering hierin is noodzakelijk en zullen wij ook doen. Maar uitbreiding van formatiegelden en inzetten op de ontwikkeling van de organisatie is niet het enige middel dat wij voor ogen hebben. Ook het stellen van prioriteiten (en daarmee soms stoppen van activiteiten) maakt onderdeel uit van het meer richten van de beschikbare schaarse capaciteit.

De basis om de komende periode aantrekkelijk werkgever in onze regio te opereren en bestaande collega's aan ons te blijven binden is gelegd. *Vertrouwen* en *verbinding* zijn daarbij kernbegrippen en randvoorwaardelijk voor het kunnen bieden van een veilige werkomgeving voor iedereen. Beheersing van de werkdruk door prioritering en investeren in capaciteit moet ervoor zorgen dat we een aantrekkelijke en stabiele werkgever zijn. Met een strategische personeelplanning zorgen we ervoor dat we ook goed voorbereid zijn op de toekomst omdat we beter in staat zijn om vooruit te kijken.

De volgende onderdelen hebben wij op onze personele agenda staan voor het komende jaar.

- Strategische personeelsplanning
- Modernisering van de Helmondse arbeidsvoorwaarden
- Betere ontsluiting van datagedreven sturing
- Invoering van portfoliomanagement
- Versterking van backbone van de organisatie (ICT / Management / Personeelszaken / Financiën)
- Versterking capaciteit van aantal inhoudelijke beleidsvelden (b.v. duurzaamheid / schaa sprong)

- Visie op dienstverlening en vertaling concept Huis voor de Stad

In paragraaf 5.4.5 komt nog aan de orde hoe wij de investering in de organisatie voor ogen hebben.

Digitale Stad

Om de kansen die digitalisering kan bieden optimaal te benutten, is het programma Digitale Stad Helmond vastgesteld. Het realiseren van het fundament (met name de glasvezel infrastructuur oplevering half 2023) is nagenoeg gereed. Onze huidige Cityring die we via Glasvezel Helmond BV realiseren, gaan we uitbreiden met een aanhaking aan de Brabantring. Daarmee komen er nog meer kansen voor digitale transformatie. Verder doen we de komende tijd volop ervaring op met het realiseren van sensoren en de daaruit voortkomende data(beheer)-vraagstukken. Via living labs in de stad, maar zeker ook in de samenwerking binnen de realisatie van Brainport Smart District, vertalen we deze ervaringen naar structureel goed gefundeerde en geborgde nieuwe digitale processen, instrumenten en samenwerkingsvormen. Daarbij borgen we vanzelfsprekend ook de aanpalende vraagstukken rondom informatieveiligheid, privacy en ethiek. De maatschappelijke opgaven vanuit de stad zijn daarbij altijd leidend. Nadrukkelijk besteden we daarbij ook aandacht aan de invulling van digitale inclusie; iedereen moet mee kunnen blijven doen. Samen met onze samenwerkingspartners zorgen we er zo voor dat de digitalisering gaat helpen om belangrijke opgaves zoals; het terugdringen van de tweedeling, het bevorderen van de brede welvaart en het bevorderen van de integrale veiligheid, sneller en efficiënter geborgd worden.

Digitalisering en ethiek

Steeds vaker gaat de digitale transformatie en het toepassen van de daarbij vrijkomende mooie nieuwe en innovatieve mogelijkheden om onze maatschappelijke opgaven aan te pakken, ethische vraagstukken oproepen. Vraagstukken waar we niet meteen een pasklaar antwoord op kunnen geven. Er wordt een beleidskader en een werkproces vastgesteld waarbij we actief, samen met de ethische commissie binnen BSD, de gemeente Eindhoven dit thema actief blijven volgen. We nemen daarbij alle landelijke en Europese ontwikkelingen op dit vlak mee.

Paragraaf 5.5.5 van het hoofdstuk Bedrijfsvoering gaat ook in op de informatievoorziening en ICT binnen de organisatie.

Om bovenstaande te bereiken werken we voor een deel hiervoor samen met de volgende verbonden partijen:

- Metropoolregio Eindhoven;
- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten;
- Enexis Holding NV;
- Glasvezel Helmond BV.

Een toelichting op de verbonden partij is te vinden in de paragraaf verbonden partijen. Eventuele concrete beleidsresultaten, buiten de reguliere taken, voor het aankomende jaar zijn te vinden onder het kopje 'Wat gaan we er voor doen?' van dit programma.

3.13.2 Wat gaan we ervoor doen?

Informatieveiligheid en privacy

Conform het handelingsperspectief is begin 2022 binnen de organisatie het centrale team met security en privacy officers gevormd. Daarmee zorgen wij voor de gewenste versnelling naar volwassenheidsniveau drie (op een schaal van vijf) voor de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en Wet op Politie Gegevens (Wpg).

Dit doen wij door:

- te zorgen dat we in beeld krijgen en houden welke gegevens binnen welke processen worden verwerkt en hoe ze zijn beschermd;
- risicoanalyses op informatiebeveiliging en privacy uit te voeren en ze onderdeel uit te laten maken van onze besluitvorming;
- het aantal opgetreden incidenten en datalekken terug te brengen;
- toegangsrechten aan te scherpen;
- blijvend aandacht te besteden aan bewustwording.

Stadsmarketing

Helmond Marketing werkt samen met de gemeente aan een aantal werkbare scenario's vanaf 2023, naar aanleiding van de bezuinigingsopgave op citymarketing, waarover de raad in 2020 heeft besloten. Het Verhaal van de Stad blijft een belangrijke onderlegger voor onze stadsmarketing, en daarmee onze communicatie- en positioneringsuitingen. Tevens werkt de gemeente aan een visie en strategie op de identiteit van de gemeentelijke organisatie en de doorvertaling hiervan naar een marketingstrategie voor de stad.

Digitale Stad

Half 2023 moet de gehele gemeente van een glasvezelnetwerk zijn voorzien. Dit zowel voor de huisaansluitingen als een netwerk voor de digitale ontwikkelingen in de openbare ruimte (ten behoeve van onder andere sensoren, camera's en 5G). Voor de huisaansluitingen wordt er samen met de woningbouwcorporaties, op ingezet dat bij voorkeur 100% van hun woningvoorraad (1/3 van het totale potentieel van alle huisaansluitingen in Helmond), beschikt over een aansluitpunt op glasvezel.

De Brabantring wordt in gebruik genomen, een samenwerking waarbij een koppeling tussen de lokale glasvezelnetwerken van de vijf grootste Brabantse steden en de provincie wordt gerealiseerd. Dit doen we samen met een uitvoeringsorganisatie (BRE/EFX) via de oprichting van de Brabantring BV. Het doel is om de digitale ontsluiting van zorg en maatschappelijke dienstverlening (onder andere ook ziekenhuizen, GGD 's, bibliotheken, universiteiten, scholen) veilig, snel en duurzaam in te kunnen richten. In het nieuwe Huis voor de Stad zal als onderdeel van de Brabantring een zogenaamd opstappunt gerealiseerd worden. Daarmee worden wij als gemeente een belangrijk knooppunt in deze ontwikkeling. We kunnen daarmee ook de digitale poort naar de Peel worden.

We willen dat iedereen mee kan blijven doen aan de maatschappij en de digitale transformatie die deze ondergaat. We willen daarbij juist de tweedeling van de maatschappij helpen tegengaan en de brede welvaart bevorderen. Het aangepaste Actieplan Digitale inclusie wordt uitgevoerd.

Binnen opgaves, zoals de Centrum+-ontwikkeling en de schaalsprong, worden de kansen van digitalisering verder benut. Het inzetten van digitale technieken (o.a. via de opzet van een Digital Twin) bij de integrale voorbereiding, communicatie en besluitvorming van de centrumontwikkeling en de schaalsprong, pakken we actief op.

Op het gebied van ethiek en digitalisering implementeren we een beleidskader waarbij we met een ethisch team en de ethische commissie van BSD, invulling geven aan dit actuele en zich sterk ontwikkelende aandachtsveld. Uw raad wordt hierover actief geïnformeerd.

Beleidsresultaat verbonden partijen/samenwerkingsverbanden

Glasvezel Helmond BV

In 2023 werken we aan de volgende resultaten:

- Het afronden van de aanleg van het glasvezelnetwerk in de gehele stad (Cityring). Dit voor zowel de glasvezel huisaansluitingen alsmede het glasvezelnetwerk in en t.b.v. onze taken en verantwoordelijkheden in de openbare ruimte;
- Het afronden van het aansluiten van alle (geschikte) lichtmasten, camera's en VRI's op de glasvezel;
- Aanleggen van glasvezel in BSD en het optimaal participeren in de daar (door) te ontwikkelen slimme infrastructuur;
- Samen met de woningbouwcorporaties binnen de juridische mogelijkheden komen tot een beoogde maximale dekking van 100% van heel hun woningvoorraad op het Helmondse glasvezelnetwerk;
- In samenwerking met de Brabantring BV en de Brabantring-partners, het gebruik van deze faciliteit helpen te operationaliseren en actief in gebruik nemen. Daarbij gaan we de aansluiting van het opstappunt in Helmond (kelder Huis voor de Stad) goed positioneren en inzet leveren om de Peelgemeenten hierbij te gaan betrekken zodat ook zij de voordelen hiervan kunnen gaan benutten.

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
070	Eerste aanspreekpunt burger uitbreiding KCC	300	300	300	300
070	Projectleider dienstverlening hospitality	150	-	-	-
930	Ophogen kapitaallastenplafond	-	-	1.000	1.000
Totaal Beleidsintensiveringen Bestuur en organisatie		450	300	1.300	1.300

Eerste aanspreekpunt burger uitbreiding klantencontactcenter (KCC)

Met de beoogde uitbreiding streven wij er naar dat inwoners binnen de vastgestelde servicenormen antwoorden krijgen op de door hen gestelde vragen. Voor telefonie geldt dat de gemiddelde wachtrijen niet langer dan 5 wachtenden mogen zijn en de gemiddelde wachttijd niet langer dan 5 minuten.

Projectleider dienstverlening hospitality

De conceptvisie dienstverlening in het Huis voor de Stad zal verder uitgewerkt worden. Het Huis voor de Stad is bij uitstek het middel om de Helmonders te tonen dat wij er vooral voor hen zijn. Om deze opgave te realiseren zullen wij in 2023 een projectleider aan ons binden die dit proces mogelijk gaat maken.

Ophogen kapitaallastenplafond

De gemeente Helmond heeft een kapitaallastenplafond. Het kapitaallastenplafond is een systematiek, waarbij de omvang van de totale kapitaallasten, in principe, jaarlijks gelijk blijft. Nieuwe investeringen worden daarbij primair bekostigd uit (de vrijval van) bestaande kapitaallasten. Om het ambitieniveau

en de reële planning van de investeringen in de toekomst te realiseren is er vanaf 2025 een structurele ophoging van het kapitaallastenplafond benodigd.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2023	2024	2025	2026
003	Bestuur en ondersteuning	890	890	890	890
003	Griffie	215	215	215	215
930	Indexering kapitaallasten – dekking accres gemeentefonds	-	-	-	40
Totaal Knelpunten Bestuur en organisatie		1.105	1.105	1.105	1.145

Bestuur en ondersteuning

In de vorige coalitie-periode waren de kosten voor de 6e wethouder en de extra secretariële en bestuursondersteuning incidenteel geregeld tot en met 2022. In deze begroting zijn deze kosten voor 7 wethouders een op een structureel begroot.

Griffie

In februari 2022 heeft uw raad ingestemd met de uitbreiding van de Griffie. In deze begroting wordt de financiële vertaling structureel geregeld.

Indexering kapitaallasten – dekking accres gemeentefonds

Bij de programmabegroting 2020 is besloten de vrije ruimte vanuit de kapitaallasten jaarlijks te indexeren. Hierdoor blijft het investeringsvolume in de pas lopen met de prijsstijgingen. De indexeringen voor de jaren 2023 – 2025 zijn al toegevoegd aan het kapitaallastenplafond in het meerjarenperspectief. Voor de jaarschijf 2026 wordt de jaarlijkse toename van € 40.000 toegevoegd. De dekking komt uit het accres van het gemeentefonds (zie ook programma 14).

Investeringsen

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
991	Huis voor de Stad	1.260	0	1.260
991	Huis voor de stad WKO installatie	300	0	300
Totaal Bestuur en organisatie		1.560	0	1.260

Huis voor de Stad

Op 30 juni 2020 is door de raad het investeringskrediet en het basisontwerp voor het nieuwe Huis voor de Stad vastgesteld. Als alles volgens planning verloopt dan zal het gebouw in 2023 worden opgeleverd. Het totaal beschikbaar gestelde investeringskrediet is € 37,6 miljoen. Door prijsstijgingen zijn de te verwachte investeringsbedragen € 1,2 miljoen hoger. Dit bedrag zal gedekt worden uit het voordeel dat is ontstaan door latere planning van investeringen en de vrijval in de bestemmingsreserve kapitaallasten.

Huis voor de stad warmte-koudeopslag (WKO) installatie

De politie gaat naast het Huis voor de Stad zijn nieuwe kantoor realiseren waarbij beide gebouwen gebruik zullen maken van één WKO-installatie. Deze installatie is in eigendom van de gemeente. Om

de aansluiting met de politie te realiseren is een additionele investering van € 300.000 benodigd. De politie zal direct een aansluitbijdrage betalen van € 95.000. De netto kapitaallasten van deze extra investering zullen volledig bij de politie in rekening worden gebracht via een afzonderlijke gebruiksovereenkomst.

3.13.3 Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Rekening		Begroting				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	12.907	12.243	11.842	13.819	13.649	12.644
Baten	2.942	1.799	1.748	2.217	2.217	2.217
Saldo	-9.965	-10.444	-10.093	-11.602	-11.432	-10.427
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	381	341	2.670	318	318	318
Onttrekking	613	287	326	-	-	-
Saldo	-9.733	-10.498	-12.437	-11.919	13.967	-10.744

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct	2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
003 College van B&W	1.892	250	-1.642
010 Raad en raadscommissies	1.658	-	-1.658
020 Regionale aangelegenheden	1.781	-	-1.781
025 Bestuursondersteuning	1.236	260	-976
050 Voorlichting communicatie stadspromotie	108	-	-108
060 Beheer Basisregistraties	162	-	-162
070 Stadswinkel	3.802	1.184	-2.618
920 Financiering en treasury	318	380	62
930 Nieuwe investeringen	3.048	-	-3.048
935 Centrum- en regiofunctie	508	-	-508
Totaal Bestuur en organisatie	14.513	2.074	-12.437

3.14 Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten waarvoor geen specifiek bestedingsdoel is bepaald. In dit hoofdstuk zijn de onderdelen opgenomen die deel uitmaken van de algemene dekkingsmiddelen en deze worden kort toegelicht. Dit met uitzondering van die onderdelen waarvan de besteding van lokale heffingen gebonden is aan de opbrengsten - zoals bijvoorbeeld bij rioleringen, afvalstoffen, leges, markten, parkeren en dergelijke.

3.14.1 Financieel overzicht

Beleidsintensivering

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Beleidsintensivering	2023	2024	2025	2026
991	Digitalisering, Privacy en informatieveiligheid	2.800	2.800	2.800	2.800
991	Maatschappelijke vastgoed MJOP gebouwen actualisatie	500	660	660	660
991	Onderwijs	415	415	415	415
991	Armoede	595	595	595	595
991	Schaalsprong	1.070	600	600	600
991	Talentmanagement	60	60	60	60
991	Teamontwikkelbudget	130	130	130	130
991	Versterking organisatie	2.325	2.325	2.325	2.325
991	Extra opbrengst verhoging OZB met 6%	-930	-930	-930	-930
910	Stelpost nieuw beleid /grote opgaven	-	11.950	14.500	-
Totaal Beleidsintensiveringen Algemene dekkingsmiddelen		6.965	18.605	21.155	6.655

Digitalisering, Privacy en informatieveiligheid

Voor de toelichting verwijzen we naar de paragraaf bedrijfsvoering 4.5.5 Informatievoorziening en ICT.

Maatschappelijke vastgoed MJOP gebouwen actualisatie

Op 10 november 2020 heeft de raad ingestemd met het integraal beheerplan openbare ruimte. Onderdeel daarvan was het gemeentelijk Vastgoed. Naar aanleiding van het raadsbesluit zijn in 2021 de MJOP's van alle gemeentelijke gebouwen geactualiseerd. (deze dateerde van 2016 en moeten om de 5 jaar geactualiseerd worden). Hieruit volgt een verhoging van het budget die noodzakelijk is om het onderhoud van het gemeentelijk vastgoed op een goed niveau te houden.

Onderwijs

Betreft capaciteit voor de intensivering van beleid en uitvoering op het gebied van onderwijs en (preventief) jeugdbeleid.

Armoede

Betreft capaciteit voor de intensivering van beleid en uitvoering en het tegengaan van armoede.

Schaalsprong

De afgelopen jaren is de basis gelegd voor een schaa sprong richting 2040. Helmond groeit de komende jaren fors in het aantal woningen, arbeidsplaatsen en voorzieningen, met als doel het kwaliteitsniveau van de stad en het leefklimaat voor onze inwoners duurzaam en structureel te

verbeteren. Om deze majeure ontwikkeling daadwerkelijk vorm te geven én aanspraak te maken op bijdragen van het Rijk, wordt in 2023 een Ontwikkelperspectief opgesteld: een concreet kader voor waar de schaa sprong richting 2040 ook daadwerkelijk moet gaan landen. Waar kunnen we woningen bouwen, en welke impact heeft de schaa sprong op het aanbod van sport en cultuur? Ook geeft dit ons inzicht in de essentiële mobiliteitskeuzes die moeten worden gemaakt. Ondertussen werken we komend jaar ook door aan de zichtbare ontwikkeling van de stad; vanuit middelen voor de Schaa sprong geven we in 2023 ook een impuls aan de bouw van woningen, het ontwikkelen van werklocaties én de mobiliteitstransitie.

Talentmanagement

In de huidige arbeidsmarkt en gegeven de ambities van de organisatie is het van belang dat Helmond een aantrekkelijke werkgever is en blijft. Investeren in talent, zowel het aantrekken als behouden, is daarmee van groot belang. We investeren daarom in het opleiden en ontwikkelen van onze eigen mensen middels een jaarlijks gevarieerd opleidingsprogramma. Kennis, kunde en ambitie komen hiermee samen.

Teamontwikkelbudget

Goed verbonden teams welke samen de ambities van de stad kunne realiseren zijn van cruciaal belang. De druk om te presteren is hoog. Nieuwe werkwijzen (o.a. hybride) bieden vrijheid en mogelijkheden maar vereisen ook verbondenheid. Deze nieuwe ontwikkeling daagt ons hierop uit. Hoe beter we elkaar kennen, hoe beter we met elkaar het doel waarvoor we werken doorleven, hoe beter we in staat zijn tot samenwerking en resultaten te bereiken.

Versterking organisatie

Om mee te groeien met de uitdagingen van deze stad is het naast het uitbreiden van de formatie voor nieuwe uitdagingen ook zaak dat de ondersteunende en managementfuncties meegroeien. Dit om te voorkomen dat er een disbalans ontstaat in de organisatie. Versterkingen zullen plaatsvinden bij de afdeling Financiën, AOG, Juridische zaken, het management en ondersteunende functies in de lijn. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Extra opbrengst verhoging OZB met 6%

Een toelichting hierop leest u in hoofdstuk 2 onder het kopje 'budgettair beeld'.

Stelpost nieuwe beleid/grote opgaven

De jaren 2024 en 2025 laten forse overschotten zien welke we beschikbaar houden voor nieuw beleid en de grote uitdagingen in de komende jaren.

Knelpunten

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Knelpunten	2023	2024	2025	2026
910	Areaalontwikkeling	-	-	-	190
970	Opbrengsten belastingen/gemeentefonds	-	-	-	-230
991	Indexering kapitaallasten – dekking accres gemeentefonds	-	-	-	-40
970	Richtlijn begroting 2023 middelen Jeugdzorg	-2.100	-1.390	1.260	3.700
991	Stijging minimumloon Speelhuis, Museum en TD	50	50	50	50
Totaal Knelpunten Algemene dekkingsmiddelen		-2.050	-1.340	1.310	3.670

Areaalontwikkeling

Jaarlijks wordt de begroting bijgesteld voor areaalontwikkelingen die verband houden met de groei van de stad. Hierdoor kan de gemeente de toegenomen kosten in verband met bevolkingsgroei en groei van het aantal woningen opvangen. Tot en met 2025 is deze toename voorzien in het meerjarenperspectief. Voor de nieuwe jaarschijf 2026 wordt de jaarlijkse toename van € 190.000 toegevoegd. Dit financieren we uit de verwachte extra opbrengst Onroerendezaakbelasting (OZB) in 2026 als gevolg van de toegenomen waarde van onroerend goed en uit de bijstelling van het gemeentefonds (zie ook het kopje 'areaalontwikkeling' in programma 11).

Indexering kapitaallasten- dekking accres gemeentefonds

Bij de programmabegroting 2020 is besloten de vrije ruimte vanuit de kapitaallasten jaarlijks te indexeren. Hierdoor blijft het investeringsvolume in de pas lopen met de prijsstijgingen. De indexeringen voor de jaren 2023 – 2025 zijn al toegevoegd aan het kapitaallastenplafond in het meerjarenperspectief. Voor de jaarschijf 2026 wordt de jaarlijkse toename van € 40.000 toegevoegd (zie ook programma 13). De dekking komt uit het accres van het gemeentefonds.

Richtlijn begroting 2023 middelen Jeugdzorg

In de begroting 2022 namen we structureel extra middelen op voor de jeugdzorg als gevolg van het oordeel van de arbitragecommissie (Commissie van Wijzen) over de toereikendheid van de financiering van de jeugdzorg. Conform de richtlijn van het Rijk, de VNG en de provinciale toezichthouders in 2022 hielden we in onze meerjarenraming rekening met een maximum van 75% van het deel dat wij op basis van de verdeling zouden krijgen. Inmiddels heeft het Rijk voor 2023 het totaalbedrag beschikbaar gesteld via de gemeentefondsuitkering. Voor Helmond leidt dit in 2023 tot een extra bijdrage van € 2,1 miljoen. Nu hebben bovengenoemde partijen afgesproken dat gemeenten ook voor de periode 2024-2026 rekening mogen houden met 100% van het totaal te verdelen bedrag. Dit leidt in die jaren tot de reeks die in de tabel is opgenomen. Vanaf 2025 heeft het Rijk besloten tot een aanvullende besparing (zie ook programma 4) waardoor onze bijdrage afneemt.

Stijging minimumloon Speelhuis, Museum en Transactionele dienstverlening (TD)

Het uurloon voor minimumloon is verhoogd naar € 14 exclusief de reguliere cao-verhoging. Bij de organisatieonderdelen die werken met veel uitzendkrachten leidt dit tot een extra last van € 50.000. Dit zijn de onderdelen Theater Speelhuis, Museum Helmond en de publieksbalie.

Investerings

Voorgenomen investeringen 2023

(bedragen x € 1.000)

Hoofd product	Investering	Bruto investering	Verwachte bijdrage	Netto investering
AD	Onderhoud en vervanging van de ICT-infrastructuur	405	0	405
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		405	0	405

Onderhoud en vervanging van de ICT-infrastructuur

Om het huidige niveau van bedrijfsvoering en het digitale serviceniveau van de dienstverlening in stand te houden zijn de komende jaren vervangingen op het gebied van digitalisering en automatisering reguliere vervangingsinvesteringen noodzakelijk

Wat mag het kosten?

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

	Rekening		Begroting			
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Lasten	37.339	30.701	47.668	66.222	75.152	72.413
Baten	23.864	227.277	253.499	265.802	273.677	262.493
Saldo	202.525	196.576	205.831	199.580	198.526	190.080
<i>Verrekening met reserves</i>						
Storting	84.241	1.903	607	630	3.430	1
Onttrekking	91.279	4.956	2.002	1.114	3.914	664
Saldo	209.563	199.630	207.226	200.064	199.010	190.743

In onderstaande tabel is een specificatie van de hoofdproducten opgenomen. Hierin zijn de mutaties op de reserves verwerkt.

- Is negatief / (bedragen x 1.000)

Specificatie per hoofdproduct		2023 Lasten	2023 Baten	2023 Saldo
910	Organisatie algemeen	2.224	50	-2.174
940	Post Onvoorzien	250	-	-250
944	Overige financiële middelen	996	2.184	1.188
950	Onroerend zaak belasting	431	25.236	24.805
960	Overige belastingen	638	1.059	421
970	Algemene rijksuitkeringen/gemeentefonds	-1.363	224.373	225.736
991	Overhead	48.395	2.600	-45.795
992	Doorbelasting overhead	-3.297	-	3.297
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		48.274	255.502	207.226

3.14.2 Lokale heffingen

Bij dit onderdeel wordt een totaalbeeld gegeven van de opbrengsten uit lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is aan de opbrengsten. In de paragraaf “overzicht lokale heffingen” wordt naast de geraamde inkomsten uit lokale heffingen ook aandacht besteed aan het beleid ten aanzien van lokale heffingen, lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid.

(bedragen x € 1.000)

Soort heffingen	Raming 2023
Onroerende zaakbelasting	25.236
Hondenbelasting	649
Precariobelasting	305
Totaal lokale heffingen	26.190

3.14.3 Algemene uitkeringen

De gemeentefondsuitkering is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. De ontwikkeling hiervan bepaalt in belangrijke mate de financiële bestedingsruimte van gemeenten. De gemeentefondsmiddelen zijn in principe vrij besteedbaar; het is een algemeen dekkingsmiddel. Het Helmondse beleid is dat de taakmutaties, decentralisatie- en integratie-uitkeringen één-op-één worden ingezet voor de betreffende beleidsterreinen. Een inhoudelijke toelichting op het gemeentefonds staat in paragraaf 2.3 beschikbare ruimte.

3.14.4 Kosten van overhead

Om inzicht te geven in de kosten moeten gemeenten op grond van het BBV de baten en lasten op het niveau van de programma's presenteren en worden deze centraal begroot en verantwoord. De kosten van de overhead worden afzonderlijk opgenomen. Onder de overhead vallen de kosten van ondersteunende afdelingen zoals financiën, communicatie, personeelszaken en automatisering maar ook de kosten voor huisvesting en management.

3.14.5 Vennootschapsbelasting

Belastingplicht

Vanaf 1 januari 2016 is de gemeente Helmond belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De aangiften over de jaren 2016 tot en met 2020 zijn ingediend. Alleen over het jaar 2016 is de definitieve aanslag inmiddels vastgesteld. Voor de overige jaren is nog geen definitieve aanslag ontvangen.

Verschuldigde vennootschapsbelasting:

De resultaten van de ingediende aangiften over de jaren 2016 tot en met 2019 leiden niet tot te betalen vennootschapsbelasting. De eerste jaren van de belastingplicht zijn fiscale verliezen ontstaan die kunnen worden verrekend met eventuele fiscale winsten van latere jaren. Het was tot voor kort de verwachting dat door de te verrekenen verliezen de eerstkomende jaren geen vennootschapsbelasting betaald zou moeten worden. Vanwege een aantal redenen moet deze verwachting worden bijgesteld. De te verrekenen verliezen uit de eerste jaren van de belastingplicht zullen waarschijnlijk onvoldoende zijn om de te verwachten positieve resultaten vanaf 2019 volledig te kunnen verrekenen. Dit belangrijkste redenen zijn:

- de invoering van een renteaftrekbeperking waardoor minder kosten ten laste van de winst gebracht kunnen worden dan eerder verwacht;
- gedeeltelijk niet-aftrekbare rentelasten binnen het grondbedrijf
- beperktere mogelijkheden om fiscale verliezen naar de toekomst toe te verrekenen;
- het standpunt van de belastingdienst dat reclame-inkomsten belast moeten worden. Recent is dit door de Rechtbank Gelderland bevestigd. Omdat deze inkomsten vanaf 2016 niet in de aangiften zijn opgenomen is de kans groter geworden dat alle aangiften vanaf 2016 moeten worden gecorrigeerd met de niet aangegeven reclame-inkomsten. Omdat de procedure van de Rechtbank Gelderland zeer waarschijnlijk zal worden voortgezet zal het nog geruime tijd duren voor er zekerheid wordt verkregen over de belastbaarheid van de reclame-inkomsten.

Of in 2023 vennootschapsbelasting verschuldigd is, is nog onzeker maar wel waarschijnlijk en is naast de hiervoor genoemde redenen, hoofdzakelijk afhankelijk van de nog niet bekende realisatiecijfers over 2022.

3.14.6 Ruimte Onvoorziene uitgaven

In onze begroting nemen we jaarlijks een budget op voor het opvangen van onvoorziene zaken (post onvoorzien). De omvang van de post onvoorzien blijft in 2023 ongewijzigd op een bedrag van € 250.000. Deze post wordt alleen gebruikt in geval van calamiteiten en onontkoombare knelpunten, die niet voorzien waren bij het opstellen van de begroting en zich in de loop van 2023 voordoen.

4 Verplichte paragrafen

Deze paragrafen geven een beeld van enkele onderwerpen die van belang zijn voor de inschatting van de positie van onze gemeente. In deze paragrafen beschrijven we relevante cijfers en voorgenomen activiteiten voor 2022 op het gebied van: lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid van de gemeente Helmond.

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Uitgangspunten tarievenbeleid

Het inflatiecorrectiepercentage voor belastingtarieven voor 2023 is conform de CPB index 8,7%.

Gezien de huidige prijsstijgingen waar iedereen mee te maken krijgt kiezen we daar niet voor.

Voorgesteld wordt om een indexering toe te passen van 6%. Daar waar een afwijkend percentage van toepassing is, vermelden we dit in de onderstaande tekst. Daarnaast mogen de tarieven van rechten die vallen onder een wettelijke beperking (met name leges, rioolheffing en afvalstoffenheffing) maximaal kostendekkend zijn.

4.1.2 Ontwikkeling woonlasten

Als uitgangspunt bekijken we de drie componenten, die samen de woonlasten bepalen (OZB, riool- en afvalstoffenheffing), afzonderlijk. Voor het jaar 2023 is het percentage voor de indexering op 6% gesteld. De meeste tarieven, waaronder de OZB, worden verhoogd met dit percentage behalve die waarvoor wettelijke beperkingen gelden. Hieronder vallen met name de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Het tarief voor de rioolheffing daalt in 2023 licht doordat de kosten lager uitvallen. Aan de andere kant is voor de afvalstoffenheffing een stijging van de toe te rekenen kosten te zien (deze worden in programma 12 nader toegelicht). Om tot een sluitend geheel te komen, zal het verwachte tarief voor 2022 worden verhoogd met 3,0% voor huishoudens met het verwachte gemiddelde van acht ledigingen, wat ook voor de hoogbouw wordt toegepast.

De woonlasten kunnen worden bekeken vanuit het perspectief van de gebruiker van een woning (meestal de huurder), maar ook vanuit dat van de eigenaar.

Belastingen die tot woonlasten voor gebruikers leiden (in €)

Jaar	Rioolheffing	Afvalstoffenheffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2020	201,72	213,12	414,84	0,35%
2021	190,80	237,46	428,26	3,23%
2022	187,80	244,36	432,16	0,91%
2023	186,96	251,72	438,68	1,51%

Als er sprake is van een woning waarvan de eigenaar ook gebruik maakt, betaalt hij of zij ook OZB. Voor het jaar 2023 stellen we voor om de OZB niet te verhogen met het inflatiepercentage van 8,7% maar te indexeren met 6% In de onderstaande tabel is de prijsontwikkeling vanaf 2020 zichtbaar. Hier is duidelijk te zien dat de meerjarige ontwikkeling gematigd is, waarbij de gemiddelde stijging beperkt blijft tot licht onder de inflatiecorrectie.

Tabel: Belastingen die tot woonlasten voor eigenaren/gebruikers leiden (in €).

Jaar	OZB*	Rioolheffing	Afvalstoffen- heffing	Totaal	Verandering totaal t.o.v. voorgaand jaar
2020	347,50	201,72	213,12	762,34	1,19%
2021	353,00	190,80	237,46	781,26	2,48%
2022	347,00	187,80	244,36	779,16	-0,27%
2023	369,50	186,96	251,72	808,18	3,72%

* Voor de bepaling van de OZB-lasten is uitgegaan van de gemiddelde waarde van een woning van € 273.000 in 2022, tegen € 312.000 voor het belastingjaar 2023.

Wat dat voor effect heeft bij verschillende woningwaarden tonen we in de onderstaande tabel getoond. De definitieve nieuwe woningwaarden voor 2023 zijn overigens nog niet bekend.

Tabel: Wijziging woonlasten voor eigenaren/gebruikers bij verschillende woningwaarden (in €).

Woningwaarde 2022 / 2023	Uitsluitend gebruiker	273.000 / 312.000*	500.000 / 570.000	800.000 / 912.000
Rioolheffing 2022	187,80	187,80	187,80	187,80
Afvalstoffenheffing 2022	244,36	244,36	244,36	244,36
Gebruikers	432,16	432,16	432,16	432,16
OZB 2022		347,00	634,50	1.015,00
Eigenaar/ gebruiker		779,16	1.066,66	1.447,16
Rioolheffing 2023	186,96	186,96	186,96	186,96
Afvalstoffenheffing 2023	251,72	251,72	251,72	251,72
Gebruikers	432,16	432,16	432,16	432,16
OZB 2023		369,50	676,50	1.082,50
Eigenaar/ gebruiker		808,18	1.115,18	1.521,18
Wijziging t.o.v. 2022 (%)	1,51%	3,72%	4,55%	5,10%
Wijziging t.o.v. 2022 (€)	€ 6,52	€ 29,02	€ 48,52	€ 74,02

* De gemiddelde woningwaarde is tussen belastingjaar 2022 en 2023 gestegen met ongeveer 14,0% van € 273.000 naar € 312.000.

4.1.3 Uitgangspunten tarieven

Onroerende zaakbelastingen

Voor 2023 is uitgegaan van een totaalopbrengst, gebaseerd op de OZB opbrengsten over 2022 plus de gevolgen van areaaluitbreidingen en indexering.

Het inflatiecorrectiepercentage voor belastingtarieven voor 2023 is conform de CPB index 8,7%. Bij de indexatie voor 2023 wordt in de tariefberekening uitgegaan van de voorgestelde 6,0%.

De waardeontwikkeling van de onroerende zaken als gevolg van de jaarlijkse herwaardering wordt gecompenseerd in de tarieven voor het jaar 2023 volgens de afgesproken systematiek.

Voor de woningen is er sprake van een stijging van de gemiddelde waarde met 14,0%. Dat wordt gecorrigeerd door het tarief evenredig te verlagen. Het effect van de waardestijging wordt daardoor dan ook helemaal ongedaan gemaakt. Wel wordt in de tariefberekening de eerder genoemde indexering van 6% toegepast, waardoor dat ook de gemiddelde stijging is van de OZB-aanslag.

Bij de niet-woningen is sprake van een stijging van de WOZ-waarden met gemiddeld 2% en geldt dezelfde systematiek als bij de woningen.

Afvalstoffenheffing

De kosten van de afvalinzameling zijn het afgelopen jaar verder gestegen. In programma 12 staat een nadere toelichting van de externe ontwikkelingen die een effect hebben op de kosten.

Voor de afvalstoffenheffing geldt, naast het beginsel van 100% kostendekking, het principe “de vervuiler betaalt”. Doordat gebleken is dat het scheidingsgedrag in de gemeente Helmond flink achter bleef bij de landelijke cijfers, is vanaf 2021 gekozen voor een andere heffingssystematiek.

Deze systematiek gaat uit van een basisafvalstoffenheffing, die bestaat uit een vast bedrag (vastrecht). Over de jaren 2021 en 2022 werden vooraf gelijk met dit vastrecht 6 ledigingen in rekening gebracht. Dat stimuleerde niet om verder te scheiden en ten onrechte werd de indruk gewekt, dat er maar 6 maal mocht worden aangeboden.

Boven op het vastrecht zal per werkelijke lediging betaald moeten worden, waarbij een verschillend tarief voor een 140 liter container en een 240 liter container wordt gehanteerd. Dit geldt uitsluitend voor het restafval, waarmee het beter scheiden van afval wordt gestimuleerd. Het geraamde gemiddeld aantal ledigingen wordt op grond van de ervaringscijfers bijgesteld naar 8 ledigingen voor de 140 liter containers en 11 ledigingen voor de 240 liter containers. Ten opzichte van het belastingjaar 2022 zal het verwachte meest voorkomende tarief bij 8 ledigingen daarom stijgen met 3,0% naar € 251,72 op jaarbasis per perceel met een 140 liter container. Het rekenvoorbeeld betreft het vastrecht en het gemiddeld 8 x aanbieden van de container. Voor een perceel met 240 liter container zal dat 4,6% stijgen ten opzichte van 2022. Dit betreft het vastrecht en het gemiddeld 11 x aanbieden van de container.

(bedragen x € 1.000)		
Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	(in €)	(in %)
Kosten taakveld afval	8.643	
Overige inkomsten taakveld excl. heffingen	-1.693	
Netto kosten taakveld	6.950	62%
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Kwijtschelding	762	7%
Handhaving	112	1%
Heffing en invordering belastingen	419	4%
Toe te rekenen BTW	1.702	15%
Overhead	232	2%
Blink Reiniging	1.065	9%
Totale kosten	11.242	100%
Opbrengst heffingen	11.242	100%

Rioolheffing

De rioolheffing is een bestemmingsheffing. Dit betekent dat de kosten die noodzakelijk zijn voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen voor het beheer van hemelwater en grondwater betaald worden van de rioolheffing. In het Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) is het meerjarig tarievenbeleid vastgelegd. Het huidige GRP geldt voor de periode 2019-2023, waarin ook de onderbouwing van de kosten is opgenomen. Vanuit de opzet van de kostentoerekening blijkt dat de kosten niet noemenswaardig afwijken van het voorgaande jaar; het tarief daalt met € 0,84 naar € 186,96. Hiermee blijft Helmond op het maximaal toegestane niveau van 100% kostendekking.

Helmond kent twee categorieën voor de tarieven, namelijk een basistarief dat behoort bij een waterverbruik van minder dan 1.200 m³ en een aantal (degressieve) tarieven gebaseerd op een waterverbruik van meer dan 1.200 m³.

(bedragen x € 1.000)		
Kostendekkendheid rioolheffing	(in €)	(in %)
Kosten taakveld Riolering	6.665	75%
Dotatie aan voorziening riolering	-3.594	-40%
<i>Netto kosten product</i>	<i>3.071</i>	<i>34%</i>
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Kwijtschelding	597	7%
Reinigingskosten	10	0%
Heffing en invordering belastingen	51	1%
Toe te rekenen BTW	1.097	12%
Overhead	420	5%
Waterlopen	75	1%
Totale kosten *	8.915	100%

Opbrengst heffingen **8.915** **100%**

*Totale kosten zijn inclusief de dotatie aan de spaarvoorziening voor toekomstige investeringen

Hondenbelasting

Voor het houden van een hond binnen de gemeente heffen we hondenbelasting. Deze algemene belasting wordt ingezet voor de bestrijding van de gevolgen van hondenoverlast. Alleen de perceptiekosten van de heffing van hondenbelasting worden hierop in mindering gebracht. In de gemeente worden per 1 januari 2022 ruim 8.700 honden gehouden. Controle op het hondenbezit wordt uitgevoerd door een externe dienstverlener. De tarieven stijgen met 6% t.o.v. 2022.

Parkeerbelasting, naheffingen

De parkeertarieven worden voor 2023 met de tweejaarlijkse indexering verhoogd. Bedragen worden daarbij afgerond op logische eenheden. Het standaard uurtarief zal stijgen naar € 2,35 (2022 € 2,20).

Als op aangewezen plaatsen voor betaald parkeren de parkeerbelasting niet wordt betaald, kan hiervoor een naheffingsaanslag worden opgelegd. Met ingang van 2020 worden controles uitgevoerd met behulp van een scanauto, wat een beter betaalgedrag moet stimuleren door beter toezicht. De opbrengsten uit naheffingen mogen de kosten van parkeercontroles niet overschrijden. Daarom is hieronder een tabel opgenomen waarin we de kostendekkendheid weergeven.

(bedragen x € 1.000)

Kostendekkendheid naheffingen parkeren	(in €)	(in %)
<i>Toe te rekenen kosten</i>		
Uitvoeringskosten externe controleurs	228	49%
Heffing en invordering belastingen	108	23%
Kosten personeel parkeren / ondersteuning	37	8%
Overhead	72	15%
Kosten invordering buitenlandse kentekens	25	5%
Totale kosten	470	100%
 Opbrengst Naheffingen	 468	 99%

Het tarief voor de naheffingsaanslag wordt voor 2023 met € 4,00 verhoogd naar € 60,00. Overigens is er een wettelijk maximumtarief voor de kosten van een naheffingsaanslag door de minister van BZK vastgesteld. Voor het jaar 2023 is dat maximum € 72,90, hiermee blijven we onder dit bedrag.

Precariobelasting

Deze belasting wordt geheven voor het hebben of plaatsen van voorwerpen op of boven gemeentegrond. Deze belasting geldt als algemeen dekkingsmiddel. Gebleken is dat de precariobelasting tot wisselende opbrengsten kan leiden; de mate van gebruik van de openbare ruimte is moeilijk te voorspellen. Het merendeel van de inkomsten uit precariobelasting is afkomstig van het gebruik van gemeentegrond voor terrassen en standplaatsen. Daarnaast wordt op grond van overeenkomsten ook betaald voor het gebruik van gemeentegrond door brandstofpompen, die juist gebruik maken van de openbare ruimte.

Via regelmatige controles wordt het gebruik van gemeentegrond gevolgd, waarna bij constatering van belastbare feiten een aanslag precariobelasting volgt.

In de afgelopen periode is de precariobelasting voor een belangrijk deel niet opgelegd, om zwaar door de coronacrisis getroffen sectoren, met name de horeca, te ontzien. Dit betrof vooral de precariobelasting voor terrassen en uitstallingen.

Bij de opstelling van de begroting 2023 is er vanuit gegaan, dat de heffing weer net als voor de coronacrisis zal worden opgelegd.

Toeristenbelasting

Vanaf 2017 kent de gemeente Helmond toeristenbelasting. Het betreft een belasting voor accommodaties die tegen betaling verblijfsmogelijkheden aanbieden aan (zakelijke) toeristen. Het standaardtarief is vastgesteld op € 1,50 per persoon per nacht voor deze accommodaties, waarmee het bedrag gelijk blijft aan het voorgaande jaar. Er gelden vrijstellingen voor onder andere arbeidsmigranten, verblijf in zorginstellingen en de scouting. De opbrengsten worden gebruikt voor de verdere versterking van de toeristische en recreatieve aantrekkingskracht van Helmond.

Ook hier heeft de coronacrisis zich doen gelden. Door een flink lager aantal overnachtingen is ook de opbrengst tijdens de coronaperiode evenredig gedaald. In de afgelopen periode lijkt een zeker herstel opgetreden te zijn, maar de huidige inkomenscrisis maakt, dat de vooruitzichten onzeker zijn.

Marktgelden

Bij de tarieven voor marktgelden is ook voor 2023 gekozen voor de algemene indexering van 6,0%. De promotiegelden worden uitsluitend voor de zaterdagmarkt opgelegd. Ook dit tarief is geïndexeerd met bovenstaand percentage. Dit bedrag wordt door de gemeente geïncasseerd voor de marktreclamecommissie.

Verder wordt er gewerkt met geprivatiseerde markten, waarbij wel marktgelden in rekening worden gebracht. Die worden vervolgens uitgekeerd aan de organisatoren van de betreffende markten, die ook de lasten ervan dragen. Het gaat daarbij uitsluitend om de kleinere markten.

Ondernemersfonds: reclamebelasting en opslag OZB niet-woningen

De tarieven voor reclamebelasting worden jaarlijks aangepast bij het opstellen van de begroting voor het volgende jaar. We kijken daarbij naar de kosten die verbonden zijn aan het activiteitenprogramma van het centrummanagement en de winkelboulevard aan de Engelseweg, verhoogd met de perceptiekosten van de gemeente, die samenhangen met deze heffing. De tarieven voor de reclamebelasting worden voor 2023 verhoogd met de indexering van 6,0%. De activiteiten van de winkelboulevard aan de Engelseweg zijn opgenomen in het programma van de Stichting Bedrijventerreinen. Deze stichting zorgt ook voor een aparte administratie van kosten en opbrengsten.

Sinds 2013 is een gemeentebreed Ondernemersfonds opgericht, waaruit allerlei activiteiten ter bevordering van het ondernemersklimaat in de stad kunnen worden gefinancierd. Dit is een initiatief van de gezamenlijke ondernemersverenigingen, namelijk: de Stichting Centrummanagement en de Stichting Bedrijventerreinen en de FOH (de federatie van buurt- en wijkwinkelcentra), die het gemeentebestuur hier nadrukkelijk om gevraagd hebben. Het gaat hier om een opslag op de al bestaande onroerendezaakbelasting, die alle niet-woningen over de gehele stad aangaat. De extra OZB-inkomsten (ongeveer 8% van de totale OZB-inkomsten van niet-woningen) worden als subsidie verstrekt aan de Stichting Ondernemersfonds. Deze zorgt voor de verdeling van de gelden via zogenaamde trekkingsrechten over alle partijen.

Leges

Voor de Legesverordening moet het uitgangspunt van maximaal kostendekkende tarieven nauwlettend in de gaten worden gehouden. Overschrijding hiervan leidt tot onnodige risico's voor de gemeente. Wel is kruissubsidiëring mogelijk waarbij een onderdekking op het ene product uit de legesverordening mag worden gecompenseerd met een surplus aan inkomsten op een ander product.

De transitie naar een nieuwe Omgevingswet gaat naar alle waarschijnlijkheid in 2023 gevolgen hebben voor de nu voorliggende Legesverordening. De invoering van de Omgevingswet staat gepland voor 1 januari 2023, maar door alle onzekerheid hierover wordt nu nog een legesverordening "oude stijl" gemaakt. Zodra hierover meer duidelijkheid is zal een wijzigingsverordening worden voorgelegd.

Van rijkswege zijn maximumtarieven voor een aantal producten ingevoerd, zoals voor onder andere reisdocumenten en rijbewijzen. De gemeente Helmond hanteert deze maximumtarieven. De gemeente Helmond maakt gebruik van een geautomatiseerd systeem - Kostendekkendheid.nl - om de mate van kostendekkendheid van de leges in beeld te brengen. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de onderstaande tabel.

Voor een verdere uitwerking verwijzen we naar de legesverordening 2023 met bijbehorende tarieventabel.

Legesverordening	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kosten-dekking
Kostendekking titel 1 (o.a. reisdoc./rijbewijzen)	€ 880	€ 419	€ 1.299	€ 1.171	90,13%
Kostendekking titel 2 (o.a. omgevingsvergunning)	€ 1.908	€ 1.469	€ 3.377	€ 3.027	89,63%
Kostendekking titel 3 (o.a. horeca/evenementen)	€ 112	€ 71	€ 183	€ 62	33,78%
Kostendekking totale tarieventabel	€ 2.900	€ 1.959	€ 4.858	€ 4.260	87,66%

4.1.4 Overige belastingaangelegenheden

Crisis en lokale heffingen

De coronacrisis heeft de afgelopen jaren een flinke impact gehad op de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Zo is de precariobelasting voor terrassen en andere uitstallingen niet opgelegd, zijn door de afgelasting van evenementen de leges hiervoor niet opgelegd of soms ingetrokken. Na de coronacrisis was de invordering weer opgepakt en op gang gekomen.

Na deze crisis zien we direct een volgende crisis opkomen; de hoger inflatie en energieprijzen zorgen voor grote problemen in de samenleving. Op dit moment is nog onduidelijk wat het lange termijneffect van deze crisis zal zijn, maar gaat ongetwijfeld gevolgen hebben voor de belastingheffing en invordering.

Gedacht kan worden aan meer aanvragen om kwijtschelding en meer aanslagen die niet betaald kunnen worden en uiteindelijk op oninbaar gezet zullen moeten worden.

Toename aandeel no cure no pay-bureaus bij ingediende bezwaarschriften

Al enige jaren is (ook landelijk) een toename te zien van het aandeel bezwaarschriften, dat namens belastingschuldigen wordt ingediend door no cure no pay-bureaus (NCNP). Natuurlijk is het prima dat inwoners en bedrijven zich laten ondersteunen door gespecialiseerde partijen bij de indiening van een bezwaarschrift, maar inmiddels heeft dit grote vorm aangenomen. Een door een NCNP-bureau ingediend bezwaarschrift is standaard voorzien van een verzoek om proceskostenvergoeding. Het bedrag dat daarmee is gemoeid is een veelvoud van de daadwerkelijke vermindering van de aanslag, vaak wel het 20-voudige of meer.

De vergoedingen die jaarlijks uitgekeerd moeten worden aan deze NCNP-bureaus is inmiddels al opgelopen tot ruim boven de € 100.000. Ook de VNG heeft hier inmiddels aandacht voor gevraagd bij de landelijke politiek, maar tot dusverre zonder succes. Middels de reguliere P&C-producten houden wij u op de hoogte van de verwachte kosten.

Ontwikkelingen WOZ

- Samenhangende Objecten Registratie

De Samenhangende Objectenregistratie (SOR) – Richtlijn 2025 wordt een landelijk uniforme registratie met daarin basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid.

De verschillende bestaande basisregistraties (waaronder BGT, BAG en WOZ) vertonen tot nu toe weinig samenhang. De registraties zijn op verschillende momenten en gescheiden van elkaar ontstaan en dat heeft ertoe geleid dat gegevens over (nagenoeg) hetzelfde object (zoals gebouwen, wegen of openbare ruimten) verspreid zijn geraakt over verschillende registraties met elk hun eigen inhoud, processen om gegevens bij te houden en ICT-systemen.

Met de SOR wordt beoogd om meer samenhang aan te brengen tussen de verschillende objecttypen en de eigenschappen die daarover worden bijgehouden. Hiermee kunnen bijhoudingsprocessen worden vereenvoudigd, de informatievoorziening flexibeler worden opgezet en de wensen van gebruikers om meer samenhangende informatie worden ingewilligd.

- Informatiemodel WOZ

Het Informatiemodel WOZ (IMWOZ) geeft de volledige inhoudelijke beschrijving van de WOZ-administratie. Het IMWOZ-model vormt de vervanging van de Catalogus WOZ, de Catalogus WOZ-gegevens voor afnemers en het Gegevenswoordenboek WOZ.

In het IMWOZ-model worden diverse wijzigingen gedefinieerd. Het in één keer doorvoeren van alle wijzigingen is een te grote operatie. Daarom zal de invoering fasegewijs plaatsvinden, waarbij steeds een wijziging wordt opgepakt, die de meeste urgentie heeft en/of die het beste aansluit op andere ontwikkelingen in de WOZ-administratie.

- Fase 1: Wijziging modellering van belanghebbende niet-woningen (start 2023);
- Fase 2a: Wijziging tot uniformering WOZ-objecten (Aanpassen codering type WOZ object, toevoegen attribuut 'functie', 'aanduiding repeterend' en 'aanduiding in aanbouw');
- Fase 2b: Wijziging tot uniformering WOZ-deelobjecten (Aanpassen codering type WOZ deelobject, toevoegen attribuut 'materiaalcode deelobject' en 'aanduiding in aanbouw deelobject');
- Fase 3: Aanbrengen van onderscheid tussen fysieke deelobjecten en taxatiekenmerken.

4.1.5 Overzicht tarieven

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste en meest voorkomende tarieven, waarmee inwoners en bedrijven geconfronteerd worden.

	2021	2022	2023
Onroerende zaakbelastingen			
- tarief eigenaren woningen	0,1442%	0,1269%	0,1187%
- tarief eigenaren niet-woningen	0,2336%	0,2419%	0,2440%
- tarief gebruikers niet-woningen	0,1868%	0,1936%	0,1934%
Afvalstoffenheffing *			
- Vastrecht (t/m 2022 incl 6 x 140 lt)	197,46	223,56	206,52
- Vastrecht (t/m 2022 incl 6 x 240 lt)	219,06	246,00	206,52
- Vast bedrag gezamenlijke inzameling **	237,46	244,36	251,72
- tarief per lediging 140 lt	5,00	5,20	5,65
- tarief per lediging 240 lt	8,60	8,94	9,72
Rioolheffing			
- basistarief per jaar	190,80	187,80	186,96
Hondenbelasting			
- tarief 1e hond	63,00	63,24	66,96
- tarief 2e hond en volgende	126,00	126,48	133,92
- kenneltarief	315,00	316,20	334,80
Marktgelden			
- Zaterdagmarkt (per m2 per kwartaal)	10,00	10,00	10,60
Reclamebelasting (basis)			
- Centrumgebied per jaar	458,40	459,60	487,20
- Engelseweg per jaar	463,20	464,40	492,00
Leges (meest voorkomende producten)			
- Paspoorten jonger dan 18 jaar ***	56,55	57,30	58,80 **
- Paspoorten 18 jaar en ouder ***	74,75	75,80	77,75 **
- vervangende ID-kaarten ***	32,90	33,35	34,25 **
- ID-kaarten jonger dan 18 jaar ***	32,90	36,95	37,95 **
- ID-kaarten 18 jaar en ouder ***	64,00	68,50	70,30 **
- Rijbewijzen ***	41,00	41,60	41,60 **
- Wabo / bouwactiviteiten (t/m € 500,000)	35 ‰	35 ‰	35 ‰
- Wabo / bouwactiviteiten (> € 500,000)	26,5 ‰	26,5 ‰	26,5 ‰

* Voor 2021 en 2022 inclusief 6 ledigingen vooraf, vanaf 2023 vooraf alleen vastrecht.

** Betreft voornamelijk hoogbouw en complexen met verzamelcontainers.

*** De maximumtarieven voor de reisdocumenten en rijbewijzen worden nog door het Rijk vastgesteld.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Aan het realiseren van de doelstellingen van de gemeente zijn onvermijdelijke risico's verbonden. Hier kunnen we diverse maatregelen tegen treffen, zoals verzekeren (overdragen van risico's) en voorzien in interne beheersingsmaatregelen (voorkomen en beheersen van het risico). Voor resterende risico's is het nodig financiële middelen aan te houden om eventuele nadelen op te vangen. Hierbij is van belang dat de uitvoering van gemeentelijk beleid gecontinueerd wordt.

Deze paragraaf is één van de wettelijk voorgeschreven paragrafen en hij bevat de volgende informatie:

- Het beleid met betrekking tot de weerstandscapaciteit en risico's;
- Een inventarisatie van de beschikbare weerstandscapaciteit;
- Een inventarisatie van de benodigde weerstandscapaciteit (risico's);
- De relatie tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit;
- De basisset van voorgeschreven 5 financiële kengetallen.

4.2.1 Definities

Risico: Risico's zijn gebeurtenissen die het behalen van doelen belemmeren of vertragen.

Beschikbare weerstandscapaciteit: de weerstandscapaciteit is te omschrijven als de omvang van de direct beschikbare financiële middelen om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen. De gemeente Helmond rekent de volgende posten tot de beschikbare weerstandscapaciteit:

- De algemene reserve;
- De algemene reserve Grondbedrijf;
- Het begrotingsbudget 'onvoorzien incidenteel';
- De onbenutte belastingcapaciteit.

Benodigde weerstandscapaciteit: dit zijn de middelen die de gemeente Helmond nodig heeft om haar risico's financieel op te vangen en is feitelijk een financiële vertaling van de risico's.

Weerstandsvermogen: het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om risico's af te dekken) en de benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt) van de gemeente Helmond.

Deze relatie wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risicoprofiel)}}$$

4.2.2 Beleid omtrent weerstandscapaciteit en risico's

Integraal risicomanagement is het effectief en systematisch omgaan met de kansen en bedreigingen die de realisatie van organisatiedoelstellingen kunnen beïnvloeden. Dit omvat alle typen risico's en op alle denkbare niveaus binnen de organisatie. De kans en impact van de risico's worden in kaart gebracht, evenals de risicobereidheid. Zodat de juiste beheersmaatregel kan worden genomen of er bewust voor gekozen kan worden om het risico te accepteren.

Risicomanagement is een middel om op een gestructureerde manier risico's in beeld te brengen, te evalueren en beter te beheersen door er proactief mee om te gaan. Door al in een vroeg stadium na te denken over de mogelijke risico's van bepaald beleid zijn deze nog te voorkomen of kunnen eventueel ernstige gevolgen ervan worden beperkt.

Risico's worden geïnventariseerd, de financiële gevolgen worden bepaald voor zover mogelijk en de beheersmaatregelen worden daar waar mogelijk getroffen. De benodigde weerstandscapaciteit is afhankelijk van de aard en omvang van de risico's. Ook bij goed financieel beheer kunnen onverwachte financiële gevolgen optreden. Dergelijke risico's kan de gemeente dragen door het achter de hand hebben van voldoende weerstandsvermogen.

Naast het aanhouden van een financieel weerstandsvermogen zijn er andere manieren om de financiële gevolgen van risico's op te vangen:

- Bepaalde gebeurtenissen zijn onverwacht, maar doen zich regelmatig voor in de loop van de tijd. Hiervoor neemt de gemeente de financiële gevolgen op in de begroting of in voorzieningen;
- Een aantal risico's vangen we op door specifieke bestemmingsreserves. Indien de omvang van deze reserves niet toereikend is, dan komt de algemene reserve in beeld als risicoafdekking;
- Interne beheermaatregelen;
- Bij investeringsprojecten nemen we een post op voor onvoorziene zaken;
- Risico's kunnen we beperken door het afsluiten van verzekeringen.

Binnen het risicomanagement van de gemeente Helmond hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Voor ieder risico maken we een inschatting van de financiële impact en de kans van optreden;
- Niet alle onderzochte risico's zijn te vertalen in een financiële omvang of bandbreedte. Deze risico's worden wel benoemd, maar niet in euro's uitgedrukt;
- We streven naar een ratio van het weerstandsvermogen van minimaal 1,5. Dat wil zeggen dat alle risico's voor 1,5 maal gedekt kunnen worden vanuit de beschikbare weerstandscapaciteit.

4.2.3 Beschikbare weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is gedefinieerd als de omvang van de direct beschikbare financiële middelen om onverwachte financiële tegenvallers op te vangen.

De beschikbare weerstandscapaciteit kent zowel een incidentele als een structurele component.

De (verwachte) beschikbare weerstandscapaciteit bestaat per 1 januari 2023 uit:

Beschikbare weerstandscapaciteit (x € 1.000)	
Algemene reserve vrij aanwendbaar	73.648
Algemene reserve grondbedrijf	71.999
Post onvoorzien incidenteel	250
<i>Incidentele weerstandscapaciteit</i>	145.897
Onbenutte belastingcapaciteit	4.640
<i>Structurele weerstandscapaciteit</i>	4.640
Totale weerstandscapaciteit	150.537

De incidentele weerstandscapaciteit bedraagt circa € 145,9 miljoen

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve, de algemene reserve grondbedrijf en de begrotingspost voor onvoorziene tegenvallers.

De structurele weerstandscapaciteit bedraagt circa € 4,6 miljoen

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit. De gemeente Helmond kan haar belastingen verhogen en haar heffingen kostendekkend maken om financiële tegenvallers op te vangen.

De omvang van de onbenutte belastingcapaciteit is de ruimte tussen de feitelijke opbrengst uit het totaal van de onroerende zaakbelasting, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing enerzijds en de opbrengst die de gemeente zou moeten realiseren als zij een beroep zou doen op een aanvullende bijdrage op grond van artikel 12 van de Financiële verhoudingswet (de zogenaamde artikel 12-norm) anderzijds. Volgens die norm moeten de afvalstoffenheffing en de rioolheffing 100% kostendekkend zijn.

In 2023 is de artikel12-norm voor de OZB-opbrengst 0,1729% van de WOZ-waarde. Het tarief voor woningen in 2023 is 0,1187% van de WOZ-waarde. De tarieven voor de niet-woningen zijn 0,2440% (eigendom) en 0,1934% (gebruikers) van de WOZ-waarde.

Uit de gehanteerde formule uit de meicirculaire 2022 (redelijk peil) volgt, dat de gemeente Helmond een gewogen gemiddelde OZB-tarief van 0,1433% kent en nog een ruimte van € 4,64 miljoen heeft voor het jaar 2023. De kostendekking van afvalstoffen- en rioolheffing in de gemeente Helmond is net als de totale berekening van de onbenutte belastingcapaciteit in de onderstaande tabel terug te vinden.

Tabel Berekening onbenutte belastingcapaciteit

Belastingcapaciteit (x € 1 miljoen)	Huidige inkomsten	Maximale inkomsten*	Onbenutte capaciteit
OZB	25,24	29,88	4,64
Afvalstoffenheffing	11,24	11,24	0
Rioolheffing	8,92	8,92	0
Totaal	45,40	50,04	4,64

Gemeenten zijn in principe vrij om de hoogte van de OZB-tarieven te bepalen. Waar tot voor kort de macronorm voor het OZB-tarief als uitgangspunt werd gehanteerd, is er voor gekozen om voortaan de verschillen in beeld te brengen via een landelijke benchmark. De totale woonlasten voor Helmond 2023 liggen met 89,4% iets onder het landelijk gemiddelde 2022 op basis van de cijfers van het Coelo (bron: meicirculaire-gemeentefonds-2022-versie-29-mei).

4.2.4 Benodigde weerstandscapaciteit

De inventarisatie van de risico's en daarmee de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit geschiedt binnen de gemeente Helmond door de specifieke risico's financieel te kwantificeren en algemene risico's te benoemen. De specifieke risico's zijn risico's die van toepassing zijn op Helmond. Allereerst wordt een inschatting gemaakt van de kans dat dit risico zich voordoet. Hierbij worden de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Zeer klein (factor 0,1)
- Klein (factor 0,3)
- Midden (factor 0,5)
- Groot (factor 0,7)
- Zeer groot (factor 0,9)

Voor een aantal risico's zijn al beheersmaatregelen genomen. De kwantificering van deze beheersmaatregelen brengen we in mindering op het risico. Per saldo ontstaat dan een restrisico. Het totaal aan restrisico resulteert dan in de benodigde weerstandscapaciteit. Naast de specifieke risico's kennen alle gemeenten ook algemene risico's. De verschillende risico's lichten we in de volgende paragraaf toe.

Specifieke risico's

In onderstaand overzicht staan de gekwantificeerde risico's en hiermee de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit van de gemeente Helmond.

(bedragen x €1.000)

Nr. Risico's	I/S	kans	Grondslag risico's	Beheersing	Dekking	Restrisico
1. Juridische claims	I	0,50	100			50
2a. Open einderegeling WMO/Jeugd	I	0,50	1.350	Reserve Sociaal Domein	675	0
2b. Participatiewet BUIG	I	0,10	2.790	Alg. res. Senzer/ Reserve I-deel	279	0
2c. Externe positionering sociale teams	I/S	0,10	4.700	Reserve SD/ Veiligheidsventiel	470	0
2d. Indiceren huishoudelijke ondersteuning	I/S	0,50	2.500	Reserve Sociaal Domein	1.250	0
3a. Verstrekte geldleningen	I	0,05	18.900			945
3b. Borgstellingen	I	0,05	44.800			2.240
4. Leegstand Vastgoed	I	0,10	5.500			550
5. Vennootschapsbelasting	I/S	0,80	1.000			800
6. Fiscale claims	I	0,20	PM			PM
7. Cyberrisico's	I	0,10	10.000			1.000
8. Calamiteiten	I	0,10	6.000			600
9. Claim afval	I	0,50	1.900	Reserve Afvalstoffen	950	0
10. Prijsontwikkeling bouwkosten	I	0,50	6.000			3.000
Risico's Algemeen						9.185
11. Grondbedrijf			73.100			73.100
Totale restrisico Algemeen en Grondbedrijf						82.285

Ad 1. Juridische claims

Binnen de gemeente Helmond dreigen er enkele juridische risico's, deze afzonderlijke risico's betreffen de juridische claims en worden samengevoegd tot één juridisch risico. Het gaat daarbij in totaal om een mogelijk risico van afgerond € 100.000.

Ad 2a. Sociaal Domein

Bijna alle regelingen binnen het Sociaal Domein zijn open einderegelingen op basis van uitvoering van wet- en regelgeving. Dit geldt voor Wmo, Jeugd en armoedebeleid. Dit brengt risico's met zich mee indien de vraag naar hulp groter is dan voorzien. Een afwijking van 2% leidt tot een risicobedrag van circa € 1,35 miljoen. De grondslag voor dit risico is gebaseerd op de budgetten Wmo, Jeugd en Armoede in de begroting 2023.

Ad 2b. Participatiewet Gebundelde uitkering (BUIG)

Aangezien de BUIG het karakter heeft van een open einderegeling, is het risico op een overschrijding van het budget aanwezig. De Participatiewet wordt voor de deelnemende gemeenten uitgevoerd door de Gemeenschappelijke Regeling Senzer. Na inzet van het weerstandsvermogen van Senzer, blijft de eindverantwoordelijkheid voor dit risico bij de afzonderlijke gemeenten. Uit de voorlopige begroting 2023 van Senzer blijkt dat het weerstandsvermogen van Senzer voldoende is om de risico's zelf op te vangen. De kans dat we als gemeente worden aangesproken op ons aandeel wordt als klein ingeschat.

Ad 2c. Sociale teams

Met ingang van 1 januari 2022 zijn de sociale teams gestart. Uitgangspunt is dat de sociale teams een groot deel van de zorg en ondersteuning op zich nemen (substitutie van gespecialiseerde zorg naar de sociale teams). Deze aannames ten aanzien van overname zorg zijn gebaseerd op een MKBA met een verfijnde berekening. De eerste jaren dekking brengt een risico met zich mee en kan in 2023 incidenteel worden gedekt uit de reserve Sociaal domein. Indien dit risico een meer structureel karakter kent, kan het Veiligheidsventiel in de overeenkomst worden ingezet. Dit ventiel biedt de gemeente en opdrachtnemer de mogelijkheid om het gesprek aan te gaan over bijstelling van het budget.

Ad 2d. Uitspraak CRvB over resultaatgericht indiceren van huishoudelijke ondersteuning

Er wordt op dit moment resultaatgericht gewerkt. Afspraken over schoonmaaktaken en de frequentie daarvan worden vastgelegd in het ondersteuningsplan als onderdeel van de beschikking. Verder heeft Helmond 'schoon en leefbaar' afgebakend én geobjectiveerd.

Door gerechtelijke uitspraken van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) zijn de randvoorwaarden voor gemeenten aangescherpt. Het concreet vertalen van het door de rechter erkende normenkader voor schoon en leefbaar kan een aanpassing betekenen van de beleidsuitvoering en/of werkwijze in Helmond. Het exacte gevolg van de uitspraak van de CRvB kan op dit moment nog niet worden gekwantificeerd omdat de uitwerking in het beleid nog onduidelijk is. Verwachting is dat de gevolgen van de uitspraak zorgen voor incidentele kosten van € 500.000 en structurele meerkosten die kunnen oplopen tot € 1,5 - € 2,0 miljoen.

Ad 3a/b. Verstrekte geldleningen en borgstellingen

Het volume van verstrekte geldleningen is ten opzichte van vorig jaar afgenomen, doordat de aflossingen hoger waren dan de nieuw aangegane leningen. Hierdoor is ook het risico afgenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Het totaal aan verstrekte geldleningen bedraagt eind 2021 € 18,9 miljoen en de gewaarborgde geldleningen € 44,8 miljoen.

Ad 4. Leegstand vastgoed

De totale huuropbrengsten bedragen ongeveer € 5,5 miljoen. Het risico van leegstand vangen we voor de relatief lage huren op binnen de exploitatie. Enkele panden staan nog leeg, waarmee leegstandskosten gepaard gaan. Uiteraard zetten we ons in om de ruimtes/panden te verhuren. Zo mogelijk verkopen we panden wanneer ze een minder prominente maatschappelijke functie hebben en de biedingen marktconform zijn.

Ad 5. Vennootschapsbelasting

De gemeente is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. De ingediende aangiften over 2016 tot en met 2020 leiden oorspronkelijk niet tot een te betalen bedrag aan vennootschapsbelasting vanwege het feit dat in de eerste jaren van de belastingplicht fiscale verliezen zijn ontstaan die konden worden verrekend met fiscale winst in latere jaren. Dit was ook de verwachting voor de jaren daarna. Door een aantal oorzaken is deze verwachting onzeker geworden

en inmiddels bestaat de kans dat we over het jaar 2021 en 2022 vennootschapsbelasting verschuldigd zijn. Dat is pas definitief bekend wanneer de aangiftecijfers over 2021 zijn ingediend en aanslagen van voorgaande jaren definitief zijn vastgesteld. Op dit moment lopen er landelijk nog procedures met betrekking tot reclame-inkomsten waarbij de gemeente is aangesloten. Overige oorzaken die aanleiding zijn om te veronderstellen dat eerder dan verwacht vennootschapsbelasting is verschuldigd zijn: een nieuw ingevoerde renteaftrekbepierking, een gewijzigde, beperktere verrekening van verliezen en de hoogte van de aftrek van rentekosten van het grondbedrijf.

Ad 6. Fiscale claims

Ten aanzien van diverse (fiscale) onderwerpen kan er altijd onverwacht een claim van de belastingdienst ontstaan. Dit wordt veroorzaakt door de complexiteit van de fiscale wetgeving en de verwevenheid daarvan in alle (financiële) processen binnen de gemeente. De afzonderlijke risico's worden samengevoegd tot één fiscaal risico. De belastingdienst kan eventuele fouten herstellen over de periode van de afgelopen vijf jaar waardoor het financieel risico aanzienlijk kan zijn.

Ad 7. Cyberrisico's

Het Nationaal Cyber Security Centrum geeft aan dat voor overheden het risico op schade door een mogelijke cyberaanval toeneemt. Recente landelijke gebeurtenissen laten zien dat de cyberrisico's voor de lokale overheid groot zijn en de gevolgen zich niet beperken tot de digitale wereld. Ook de gemeente Helmond heeft waardevolle informatie te verliezen of kan schade lijden als informatie niet meer beschikbaar is. De kans dat de gemeente Helmond ook te maken krijgt met cybercrime neemt toe. De kans dat dit leidt tot uitval van applicaties en hiermee gevolgen heeft voor de bedrijfsvoering is aanwezig. Om dit risico te verkleinen investeren we continu in infrastructuur en medewerkers. De komende jaren worden stappen gezet in de volwassenheid op het gebied van informatiebeveiliging en privacy. Om de financiële schade als gevolg van cyberincidenten te beperken, is in het verleden een cyberverzekering afgesloten. De verzekeringsmaatschappij heeft de cyberverzekering per 1-1-2023 opgezegd. Alternatieve dekkingsmogelijkheden voor deze risico's worden momenteel onderzocht.

Ad 8. Calamiteiten

Calamiteiten en (natuur)rampen hebben een grote impact en schade op de Helmondse bevolking. Hierbij kunnen grote schades ontstaan die niet door verzekering worden gedekt.

Ad 9. Claim afval

Door Attero is bij de gemeenten (via de Metropoolregio Eindhoven) een claim neergelegd in verband met het vermeend niet nakomen van de aanleververplichtingen. Door de gemeenten wordt deze claim betwist. Door het Nederlands Arbitrage Instituut is inmiddels een definitieve uitspraak gedaan over de periode t/m 2014. Hierin zijn de gemeenten in het gelijk gesteld. Er is een gerechtelijke uitspraak geweest waarin de claim over de periode 2015 t/m 2017 is toegekend aan Attero. Op basis hiervan was de Metropoolregio (contractpartner in deze) verplicht Attero te betalen. Tegelijkertijd is een vernietigingsprocedure voor de uitspraak aangespannen, hierbij is geoordeeld dat het eerdere vonnis wordt vernietigd. Attero heeft de mogelijkheid om hierop in beroep te gaan.

De omvang van het eventueel te betalen bedrag is niet bekend. Mocht het eigen vermogen van de MRE niet toereikend zijn, dan zullen de deelnemende gemeenten (waaronder Helmond) in de MRE eventueel een aanvullende bijdrage aan de MRE moeten doen. In de reserve Afvalstoffenheffing zijn voldoende middelen opgenomen om dit risico af te dekken.

Ad 10. Prijsontwikkeling bouwkosten

Een internationaal tekort aan bouwmaterialen leidt tot grote bouwkostenstijgingen. Als gemeente lopen we onder andere een risico op hogere prijzen bij aanbestedingen. De onvoorspelbare markt

zorgt ervoor dat het prijsverloop moeilijk is in te schatten. Het kan daardoor voorkomen dat de huidige budgetten niet meer toereikend zijn. Het openstaand bedrag aan investeringen, na aftrek van De Braak en Huis voor de Stad bedraagt circa € 60 miljoen. We houden rekening met een verwachte gemiddelde prijsstijging van 10%.

Ad 11. Grondbedrijf

Het grondbeleid van Helmond ligt vast in de nota grondbeleid. De paragraaf Grondbeleid geeft een nadere onderbouwing en toelichting op de uitvoering daarvan.

Jaarlijks wordt bij de jaarrekening een uitgebreide herziening gedaan van de te verwachten eindresultaten op de Bouwgronden in Exploitatie (BIE). Daarbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de op dit moment bekende omstandigheden en feiten. Naast deze omstandigheden en feiten zijn er echter ook nog onvoorziene risico's. Het grondexploitatieproces is namelijk een langlopend proces. De einddata van de langstlopende projecten (Brandevoort 2: 1 januari 2033 en Automotive Campus: 1 januari 2041) liggen nog ver weg. De verhouding tussen deze onvoorziene risico's in de grondexploitatie en de middelen die we hebben om deze risico's op te vangen bepaalt de ratio van het weerstandsvermogen grondbedrijf.

Weerstandsvermogen Grondbedrijf

De stand van de reserve grondbedrijf inclusief het jaarrekening resultaat van 2021 is € 74,9 miljoen. In 2022 hebben in de tussentijd 2 wijzigingen plaatsgevonden op het grondbedrijf voor de hoogspanning in Brandevoort en de nieuwe grondexploitatie Boemerang. Per saldo is de huidige stand van de reserve grondbedrijf bijna € 72,0 miljoen. Op de BIE's met een verwacht positief eindresultaat zit nog een winstpotentie van in totaal ruim € 20,4 miljoen (op eindwaarde). Deze winsten zullen in de komende jaren worden bepaald volgens de Percentage of Completion (POC) methode en worden toegevoegd aan de reserve grondbedrijf.

Risicoanalyse

Bij de jaarrekening 2021 is een uitgebreide risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitaties. Daarbij is bepaald dat het risicobedrag ligt tussen de € 41 en € 73 miljoen. Bij de jaarrekening 2022 zal bij de uitgebreide herziening van de grondexploitaties ook weer een nieuwe risicoanalyse worden uitgevoerd.

Algemene risico's

Omgevingswet

De Omgevingswet bundelt en moderniseert in 1 wet alle wetten voor de leefomgeving. Vanaf 2023 treedt deze wet in werking. De gemeente krijgt hierdoor meer beleidsvrijheid. Het voorbereiden op de komst van de Omgevingswet is een complex en intensief traject. Daarbij worden diverse risico's onderkend. Risico's kunnen zich voordoen ten aanzien van het proces, aanwezige kennis en kunde in de organisatie, samenwerking met onze ketenpartners, aansluiting digitale stelsel, betrokkenheid van de omgeving, gewenste en noodzakelijke besluitvorming.

Ontwikkelingen wereldeconomie

Er zijn macro-economisch ingrediënten aanwezig voor een recessie. Denk hierbij aan de stijgende inflatie, tekort aan grondstoffen, tekort aan fossiele brandstoffen, verstoring van productielijnen en de oplopende rente. Dit kan mogelijk impact hebben op de financiële positie van gemeente Helmond, bijvoorbeeld voor de haalbaar- en financierbaarheid van haar meerjarige investeringen, maar ook op het sociaal domein (uitkeringen, vluchtelingen, jeugdhulp etc.).

4.2.5 Relatie tussen de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit

Het weerstandsvermogen geeft de relatie weer tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (middelen die beschikbaar zijn om risico's te dekken) en benodigde weerstandscapaciteit (de risico's die de gemeente loopt) van de gemeente Helmond.

Deze relatie wordt uitgedrukt in een ratio weerstandsvermogen. Voor de gemeente Helmond bedraagt deze ratio:

$$€ 150,5 \text{ miljoen} / € 82,3 \text{ miljoen} = 1,83$$

In de financiële verordening is opgenomen dat onze ratio weerstandsvermogen minimaal 1,5 moet zijn. Deze ratio voldoet daaraan. Een ratio die lager is dan 1,0 duidt op een kwetsbare financiële positie omdat de beschikbare weerstandscapaciteit niet voldoende is om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Een ratio van bijvoorbeeld 2,0 of hoger geeft aan dat er meer middelen beschikbaar zijn dan er worden ingezet en kan erop duiden dat onnodig middelen in reserve worden gehouden waardoor bijvoorbeeld ambities onnodig op de "reservelijst" blijven staan.

De ratio geeft een goed beeld van de verhouding beschikbare weerstandscapaciteit en benodigde weerstandscapaciteit. Het is echter geen wetmatigheid dat bij een ratiowaarde kleiner dan 1,0 of groter dan 2,0 direct geanticipeerd moet worden op maatregelen in de middelen sfeer. Niet alle geïdentificeerde risico's doen zich tegelijkertijd voor.

4.2.6 Financiële kengetallen

Gemeenten zijn volgens het BBV verplicht om 5 financiële kengetallen op te nemen in hun begroting en jaarrekening om inzicht te geven in hoe ze er financieel voor staan. Het bestuur wordt hiermee in staat gesteld om hier beter op te sturen. De kengetallen zijn voorgeschreven maar niet genormeerd. We berekenen de kengetallen op basis van een prognose van het balansbeeld. In de tabel staan de actuele kengetallen meerjarig zoals berekend bij deze begroting 2023. Daarnaast staan in de tabel ook de kengetallen van de begroting 2022 en de jaarrekening 2021. Op basis van dit beeld is de conclusie dat de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie geen aanleiding geeft tot bijsturing. Onder de tabel geven we een toelichting op de kengetallen afzonderlijk.

Financiële kengetallen	Jaarstukken	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
1.a Netto schuldquote	36,1%	34,6%	28,8%	38,5%	38,6%	44,8%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	17,3%	34,6%	28,8%	38,5%	38,6%	44,8%
2. Solvabiliteitsratio	51,7%	54,8%	58,1%	52,2%	51,5%	49,9%
3. Structurele exploitatieruimte	4,6%	0,2%	2,1%	0,0%	-0,3%	-2,1%
4. Grondexploitatie	31,8%	31,3%	28,5%	22,8%	18,9%	18,0%
5. Belastingcapaciteit	96,3%	97,0%	89,4%	89,4%	89,4%	89,4%

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De gecorrigeerde netto schuldquote geeft aan hoeveel van de vermogensbehoefte van de gemeente zelf (dus exclusief derden) extern gefinancierd is. In het algemeen geldt hoe lager het percentage, hoe beter. Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen de 0% en 90%. Voorzichtigheid is geboden als de netto schuldquote tussen de 100% en 130% ligt, aldus de VNG. Helmond scoort hier goed, de druk van de rentelasten en aflossing kan opgevangen worden binnen de exploitatie.

Solvabiliteitsratio

Het solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het kengetal geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe groter de buffer om tegenvallers op te vangen. Het solvabiliteitsratio van ruim 50% geeft aan dat meer dan de helft van het totale vermogen van de gemeente gefinancierd is met eigen vermogen. Er is geen probleem voor de financiële positie; tegenover de schulden staat voldoende eigen vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Bij de structurele exploitatieruimte betekent een positief percentage dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is flexibeler dan een begroting waarbij structurele baten en lasten in evenwicht zijn.

Grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. In Helmond zien we door de jaren heen een daling van dit percentage. Dit is een positieve ontwikkeling want hoe hoger het percentage, hoe groter het financieel risico gegeven de huidige marktomstandigheden.

Belastingcapaciteit

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van de lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt berekend door de totale woonlasten voor een meerpersoonshuishouden in een bepaald jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde in het voorgaande jaar en uit te drukken in een percentage. De totale woonlasten voor Helmond liggen iets onder het landelijk gemiddelde op basis van de cijfers van het Coelo.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In het beheer van de openbare ruimte gaan jaarlijks forse, grotendeels structurele, budgetten om. Dit zijn niet alleen budgetten voor dagelijks onderhoud, maar ook voor meer of minder grootschalige renovaties en reconstructies van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte. Deze middelen zetten we in om zo veel mogelijk bij te dragen aan de maatschappelijke doelen. Met andere woorden; maatschappelijke meerwaarde creëren en aansluiting bij de strategische agenda van Helmond en het ambitieakkoord.

De inzet van middelen voor het beheer van de openbare ruimte wordt voor een belangrijk deel gestuurd vanuit een technische invalshoek. Hiernaast staan de thema's klimaatadaptatie en vergroenen centraal. Ook thema's als gezondheid, biodiversiteit, recreatie, mobiliteit en smart city nemen we mee om de prioritering van het uitvoeringsprogramma te bepalen. Ingrepen in de openbare ruimte worden afgewogen op basis van kosten, prestaties/maatschappelijke meerwaarde en risico's. Hierbij zorgen we dat het onderhoudsniveau van de openbare ruimte in stand blijft

Om de kapitaalgoederen goed te kunnen beheren en zicht te hebben op de benodigde middelen is het noodzakelijk en vereist om hiervoor actuele beheerplannen te hebben. In 2020 hebben we hiervoor het Integraal beheerkader opgesteld en voor de belangrijkste kapitaalgoederen, zoals voor wegen en groen, zijn nieuwe beheerplannen geschreven. De beheerplannen voor de overige kapitaalgoederen worden in komend jaar voorbereid, en hierna ter vaststelling aan de Raad voorgelegd.

4.3.1 Wegen

In de meerjarenplanning Wegen 2019-2023 zijn investeringsprojecten opgenomen voor de (weg)verhardingen in Helmond. Hiernaast zijn voor een aantal projecten separate investeringskredieten beschikbaar gesteld. Ook deze projecten zijn opgenomen in het meerjarenprogramma. Het betreft kredieten voor zware beheermaatregelen voor Rijpelbaan, Kasteel- Traverse en Deurneseweg. Het project Rijpelbaan wordt in 2023 gerealiseerd. De overige twee projecten worden in 2023 voorbereid.

Met investeringen worden vervangingsmaatregelen, reconstructies, renovaties en herinrichtingen bedoeld. Vanuit de verschillende jaarprogramma's die vallen binnen deze meerjarenplanning worden in 2023 8 investeringsprojecten uitgevoerd uiteenlopend van herinrichtingen van woonstraten tot volledige vervanging van wegconstructies van hoofdwegen. De projecten worden uitgevoerd tegen het licht van de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Helmond. Toepassingen voor bevordering van circulariteit, CO2-reductie en klimaatadaptatie worden meegenomen in de realisatie van deze projecten.

Bij de herinrichtingen op woonwijnniveau wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de belangen en wensen van bewoners. Hiervoor worden bewonersavonden georganiseerd en wordt gebruik gemaakt van digitale communicatiemiddelen om zo breed mogelijk informatie op te halen en te delen.

De genoemde 8 investeringsprojecten die in 2023 worden uitgevoerd, volgen uit de jaarprogramma's van voorafgaande jaren. Afgelopen periode heeft de voorbereiding plaatsgevonden, waarna de realisatie in 2023 haar beslag vindt. Het betreft de volgende projecten:

- Vossenbeemd (rijbaan en fietspaden)
- Dierdonklaan (fiets- en voetpaden)
- Rijpelbaan (rijbaan)
- Braaksestraat (woongebied)
- Prof. Donderstraat (woongebied)

- Gerstdijk (rijbaan)
- Hoboplein (woongebied)
- Frieslandpad (fietspad)

Hiernaast worden in 2023 diverse projecten voorbereid. Realisatie van deze projecten vindt plaats in 2024 en 2025.

4.3.2 Onderhoudsplan kunstwerken

In 2020 is voor het kapitaalgoed kunstwerken een nieuw beheerplan (assetsheet) opgesteld. Met de opstelling van het nieuwe beheerplan is in kaart gebracht welk budget er nodig is voor onderhoud en vervanging voor duurzame instandhouding ook op lange termijn. De gemeente telt 228 civieltechnische kunstwerken (inclusief fontein) waaronder 19,5 km aan water- en/of grondkeringsvoorzieningen.

Voor 2023 staan de volgende grootschalige werkzaamheden op de planning:

- Vervanging van sluis 8 en 9
- Vervanging brug Geldropseweg
- Vervanging brug Janus Meulendijkspad
- Vervangen van twee wandel/fietsbruggen bij Gansewinkel
- Aanpassen/vervangen brug Oostappensedijk
- Henri Dunnantunnel vervangen/herstellen voegen
- Schilderwerk diverse bruggen
- Vervangen leuningen diverse bruggen Brandevoort

4.3.3 Waterlopen/waterpartijen

De gemeente heeft ruim 160 km waterloop in onderhoud en daarnaast nog allerlei openbare stadsvijvers van in totaal 18 hectare. Met Waterschap Aa en Maas is een onderhoudsovereenkomst afgesloten voor het onderhoud van een aantal leggerwatergangen in het stedelijk gebied. In veel gevallen voert de gemeente het onderhoud uit in deze wateren en ontvangt daarvoor een vergoeding van het waterschap. Het reguliere maaiwerk wordt in het najaar uitgevoerd. Op een aantal locaties wordt gefaseerd gemaaid om de bestaande ecologische waarden in stand te houden en/of ecologische waarden te ontwikkelen. Op een aantal andere locaties wordt eerder gemaaid in verband met verkeersveiligheid en/of sociale veiligheid. Dit gebeurt volgens de Wet Natuurbescherming.

4.3.4 Onderhoudsplan rioleringen (GRP,OPR en Waterplan)

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP 2019-2023) heeft een looptijd tot en met 2023.

In het nieuwe GRP krijgen thema's als klimaatadaptatie en oppervlaktewater een meer prominente plaats. Het GRP is in voorbereiding. Verwacht wordt dat deze in de loop van 2023 ter vaststelling wordt voorgelegd. Deze heeft een looptijd van in principe 4 jaar.

In het GRP zijn de keuzes voor invulling van de wettelijke taken met betrekking tot het afvalwater, het hemelwater, grondwater en het oppervlaktewater verwerkt. Het onderdeel oppervlaktewater is nieuw in het GRP, en heeft enkel betrekking tot die delen van het oppervlaktewater die onderdeel uitmaken van het waterhuiskundige systeem.

In dit wettelijk verplichte plan is ook het beheer en onderhoud van riolering en aanpalende voorzieningen vastgelegd. De jaarlijkse werkzaamheden, waaronder de vervangingswerken, worden opgenomen in het Operationeel Programma Rioleringen (OPR 2023). De kwaliteit en functionaliteit van onze riolering is op een acceptabel niveau. De kwaliteitsbewaking is gebaseerd op inspecties volgens de NEN-normen en de resultaten hiervan zijn de basis voor te nemen maatregelen.

Een aspect dat steeds belangrijker wordt, is het voorkomen van wateroverlast en waterschade bij hevige regenval. Het Rijk heeft de gemeenten opgelegd om elke 6 jaar een klimaatstresstest uit te voeren. De uitkomst is meegenomen in de klimaatrisicodialoog. Deze is vervolgens vertaald in een uitvoeringsagenda met maatregelen.

De uitvoeringsagenda is in 2021 door de Raad vastgesteld met de ambitie dat Helmond in 2050 klimaatadaptief is. In de uitvoeringsagenda zijn projecten benoemd om wateroverlast tegen te gaan.

4.3.5 Onderhoudsplan groen

Stedelijk groen

In 2020 is voor het kapitaalgoed groen een beheerplan (assetsheet) opgesteld. Daaruit is vervolgens in de afgelopen jaren al het groen geïnspecteerd en de kwaliteit in beeld gebracht. Mede op basis van deze inspecties is in 2022 een meerjarig uitvoeringsplan opgesteld. Hieraan wordt ook in 2023 uitvoering gegeven.

Bomen - Aanpak boomwortelproblematiek

Ook in 2023 worden er locaties aangepakt waar veel overlast is van boomwortels. Plannen worden indien van toepassing voorbereid in overleg en met inbreng van bewoners.

4.3.6 Onderhoudsplan gebouwen

De gemeentelijke vastgoedpanden, circa 120 panden en 150.000 m², worden regelmatig technisch onderworpen aan (her)inspectie. Het onderhoudsplan is opgenomen in een meerjarenonderhoudsplanung (MJOP) die in een geautomatiseerd gebouwenbeheerssysteem staat. Naar aanleiding van ingrijpende renovaties, aankopen en/of verkopen worden de mutaties in panden jaarlijks in deze MOP verwerkt. Bij werkzaamheden in het kader van bijvoorbeeld legionella-beheersing, het functioneren van de liften, de werking van brandmeldcentrales en overige installaties, wordt aan de formele voorschriften voldaan.

Aan objecten die de gemeente eventueel op korte termijn wil verkopen, wordt vooralsnog alleen instandhoudingsonderhoud gepleegd. In het kader van het verhuurgeschikt maken en behoud van panden, blijft de gemeente als contractuele verplichting uiteraard alle daarvoor noodzakelijke onderhoudsactiviteiten verrichten. De komende jaren worden de panden verder verduurzaamd, inclusief vergroening, in combinatie met het regulier onderhoud. De benodigde budgetten voor huidig en toekomstig onderhoud zijn structureel voorzien in de begroting en in de onderhoudsreserve.

Voor een aantal scholen, in ieder geval voor alle multifunctionele accommodaties, is contractueel afgesproken dat de uitvoering van het onderhoud door de gemeente gebeurt. De budgetten hiervoor zijn overgeheveld naar de gemeente.

4.4 Financiering

4.4.1 Rentevisie

Bij beslissingen voor het aantrekken van financieringen is het belangrijk dat we de actuele marktontwikkelingen op zowel de geld- als kapitaalmarkt goed volgen. We laten ons daarbij vooral leiden door de rentevisies van een aantal (grotere) financiële instellingen.

De economische vooruitzichten zijn onzeker door een aantal omstandigheden en onzekerheden. Zonder uitputtend te zijn betreft dit de oorlog in Oekraïne, oplopende inflatie, oplopende rente en de gevolgen van Covid. Naast onmetelijk menselijk leed, leidt dit tot problemen in aanvoer en verstoring in logistieke ketens. Graantekorten kunnen leiden tot honger elders in de wereld en het reduceren van gasleveranties leveren ongemak en bedreigen de economie. Daarnaast zien we dat de woningmarkt afkoelt en het vertrouwen in de economie afneemt.

De ECB heeft, voor het eerst in lange tijd, in juli 2022 de basis rentetarieven met 0,5% verhoogd naar 0% en in september zelfs met 0,75%. De banken hoeven nu dus geen rente meer te betalen als ze geld stallen bij de ECB. Gezien de forse inflatiecijfers en rentestijgingen door de FED, zijn verdere renteverhogingen in Europa waarschijnlijk. De weliswaar oplopende rentetarieven bevinden zich nog steeds op een laag niveau (historisch gezien). Ook opkoopprogramma's van effecten worden door de ECB afgebouwd om de inflatie te drukken. Het monetaire beleid wordt krappere.

De liquiditeitspositie van onze gemeente is de afgelopen jaren overwegend positief geweest. Een eventuele financieringsbehoefte werd in voorgaande jaren zoveel mogelijk afgedekt met kortlopende leningen – de zogenaamde kasgeldleningen. Dit was aantrekkelijk omdat de rente op kortlopende leningen in het algemeen lager was dan de rente op langlopende leningen. Gezien de ontwikkelingen en onzekerheden ten aanzien van inflatie, economie en rentebeleid is het lastig om voor 2023 inschattingen te maken over de rente. Ons beleid wordt bepaald door verdere marktontwikkelingen. Bij veranderde omstandigheden, bijvoorbeeld sterke stijging van de geldmarkttarieven, wordt het beleid daarop aangepast.

Als we gebruik maken van kasgeldleningen wordt de kasgeldlimiet van € 35,6 miljoen daarbij zo goed mogelijk benut.

4.4.2 Risicobeheersing

Onder het financiële risicoprofiel van de gemeente Helmond verstaan wij de volgende risico's:

- Het renterisico (vlottende en vaste schuld);
- Het kredietrisico en garantstellingen.

Renterisico vlottende schuld - kasgeldlimiet

Voor korte financiering (looptijd tot 1 jaar) geldt dat het renterisico aanzienlijk kan zijn, aangezien fluctuaties in de rente bij korte financiering direct een relatief grote invloed hebben op de rentelasten. In de Wet financiering decentrale overheden (fido) is daarom een begrenzing opgenomen van de kortlopende middelen die gemeenten mogen opnemen, de zogenaamde kasgeldlimiet. De limiet voor 2023 is vastgesteld op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal van € 419 miljoen, ofwel € 35,6 miljoen. Binnen de kasgeldlimiet kan een deel van de eventuele financieringsbehoefte gedekt worden met kortlopende leningen, tenzij een forse rentestijging op de kapitaalmarkt verwacht wordt.

Renterisico vaste schuld - renterisiconorm

Om de rentegevoeligheid van de vaste leningen met een looptijd van een jaar of langer te beperken, wordt jaarlijks een renterisiconorm gesteld. Deze is vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal. Het maximumpercentage wordt voor de komende vier jaar berekend op basis van de begroting voor 2023. Het doel daarvan is dat gemeenten hun leningenportefeuille spreiden, zo worden de te lopen renterisico's gelijkmatig over de jaren verspreid.

In de afgelopen jaren is de gemeente Helmond ruimschoots onder de vastgestelde norm gebleven en ook de komende begrotingsjaren wordt de norm niet overschreden. Zie onderstaand overzicht.

(bedragen in miljoenen €)

Staat E langlopende geldleningen	jaar 2023	jaar 2024	jaar 2025	jaar 2026
Renteherziening	11,9	11,5	11,1	10,7
Aflossingen	12,8	17,5	17,5	0,8
Totaal risico	24,7	29,0	28,6	11,5
renterisiconorm	84	84	84	84
ruimte onder renterisiconorm	59,3	55,0	55,4	72,5

Kredietrisico

Kredietrisico's ontstaan enerzijds door het verstrekken van leningen en anderzijds door het afgeven van een borgstelling op een lening die door een derde partij verstrekt wordt. Het verstrekken van een lening of borgstelling gebeurt volgens de kaders van het leningen- en borgstellingenbeleid.

Het verloop van onze leningen- en garantieportefeuille is als volgt:

(bedragen in miljoenen €)

Geldleningen u/g	stand 1-1-2021	stand 1-1-2022	raming 1-1-2023
woningbouwcorporaties	3,3	2,8	2,4
verpleeg/verzorgingshuizen	1,2	1,0	0,8
overige	14,9	15,1	12,9
totaal geldleningen u/g	19,4	18,9	16,1
Waarborgen en huurgaranties			
gewaarborgde leningen netto risico bedrag	47,2	44,6	43,3
Huurgaranties	0,5	0,2	0,1
Totaal waarborg huurgaranties	47,7	44,8	43,4
Totaal	67,1	63,7	59,5

In de afgelopen jaren zien we een afname van het volume aan verstrekte leningen. Dit komt met name doordat er weinig tot geen nieuwe leningen worden verstrekt vanwege de risico's die de gemeente hierbij loopt.

Achtervang WSW

Naast leningen en borgstellingen die we zelf verstrekt hebben, vervullen we ook een achtervangfunctie voor leningen die het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) verstrekt aan

woningcorporaties. Komt een corporatie/toegelaten instelling in financiële problemen dan geldt onder de huidige regelgeving de volgende structuur:

1. Primaire zekerheid: de eigen middelen van de corporatie om tegenvallers op te vangen en mogelijke saneringssteun van andere corporaties;
2. Secundaire zekerheid: de borgstellingsreserve van het WSW. Raakt dat door de aanspraken onder een bepaald niveau dan kunnen de obligo's worden opgevraagd bij de WSW-deelnemers (corporaties);
3. Tertiaire zekerheid: de gedeelde achtervang van Rijk en gemeenten. Als het WSW niet aan haar verplichtingen kan voldoen, komt de gedeelde zekerheid tussen rijk (50%) en gemeenten (50%) in beeld met het verstrekken van renteloze geldleningen aan het WSW.

Onderstaande tabel geeft weer voor welke bedrag aan geldleningen onze gemeente een achtervangfunctie vervult (in miljoenen €).

	stand 1-1-2021	stand 1-1-2022	raming 1-1-2023
Achtervang via W.S.W.	482,6	505,4	462,8

4.4.3 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Een indicatie van de financieringsbehoefte van de gemeente is in onderstaande tabel weergegeven. Hierbij is rekening gehouden met de uitvoering van alle investeringen zoals voorzien in het investeringsprogramma. De kortlopende financiering tot het maximale bedrag van de kasgeldlimiet van € 35,6 miljoen wordt daarbij volledig benut. Zowel voor de kortlopende als langlopende financiering gaan we in de berekening uit van 2,5% rente. Het percentage is ingeschat op basis van de huidige renteontwikkeling.

Uit onderstaande tabel blijkt dat er een in 2023 een investeringsbehoefte is van € 26 miljoen. In hoeverre de berekende financieringsbehoefte feitelijk op termijn ook echt nodig is, is afhankelijk van de voortgang van de investeringen, grondverkoop, inzet van reserves et cetera.

(bedragen x € 1 miljoen)				
Overzicht financieringsbehoefte	2023	2024	2025	2026
Boekwaarde activa per 1-1	428	469	469	474
Gefinancierd met:				
Eigen vermogen (reserves)	249	245	241	236
Voorzieningen	38	42	45	48
Langlopende geldleningen stand per 1-1	80	67	49	32
Werkkapitaal / kortlopende geldleningen	36	36	36	36
	402	389	372	352
Verwachte financieringsbehoefte	26	80	98	122

4.4.4 Rentelasten en toerekening

De rentekosten die voortvloeien uit de financiering zijn conform de BBV voorschriften in onderstaand renteschema opgenomen.

Renteschema				2023
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering				3.606
b. De externe rentebaten		-/-		288
Totaal door te rekenen externe rente				3.318
c1. De rente die aan de grondexploitatie 1.3% moet worden doorberekend	€	2.563	€	2.563
c2. De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	€	-		
		-/-		2.563
Saldo door te rekenen externe rente				754
d1. Rente over eigen vermogen				
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)				1.389
De aan taakvelden (programma's incl. overhead) toe te rekenen				2.143
e. De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		-/-		2.773
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury				-630
Gehanteerde rente-omslag				1,00%
Prognose werkelijke renteomslag				0,77%

4.4.5 Overige ontwikkelingen

EMU-norm decentrale overheden

Het overheidssaldo of EMU-saldo is binnen de Europese Unie een belangrijke indicator voor de gezondheid van de overheidsfinanciën. Het EMU-saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de gemeente. Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). De rijksoverheid en de decentrale overheden zijn samen verantwoordelijk voor het terugdringen van het begrotingstekort. Het jaarlijkse aandeel van decentrale overheden in het tekort bedraagt 0,4% van het BBP. Per provincie en gemeente geeft het Ministerie van BZK individuele EMU-referentiewaarden af. Dit is een indicatie van het aandeel dat een provincie of gemeente in de gezamenlijke tekortnorm heeft.

In bijlage 5.1 is een meerjarenraming van het EMU-saldo opgenomen.

Schatkistbankieren

De wet schatkistbankieren verplicht decentrale overheden hun overtollige liquide middelen en beleggingen aan te houden bij het ministerie van Financiën. Dit behoudens een drempelbedrag. Per 1 juli 2021 is de drempel voor gemeenten met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen verhoogd van 0,75% van het begrotingstotaal naar 2%. Hierdoor worden de administratieve lasten voor gemeenten verminderd. Voor Helmond is het drempelbedrag in 2023 afgerond € 8,4 miljoen.

Het doel van schatkistbankieren is, dat door het onderling verrekenen van de schulden en tegoeden van de centrale overheid en gemeenten (samen met provincies en waterschappen), de gerapporteerde EMU-schuld van Nederland lager is. Gezien onze positieve liquiditeitspositie verwachten we ook in 2023 nog gebruik te moeten maken van schatkistbankieren.

Deelnemingen

Als vast onderdeel van deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de instanties waarbij sprake is van een vorm van deelname in het kapitaal van de betreffende instelling. En waarbij al dan niet sprake is van een dividenduitkering of een andere vorm van een uitkering.

Deelnemingen	Aantal aandelen	Bedrag per aandeel in €	Nominaal bedrag historische uitgaven in €	Ontvangsten in €
Automotive Facilities Brainport Holding NV	1.104		25.280	0
Brainport Development N.V.	328	453,78	148.840	0
Enexis Holding NV	23.177	1,00	23.177	0
Publiek belang Electr. Prod. BV			1	0
CSV Amsterdam B.V.			3	0
Enexis NV			3	0
Glasvezel Helmond B.V.	1.000	1,00	6.250.000	0
NV Bank Nederlandse Gemeenten	52.650	2,50	131.625	0

4.5 Bedrijfsvoering

4.5.1 Planning- en controlcyclus

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen en coalitievorming in maart is er dit jaar geen voorjaarsnota opgesteld. Als basis voor de Programmabegroting 2023-2026 is daarom uitgegaan van het Ambitieakkoord.

De programmabegroting bevat de budgettaire kaders op hoofdlijnen, en een geactualiseerd meerjarenperspectief 2023-2026. In het begrotingsjaar zelf informeren wij u over de voortgang van de uitvoering van de begroting via de twee bestuursrapportages. In 2024 leggen we verantwoording af over de uitvoering van deze begroting middels de Jaarverantwoording 2023.

Herziening programmabegroting

Het vaststellen van de programma-indeling van de begroting is voorbehouden aan uw raad. Wij willen de begroting leesbaarder en compacter maken met duidelijke tabellen. Ook moet de indeling van de begroting beter aansluiten bij de lange termijn opgaven waar we voor staan. In de inleiding van deze begroting is uitgebreider ingegaan op dit onderwerp. Samen met het audit-comité zullen wij dit proces oppakken in het vierde kwartaal van dit jaar, om te komen tot een format voor een nieuwe begroting. Uiteraard volgt een uitgewerkt raadsvoorstel voor de nieuwe programma-indeling, welke als basis kan dienen voor de P&C-cyclus vanaf 2024.

4.5.2 Fiscaliteiten

Deze paragraaf ziet op Rijksbelastingen en het btw-compensatiefonds

Fiscaal Beleid

Als overheidsinstantie heeft de gemeente Helmond een maatschappelijke functie. Een goede reputatie hebben is daarbij belangrijk. Hierbij hoort een terughoudend fiscaal beleid, waar geen ruimte is voor kunstmatige constructies. De gemeente is zich ervan bewust dat fiscale planning ook kansen biedt om binnen bestaande wet- en regelgeving belastinglasten te verminderen.

Op basis van deze uitgangspunten voldoet de gemeente aan haar fiscale verplichtingen en dient zij aanvaardbare aangiften in. Zij beperkt de risico's die zij daarbij loopt en benut fiscale mogelijkheden. De risico's worden beperkt door het (uit)bouwen van een Tax Control Framework. Dit is een systeem van interne beheersing en interne en externe controle.

Horizontaal Toezicht

De gemeente heeft in 2011 met de Belastingdienst een convenant Horizontaal Toezicht gesloten. Horizontaal Toezicht is een vorm van toezicht door de belastingdienst, waarbij de gemeente de verantwoordelijkheid heeft om haar processen zo op orde te hebben dat daar aanvaardbare aangiften uit voort komen. De belastingdienst heeft aangekondigd dat zij een aanscherping van het horizontaal toezicht wil doorvoeren. Nog meer dan voorheen wil de belastingdienst dat een gemeente door interne monitoring de werking van de door haar getroffen maatregelen kan vaststellen waardoor aanvaardbare aangiften worden ingediend. In de overgangsperiode, welke duurt tot 1 januari 2023, zal moeten blijken of de belastingdienst en de gemeente per 1 januari 2023 een nieuw convenant kunnen en willen sluiten. Dit is mede afhankelijk van de mate waarin de gemeente in staat is een monitoring in te richten die de belastingdienst als voldoende beschouwd.

4.5.3 Rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording

De Tweede kamer is akkoord met een wetswijziging, waarbij het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording moet gaan afgeven bij de jaarrekening. De wetswijziging gaat waarschijnlijk in vanaf het verslagjaar 2023, mits de Eerste Kamer dit najaar akkoord gaat met het voorstel. In de huidige situatie geeft de accountant in de controleverklaring een oordeel over de financiële rechtmatigheid van het handelen van de gemeente. In de nieuwe situatie legt het college van B&W zelf rechtstreeks verantwoording af aan de raad over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties.

Deze rechtmatigheidsverantwoording van het college maakt dan wettelijk deel uit van de jaarrekening. De accountant controleert de rechtmatigheidsverantwoording van het college op getrouwheid. De accountant beoordeelt dus of hetgeen het college meldt in de rechtmatigheidsverantwoording, juist en volledig is. Wij bereiden ons voor op de gevolgen van de nieuwe wet. Zodra de wetswijziging definitief is, zullen wij de raad en het auditcomité actief informeren.

4.5.4 Personeel en organisatie

Waardengedreven organisatie

Onze organisatie telt veel zeer gemotiveerde medewerkers die trots zijn op de stad Helmond. Met grote passie werken de medewerkers om de inwoners, bedrijven en instellingen goed van dienst te zijn. De huidige onvoorspelbaarheid door opeenvolgende crisissen maakt dit extra uitdagend en vraagt extra inzet en wendbaarheid van de organisatie.

Ook de komende jaren blijven wij werken aan een waarde gedreven organisatie, die medewerkers in staat stelt het beste uit zichzelf te halen. Een organisatie waarin medewerkers tot in de haarvaten doorleven hoe zij vanuit hun professie vorm geven aan “de andere overheid”. Daarbij hechten we aan een cultuurdiverse organisatie, die bijdraagt aan het goede contact met de inwoners. Op deze manier profiteert de stad hier optimaal van.

Behoud personeel

De basis voor het zijn van een aantrekkelijk werkgever in onze regio en bestaande collega's aan ons te blijven binden is gelegd, vanuit de kernbegrippen *vertrouwen en verbinding*. Daarbij is aandacht voor een veilige werkomgeving voor iedereen. Medewerkers kunnen zich bij ons ontwikkelen en doorstromen. Dit wordt gestimuleerd door de verschillende mogelijkheden van de Helmond Academie en door de wijze waarop wij “het goede gesprek” voeren.

Ook passen we onze arbeidsvoorwaarden aan op modern werkgeverschap. Ruimte voor persoonlijke groei, opleiding, vitaliteit, en maatwerk krijgen een belangrijke plek. Het zijn van een aantrekkelijke werkgever vraagt tevens een inzet op beheersing van de werkdruk en prioritering, dit krijgt o.a. zijn beslag in portfoliomanagement. Ook spelen wij in op tijd- en plaatsafhankelijk werken. Dit brengt een bewezen positieve stimulans voor veel medewerkers in de werk/privébalans. Hybride vergaderfaciliteiten en werkwijzen worden het komende jaar verder verbeterd om te komen tot een optimale uitvoering en maximaal resultaat.

Aantrekken nieuw personeel

Gelijktijdig zijn we ons er van bewust dat de capaciteit van onze organisatie onvoldoende in balans is met de taken en uitdagingen die we hebben. De accountant heeft daar in zijn verslaglegging meerdere malen op gewezen en in vergelijking met andere gemeenten hebben wij een slanke organisatie. Daarbij wordt onze organisatie extra uitgedaagd door de groei en ambitie van de stad, naast de taken die we al hebben.

De capaciteit van onze organisatie in combinatie met de krappe arbeidsmarkt vraagt intensivering van de aandacht voor het aantrekken en behouden van nieuwe collega's. Daarbij worden zowel bewezen strategieën als nieuwe strategieën ingezet en het wordt het recruitmentteam versterkt.

De huidige schaarse arbeidsmarkt stelt ons voor uitdagingen die we op verschillende manieren tegemoet treden. Zoals het aangaan van meer samenwerkingsverbanden met onder andere de regio, het inzetten van strategische personeelsplanning; die maakt dat de organisatie eerder kan sturen op de hoeveelheid en type personeel en we kijken breder naar competenties en het ontwikkelbare talent van toekomstige collega's.

Moderne skills

Om goed aan te sluiten bij de opgaven en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals participatie en digitalisering, zetten we nadrukkelijk in op de ontwikkeling van soft skills, digitale skills, integraler werken, projectmatig werken, communicatie-kwaliteiten en professionalisering. Dit komt onder andere tot uiting in het uitgebreide off- en online aanbod van de Helmond Academie. Onze eigen talenten krijgen de kans mee te doen aan een talentenprogramma. Zo bouwen we aan een robuust personeelsbestand dat niet alleen nu maar ook straks onze gezamenlijke ambities kan realiseren.

Op weg naar Huis voor de Stad

We nemen het Huis voor de Stad in 2023 in gebruik. Daarmee zorgen we voor een fijnere werkomgeving, belangrijk voor het werven van personeel. Het nieuwe Huis stelt onze organisatie nog beter in staat de dienstverlening aan de inwoners en gebruikers van de stad te faciliteren. De focus ligt met name op het goed laten doorlopen van de dienstverlening en het zijn van een gastvrij huis dat de ontmoeting faciliteert. Daarnaast richt onze aandacht zich op het soepele ver- en inhuizing van de nieuwe bewoners; onze collega's.

4.5.5 Informatievoorziening en ICT

De wereld om ons heen blijft in verandering. Zeker op het gebied van informatie en digitalisering. Met de oorlog in Oekraïne hebben we weer ervaren hoe belangrijk informatie en data zijn. Het is daar onderdeel geworden van de strijd. Soms als expliciet wapen, door via hacks belangrijke infrastructuur uit te schakelen. Maar ook impliciet door met gerichte propaganda de publieke opinie te beïnvloeden. De snelheid, impact en het bereik daarvan is in de huidige tijd zeer groot geworden.

Traditioneel wordt informatievoorziening gezien als een kostenpost vanuit bedrijfsvoering. De hiervoor genoemde ontwikkelingen laten zien dat het inmiddels meer is. De digitale component zit in alles wat we doen en zeker in onze gemeentelijke dienstverlening. Die heeft "gegevens ofwel data" als grondstof. Die gegevens bieden ons vele kansen en geven ons tegelijkertijd ook de verantwoordelijkheid daar zorgvuldig mee om te gaan. Zorgvuldig in de betekenis van gegevens beschermen tegen ongewenst gebruik en zorgen dat de gegevens die we zelf maken en gebruiken, goed zijn en blijven.

Het is daarom belangrijk dat de keuze is gemaakt structureel extra middelen beschikbaar te stellen voor dit onderwerp. De maatschappij verwacht immers steeds meer van ons. Snellere dienstverlening en een gelijke informatiepositie voor overheid, burgers en bedrijven en dat ook liefst nog 24/7. Waarbij de privacy en de bescherming van de gegevens ook geregeld moet zijn.

In hoofdstuk 1 van het ambitie-akkoord wordt al direct de nadruk gelegd op een aantal brede vraagstukken waar we antwoorden op moeten vinden. Als we daar met een “digitale bril” naar kijken dan staat er;

- **Ruimte bieden en onzekere tijden:** Dit vraagt om een wendbare organisatie die haar Informatievoorziening op orde heeft. De organisatie moet immers kunnen meebewegen met de veranderingen die deze tijden met zich meebrengen. Dat betekent dat de processen, de gegevens en de ondersteuning door software en het onderhoud daarvan goed moeten zijn ingericht. Daarnaast moeten we onze informatie-/kennispositie op orde hebben, zodat we weten wat er in Helmond speelt.
- **De Kapstok Brede Welvaart:** Het zijn veel factoren die samen bepalen hoe duurzaam Helmond zich ontwikkelt. Om te kunnen volgen en sturen op de vraag of de sociale, economische en ecologische groei in balans is, is inzicht nodig en antwoord op de vraag hoe ze elkaar beïnvloeden. Daarvoor zijn beschikbare en goede data, informatie en kennis van binnen en buiten de organisatie nodig. Op die manier is het goede maatschappelijk gesprek te voeren en zijn passende keuzes te maken.
- **Verbinding met de samenleving:** Dit is vertaald naar een *betrouwbare* overheid, het leveren van *maatwerk* en het *samen doen*.
 - Een begrip als ‘*Betrouwbaar*’ betekent ook dat de gegevens beschikbaar zijn, dat de gegevens juist zijn en dat de gegevens veilig zijn en blijven.
 - ‘*Samen*’ vraagt in de moderne tijd om een brede beschikbaarheid van (digitale) hulpmiddelen om (veilig) te kunnen samenwerken binnen en buiten de organisatie.
 - *Maatwerk* vraagt om doelgerichte processen en mogelijk ook efficiëntere processen. Denk aan kortere doorlooptijden met meer kwaliteit in de dienstverlening zoals vereist in de Omgevingswet. We houden dan meer tijd en geld over om aandacht te kunnen geven aan ‘maatwerk’ (=inclusief) voor mensen die dat nodig hebben. We bedienen de mensen in de stad op een manier die bij hun mogelijkheden aansluit.

De genoemde voorbeelden en context illustreren dat digitalisering niet langer een opdracht is van een IT-afdeling maar een gezamenlijke opdracht aan Raad, College en de totale gemeentelijke organisatie. De ingezette lijn past hierbij en trekken we in 2023 door. We houden vast aan de drie aandachtsgebieden:

1. De digitale transformatie van de maatschappij
2. Digitaal samenwerken van en met de Raad, organisatie en ketenpartners
3. De fundamenten van de digitale informatievoorziening

Ad 1. De komende jaren blijven we investeren om onze dienstverlening aan inwoners en bedrijven bij de tijd te houden. Het op het huidige niveau blijven, vraagt al veel energie en we moeten verder blijven groeien om de ontwikkelingen bij te houden.

We zetten in op verdere digitale ondersteuning van de ontwikkelingen in de stad. We werken aan snelle en eenvoudige informatiedeling en ondersteunen de digitale (besluitvormings-) processen, bijvoorbeeld ook door de verdere doorontwikkeling van de [Kennisagenda Helmond](#). Ook voor een succesvolle uitvoering van de Omgevingswet en de Wet Open Overheid zijn dit belangrijke randvoorwaarden.

We werken in 2023 verder aan de ontwikkelingen die de verglazing van de stad ons biedt. Door allerlei sensoren, apps en andere bronnen komen er steeds meer digitale gegevens beschikbaar. Deze vele gegevens die beschikbaar komen, moeten veilig opgeslagen, beheerd en benut worden. Veilig als bescherming tegen “hackers”. Veilig wat betreft privacy. En veilig door het zoveel mogelijk voorkomen van storingen waardoor we gegevens kwijt kunnen raken. Dit is nodig om de continuïteit van de dienstverlening waarop de gegevens gebaseerd zijn, te verzorgen.

Ook geven we meer aandacht aan ethische vraagstukken die ontstaan door steeds verdergaande digitalisering in de eigen dienstverlening maar ook in de openbare ruimte. De samenwerking met het programma Digitale Stad en de interne IT-organisatie wordt nog verder versterkt.

De ontwikkelingen op het gebied van de digitale transformatie van de gemeente Helmond werken we uit in plannen voor de komende jaren. We willen daarin de Raad meenemen en helpen de kansen maar zeker ook de uitdagingen te herkennen zodat zij haar rol kan pakken.

Ad 2. Het digitaal (samen)werken is door de coronapandemie in een versnelling gekomen. Dit werkt nog steeds door. De nieuwe uitdaging die er in 2022 bij is gekomen, is het zogenaamde hybride werken. Een deel van de groep neemt digitaal aan een bijeenkomst deel, terwijl een ander deel fysiek aanwezig is. De faciliteiten die daarvoor nodig zijn, worden in 2023 verder uitgewerkt en gerealiseerd. De lessen van nu, worden verwerkt in de oplossingen voor het Huis voor de Stad. Het is nóg duidelijker geworden dat dit niet alleen een technische verandering is. Het vraagt zeker ook een andere manier van werken van mensen.

De in 2022 beschikbaar gekomen nieuwe werkomgeving op laptops, biedt veel kansen voor het tijd en plaats onafhankelijk werken. We moeten voldoende aandacht houden om de mogelijkheden hiervan optimaal te benutten.

Ad 3. Het blijft nodig om in 2023 door te werken aan het verder versterken van de basis van de informatievoorziening. We merken dat oude ICT-systemen dreigen vast te lopen en met hun oude technologie vernieuwing in de weg staan. We gaan langzamer vooruit omdat de oude systemen belangrijk zijn voor de huidige dienstverlening. Ze vragen telkens om extra aandacht en oplossingen om in de vernieuwing, de dienstverlening niet te verstoren. Het maakt het huidige ICT-landschap weinig flexibel, kwetsbaar en duur. Het staat een optimale dienstverlening aan burgers en ondernemers steeds duidelijker in de weg.

We gaan in 2023 verder met het vereenvoudigen van onze IT-voorzieningen. We doen dit door een aantal systemen, die voor de hele organisatie nodig zijn, in samenhang te brengen en aan te passen. De voorbereidingen van 2022, gaan we in 2023 invoeren. We verwachten dat we in 2023 enkele oude applicaties daadwerkelijk kunnen uitzetten. Daarnaast zetten we de ingezette lijn van het versterken van beheer door. Dat is nodig om de goede ondersteuning te bieden bij de complexere techniek, zodat we het voor de gebruikers (inwoners, bestuur en ambtenaren) makkelijker kunnen maken.

We zijn ervan bewust dat de daarmee gemoeide investeringen niet altijd direct terug te zien zijn in verbeterde dienstverlening of efficiënter werken. Ze zijn wel nodig om “onder de motorkap” sneller te kunnen reageren op veranderende wetgeving, dienstverleningseisen en technologie.

In het programma “Altijd verbonden” (voorheen DIVA) komen een aantal projecten samen die zorgen voor het vereenvoudigen en versterken van het fundament. Hierdoor wordt de samenhang versterkt. Dit programma werkt nauw samen met het projectteam van het Huis voor de Stad om daarin de voorzieningen en dienstverlening, die we willen bereiken, mogelijk te maken. Ook hier nemen we de geleerde lessen van de tijdelijke huisvesting mee naar 2023 voor de inrichting van het Huis voor de Stad. Zo bedienen we op een goede manier onze stad, faciliteren we Raad en College van B&W en kunnen medewerkers prettig (samen)werken met de stad en elkaar.

4.6 Verbonden partijen

4.6.1 Algemeen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin onze gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Het BBV definieert deze begrippen in artikel 1 als volgt:

- **financieel belang:** *“Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”;*
- **bestuurlijk belang:** *“Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.*

In deze paragraaf geven we inzicht in de verbonden partijen die wij als gemeente hebben. Dit inzicht is van belang omdat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan uitvoeren. De gemeente draagt als het ware de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van specifieke taken aan de verbonden partij over. Aan bod komen:

- de kosten die ermee gemoeid zijn;
- het budgettaire beslag op de begroting;
- de financiële risico's die we als gemeente lopen;
- de mogelijke budgettaire gevolgen van deze risico's.

In de aparte programmahoofdstukken is daarnaast nog opgenomen hoe de verbonden partijen bijdragen aan het uitvoeren van onze beleidsresultaten.

Onze visie op samenwerkingen in het algemeen, waar de verbonden partijen onderdeel van zijn, is vastgelegd in het 'Visiedocument intergemeentelijke samenwerking' (2012). In de 'Notitie deelnemingenbeleid privaatrechtelijke rechtspersonen 2017' gaan we in het bijzonder in op het beleid voor de privaatrechtelijke samenwerkingen. De visie op en de uitvoering van de doelstellingen zijn per publiekrechtelijke samenwerking vastgelegd in aparte beleidsdocumenten.

4.6.2 Publiekrechtelijke rechtspersonen

Publiekrechtelijke samenwerking vindt plaats op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Deze samenwerkingsverbanden zijn te omschrijven als verlengd lokaal bestuur. Onze gemeente neemt deel in de onderstaande gemeenschappelijke regelingen (GR-en):

1. Metropoolregio Eindhoven
2. Omgevingsdienst Zuidoost Brabant
3. Veiligheidsregio Zuidoost Brabant
4. GGD Brabant Zuidoost
5. Reiniging Blink
6. Senzer

Deze regelingen worden verderop in deze paragraaf apart toegelicht.

De kosten die wij hebben vanwege onze deelname in een gemeenschappelijke regeling zijn verplichte kosten. Deze moeten wij opnemen in onze gemeentelijke begroting. Jaarlijks ontvangen wij in het voorjaar de ontwerpbegrotingen voor het komende jaar van de 6 GR-en. Deze leggen wij voor aan uw raad. Uw raad heeft dan de mogelijkheid om een zienswijze over de ontwerpbegroting kenbaar te maken aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

In het algemeen geldt dat deelnemers aan gemeenschappelijke regelingen (mede)aansprakelijk zijn voor de dekking van eventuele tekorten. De tekorten die zij niet zelf kunnen opvangen (binnen hun weerstandsvermogen), worden naar rato van ons aandeel in de gemeenschappelijke regelingen omgeslagen naar onze gemeente.

Wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen

Op 1 juli 2022 is deze wetswijziging in werking getreden. Het doel van deze wijziging is het versterken van de politieke verantwoording over de gemeentelijke samenwerking. Volksvertegenwoordigers krijgen meer mogelijkheden om hun controlerende rol in dit soort samenwerkingen in te vullen en te versterken.

Deze mogelijkheden zijn deels in werking getreden per 1 juli 2022 en deels treden ze in werking per 1 juli 2024. Uiterlijk per 1 juli 2024 dienen bestaande (en eventuele nieuwe regelingen) in overeenstemming te zijn gebracht met de gewijzigde bepalingen. Naar verwachting worden in de 2^e helft van 2023 de hiervoor vereiste zienswijze procedures in gang gezet vanuit de besturen van de betreffende regelingen.

Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Eindhoven (GR MRE)

Ontwikkelingen

Het begrotingsjaar 2023 is de start van een nieuw samenwerkingsakkoord. Gedurende het begrotingsjaar 2022 wordt de nieuwe regionale agenda, het nieuwe Samenwerkingsakkoord 2022-2026 voorbereid.

De regio staat aan de vooravond van een van de grootste uitdagingen van de afgelopen 30 jaar: invulling geven aan de duurzame schaalsprong Brainport in balans met een gezonde leefomgeving. Niet alleen de groei van ASML, maar ook de brede economie in de hele regio laat sterke groeicijfers zien. Dat betekent een nog sneller stijgende behoefte aan meer woningen, voorzieningen, energie en grotere druk op het mobiliteitsnetwerk. En deze schaalsprong is ook gekoppeld aan het landelijk gebied met opgaven rondom stikstof, klimaat, natuur en de transformatie van de landbouw. We streven naar een hoogwaardig leefklimaat in onze hele regio. Stedelijk en landelijk gebied zijn daarin een samenhangend geheel. Dat betekent naast de inhoudelijke opgaven ook een doorontwikkeling in de wijze waarop we in de regio met elkaar samen werken.

Voor de korte termijn is in 2022 door 21 gemeenten, Provincie Noord-Brabant en Brainport een versnellingsagenda opgesteld. Voor de langere termijn is een regionale ontwikkelstrategie gewenst. Deze strategie moet, met behulp van scenario's, antwoord geven op de (extra) groei c.q. ontwikkeling van de regio. We sturen hiermee ook op de versterking van de brede welvaart in de regio en de transitie van het landelijk gebied. Een mogelijk gevolg is het instellen van een poho Ruimte op de schaal van de MRE. De afweging wordt in de context van het nieuwe Samenwerkingsakkoord gemaakt.

Vanuit strategische overwegingen heeft de Metropoolregio Eindhoven eind 2020 de erfpacht met Attero beëindigd. Hierdoor is de Metropoolregio Eindhoven weer volledig eigenaar van het Landgoed en is het mogelijk dit gebied integraal te gaan ontwikkelen. Samen met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. zijn kaders en randvoorwaarden voor de ontwikkeling van het gebied in kaart gebracht en vertaald in een aantal mogelijke ontwikkelrichtingen van het gebied. Via een breed communicatie- en burgerparticipatieproces kon iedereen begin 2022 van deze ontwikkelrichtingen kennis nemen en op- en aanmerkingen maken welke worden meegenomen in de uitwerking van een scenario voor het gebied.

Naast de genoemde strategische opgaven is tevens aan de Metropoolregio Eindhoven verbonden het RHCE. Op basis van de Archiefwet houdt het RHCE als uitvoeringsorganisatie toezicht op de archiefzorg door gemeenten en op de overbrenging van gemeentelijke archiefbescheiden naar de archiefbewaarplaats, adviseert het over archiefzorg- en beheer en over informatiebeheer van gemeenten, draagt het zorg voor het beheer en de raadpleegbaarstelling van naar de archiefbewaarplaats overgebrachte analoge en digitale archieven en beheert het particuliere archieven uit de regio voor zover dat past bij het aan het RHCE opgedragen cultuurbeheer. Op basis van een besluit van het Algemeen Bestuur is een proces gestart om de governance RHCE te bezien.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De kerntaken van de MRE zijn:

1. Het mogelijk maken van strategische en bestuurlijke samenwerking tussen de 21 gemeenten in Zuidoost Brabant op de thema's Economie (inclusief uitvoering Stimuleringsfonds en vanwege de subsidie van de gemeenten dienst doen als betaalautoriteit Brainport Development NV), Transitie landelijk gebied, Energietransitie (opstellen RES als gevolg van het landelijke Klimaatakkoord) en Mobiliteit (inclusief GGA). De MRE organiseert samen met de Provincie de

halfjaarlijkse Omgevingsdagen waar afspraken worden gemaakt tussen provincie, waterschappen en gemeenten over de fysieke ontwikkeling van de regio.

2. Het optreden als archiefbewaarplaats voor de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost Brabant met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel. Deze taak is belegd bij de dienst RHCe die onderdeel uitmaakt van de GR MRE.

3. Het uitvoeren van taken die bij de transitie van SRE naar MRE bij het MRE zijn gebleven:

- a. De nazorg (en uiteindelijke overdracht hiervan) van de voormalige stortplaats Gulbergen. De MRE is eigenaar van het landgoed Gulbergen;
- b. De vertegenwoordiging van de 21 gemeenten in de Vereniging van Contractanten Afvalsturing Brabant.

Risico's

Op basis van de nota Risicomanagement en weerstandsvermogen Metropoolregio Eindhoven (vastgesteld in het AB van juli 2018) wordt bepaald wat de organisatie onder risicomanagement verstaat en welke uitgangspunten hierbij worden gehanteerd. Ook is bepaald welke risico's door de Metropoolregio Eindhoven worden gedragen en welke door de deelnemende gemeenten. Als uitwerking van de nota zijn voor de organisatie de risico's in beeld gebracht, ingedeeld en financieel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. De huidige stand van de algemene reserves is voldoende om deze risico's af te dekken.

Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

Ontwikkelingen

Er wordt op dit moment hard gewerkt aan een nieuwe meerjarenvisie: een richtinggevend document dat als kader dient voor de programma's en jaarlijkse agenda's van ODZOB voor de periode 2023-2027. Deze visie zal in het najaar van 2022 in concept klaar zijn en wordt in het voorjaar van 2023 voorgelegd aan het algemeen bestuur.

De inwerkingtreding van de Omgevingswet betekent de formele start van een transitieperiode tot 2029. Vanaf 1 januari 2023 moeten belangrijke aanpassingen in werkwijzen, cultuur, instrumentarium en ICT-systemen zijn doorgevoerd. Met de komst van de Omgevingswet dient gezondheid een volwaardige plaats te krijgen in omgevingsvisies en omgevingsplannen van gemeenten, o.a. door het opnemen van omgevingswaarden en normen die hierop betrekking hebben. Ook de aanpak van de stikstofproblematiek en vraagstukken rondom luchtkwaliteit en gezondheid in relatie tot de veehouderij staat hoog op de agenda.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De ODZOB is een regionale uitvoeringsdienst die, namens de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en de provincie Noord-Brabant, een landelijk, vastgestelde basistakenpakket uitvoert op het gebied van milieuvergunningverlening, milieutoezicht en -handhaving (VTH). Daarnaast zijn er verzoektaken die een deelnemer aan de omgevingsdienst kan opdragen. De ODZOB voert ook enkele bovenlokale collectieve taken uit. Doel is om samen de kwaliteit van de fysieke leefomgeving te verbeteren (veiliger, gezonder en minder overlast).

Risico's

De financiering van de ODZOB wijkt af van de andere GR-en. De ODZOB werkt met facturatie op basis van declarabele uren. De uitkomst is dan ook lastiger te voorspellen dan bij GR-en die een vaste inkomensstroom kennen. Door de onzekerheid van zowel de omvang als de samenstelling van

het te verrichten werk wordt een deel van de benodigde bezetting ingehuurd. Het streven is om 20% van de benodigde bezetting in de vorm van flexibele arbeid te hebben.

Om effectief te kunnen reageren op financiële risico's beschikt de ODZOB over een financiële buffer (algemene reserve). De streefwaarde is minimaal € 1,2 mln. en maximaal € 1,5 mln. om zelfstandig de gekwantificeerde risico's te kunnen afdekken. Elk jaar worden bij het opstellen van de begroting en jaarrekening deze risico's opnieuw beoordeeld. Bij een tekort zou dit in de toekomst kunnen leiden tot een extra financiële bijdrage van de deelnemers.

Vanaf begrotingsjaar 2023 gaan de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling ODZOB structureel meer betalen. De kostenstijgingen worden onder andere veroorzaakt door bedrijfsvoeringsaspecten en noodzakelijk geachte acties ter verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. Een van de bedrijfsvoeringsaspecten is de reparatie van een in het verleden ontstane 'weeffout' en de daaruit voortvloeiende ongelijkheid tussen gemeentelijke en provinciale gerelateerde taken. Helmond gaat vanaf 2023 structureel ruim € 80.000 per jaar meer betalen.

Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost

Ontwikkelingen

De koers van de VRBZO voor de komende jaren is vastgelegd in de visie 2025. De uitvoeringsagenda die aan de visie is verbonden, heeft als kern de doorontwikkeling van het domein crisisbeheersing. Maar door corona zijn de uitvoeringsplannen voor niet (volledig) uitgevoerd, deze zullen via extra inspanningen in 2023 en 2024 wel worden gerealiseerd.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De VRBZO heeft taken op het terrein van brandweertzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing:

- Adequaat reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven;
- Het organiseren en regelen van geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen;
- Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook de organisatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot haar taak.
- Het coördineren van bevolkingszorg-taken zoals crisisnoodopvang

Risico's

De gemeente is aansprakelijk voor tekorten naar rato van de bijdrage aan de gemeente uit het gemeentefonds.

Gemeenschappelijke regeling GGD Brabant-Zuidoost

Ontwikkelingen

- Het versterken van weerbaarheid/lifeskills van jeugd en ouders als basisvoorziening in de jeugdzorgketen;
- Het optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en sociaal domein. De hoofdtaken zijn preventie, vroeg signaleren en doorverwijzen;
- Het inhoudelijk en financieel harmoniseren van de JGZ 0-4 jaar
- Het doorlopend uitvoering geven aan de bestuursopdracht voor een wendbare en financieel gezonde GGD. De opdracht heeft vertraging opgelopen door de coronapandemie;

- De GGD wil haar omzet in contracttaken verder vergroten om meer financiële armslag te hebben.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De GGD Brabant-Zuidoost streeft – onder regie van de gemeenten – door middel van preventie naar gezondheidswinst van alle inwoners, om zo een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van hun leven en zelfredzaamheid te vergroten. De GGD is een proactieve, innovatieve en resultaatgerichte organisatie. De dienstverlening betreft gezondheid, preventie en snelle interventie, is professioneel en betrouwbaar en komt tot stand vanuit de wens van de klant en in dialoog met opdrachtgevers en samenwerkingspartners. Vanuit de Wet Publieke Gezondheid geven zij vorm en inhoud aan onze collectieve preventie en gezondheidswinst.

Risico's

- Alle deelnemers aan de GR zijn (mede)verantwoordelijk voor dekking van tekorten. Naar rato van het aandeel in deze GR worden eventuele tekorten omgeslagen over de deelnemers;
- De GGD heeft de afgelopen jaren te maken met inkomstenderving door taken die zij gedurende de coronacrisis niet konden uitvoeren en (deels) ingehaald moeten worden
- De toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies (onder andere jeugdartsen en verpleegkundigen, forensisch artsen) betekent dat vaker tijdelijk een andere invulling van de taakuitvoering moet worden georganiseerd (bijvoorbeeld de inhuur van duurder personeel van derden / ZZP) om de noodzakelijke dienstverlening op peil te houden;
- Vanwege o.a. de CAO-verhoging voor 2021 en 2022 en de nog af te sluiten nieuwe CAO per 2023, is het risico van stijging van de salariskosten boven de indexering actueel.
- De huidige Coronacrisis maakt duidelijk dat rampen en pandemieën een enorme impact op de werkzaamheden van de GGD kunnen hebben. Er bestaat het risico op meer werk en kosten op de langere termijn als gevolg van een verslechterde algemene gezondheidssituatie van de burgers in onze regio.

Gemeenschappelijke regeling reiniging Blink

Ontwikkelingen

In 2019 zijn de eerste stappen genomen om, met het oog op de verdere uitbreiding van het takenpakket en de eerdere uitbreiding van het aantal deelnemers de afgelopen jaren, te komen tot een robuuste organisatie (uitbreiding formatie en uitbreiding sleutelfuncties). Hiervoor zijn diverse projecten opgestart. Inmiddels zijn hiervan een aantal onderdelen uitgewerkt en (worden) geïmplementeerd. Ook in de komende jaren zal hier aandacht voor blijven.

In 2021 is uitvoering gegeven aan de statutaire 3-jaarlijkse evaluatie van Blink. Het Algemeen Bestuur heeft deze evaluatie gekoppeld aan een onderzoek over de toekomstige, noodzakelijke ontwikkeling van Blink. De aanbevelingen die daaruit zijn gekomen zijn, waar nodig, meegenomen in het daarna opgestarte onderzoeksdeel. Dit onderzoek wordt op dit moment uitgevoerd en zal naar verwachting in de loop van 2023 worden opgeleverd.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De gezamenlijke uitvoeringsorganisatie heeft mede tot doel om zorg te dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van de inzameling, de sortering, het vermarkten en de (eind)verwerking van (grondstoffen in) grof en fijn huishoudelijke afvalstoffen, de gladheidsbestrijding en de reiniging van de openbare ruimte van de deelnemende gemeenten.

Risico's

- De gezamenlijke uitvoeringsorganisatie Blink opereert in een dynamische beleidsmatige context, die, met name ten aanzien van sortering, vermarkten en (eind)verwerking van grondstoffen, rekening moet houden met de (prijs)ontwikkelingen in de markt bij contractvorming en beïnvloed

wordt door overheidsmaatregelen (verbrandingsbelasting). Ook de krapte op de arbeidsmarkt en gestegen energiekosten hebben kosten opdrijvende effecten. Deze hebben de afgelopen jaren een wisselende invloed gehad op zowel de inkomsten als uitgaven van Blink en de deelnemende gemeenten. De verwachting is dat ook de komende jaren deze een (veelal niet voorspelbare) invloed hebben, met als gevolg wisselende kostenniveaus voor Blink en haar deelnemers;

- De groei van de opgave voor Blink door recente toetredingen (waaronder die van Son en Breugel in 2022) en de uitbreiding van de aan Blink opgedragen taken vraagt om een robuuste organisatie die zowel kwalitatief als kwantitatief adequaat is ingericht. In het, begin 2018 door het Algemeen Bestuur vastgestelde, Strategisch Meerjaren Plan wordt hier door projecten en maatregelen invulling aan gegeven. Inmiddels zijn hiervan een aantal onderdelen uitgewerkt en (worden) geïmplementeerd. Het is ook in gemeentelijk belang om de risico's hierbij te beperken.

Gemeenschappelijke regeling Senzer

Ontwikkelingen

De gemeente heeft een brede maatschappelijke doelstelling, gericht op Participatie, Zorg en Jeugd. Daartussen bestaan diverse raakvlakken waarbij het uit effectiviteit en efficiency van belang is dat er een goede integrale aanpak en afstemming plaatsvindt. Het is van belang dat de raad deze integraliteit tussen de drie domeinen bewaakt. De raad heeft hiertoe de mogelijkheden zoals deze in de gemeenschappelijke regeling zijn vastgesteld (o.a. via een zienswijzeprocedure)

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Senzer voert namens de gemeenten in de arbeidsmarktregio Helmond-De Peel, waaronder Helmond, de Participatiewet en aanverwante wet- en regelgeving uit. Senzer is de verbinder tussen werkgever en werkzoekende, redenerend vanuit de vraag van de werkgever die Senzer verbindt aan de (arbeids)kracht en het talent van de werkzoekende (matching).

Risico's

- Senzer heeft sinds de corona- en Oekraïne-crisis te maken met extra uitdagingen die de dienstverlening raken. De maatregelen die als gevolg van deze crisis genomen moeten worden, hebben een grote impact op bedrijven, werknemers en zzp'ers. Zo hebben ondernemers tijdelijk of blijvend hun deuren moeten sluiten en zorgt de oorlog voor een toestroom van vluchtelingen naar Nederland die ook moeten kunnen voorzien in eigen levensonderhoud. Tevens zorgt de crisis voor de nodige financiële onzekerheid en fluctuaties op de economische ramingen. Voornoemde ontwikkelingen zullen naar verwachting de nodige impact gaan hebben op Senzer, wat zich mogelijk gaat vertalen in bijvoorbeeld het leveren van extra (crisis)diensten en/of een toename van de bijstandspopulatie.
- Senzer opereert in een zeer dynamische omgeving die beïnvloed wordt door economische ontwikkelingen en overheidsbeleid (zoals de verdeelsystematiek voor de BUIG). Ook voor de komende jaren blijft dit een risicofactor;
- De noodzakelijke aanpassingen van bedrijfsprocessen die voortvloeien uit de invoering of wijziging van diverse wet- en regelgeving (zoals de Participatiewet);

4.6.3 Privaatrechtelijke rechtspersonen

Privaatrechtelijke organisaties zijn in het Burgerlijk Wetboek verder geregeld. Dit kunnen stichtingen, verenigingen, coöperaties en vennootschappen zijn. In het laatste geval wordt onze deelname aangeduid als deelneming. De gemeente Helmond participeert in de volgende privaatrechtelijke rechtspersonen.

1. Brainport Development NV
2. Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding
3. RAI AutomotiveNL BV
4. NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)
5. Enexis Holding NV
6. Glasvezel Helmond BV
7. Stichting Automotive Campus Helmond
8. Stichting Zorg Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (ZVHBZO)
9. Stichting Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties SGE
10. Stichting Brainport Smart District
11. Vereniging KIC EIT Urban Mobility
12. Coöperatieve vereniging Urban development Institute (UDI)
13. Stichting Fieldlab de Peel

Brainport Development NV

Ontwikkelingen

Voor Brainport is het tweede jaarplan in de cyclus van de meerjarenagenda 2021-2024 uitgevoerd. Het meerjarenplan bestaat uit twee delen:

1. Het onderhouden van ons ecosysteem: MKB-ondersteuning, talentontwikkeling, technologieverkenning, branding, public affairs en het clusteren van nieuwe kansen;
2. De versterking van het ecosysteem: tekorten arbeidsmarkt, internationalisering, sleuteltechnologieën, kapitaalfondsen en versterken vestigingsklimaat.

Voor de derde ronde aanvragen voor het Nationaal Groeifonds zijn meerdere aanvragen in voorbereiding, onder anderen een aantal gericht op de Automotive sector.

Veel aandacht en inzet wordt geleverd op het doorontwikkelen van de mainportstatus van de Brainportregio op basis van een gezamenlijk (Rijk-regio) onderschreven strategische agenda. De Strategische Agenda werkt langs 3 pijlers aan 12 opgaven, die om (investerings)beslissingen en maatregelen (in beleid en/of wet- en regelgeving) vragen: Pijler 1 Internationale waardeketens, Pijler 2: Talent en Pijler 3: Wonen en Bereikbaarheid.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Brainport Development NV is een economische ontwikkelingsorganisatie die samen met partners uit het bedrijfsleven, met kennisinstellingen en de overheid werkt aan het versterken van Brainport Regio Eindhoven. High tech en design in combinatie met hoogwaardige maakindustrie en ondernemerschap leveren de oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen van morgen. Voor de periode 2021-2024 is een nieuwe meerjarenagenda en meerjarenbegroting vastgesteld.

Risico's

- Het niet voor handen hebben van (voldoende) middelen voor investeringen;
- Het niet hebben van voldoende middelen voor interne bedrijfsvoering om plannen tot ontwikkeling te brengen.

Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding

Ontwikkelingen

In 2019 is een van de werkmaatschappijen (rollerbaan testomgeving) door de Holding vervreemd aan VDL. Sinds 2020 wordt bezien tegen welke condities de overige werkmaatschappijen kunnen worden ondergebracht bij een of meerdere betrokken private partijen, mits de faciliteiten beschikbaar blijven op de campus. Dit onderzoek zou in het najaar 2021 zijn afgerond, maar de resultaten laten op zich wachten omdat het Ministerie van Economische Zaken (EZK) als gevolg van Corona de prioriteiten anders stelde. Daar is tot op heden geen verandering in gekomen. Inmiddels is in dit verslagjaar het operationele management overgedragen aan de directie van de Stichting Automotive Campus. Daarbij is nadrukkelijk afgesproken dat het vervreemden van de werkmaatschappijen buiten zijn verantwoordelijkheid blijft. De dialoog tussen aandeelhouders en EZK blijft vooralsnog berusten bij een externe projectleider, die dit proces monitort.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De testfaciliteiten hebben in belangrijke mate bijgedragen aan drempelverlagende belangstelling van starters en MKB'ers om onderzoek en ontwikkeling te stimuleren of te ondersteunen.

Risico's

Een gevolg van de daadwerkelijke realisatie van de vervreemding van alle werkmaatschappijen, is dat de gemeente het risico loopt dat de verkoopwaarde van de aandelen lager is dan de huidige boekwaarde. Dat heeft ermee te maken dat de voortschrijdende technologische vooruitgang andere paden kiest dan intensief gebruik van de faciliteiten. De verminderde economische waarde is daarvan een logisch gevolg. Uiteindelijk blijkt dat aan de hand van de propositie die wordt voorbereid door AFB.

RAI automotiveNL BV

Ontwikkelingen

Enkele jaren geleden is Automotive NL gefuseerd met de RAI tot RAI Automotive bv. In 2020 heeft een tweede interne fusie plaatsgevonden met de sectie Industrie, waardoor op de Automotive Campus, nu de RAI Automotive Industry NL bv, operationeel is. Inmiddels is er ook van directie gewisseld. Daardoor is een koerswending in 2021 zichtbaar geworden. De nieuwe organisatie werpt zich steeds meer op als netwerkorganisatie en verbindt partijen met behulp van innovatieve projecten. Ook gebruikt de RAI de Automotive Campus steeds meer als uithangbord in het buitenland. Daardoor mag de campus zich verheugen op steeds meer belangstelling voor onderzoeksvoorstellen. Dat is een behoorlijke gunstige ontwikkeling. Door Automotive te koppelen aan de industrie bestaat er meer ruimte voor zogeheten cross-over voorstellen.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Met een versterkte AutomotiveNL op de campus wordt de ecostructuur verder verrijkt. De gemeente en de Provincie zijn lid van de organisatie, welke binnen de RAI nog steeds een bijzonder karakter heeft vanwege de triple helix aanpak.

Risico's

De gemeente is gewoon lid van de organisatie en bekleedt geen statutaire functie binnen het sectiebestuur. Het lidmaatschap is jaarlijks opzegbaar. Van enig risico is geen sprake.

NV Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG)

Ontwikkelingen

De strategie van de BNG is met 'de klant' mee bewegen. De bank doet dit door met diensten op maat in te spelen op de veranderende behoeften van de klanten. De financiële diensten omvatten kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer en gebiedsontwikkeling. Over 2021 is een winst behaald van € 236 miljoen, waarvan € 127 miljoen wordt uitgekeerd (€ 2,28 per aandeel)

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De BNG bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Ook staat de bank voor een duurzamer Nederland. De bank heeft toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan de publieke sector en in de sectoren wonen, zorg, onderwijs, energie, milieu, mobiliteit en netwerken. Dit draagt bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Risico's

Macro-economische omstandigheden kunnen de sterke vermogenspositie van de bank beïnvloeden. De inflatie is sterk gestegen en de ECB heeft daarom de rente deze zomer al enkele malen verhoogd. De bank voert een degelijk beleid ten aanzien van liquiditeit en solvabiliteit. De beweeglijkheid op de financiële markten zal voorlopig groot blijven als gevolg van de vele onzekerheden. Ratingbureaus Fitch, Moody's en S&P waarderen BNG Bank op het hoogste ratingniveau. Daarmee behoort BNG Bank tot de veiligste banken ter wereld.

Enexis Holding NV

Algemeen

Uit de verkoop aan RWE en Waterland zijn een aantal deelnemingen voortgekomen. Inmiddels zijn er een aantal ontbonden en uitgeschreven, waarna sinds 2021 nog Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. en Claim Staat Vennootschap B.V. resteren. Gemeente Helmond is aandeelhouder in deze deelnemingen.

Ontwikkelingen

In 2022 is door de aandeelhouders van Enexis een nieuw strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen:

- 1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes**
Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe.
- 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie**
Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten.
- 3. Klanten weten wat ze aan ons hebben**
Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving) en digitale transformaties.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over energie, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven. Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Risico's

De energietransitie leidt voor Enexis tot een grote investeringsopgave en kapitaalbehoefte, die op lange termijn waarschijnlijk niet door de huidige aandeelhouders kan worden ingevuld. Enexis en haar aandeelhouders zijn in gesprek over de ontwikkelingen en mogelijke maatregelen om te zorgen dat Enexis een financieel solide basis behoudt. Ook het Rijk voert overleg met de regionale netbeheerders en hun aandeelhouders over een eventuele participatie door het Rijk. Op basis van de huidige inzichten is de prognose dat Enexis voor de middellange termijn (huidige reguleringsperiode / tot 2027) aan de vastgestelde ratio's blijft voldoen.

Glasvezel Helmond B.V.

Ontwikkelingen

De uitrol van het totale glasvezelnetwerk in Helmond is grotendeels gerealiseerd. In 2023 zal het resterende gedeelte van dit dubbel uitgevoerde netwerk (FttH én FttX) afgerond worden. Enkele maatschappelijke diensten worden reeds via het glasvezelnetwerk aangeboden. Inwoners kunnen bijvoorbeeld (mantel)zorg- en veiligheidsdiensten afnemen als nieuwe vorm van digitale dienstverlening over de beveiligde glasvezelinfrastructuur. Daarnaast loopt een project in samenwerking met de Veiligheidsregio om 1.000 panden te voorzien van een brand- en/of inbraakbeveiliging via het glasvezelnetwerk van Glasvezel Helmond BV. Medio 2023 wordt een actieplan afgerond om samen met de woningbouwcorporaties, hun gehele woningvoorraad op glasvezel aangesloten te krijgen.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Het beoogde effect is dat in het tijdsbestek tot en met 2023:

- Alle inwoners tegen acceptabele kosten zijn/kunnen worden aangesloten op een adequaat en robuust functionerend glasvezelnetwerk;
- Het glasvezelnetwerk open toegankelijk is voor alle (maatschappelijke) dienstenaanbieders zoals zorgdiensten;
- Het glasvezelnetwerk onderdeel gaat worden van de BrabantRing, dat wil zeggen gekoppeld gaat worden aan andere lokale Brabantse glasvezelnetwerken met als doel om op veilige wijze maatschappelijke diensten over glasvezel, Brabantbreed mogelijk te maken;
- Het glasvezelnetwerk erin voorziet dat ook de openbare ruimte wordt verglaasd en daarmee kansen ontstaan voor een diversiteit van Smart City toepassingen in de toekomst. Daarbij horen sensoren, camera's, 5G en o.a. openbare WiFi;
- Alle scholen, instellingen en gemeenschapsaccommodaties de beschikking kunnen hebben over hoogwaardige glasvezelverbindingen.

Risico's

- Glasvezel Helmond bv moet rekening houden met ontwikkelingen in de markt (bijvoorbeeld beschikbaarheid voldoende aanlegcapaciteit als gevolg van toenemende vraag en/of

commerciële acties van concurrerende aanbieders); De businesscase wordt periodiek geactualiseerd met de werkelijke kosten en opbrengsten; • Kwaliteit van het glasvezelnetwerk, de daarop beschikbare dienstverlening en de service kunnen in de praktijk onvoldoende (consistent) zijn, waardoor het aantal aangesloten inwoners en bedrijven af zal kunnen nemen in plaats van toenemen. Deze kwaliteit wordt periodiek gemonitord. Ook is er in 2021 een nieuwe provider toegevoegd op het netwerk. Deze provider is door de Consumentenbond aangeduid als "Beste keus".
--

Stichting Automotive Campus Helmond
<i>Ontwikkelingen</i> De stichting Automotive Campus is per 1 april 2017 opgericht. De gemeente participeert daarin met bouwbedrijf van de Ven en de provincie Noord-Brabant. De stichting heeft een driedelige taak: 1. mee-ontwikkeling en bewaking van het Automotive Campus-concept; 2. aantrekken van nieuwe bedrijven voor de campus; 3. uitbouwen van het ecosysteem op en rondom de campus en versterking van het vestigingsklimaat. Nieuwe scenario's voor de toekomst (die van een privaat publieke samenwerking en die van een privatisering) worden onderzocht. Het is van groot belang dat de campus zich sneller en commerciëler door kan ontwikkelen.
<i>Openbaar belang dat er mee gediend wordt</i> • De uitbouw van het ecosysteem op de Automotive Campus in Helmond en hierdoor bijdragen aan de economische structuurversterking van Helmond; • Het aantrekken van nieuwe bedrijven.
<i>Risico's</i> Conjuncturele ontwikkelingen en structuurwijzigingen kunnen een behoorlijke invloed uitoefenen op de doorontwikkeling van de Automotive Campus. In de toekomst wil de gemeente participeren in een publiek-private samenwerking en/of participeren als subsidiënt. Voor de gemeente is het van groot belang dat de Automotive Campus een positieve doorontwikkeling maakt. Als stakeholder blijven wij daarom nauw betrokken.

Stichting Zorg- en Veiligheidshuis Brabant Zuidoost
<i>Ontwikkelingen</i> Er wordt uitvoering gegeven aan de Meerjarenagenda zorg- en veiligheidshuizen 2021-2024. Daarbij is ruimte voor regionale invulling en inkleuring van de basistaken. Het ZVHBZO en gemeente Helmond bespreken de samenwerking op regelmatige basis voor een goede afstemming van de gemeentelijke taken binnen de domeinen zorg en veiligheid en de taken van het ZVHBZO op dit vlak. Komend jaar gaat extra aandacht uit naar het uitvoeren van de nieuwe c.q. geactualiseerde PGA's Jeugd, Onbegrepen gedrag en de multidisciplinaire aanpak voor structureel en langdurig huiselijk geweld / kindermishandeling. En het opzetten van regionaal kennisknooppunt ter bevordering van kennis en expertise onder ketenpartners.
<i>Openbaar belang dat er mee gediend wordt</i> Bij veroorzakers van ernstige overlast of criminaliteit met complexe problemen op diverse gebieden zijn vaak meerdere partijen (zorgorganisaties, justitiële organisaties en/of gemeente) betrokken. Bij de aanpak van deze personen is het effectiever om de inspanningen van deze verschillende partijen op elkaar af te stemmen.

Het ZVHBZO verzorgt onder andere de procesregie op complexe casuïstiek met het doel (nieuwe) strafbare feiten te verminderen en te voorkomen. Met deze aanpak levert het Zorg- en Veiligheidshuis een belangrijke bijdrage aan de veiligheid in alle 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant.

Risico's

Door wisselingen in het team en krapte op de arbeidsmarkt bestaat het risico dat de bezetting van het Zorg- & Veiligheidshuis niet snel genoeg op sterkte komt óf dat er langere tijd geïnvesteerd moet worden om nieuwe medewerkers op te leiden en in te werken. Vanwege de in de statuten van de stichting vastgelegde vorm van het werkgeverschap (detachering of inhuur) kunnen er mogelijk onvoldoende geschikte medewerkers worden aangetrokken. En daarmee zouden de activiteiten onder druk komen te staan.

Stichting Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties SGE

Ontwikkelingen

Na wijziging van de opzet van het fonds en extra inzet op communicatie heeft dit na een stroeve start geleid tot meer aanvragen. In 2022 zijn er drie aanvragen bij het fondsmanagement in behandeling en is er mogelijk nog één in voorbereiding. Het totale bedrag dat aangevraagd gaat worden, wordt momenteel ingeschat op circa 4,5 tot 5,5 mln. De helft wordt gefinancierd door de Provincie Noord-Brabant, de andere helft komt voor rekening van de gemeenten uit het Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE).

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Het Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties is een initiatief van de provincie Noord-Brabant en de negen gemeenten in het Stedelijk Gebied Eindhoven. Het doel is om als lokale en betrokken financier regionale economische meerwaarde te creëren, onder andere door te ondersteunen in het financieren van vastgoed. Het fonds faciliteert daarmee nieuwe innovatieve ruimtelijke ontwikkelingen op bestaande bedrijventerreinen en stimuleert regionale ketenversterking en werkgelegenheid.

Risico's

Mogelijk is er in 2023 (zonder herfinanciering) onvoldoende dekking in het fonds voor nieuwe aanvragen. Over de dan te volgen route dient nog een bestuurlijke afspraak gemaakt te worden tussen de regiogemeenten.

Brainport Smart District

Ontwikkelingen

De Stichting Brainport Smart District (BSD) is in 2018 opgericht om van het noordelijk deel van Brandevoort (ten noorden van het spoor) 'De wijk van de toekomst' te maken. De stichting bestaat uit een stichtingsbestuur, Q-team en programmabureau. Het Q-book 1.0 (kwaliteitsboek) is in 2021 vastgesteld door het stichtingsbestuur en gemeenteraad. In 2022 wordt gewerkt aan een update van dit Q-book. Vaststelling van Q-book 2.0 is voorzien in najaar 2022. In 2022 zijn de volgende resultaten bereikt:

- Het Masterplan en Beeldkwaliteitsplan zijn op 22 februari 2022 vastgesteld door de raad;
- Realisatie van de eerste 52 tijdelijke woningen;
- Het bestemmingsplan, exploitatieplan en grondexploitatie worden in het najaar in procedure gebracht.

Voor 2023 staan onder andere op de planning de vaststelling van het bestemmingsplan en exploitatieplan, planontwikkeling van de eerste 200-300 permanente woningen, planontwikkeling voor ongeveer 150 tijdelijke woningen, start werkzaamheden infrastructuur en realisatie van de bouwhub. Dit alles via uitstekende participatie met de stakeholders.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

De bevolking in steden wereldwijd groeit exponentieel. Dit zorgt voor allerlei problemen op onder andere het gebied van duurzaamheid, energie, inclusiviteit, mobiliteit, gezondheid en leefbaarheid. Tegelijkertijd biedt sociale innovatie en de snelle technologische ontwikkeling volop mogelijkheden om deze problemen te tackelen. Door onder andere het falen van de markt en regelgeving komen de benodigde ontwikkelingen echter onvoldoende op gang. BSD biedt een podium om de oplossingen wel mogelijk te maken en te versnellen, om zo als voorbeeld te dienen voor de rest van Brabant, Nederland en de wereld.

Risico's

BSD is een icoonproject dat de standaard zet voor nieuwe manieren van bouwen, wonen en samenleven, en onderscheidt zich daarin van andere wijken en steden. Het oorspronkelijk bedachte concept houden we zoveel mogelijk in stand. Gezien de woningnood willen we ook de vaart erin houden. Dit zal constant om een afweging vragen. Innovatie betekent ook vooruitlopen. De wijk haalt alleen de innovatie partners en subsidies binnen als het voorop loopt in de ontwikkelingen, maar om voorop te lopen in de ontwikkelingen zijn diezelfde partners en subsidies hard nodig. Het is dus van belang, en daarmee ook een risico, dat BSD vooruitlopend investeringen vergt die mogelijk niet altijd gegarandeerd financieel renderen in directe zin. Er is dus sprake van markt falen. Er zijn al subsidiemiddelen binnengehaald. Maar om de totale wijk te ontwikkelen is meer nodig. In 2021 en 2022 is hard gewerkt aan een voorstel bij het Nationaal Groeifonds (NGF). Of de middelen worden toegekend wordt duidelijk in het eerste kwartaal van 2023. Vooralsnog is er een reservering geplaatst door de Commissie NGF

Vereniging KIC EIT Urban Mobility

Ontwikkelingen

Voor 2023 is een afschaling van deelname aan EIT Urban Mobility projecten gepland.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

EIT staat voor European Institute of Innovation and Technology. Het EIT ondersteunt zogenaamde Knowledge and Innovation Communities (KICs). EIT Urban Mobility is een van de negen KICs. Helmond, de Brainportregio en Europa staan voor grote opgaven als het gaat om duurzaamheid, klimaat, leefbaarheid en mobiliteit. Het gaat hier om complexe en integrale opgaven. We krijgen toegang tot een groot netwerk van bedrijven en kennispartners die allen een vergelijkbare opgave hebben. Door deelname binnen het EIT Urban Mobility en de vestiging van een co-locatie op de Automotive Campus kan de gemeente Helmond zich ook duidelijk positioneren als innovatiecentrum en living-lab (onder ander in Brainport Smart District) op het gebied van Smart en Green Mobility. Deelname past in daardoor goed binnen de strategische agenda van de gemeente Helmond. Daarbij kan de smart mobility sector in de regio ook worden versterkt.

Risico's

Het deelname aan een buitenlandse entiteit, via lidmaatschap van een vereniging met vestigingsplaats in Barcelona (Spanje). Intern is er geen concrete kennis van het Catalaanse en Spaanse recht aanwezig. Dit zou in de toekomst voor problemen kunnen zorgen, te meer nu ook de rechter in Barcelona bevoegd is om over eventuele geschillen te oordelen. Hoewel risico's in dit kader

niet geheel zijn uitgesloten, zijn de statuten en reglementen door deskundige externe partijen opgesteld.

Coöperatieve vereniging Urban Development Initiative (UDI)

Ontwikkelingen

Vanuit de innovatieprogramma's Digital City, Energy Transition en Futureproof Building & Housing zijn in samenwerking met kennisinstellingen en de markt diverse onderzoeken en projecten opgepakt. Voor een aantal projecten is ook externe financiering / subsidie aangetrokken.

Er zijn vanuit TU/e diverse post-docs verbonden aan de innovatieprogramma's. Gemeente Helmond en Eindhoven trekken gezamenlijk op bij de verdere vraagarticulatie richting UDI. Use cases voor Helmond komen uit de Schaalsprong/Centrum+ en Brainport Smart District.

Op dit moment vindt een herijking plaats en wordt bekeken hoe UDI verder kan worden gekoppeld aan de regionale verstedelijkingsopgave.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Het bijdragen aan duurzame oplossingen voor de grote transitie en integrale ontwikkelingsopgaven waar onze stedelijke samenlevingen en economieën momenteel voor staan. Versnellen van innovatie via samenwerking met marktpartijen en kennisinstellingen.

Risico's

Geen specifiek te benoemen risico's.

Stichting Smart Industries Fieldlab de Peel

Ontwikkelingen

- In 2023 wordt ingezet op de doorontwikkeling van het fieldlab samen met het bedrijfsleven. Een nieuwe visie op het thema Slimme Maakindustrie moet duidelijkheid bieden of de bestuurszetel binnen de stichting nog steeds wenselijk is.
- Inhoudelijk zijn de doelstellingen ongewijzigd: de samenwerking tussen bedrijven in het Fieldlab en met het Fieldlab ('olievlek') vergroten. Hiermee wordt bedoeld dat niet alleen de bedrijven die nu deelnemen in het Fieldlab, maar ook andere bedrijven in onze regio deelnemen aan, profiteren van en bijdragen aan de kennis en vaardigheden van het Fieldlab;
- De inhoudelijke breedte van het Fieldlab vergroten door het opzetten van meerdere onderzoeks- en ontwikkelingslijnen;
- Een samenwerking met mbo en bij voorkeur ook hbo-onderwijs op zetten.
- Sinds begin 2022 is er een website beschikbaar (<https://www.fieldlabdepeel.nl/>) en officieel erkend als Smart Industry Fieldlab in een netwerk van 40 andere fieldlabs. Met dit als basis kan de samenwerking in 2023 worden voortgezet.

Openbaar belang dat er mee gediend wordt

Door de creatie van het Fieldlab vormen wij de koplopersgroep binnen de regionale maakindustrie in Helmond-De Peel en stimuleren wij kennisdeling, innovatie, behoud van werkgelegenheid en samenwerking met het onderwijs. Dit leidt tot een innovatieve en toekomstbestendige hightech MKB-sector in de regio Helmond-De Peel.

Risico's

Geen specifiek te benoemen risico's

4.6.4 Financieel en bestuurlijke belang

Hieronder is een overzicht opgenomen van de verbonden partijen die de volgende informatie bevat:

- De verbonden partijen waarin de gemeente Helmond deelneemt;
- De vestigingsplaats van de verbonden partij;
- De rechtsvorm van de verbonden partij;
- Het financieel belang van onze gemeente in de verbonden partij;
- Het bestuurlijk belang van onze gemeente in de verbonden partij;
- Het eigen vermogen, vreemd vermogen en resultaat van de laatst besloten jaarrekening en huidige begroting;
- Het programma waaraan de verbonden partij een bijdrage levert. In het betreffende programma is ook beschreven hoe de verbonden partij bijdraagt aan onze beleidsresultaten.

Verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Vestigingsplaats	Financieel belang	Bestuurlijk belang	Bestuurder	Eigen vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2021	Eigen vermogen 31-12-2023	Vreemd vermogen 31-12-2023	Resultaat 2023	Bijdrage aan Programma
Gemeenschappelijke regeling										
Metropoolregio Eindhoven	Eindhoven	1.354 structurele bijdrage	Lid DB, AB	E. Blanksma, G. v.d. Waardenburg	14.325	14.427	12.327	13.123	-	5,7, 8,10,11,13
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	Eindhoven	990 structurele bijdrage	Lid AB	G. v.d. Waardenburg	3.266	5.150	1.486	8.321	-	12
Veiligheidsregio Brabant Zuidoost	Eindhoven	4.937 structurele bijdrage	Lid AB, lid DB	E. Blanksma	2.145	41.763	2.145	33.994	-	1
GGD Brabant Zuidoost	Eindhoven	3.373 structurele bijdrage	Lid AB	C. Dortmans	4.708	29.188	4.162	15.718	-	3 & 4
Reiniging Blink	Helmond	9.958 structurele bijdrage	Lid AB, lid DB	G. v.d. Waardenburg	0	5.055	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	12
Senzer	Helmond	74.083 structurele	Lid DB - voorzitter	E. de Vries	27.984	15.592	23.366	15.178	-	2
Vennootschappen en coöperaties										
Brainport Development NV	Eindhoven	328 aandelen	Aandeelhouder	n.v.t.	3.331	4.019	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	7
Automotive Facilities Brainport (AFB) Holding	Helmond	38% geplaatst aandelenkapitaal	Aandeelhouder	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	7
RAI Automotive Industry NL BV	Helmond	15 Lidmaatschap	n.v.t.	n.v.t.	583	518	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	7
NV Bank voor Nederlandse Gemeenten	Den Haag	132 aandelen	Stemrecht in AvA	n.v.t.	5.062.000	143.995.000	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	13
Enexis Holding NV	Den Bosch	23 aandelen	Stemrecht in AvA	n.v.t.	4.241.000	5.154.000	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	13
Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV	Den Bosch	zie Enexis holding	zie Enexis holding	n.v.t.	1.535	7	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	13
Claim Staat Vennootschap (CSV) Amsterdam BV	Den Bosch	zie Enexis holding	zie Enexis holding	n.v.t.	312	23	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	13
Glasvezel Helmond B.V.	Helmond	6.250 (50% aandelen)	Lid RvC	vacature	11.140	27.019	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	13
Stichtingen en verenigingen										
Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost	Helmond	75 structurele bijdrage	Lid bestuur (penningmeester)	H. van Dijk	477	166	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	1 & 4
Stichting Regionaal Ontwikkelfonds Werklocaties SGE	Eindhoven	877 o.b.v. aanvragen	Lid bestuur	M. de Kort	2	1.730	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	7
Stichting Automotive Campus	Helmond	269,5 incidentele bijdrage	Lid Raad van Toezicht	M. de Kort / vacature	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	7
Vereniging KIC EIT Urban Mobility	Barcelona	50 incidentele bijdrage	Lid van vereniging	ambtenaar	7.131	21	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	10
Stichting Brainport Smart District	Helmond	500 structurele bijdrage	Lid bestuur (voorzitter)	A. Bonte	0	426	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	8
Stichting Smart Industries Fieldlab de Peel	Helmond	50 incidentele bijdrage	Lid bestuur	ambtenaar	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	2 en 7
Coöperatieve vereniging Urban Development Initiative U.A.	Eindhoven	Bijdrage in natura (personeel)	Lid Algemene Ledenvergadering	n.v.t.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	n.t.b.	8

4.6.5 Organisatie met een bestuurlijk, maatschappelijk of algemeen belang

Naast publiekrechtelijke samenwerking in de vorm van gemeenschappelijke regelingen werkt de gemeente Helmond voor het realiseren van haar doelen ook samen met andere overheden (en private partijen) in samenwerkingsverbanden met als grondslag lichtere regelingen zoals bijvoorbeeld een convenant of een bestuurlijke overeenkomst. De “*Notitie verbonden partijen*” (Commissie BBV, oktober 2016) spreekt van een “regeling zonder meer”. Deze samenwerkingsverbanden zijn geen rechtspersonen. Ook wordt niet (volledig) voldaan aan de definities in artikel 1 BBV, met name met betrekking tot de definitie “financieel belang”. In deze gevallen wordt in de notitie geadviseerd om deze organisaties ook te vermelden in de paragraaf verbonden partijen. De commissie zegt hierover:

“In het geval dat formeel juridisch geen sprake is van een verbonden partij door het ontbreken van een financieel belang zoals gedefinieerd in het BBV, maar er wel sprake is van:

- *een structurele bekostiging in overwegende mate van (de activiteiten van) een organisatie via één of meer geldstromen (begrotingsfinanciering, subsidie en overeenkomst van opdracht); én*
- *een bestuurlijke belang;*

beveelt de Commissie BBV aan om deze organisaties gezien het maatschappelijke of algemene belang en de mogelijke risico's toch op te nemen in de paragraaf verbonden partijen.”

Doorgaans is de gemeente een verplichting aangegaan om jaarlijks haar aandeel in de organisatiekosten te voldoen. Een van de partners in de regeling treedt op als penvoerder (penningmeester, opdrachtgever naar derden, en indien van toepassing, werkgever). Indien de samenwerking leidt tot verplichtingen voor het uitvoeren van programma's of projecten vindt afzonderlijke besluitvorming plaats. Anders dan bij publiek rechtelijk verbonden partijen is het samenwerkingsverband niet verplicht een begroting te maken en aan de gemeenten voor zienswijzen voor te leggen, dan wel een jaarrekening vast te stellen.

Gemeenten kunnen geen taken en bevoegdheden delegeren of mandateren aan een “regeling zonder meer”. Het accent ligt op beleidsafstemming of coördinatie. Het bestuurlijk belang krijgt vorm in deelname aan een bestuurlijk gremium (bijvoorbeeld een stuurgroep) waarin doorgaans alle deelnemers aan de regeling vertegenwoordigd zijn.

Samenwerking op basis van “regelingen zonder meer” kent financiële, juridische en bestuurlijke risico's. Afhankelijk van de kans en impact kan gekozen worden voor verminderen, vermijden, accepteren en verzekeren als strategieën om de risico's te beheersen. Inzicht in deze samenwerkingsverbanden draagt bij aan het beheersen van de risico's.

Het visiedocument intergemeentelijke samenwerking en de bestuurlijke visie Helmond, slimme stad als brug naar de toekomst dienen als algemene basis. De visie op het specifieke samenwerkingsverband is vastgelegd in afzonderlijke beleidsdocumenten. In Helmond gaat het om de volgende samenwerkingen:

1. Peelland Interventie Team (PIT)
2. Regionaal Inlichtingen en Expertise Centrum (RIEC)
3. Uitvoeringsagenda Onderwijs en Arbeidsmarkt
4. 10 voor de Jeugd
5. Coöperatie Slimmer Leven
6. Stedelijk Gebied Eindhoven (SGE)
7. Innovatiehuis De Peel
8. Pact Brabant

9. Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant
10. Doelmatig waterbeheer Brabantse Peel
11. G40
12. BrabantStad
13. Vereniging Nederlandse Gemeenten
14. Vereniging Brabantse Gemeenten

Overeenkomstig BBV artikel 8, lid 3 is de betrokkenheid van verbonden partijen bij de realisatie van de doelstellingen binnen een programma opgenomen in het betreffende programma. Hierin komen, in aansluiting op publiekrechtelijke en privaatrechtelijke regelingen, ook deze samenwerkingsverbanden aan de orde.

4.7 Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf gaat in op de visie, de uitvoering, de resultaten en risico's van het grondbeleid. De bedragen in deze paragraaf zijn in miljoenen euro's, tenzij anders aangegeven.

Visie

De visie op het grondbeleid ligt vast in de Nota Grondbeleid 2017-2020. In 2023 gaan we aan de slag met de actualisatie van de nota grondbeleid waarbij de mogelijkheid voor een actief grondbeleid wordt meegenomen. De planning is om deze nota begin 2023 op basis van het nieuwe coalitieakkoord en vooruitlopend op de invoering van de omgevingswet te actualiseren. De koers volgens de huidige nota grondbeleid is dat de gemeente bij voorkeur facilitair grondbeleid voert, waarbij zij actief grondbeleid voortzet om de actieve grondexploitaties¹ (hierna grondexploitaties of afgekort BIE) af te ronden. In de nieuwe nota grondbeleid zal bepaald worden wat de koers wordt voor de komende jaren.

Uitvoering

De gemeente zet haar grondbeleid als middel in om bestuurlijke ambities en beleidsdoelstellingen op het gebied van o.a. wonen, economie en duurzaamheid te realiseren. De komende 11 jaren (gerekend vanaf 2022 omdat dat jaar nog niet is afgerond) komen er ca 8.000 woningen bij. Voor bedrijventerreinen geldt dat er de komende jaren nog ca 36 ha te verkopen is. De gegevens in deze paragraaf zijn gebaseerd op de laatste uitgebreide herziening van de grondexploitaties bij de jaarrekening 2021. De nieuwe begroting voor Brandevoort BSD is hierin nog niet verwerkt. In het laatste kwartaal van 2022 zal de nieuwe begroting voor BSD aan de raad ter vaststelling worden aangeboden. Alsdan worden bij de volgende uitgebreide herziening van alle grondexploitaties bij de jaarrekening 2022 de gegevens van BSD verwerkt in de grondexploitatieberekeningen.

Risico's

Om de risico's te beperken zijn de volgende maatregelen getroffen:

- Er zijn overeenkomsten gesloten voor afname van een aanzienlijk deel van de grond voor projectmatige bouw.
- De nog te bouwen woningen passen binnen de woningbouwtaakstelling van de provincie.
- De indexering van de opbrengsten passen we toe in de eerste 10 jaar. Na 10 jaar worden de opbrengsten niet meer verder geïndexeerd.
- Er is een voorziening getroffen voor het verwachte verlies.
- Bij de bepaling van het weerstandsvermogen van het grondbedrijf is rekening gehouden met tegenvallende scenario's op de planproductie en opbrengstenstijging.

Herziening Bouwgronden in exploitatie (BIE)

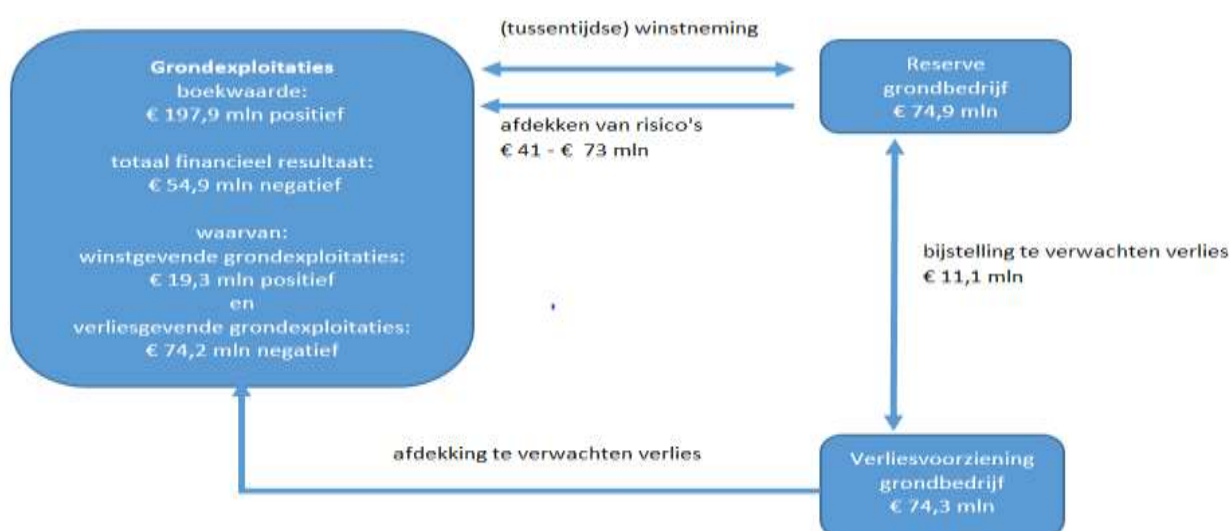
Volgens de BBV voorschriften moet jaarlijks een uitgebreide herziening van alle BIE's plaatsvinden. Met de vaststelling door de raad van de actualisering van de BIE's bij de Jaarrekening 2021 zijn ook de grondexploitatiebegrotingen voor de resterende looptijd vastgesteld. De afzonderlijke jaarschijven voor de resterende looptijd (en dus ook de jaarschijf 2023) liggen daarmee in principe vast tot aan de nieuwe uitgebreide herziening van de BIE's bij de jaarrekening 2022. De looptijd en planning van de BIE's is gebaseerd op de beste inschatting.

Grondbedrijf

¹ De BBV noemt grondexploitaties, waar de gemeente actief grondbeleid voert, bouwgrond in exploitatie of afgekort BIE.

Jaarlijks actualiseert het college naast de grondexploitaties ook de risicoanalyse. Het college rapporteert hierover in de paragraaf weerstandsvermogen. Grote afwijkingen legt het college aan de raad voor, zodra deze spelen. De risicoanalyse wordt opnieuw geactualiseerd bij de herziening van de BIE's bij de jaarrekening 2022.

Het geheel van alle grondexploitaties met de reserve en voorziening, die daarmee samenhangen, noemen we samen het grondbedrijf. Het hierna volgende figuur laat de financiële stromen binnen het grondbedrijf zien (de cijfers zijn gebaseerd op de laatste herziening van de BIE's en de risicoanalyse bij de jaarrekening 2021).

Parameters

Bij de actualisatie van de grondexploitaties bij de jaarrekening 2021 zijn de volgende parameters gebruikt:

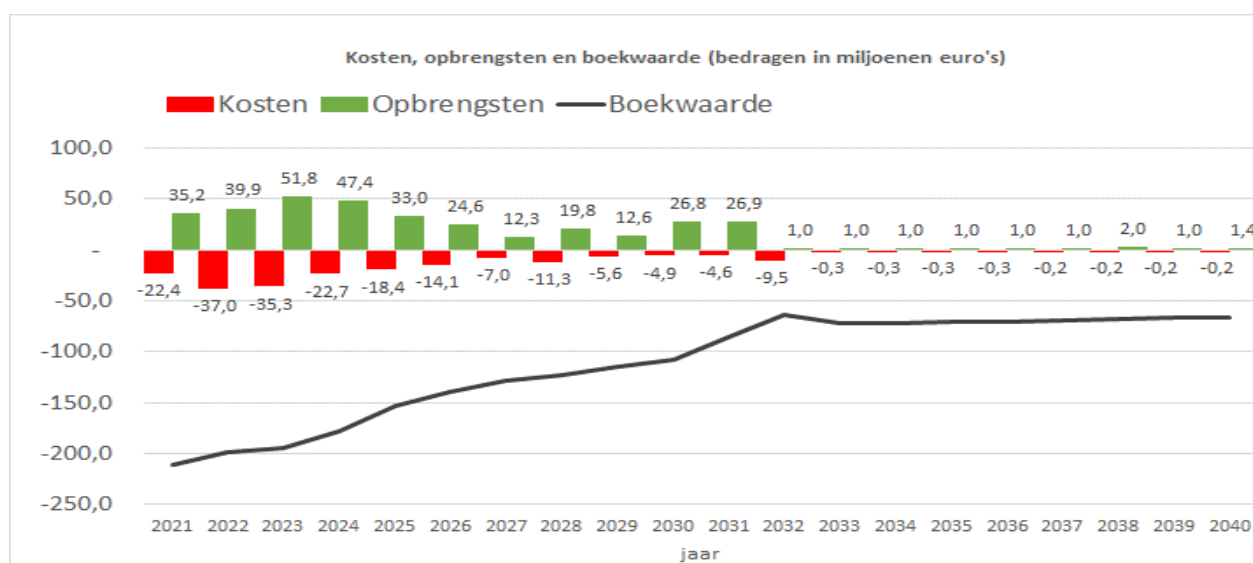
Parameter	Uitgangspunt
Prijspeildatum	1-1-2022
Rente	1,3%
Disconteringsvoet	2,0%
Grondverwerving	
- 2022 tot en met 2024	4,0%
- vanaf 2025	2,0%
Voorzieningen	
- 2022 tot en met 2024	3,0%
- vanaf 2025	2,0%
Plan- en overige kosten	
- 2022 tot en met 2024	3,0%
- vanaf 2025	2,0%
Grondverkopen	
- 2023 tot en met 2031	2,0%
- vanaf 2032 tot einde grondexploitatie2	0,0%
Overige opbrengsten	2,0%

2 Op basis van de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van de commissie BBV mag na het 10e jaar geen positieve indexering van de opbrengen worden ingerekend.

Boekwaarde

De boekwaarde is het totaal van de gerealiseerde kosten en gerealiseerde opbrengsten op een bepaald moment. Als de boekwaarde positief is dan zijn de gerealiseerde kosten hoger dan de gerealiseerde opbrengsten. Andersom als de boekwaarde negatief is dan zijn de gerealiseerde opbrengsten hoger dan de gerealiseerde kosten.

Bij gebiedsontwikkelingen gaat de kost voor de baat uit. Dit wil zeggen dat voorinvesteringen in het gebied nodig zijn, voordat opbrengsten door gronduitgifte gerealiseerd worden. Onderstaande figuur laat de prognose zien van kosten, opbrengsten en het verloop van de boekwaarde van alle grondexploitaties (gebaseerd op de jaarrekening 2021).

Het financieel resultaat van het grondbedrijf is het totaal van het financieel resultaat van de grondexploitaties (stand jaarrekening 2021: € 54,9 miljoen negatief).

Winstneming

BBV schrijft de POC-methode (percentage of completion) voor. Dit betekent dat naar rato van voortgang (tussentijdse) winst genomen wordt.

Om een inschatting te doen van de mogelijk in de komende jaren tussentijds te nemen winst op de winstgevende BIE's wordt de volgende pragmatische methode gehanteerd:

De verwachte eindwaardes op winstgevende BIE's zoals die bij de jaarrekening 2021 zijn bepaald worden pondspondsgewijs verdeeld over de restantperiode van de betreffende BIE's. In totaal is de verwachte winst op eindwaarde afgerond € 20,4 miljoen. Alsdan kan de volgende zeer globale schatting gedaan worden van de te nemen winsten in de jaarschijven:

Jaar	POC methode
2022	8,4 mln
2023	7,0 mln
2024	5,0 mln
Totaal	20,4 mln

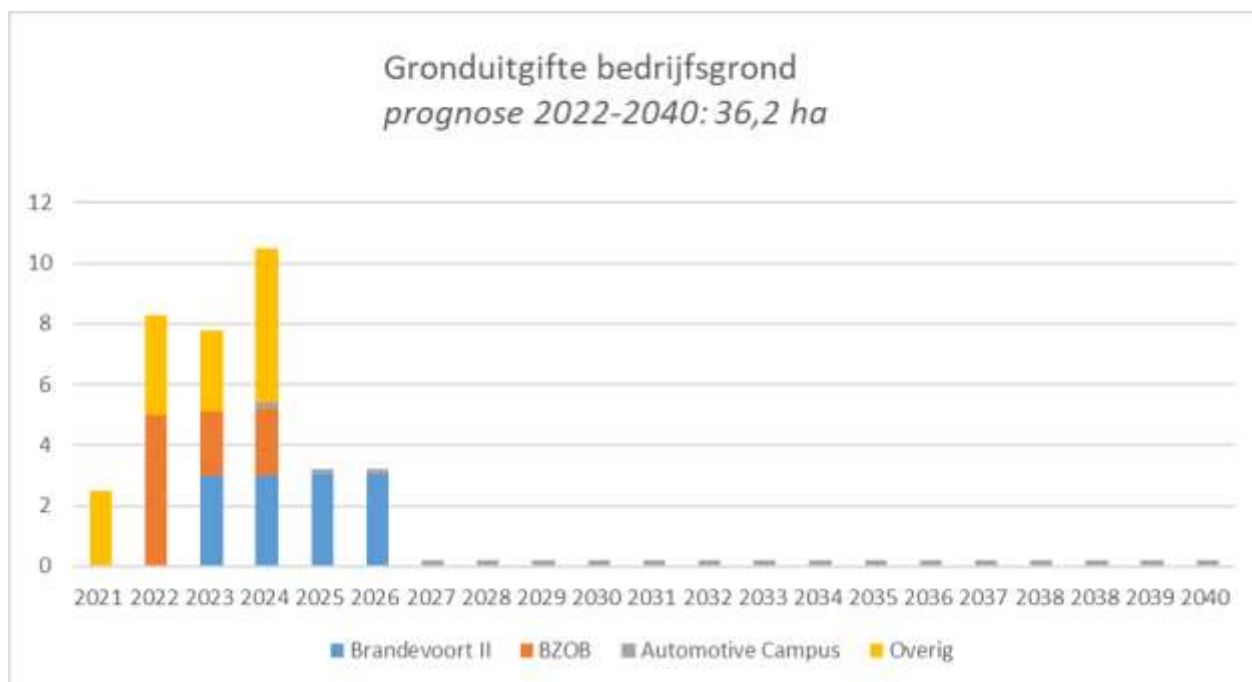
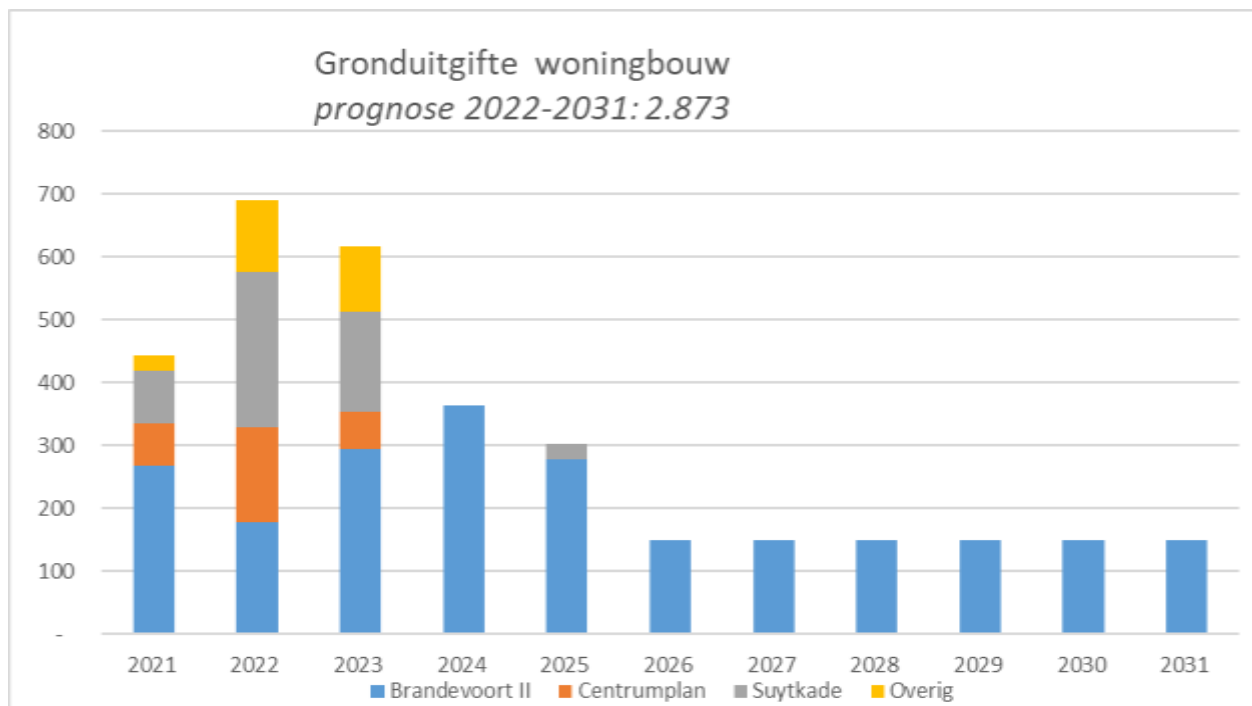
Actuele prognose van de resultaten

Bij de meest recente herziening van de grondexploitaties bij de jaarrekening 2021 zijn de verwachte looptijden en eindresultaten bepaald. In de volgende tabel zijn die zichtbaar gemaakt:

bedragen x 1.000	jaarrekening 2021					
Complex	Boekwaarde ultimo 2021	Verwachte einddatum 1 januari	Eindwaarde		Contante waarde	
			Verwachte winst	Verwacht verlies	Verwachte winst	Verwacht verlies
Woongebieden						
Brandevoort	-1.388	2024	2.489	-	2.392	-
Brandevoort II	135.594	2033	-	32.515	-	26.151
Dijksestraat	7	2024	98	-	94	-
Heiakker Brouwhuis	1.361	2024	-	1.836	-	1.765
Houtse Akker 1	-1.040	2023	279	-	273	-
Houtse Akker 2	3.919	2023	-	752	-	738
Kasteelherenlaan	-169	2023	20	-	20	-
Stiphout Zuid	-249	2023	72	-	71	-
	138.035		2.958	35.104	2.850	28.654
Saneringsgebieden						
Cacaofabriek eo	2.232	2024	-	1.415	-	1.360
Centrum	7.265	2025	-	7.805	-	7.355
Goorloopzone Noord	4.753	2024	-	2.862	-	2.751
Mierlo Hout 3e fase slegestr	2.958	2023	-	3.346	-	3.280
Mierloseweg 210 tm 232	1.756	2025	-	920	-	867
OMO-scholen	686	2023	-	724	-	710
Pleinen Heistraat	1.720	2024	-	1.975	-	1.898
Suytkade	19.990	2026	-	20.561	-	18.996
	41.359		-	39.609	-	37.217
Industriegebieden						
Automotive Campus	7.529	2041	-	5.744	-	3.943
Bedrijvenpark Schooten	569	2023	565	-	554	-
BZOB	975	2025	7.882	-	7.427	-
Ehad Engelseweg	4.974	2025	-	1.909	-	1.800
De Weijer Oost	1.947	2024	1.394	-	1.340	-
Rietbeemd	2.029	2026	-	1.290	-	1.191
Rijpelberg bedrijventerrein	-1.173	2025	4.128	-	3.890	-
Spiro Churchilllaan Franke	1.999	2023	-	1.479	-	1.450
Zuid I-II	-294	2023	581	-	570	-
	18.555		14.550	10.422	13.781	8.383
Overige gebieden						
Restexploitaties	-	2025	2.884	-	2.718	-
	0		2.884	-	2.718	-
Totaal BIE	197.948		20.392	85.135	19.349	74.254

Gronduitgifte

De prognoses van de grondverkoop met fasering voor de komende jaren staan hieronder (jaarrekening 2021). Onderstaande aantallen zijn uit de lopende BIE's. Nieuwe ontwikkelingen die de komende jaren worden opgestart (schaalsprong) zijn hierin dus niet opgenomen.

Nieuwe ontwikkelingen

Op meerdere plekken in onze stad zijn initiatieven gaande die in de (nabije) toekomst mogelijk zullen leiden tot nieuwe BIE's. De afgelopen jaren zijn daarvoor voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld. Zodra de planvorming is afgerond zullen de nieuwe BIE's met een grondexploitatiebegroting ter vaststelling aan de raad worden voorgelegd. Alsdan worden deze nieuwe ontwikkelingen meegenomen bij de jaarlijkse uitgebreide herzieningen van alle grondexploitaties bij de jaarrekening. De betreffende plekken in de stad zijn o.a. het Piet Blom plein, het stationskwartier en een nieuw industriegebied op Varenschut.

Er zijn ook kleinere ontwikkelingen gaande waarvoor de planvorming minder tijd in beslag neemt en het niet nodig is om met een voorbereidingskrediet te werken. In die gevallen wordt direct een nieuwe BIE met grondexploitatiebegroting ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Facilitair grondbeleid

De gemeente faciliteert ontwikkelingen van private ontwikkelaars als deze bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Voorbeelden hiervan zijn de woningbouwprojecten Oranjekade, Weverspoort en Oostende.

Gemeenten zijn verplicht hun kosten te verhalen en doen dit bij voorkeur met een anterieure overeenkomst. De private ontwikkelaar vergoedt de gemeente de kosten die zij maakt om de ontwikkeling mogelijk te maken. Denk hierbij aan ambtelijke inzet (plankosten) en aanpassingen in het openbaar gebied. Veelal bevat de anterieure overeenkomst een vast bedrag voor het kostenverhaal. Het is vervolgens aan de gemeente om de kosten binnen dit budget te houden. Ten tijde van de jaarrekening 2021 hebben we 30 lopende overeenkomsten met marktpartijen.

5 Bijlagen

5.1 EMU-saldo

- is negatief / (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026
	Volgens realisatie tot en met sept. *	Volgens begroting 31-12-2023	Volgens meerjaren raming in begroting 31-12-2023	Volgens meerjaren raming in begroting 2020	Volgens meerjaren raming in begroting 2020
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-10.265	-3.885	-3.277	-5.257	-10.195
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	32.163	54.148	22.976	21.749	3.958
3. Mutatie voorzieningen	3.883	3.513	3.339	3.339	3.369
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	4.050	-10.815	-20.854	-15.601	-11.209
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-42.595	-43.705	-2.060	-8.065	426

*31-12-2022, aangevuld met raming resterende periode

5.2 Overzicht structureel lasten en baten

In onderstaand overzicht wordt het structurele begrotingssaldo gepresenteerd. Hiermee wordt inzicht gegeven in hoeverre de begroting structureel sluitend is. Daarvoor wordt het begrotingssaldo opgeschoond met incidentele baten en lasten die van invloed zijn op het structurele saldo.

(bedragen x € 1.000)

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten	-4.290	-3.682	-5.662	-10.600
Structurele kapitaallasten investeringen 50%	405	405	405	405
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.885	3.277	5.257	2.306
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-7.889
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	4.330	-70	2.565	-
Structureel begrotingssaldo	4.330	-70	2.565	-7.889

In het eerste jaar is er sprake van een begrotingsevenwicht. Dit betekent dat er in de begroting meer dan voldoende structurele dekkingsmiddelen aanwezig zijn om de structurele lasten te kunnen bekostigen. In het tweede jaar slaat dit beeld meerjarig om. Het saldo is negatief.

5.3 Overzicht incidentele lasten en baten

Overzicht incidentele lasten en baten

Incidentele baten en lasten zijn begrotingsposten die een tijdelijk karakter hebben oftewel een einddatum kennen. Dit in tegenstelling tot structurele baten en lasten die, tot nadere besluitvorming, een onbepaalde looptijd kennen. Overigens kan de omvang van structurele begrotingsposten wel fluctueren in de meerjarenraming als gevolg van intensiveringen en/of bezuinigingen. Wellicht ten overvloede wordt hierbij opgemerkt, dat de dekkingsbron hierbij niet relevant is.

In onze gemeente wordt nadrukkelijk gestuurd op een meerjarig structureel evenwicht. In het kader van een solide, financieel beleid hanteren we het uitgangspunt dat structurele uitgaven ook structureel gedekt worden. Het overzicht van incidentele baten en lasten is hier in feite een weerspiegeling van.

Materiële beïnvloeding

Om het overzicht compact en leesbaar te houden, hanteren we, op advies van de commissie BBV, een (grens)bedrag van € 50.000 voor de bedragen die we in het overzicht opnemen. Dit houdt in dat we alle bedragen van € 50.000 en hoger aanmerken als een zogenoemde materiële beïnvloeding. Met dit bedrag sluiten we aan bij het grensbedrag dat we hanteren bij het rapporteren en toelichten van afwijkingen in de periodieke bestuursrapportages en financiële jaarverantwoording.

In onderstaande overzicht zijn de incidentele lasten en baten voor de (meerjaren)begroting 2023-2026 opgenomen. De posten worden onderaan het overzicht afzonderlijk toegelicht:

bedragen x €1.000

Nr.	Incidentele baten en lasten:	2023		2024		2025		2026	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
1	Verstevigen buurtpreventie	110		85					
2	Som van diverse posten veiligheid en naleving < 50.000	145							
3	Incidentele bijdrage VRBZO voor inhalen vertraging coronacrisis	64		64					
3	Onttrekking aan de algemene reserve		64		64				
Totaal programma 1		319	64	149	64	-	-	-	-
4	Onttrekking aan de reserve i-deel (Senzer)		1.444		11		146		
5	Project afwikkeling instroom en doorstroombanen (ID-banen)	99		85		83		83	
5	Onttrekking aan de reserve instroom en doorstroombanen		99		85		83		83
6	CHN: Helmond Stagestad	50							
6	Onttrekking aan de reserve corona herstellfonds		50						
Totaal programma 2		149	1.593	85	96	83	229	83	83
7	Wijkpreventieplannen	170							
7	Laaggeletterdheid	150							
7	Onttrekking aan de reserve Sociale Stad		320						
8	CHN: tegengaan tweedeling in de stad	50		50					
8	Onttrekking aan de reserve corona herstellfonds		50		50				
9	Dichter bij de samenleving met het programma andere overheid	400							
10	Integrale kijk ouderenbeleid	100							
11	Gezondheidsproject 'ruimte om te leven'	200							
12	Onderzoek antidiscriminatieagenda	50							
Totaal programma 3		1.120	370	50	50	-	-	-	-
13	Pilot invoeren schoolontbijt	150							
14	Gelijke kansen (Helmondse Educatieve Agenda)	700							
14	Specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid		350						
15	Onttrekking aan de reserve sociaal domein		1.050		750				
16	CHN: creëren van extra perspectief jongeren	500		500					
16	Onttrekking aan de reserve corona herstellfonds		500		500				
17	Preventie jeugd	100							
Totaal programma 4		1.450	1.900	500	1.250	-	-	-	-

Nr.	Incidentele baten en lasten:	2023		2024		2025		2026	
		lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
18	1e cultuurcoach verlengen, 2e cultuurcoach erbij	70							
19	Impuls evenementen	80							
Totaal programma 5		150	-	-	-	-	-	-	-
20	Dotatie aan de dekkingsreserve kapitaallasten	1.500							
Totaal programma 6		1.500	-	-	-	-	-	-	-
21	Food Tech Brainport	200							
22	Actualisatie actieplan bedrijventerreinen	200							
23	Doorlopende kosten door vertraging doorontwikkeling	350							
23	Onttrekking aan de reserve High Tech Automotive Campus (vertraging doorontwikkeling)		350						
Totaal programma 7		750	350	-	-	-	-	-	-
24	Dotatie aan de algemene reserve (Brainport Smart District)	50		50					
25	Onttrekking reserve stimuleren wonen (bestedingsplan reserve stimuleren wonen)		374		359		359		
26	Huisvesting arbeidsmigranten	500							
26	Rijksbijdrage bijdrageregeling huisvesting aandachtsgroepen		500						
27	Volkshuisvestings -en woonfonds	250							
28	Visievorming centrum en stationskwartier	150							
29	Onttrekking aan de algemene reserve (verschuiving subsidie BSD van 2024 naar 2023)		100	250					
Totaal programma 8		950	974	300	359	-	359	-	-
30	Vernieuwde aanpak woningbouwersnelling	95		95					
31	Leefbaarheidsinterventies Rijpelberg, Helmond Noord en Oost	300							
32	Projecten leefbaarheid en plan- en communicatiekosten	184		65					
32	Onttrekking aan de reserve leefbaarheidsmaatregelen		65		65				
32	Onttrekking aan de reserve samen investeren brabantstad		119						
Totaal programma 9		579	184	160	65	-	-	-	-
33	Smart mobility	315							
34	Stimuleren deelmobiliteit / e-mobiliteit, fiets, autoluw	100							
Totaal programma 10		415	-	-	-	-	-	-	-
35	Impuls vergroening van de stad	100							
Totaal programma 11		100	-	-	-	-	-	-	-
36	Aanpak klimaatadaptatie	200							
37	Projecten klimaatneutraal in 2035	600							
37	Onttrekking aan reserve coronafonds		350						
Totaal programma 12		800	350	-	-	-	-	-	-
38	CHN: Digitale inclusie	110							
38	Onttrekking aan de reserve corona herstellfonds		110						
39	Projectleider dienstverlening hospitality	150							
40	Onderzoeken schaaalsprong	470							
41	Dotatie aan de dekkingsreserve kapitaallasten (incidentele ruimte 2023)	2.321							
42	Dotatie aan de egaliseringsreserve rijbewijzen en reisdocumenten	32							
42	Onttrekking aan de egaliseringsreserve rijbewijzen en reisdocumenten		216						
Totaal programma 13		3.083	326	-	-	-	-	-	-
43	ID-banen gemeente Helmond	50		50		50		50	
43	Onttrekking aan de reserve voorm ID-banen		50		50		50		50
44	Dotatie aan de algemene reserve (Huis van de Stad)			179		179			
45	Onttrekking aan reserve saldo begroting 2020			450		3.250			
46	Dotatie aan de algemene reserve (voordelig saldo BG 2022-2025)	600							
47	Onttrekking aan de reserve grondbedrijf (De Braak)		1.500						
Totaal programma AD		650	1.550	679	50	3.479	50	50	50
Totaal		12.965	8.635	2.223	2.293	3.562	997	133	133
Waarvan incidentele mutaties op reserves		4.503	6.811	929	1.934	3.429	3.888		133
Incidentele mutaties op reserves < € 50.000		7	20	1		1		1	5
Saldo sluit aan op saldo incidentele reservemutaties in bijlage 5.4			2.321		1.004		458		137
Saldo incidentele baten en lasten		4.330		-70		2.565		-	

1. Verstevenigen buurtpreventie

We investeren extra capaciteit en middelen in de ondersteuning van buurtpreventie zodat er een stevigere basis komt te staan.

2. Som van diverse posten veiligheid en naleving < € 50.000

De middelen zijn bedoeld voor maatregelen die een impuls moeten geven aan veiligheid en naleving. Een specificatie en uitgebreide toelichting op de verschillende posten staat in programma 1.

3. Incidentele bijdrage VRBZO voor inhalen vertraging coronacrisis

De VRBZO ontvangt in 2023 en 2024 incidenteel een aanvullende bijdrage van € 64.000. Hiermee wordt extra ingezet op het inhalen van de vertraging die ontstaan is door het bestrijden van de coronacrisis.

4. Onttrekking aan de reserve i-deel

In de jaren 2022-2024 wordt een aanvullende uitvoeringssubsidie verstrekt aan Senzer. Deze bekostigen we uit de reserve i-deel.

5. Project afwikkeling instroom en doorstroombanen (ID-banen)

In de besluitvorming over de afbouw van de ID-banen (gesubsidieerde arbeid) is besloten om de 43 ID-werknemers (arrangement 4: werknemers met zeer grote afstand tot de arbeidsmarkt) in dienst buiten de gemeentelijke organisatie, voornamelijk in Zorg en Onderwijs tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd in de ID-regeling te houden. De subsidiëring van de loonkosten van deze medewerkers wordt bekostigd uit de reserve ID-banen. De laatste werknemer bereikt in 2034 de pensioengerechtigde leeftijd.

6. Crisis-en herstel Nota (CHN): Helmond Stagestad

In de samenwerking 'Stageregio Helmond-De Peel' zetten we ons in voor het verbeteren van de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Dit doen we door de samenwerking te versterken en door jong en volwassen talent te verbinden aan onze regio. Specifiek willen we dit geld inzetten voor het online platform en voor zogeheten metermakers die zich inzetten voor de verbinding tussen het onderwijs en het bedrijfsleven. Hiervoor is incidenteel € 50.000 beschikbaar in de periode 2021-2023 uit de reservering voor de crisis- en herstelnota (coronacrisis).

7. Wijkpreventieplannen en Laaggeletterdheid

Vanuit het programma duurzame- en gezonde stad is in 2022 en 2023 nog éénmalig € 320.000 per jaar beschikbaar gesteld om uitvoering te geven aan de wijkpreventieplannen (€ 170.000) en voor het tegengaan van laaggeletterdheid (€ 150.000).

8. Crisis-en herstel Nota: tegengaan tweedeling in de stad

Samen met een Stuurgroep werken we aan een lokale coalitie om de tweedeling tegen te gaan. Vanuit het brede palet aan stakeholders bundelen we op dit thema de krachten en maken we gezamenlijk het actieplan 'Ruimte om te leven'. In de crisis- herstelnota is € 50.000 per jaar gereserveerd in de periode tot en met 2024 voor de kosten die voortvloeien uit het actieplan.

9. Dichter bij de samenleving met het programma andere overheid

Doen wat nodig is in plaats van doen wat regel is. Waarbij niet het systeem, maar de uitwerking in de praktijk leidend is. We willen een actieve, betrouwbare en dienstbare overheid zijn; dat is de kern van de 'Andere Overheid'. Samen met de collega's en betrokkenen geven we hier de komende jaren verder vorm aan. Dit vraagt een andere mindset en andere werkwijzen en daarmee een verandering van de organisatie. Dat bereiken we o.a. door ervaringen van bestaande projecten, zoals 'Maatwerk Leveren en Leren' te betrekken bij de verdere ontwikkeling van de organisatie. Het binnenkort te agenderen participatiebeleid past ook binnen deze andere overheid. Daarbij gaan we uit van maatwerk en bieden we ruimte aan vernieuwende vormen van participatie, zoals een eventueel burgerberaad. Ook zal het wijkgericht werken en het contact met en de dienstverlening aan inwoners, bedrijven en instellingen, versterkt worden.

10. Integrale kijk ouderenbeleid

In Helmond is tijdens de coronacrisis de werkgroep 'Aandacht voor Ouderen' opgericht, een samenwerking tussen LEV groep, Cultuurcontact, Jibb+, Zorgboog, Savant en de ouderenbonden. De focus van deze werkgroep lag aanvankelijk op het organiseren van activiteiten in coronatijd (bestrijding eenzaamheid). De werkgroep vervult een verbindende en signalerende rol in de stad als het gaat om ouderen. Wij zien in deze werkgroep een belangrijke strategische partner voor een integrale kijk op ouderenbeleid en om ouderen beter voor te bereiden op de oude dag. Daarom faciliteren en stimuleren we in 2023 deze werkgroep met behulp van een coördinator en werkbudget. Met deze middelen beogen we de werkgroep bestrijding eenzaamheid door te zetten tot 2025.

11. Gezondheidsproject 'ruimte om te leven'

Vanuit de initiatiefgroep Ruimte om te leven, bestaande uit het Elkerliek Ziekenhuis, de Huijbregts groep, Senzer en de gemeente is een lokale coalitie gevormd tegen de sociale tweedeling. Hierbij staat het principe van Brede Welvaart centraal met een Helmondse focus. Vanuit het brede palet aan stakeholders werken we concrete initiatieven uit binnen de thema's gezondheid, armoede en bestaanszekerheid. Hierdoor verbetert de positie van mensen met een achterstand (en in het bijzonder kinderen) structureel en worden ze weerbaarder.

12. Onderzoek anti-discriminatieagenda

In 2023 voeren we onafhankelijk onderzoek uit om beter inzicht te krijgen in de omvang en zwaarte van discriminatieproblematiek in Helmond. Op basis van dit onderzoek formuleren we met de stad een anti-discriminatie agenda waaraan we vanaf 2024 (of zoveel eerder als mogelijk) uitvoering geven. Deze agenda sluit aan op de aanpak voor het tegengaan van discriminatie, zoals het (wettelijk verplichte) Meldpunt Discriminatie (LEV groep), het regenboogbeleid (seksuele diversiteit) en het werken aan een inclusieve samenleving voor mensen met dementie of met een beperking (Dementievriendelijk Helmond en het VN-verdrag).

13. Pilot invoeren schoolontbijt

Steeds minder kinderen starten hun dag met een ontbijt. Uitgangspunt van het schoolontbijt is dat alle kinderen op 10 scholen in de aandachtswijken in Helmond elke dag gezond kunnen ontbijten. De aanvraag van het additioneel benodigde bedrag is gebaseerd op het doen van onderzoek om het schoolontbijt in te voeren.

14. Gelijke kansen (Helmondse Educatieve Agenda)

Ter stimulering kansengelijkheid wordt er ingezet op de verbinding kinderopvang en onderwijs.

15. Onttrekking aan de reserve sociaal domein

De kosten in het Sociaal Domein laten de komende jaren een stijgende lijn zien. Ter dekking van de geprognoseerde kostenontwikkeling binnen het Sociaal Domein onttrekken we in de jaren 2023 en 2024 respectievelijk € 1,05 miljoen en € 0,75 miljoen aan de Reserve Sociaal Domein.

16. Crisis- en herstel Nota: creëren van extra perspectief voor jongeren

In de crisis- en herstelnota is tot en met 2024 een bedrag van € 500.000 per jaar gereserveerd voor het creëren van extra perspectief voor jongeren. Naar aanleiding hiervan hebben we een programmaplan opgesteld. Het betreft een pragmatische, actiegerichte agenda op drie sporen voor een positief jeugdbeleid. Enerzijds is dit programma erop gericht om op korte termijn een aantal impulsen te geven om in de huidige lastige situatie rondom Covid-19 voor jongeren perspectief te bieden. Daarnaast bevat het maatregelen waarmee we op de langere termijn ons preventieve beleid versterken en een integrale aanpak risicojeugd ontwikkelen en borgen. De verschillende onderdelen zijn nadrukkelijk tot stand gekomen in gesprek met jongeren en onze partners in de stad. We zetten in op de volgende drie sporen:

1. het realiseren van korte termijn interventies om de negatieve effecten van de maatregelen rondom Corona tegen te gaan;
2. het optimaliseren en in samenhang brengen van het preventief en voorliggend jeugdaanbod;
3. een integrale aanpak risicojeugd.

17. Preventie jeugd

Speerpunten zijn: voortzetten preventief jongerenbeleid en Jeugdvriendelijke stad. We zetten extra in op preventie. Deze richt zich op het voorkomen van het ontstaan van problemen, het in goede banen leiden van beginnende problematiek en het voorkomen dat problemen weer terugkeren

18. 1e cultuurcoach verlengen, 2e cultuurcoach erbij

Sport, cultuur en vrijetijdsbesteding dragen bij aan brede welvaart. In 2019-2022 is een cultuurcoach aangesteld bij CultuurContact. De verbinder is van grote waarde voor de kwaliteit van cultuureducatie, cultuurparticipatie en het leggen van verbindingen tussen cultuur, onderwijs, sport en welzijn. In Helmond is een netwerk ontstaan, waarbij professionals vanuit cultuur en zorg en welzijn elkaar makkelijk kunnen vinden. Dit vinden wij zo waardevol dat we hierin extra investeren met een tweede cultuurcoach.

19. Impuls evenementen

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van ons culturele aanbod. Het verhoogt de attractiviteit van de stad, voor zowel bewoners als bezoekers. We zetten in op evenementen die ook echt bij Helmond en onze inwoners passen. Variërend van een hoog cultureel niveau voor de 'echte culturfanaten', tot evenementen met een meer volks karakter. In alle gevallen stellen we eisen aan het duurzame karakter van evenementen. Om de gevolgen van de stijgende prijzen (gedeeltelijk) op te vangen, verhogen we in 2023 het budget voor evenementen.

20. Dotatie aan de dekkingsreserve kapitaallasten

Er vindt een toevoeging plaats aan de dekkingsreserve kapitaallasten vanuit de reserve grondbedrijf ter bekostiging van de kapitaallasten van de investering in de Sport- en beleefcampus de Braak. De onttrekking aan de reserve Grondbedrijf voor hetzelfde bedrag is opgenomen in programma 14 (zie hiervoor nummer 47 in bovenstaand overzicht).

21. Food Tech Brainport

Food Tech Brainport wordt in het ambitieakkoord rechtstreeks genoemd: "Onderdeel van de nieuwe regiodeal tussen Brainport en het kabinet is de ontwikkeling van een Food Campus rondom Food Tech Brainport. We willen onze voedingsmiddelensector de komende jaren uitbouwen op het gebied van innovatie. Daarvoor hebben we het kabinet wel echt nodig." en daarnaast als prominent onderdeel van de economische visie. Er zijn vanaf 2023 geen middelen meer beschikbaar. Zoals opgenomen in de economische visie, zetten we momenteel samen met de Provincie, Brainport Development en natuurlijk FTB in op de doorontwikkeling van FTB. Hiervoor heeft het vorige college middelen vrijgemaakt. Oplevering van de visie en uitvoeringsagenda zal in het 4e kwartaal 2022 plaatsvinden. Onderdeel hiervan zal onder andere een meerjarenbegroting zijn. Hiervoor wordt in 2023 incidenteel geld vrijgemaakt.

22. Actualisatie actieplan bedrijventerreinen

Op basis van de ervaringen met het huidige plan schatten we in dat voor de actualisatie een bijdrage van € 200.000 vanuit de gemeentelijke begroting noodzakelijk zal zijn.

23. Doorlopende kosten door vertraging doorontwikkeling

Nu langer de tijd nodig is voor de doorontwikkeling zal ook, evenals in 2022, inzet van de reserve noodzakelijk zijn. De inzet is onder andere voor de subsidiëring van de Stichting Automotive Campus, huurverplichtingen, Rai-bijdrage, ambtelijke kosten en inhuur van deskundige die de gemeente begeleiden bij de doorontwikkeling. Het geraamde bedrag is voor de eerste helft van 2023. De verwachting is dan duidelijk is hoe de doorontwikkeling vormgegeven wordt.

24. Dotatie aan de algemene reserve (Brainport Smart District)

Ons college heeft Stichting Brainport Smart District in 2022 een aanvullende subsidie toegekend van € 200.000. € 50.000 was al beschikbaar in de begroting 2022. Het budget is met € 150.000 opgehoogd uit de algemene reserve. In 2024 verlagen we het budget met € 150.000 ten gunste van de algemene reserve.

25. Onttrekking reserve stimuleren wonen (bestedingsplan reserve stimuleren wonen)

Dit betreft de onttrekking voor de bestedingen uit het Bestedingsplan 2023-2025.

26. Huisvesting arbeidsmigranten

In het Beleidskader Arbeidsmigratie (vastgesteld gemeenteraad, november 2020) is de realisatie van 200 logieseenheden op de locatie Varenschut opgenomen. Hiervoor zal een aanbestedingsprocedure worden gevolgd. De ontwikkelaar ontvangt een bijdrage van € 500.000 in de kosten van bouw- en woonrijp maken van het terrein.

27. Volkshuisvestings- en woonfonds

De nieuwe kaders voor de Helmondse woningbouwopgave zullen in 2023 via de Woonvisie door de raad worden vastgesteld. Voorts wordt de reserve volkshuisvesting aangevuld. Uit deze reserve worden tal van kosten gedekt, bijvoorbeeld voor projecten die bijdragen de realisatie van sociale huurwoningen (Flankerend beleid via Stimuleringsfonds). Ook bijvoorbeeld de duurzaamheidsleningen en de startersleningen worden vanuit deze reserve verstrekt, maar ook de deelname aan de regionale woningverdeling evenals de urgentieverordening, Digitale Sloten, de Woonadviescommissie, de Blijverslening en Wonen boven winkels. De regionale samenwerking heeft ook in 2023 directe financiële gevolgen, zoals de Huisvestingsverordening (woonruimteverdeling/urgentieregeling), gezamenlijke inkoop sociale huurwoningen (WOONST). Daarnaast is sprake van kosten voor het hieraan verbonden gebruik van Shintolabs en GPR-gebouw. Vanuit deze reserve kan bijvoorbeeld in de toekomst ook een stimuleringsregeling worden gefinancierd voor de doorstroming van ouderen op de woningmarkt. Wij trekken hiervoor € 250.000 uit in 2023.

28. Visievorming centrum en stationskwartier

De afgelopen jaren is ingezet op het verbeteren van het centrum, op velerlei vlakken. Deels betreft dit ingrepen in de openbare ruimte en nieuwbouw van woningen en andere voorzieningen. Maar deels betreft dit ondersteuning van ondernemers, ontwikkelvents en maatwerk voor nieuwe initiatieven. Ook zullen er nog onderzoeken over diverse thema's volgen. Tot op heden bestaat hiervoor een budget groot € 85.000 genaamd exploitatiebudget centrum. Het betreft voornamelijk korte termijn maatregelen. Dit budget wordt echter afgeschaald naar bijna € 0.

Om een gevarieerd winkelaanbod te stimuleren zijn aanvullende middelen nodig. Maar ook nu gestart is met de visie op het stationskwartier is het zaak ook daar reuring en levendigheid te brengen. Denk aan placemaking in de vorm van (tijdelijke) voorzieningen, events, (tijdelijke) inrichting, maar ook voor onderzoek etc. Hiervoor is het exploitatiebudget van het centrum niet toereikend. Daarom breiden we dit uit naar € 150.000 en het aandachtsgebied te vergroten naar geheel Centrum + (Centrum, stationskwartier, steenwegkwartier en Suytkade).

29. Onttrekking aan de algemene reserve (verschuiving subsidie BSD van 2024 naar 2023)

Ons college heeft Stichting Brainport Smart District in 2022 een aanvullende subsidie toegekend van € 200.000. € 50.000 was al beschikbaar in de begroting 2022. Het budget is met € 150.000 opgehoogd. Voor het jaar 2024 verlagen we het budget met € 150.000. Daarnaast verschuiven we aanvullend € 100.000 van de jaarschijf 2024 naar 2023 om ook voor 2023 voldoende financiële middelen beschikbaar te hebben. Dit is vooruitlopend op een eventuele toekenning van een subsidie van het Nationaal Groeifonds. De toekenning wordt bekendgemaakt in het voorjaar van 2023.

30. Vernieuwde aanpak woningbouwversnelling

Wij hebben de ambitie om de komende jaren (tot 2040) 15.000 woningen toe te voegen. Dit komt neer op een doelstelling van 750 woningen per jaar. Naast de eerder voor vier jaar toegekende capaciteit is een intensievere aanpak voor de realisatie van deze aantallen wenselijk. De gevraagde middelen wenden we hoofdzakelijk aan voor een extra borging op de voortgang van grote projecten (die voor het merendeel de op te leveren woningen bepalen) en voor procesverbetering (van initiatief tot oplevering) in het (aansturings)proces van woningbouwprojecten.

31. Leefbaarheidsinterventies Rijpelberg, Helmond Noord en Oost

Middelen worden ingezet voor o.a. “achter de voordeurproject” en gezondheids- en cohesieprojecten.

32. Projecten leefbaarheid en plan- en communicatiekosten

In de reserves Leefbaarheidsmaatregelen, Samen investeren Brabantstad en Stedelijke vernieuwing, zijn bedragen opgenomen voor Leefbaarheidsmaatregelen Leonardusbuurt en Helmond-West en voor plan- en communicatiekosten Binnenstad. We onttrekken een bedrag van € 189.000 en verdelen de budgetten over de jaren 2022, 2023 en 2024.

33. Smart mobility

We laten smart mobility zoveel mogelijk een rol spelen bij de oplossingen waar we voor kiezen. Dat is ook belangrijk om Helmond economisch sterker te profileren als ‘city of smart mobility’. Daarom is het van belang om de Smart Mobility impuls middelen voort te zetten, net zoals het voortzetten van een aantal reeds aangegane verplichtingen rondom de bereikbaarheidsagenda en Brainport Bereikbaar, (Europese) samenwerkingsprojecten, evenementen als de Automotive Week en het beschikbaar houden en verder professionaliseren van het living lab Smart Mobility, samen met partners op de Automotive Campus in een Smart Mobility innovatie centrum.

34. Stimuleren deelmobiliteit / e-mobiliteit, fiets, autoluw

In de vastgestelde Visie en Aanpak Deelmobiliteit Helmond (2021) is een begroting opgenomen voor de uitwerking. Voor 2021 en 2022 is aangegeven dat het om een bedrag van € 135.000 gaat (voor pilots e.d.), exclusief de kosten voor een coördinator deelmobiliteit. Deze vacature (projectleider II, gedrag en deelmobiliteit) is pas in de loop van 2022 ingevuld. Het bedrag van € 135.000 is niet ter beschikking gesteld voor 2021 en 2022. Voor het jaar 2023 is zijn de kosten voor de verdere uitvoer van de visie en aanpak deelmobiliteit bepaald op € 100.000.

35. Impuls vergroening van de stad

Deze middelen worden ingezet om Helmond te vergroenen op een manier waarbij vergroenen en klimaatadaptatie hand in hand gaan. In 2023 starten we met de voorbereiding van deze opgave. De realisatie volgt in de jaren hierna.

36. Aanpak klimaatadaptatie

Gezien het grote belang van het nemen van klimaatadaptatieve maatregelen willen we bij civiele en groenprojecten die de komende jaren opstarten extra budget ter beschikking hebben om

klimaatadaptieve maatregelen te nemen. De huidige vervangingsinvesteringen zijn begroot op basis van de vervanging van de huidige investering. Het opplussen met klimaatadaptieve maatregelen is hierin niet meegenomen. Daarom maken we voor de komende jaren € 200.000 per jaar vrij om direct in te zetten voor klimaatadaptieve maatregelen in civiele- en groenprojecten.

37. Projecten klimaatneutraal in 2035

Vanuit de vastgestelde Uitvoeringsagenda klimaatbestendig Helmond werken we met een maatregelenpakket aan een stevige grondslag om zichtbare projecten uit te voeren en als organisatie te leren met als doel: in 2050 is de stad klimaatbestendig.

38. CHN: Digitale inclusie

In combinatie met de aanpak van laaggeletterdheid wordt extra ingezet op digitale inclusie. In de crisis- en herstelnota is hiervoor € 110.000 per jaar voor de periode tot en met 2023 beschikbaar gesteld. Deze worden onttrokken aan de reserve coronafonds.

39. Projectleider dienstverlening hospitality

De concept-visie dienstverlening in het Huis voor de Stad zal verder uitgewerkt worden. Het Huis voor de Stad is bij uitstek het middel om de Helmonders te tonen dat wij er vooral voor hen zijn. Om deze opgave te realiseren zullen wij in 2023 een projectleider aan ons binden die dit proces mogelijk gaat maken.

40. Onderzoeken schaalsprong

Om de schaalsprong op een adequate manier te realiseren zijn onderzoeken nodig. In totaal gaat het om een eenmalig bedrag van € 470.000.

41. Dotatie aan de dekkingsreserve kapitaallasten

In 2023 is incidenteel een onderuitnutting op het kapitaallastenbudget. Deze vrije ruimte storten we in de dekkingsreserve kapitaallasten.

42. Ontwikkeling rijbewijzen en reisdocumenten 2023

Op grond van een prognose van het aantal af te geven reisdocumenten wordt de raming van de opbrengsten en de (rijks)afdrachten aangepast. Daarnaast wordt de onttrekking aan de egaliseringsreserve reisdocumenten/rijbewijzen geraamd.

43. ID-banen gemeente Helmond

N.a.v. de beëindiging van ID-banen (gesubsidieerde arbeid in eigen gemeentelijke organisatie) is besloten om deze door te betalen tot het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Hiervoor is een reserve gevormd. Het bedrag in de reserve is passend om dit te kunnen bekostigen. Zowel de kosten als de dekking hiervan is jaarlijks in de begroting opgenomen.

44. Incidentele kosten Huis voor de Stad

Op 30 juni 2020 heeft onze Raad ingestemd met het basisontwerp Huis voor de Stad en is een investeringskrediet toegekend. De Raad heeft tevens besloten om de eenmalige kosten die zich voordoen te onttrekken aan de reserves. De incidentele lasten en bijbehorende onttrekkingen in 2022 bedragen € 659.000. In 2024 en 2025 is sprake van een incidenteel voordeel op de exploitatielasten van jaarlijks € 179.000. Deze wordt gestort in de algemene reserve.

45. Onttrekking aan de reserve saldo begroting 2020

Bij de begroting van 2020 is € 4,4 miljoen aan incidentele vrije ruimte gereserveerd in de reserve 'saldo begroting 2020'. Deze ruimte wordt achter de hand gehouden om de komende jaren flexibel in te kunnen spelen op onvoorziene ontwikkelingen.

46. Dotatie aan de algemene reserve (voordelig saldo BG 2022-2025)

De begroting 2022-2025 had in de jaren 2022 en 2023 een voordelig saldo (incidenteel). Deze is gestort in de algemene reserve.

47. Onttrekking aan de reserve grondbedrijf (De Braak)

De toelichting op dit item is opgenomen in programma 6 (zie volgnummer 20) omdat deze met elkaar samenhangen.

5.4 Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves					
Toevoegingen aan reserves	Totaal 2023	Waarvan structureel	Waarvan incidenteel		
PROG01	€ -	€ -	€ -		-
PROG02	€ -	€ -	€ -		-
PROG03	€ -	€ -	€ -		-
PROG04	€ -	€ -	€ -		-
PROG05	€ -	€ -	€ -		-
PROG06	€ 1.500.000	€ -	€ 1.500.000		
PROG07	€ -	€ -	€ -		-
PROG08	€ 50.000	€ -	€ 50.000		
PROG09	€ -	€ -	€ -		-
PROG10	€ -	€ -	€ -		-
PROG11	€ -	€ -	€ -		-
PROG12	€ -	€ -	€ -		-
PROG13	€ 2.670.497	€ 317.500	€ 2.352.997		
AD	€ 606.800	€ -	€ 606.800		
Totaal	€ 4.827.297	€ 317.500	€ 4.509.797		

Onttrekkingen aan reserves	Raming 2023	Waarvan structureel	Waarvan incidenteel		
PROG01	€ 67.968	€ 3.968	€ 64.000		
PROG02	€ 1.593.606	€ -	€ 1.593.606		
PROG03	€ 392.134	€ 22.134	€ 370.000		
PROG04	€ 1.898.749	€ 348.749	€ 1.550.000		
PROG05	€ 283.007	€ 283.007	€ -		
PROG06	€ 289.889	€ 276.149	€ 13.740		
PROG07	€ 408.117	€ 58.117	€ 350.000		
PROG08	€ 534.156	€ 54.656	€ 479.500		
PROG09	€ 402.499	€ 217.799	€ 184.700		
PROG10	€ 42.408	€ 42.408	€ -		
PROG11	€ 120.455	€ 120.455	€ -		
PROG12	€ 350.417	€ 417	€ 350.000		
PROG13	€ 326.105	€ 220	€ 325.885		
AD	€ 2.002.337	€ 452.337	€ 1.550.000		
Totaal	€ 8.711.847	€ 1.880.416	€ 6.831.431		

Saldo	€ 3.884.550	€ 1.562.916	€ 2.321.634
--------------	--------------------	--------------------	--------------------

5.5 Reserves en voorzieningen

Naam reserve	Einddatum	Boekwaarde 1-1-2023	Mutaties 2023 Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2023	Mutaties 2024 Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2024	Mutaties 2025 Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2025	Mutaties 2026 Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2026
Algemene reserves														
Algemene Reserve	Onbepaald	€ 73.648.083	€ 650.000	€ -164.000	€ 74.134.083	€ 479.168	€ -64.000	€ 74.549.251	€ 179.168	€ -	€ 74.728.419	€ -	€ -	€ 74.728.419
Algemene reserve Grondbedrijf	Onbepaald	€ 71.998.723	€ -	€ -1.500.000	€ 70.498.723	€ -	€ -	€ 70.498.723	€ -	€ -	€ 70.498.723	€ -	€ -	€ 70.498.723
Totaal algemene reserves		€ 145.646.806	€ 650.000	€ -1.664.000	€ 144.632.806	€ 479.168	€ -64.000	€ 145.047.974	€ 179.168	€ -	€ 145.227.142	€ -	€ -	€ 145.227.142
Bestemmingsreserves														
Specifieke bestemmingsreserves														
Ruimtelijk domein														
Reserve leefbaarheidsmaatregelen	2022	€ 145.688	€ -	€ -65.400	€ 80.288	€ -	€ -65.400	€ 14.888	€ -	€ -	€ 14.888	€ -	€ -	€ 14.888
Reserve mobiliteit en verkeersveiligheid	2022	€ 1.164.544	€ -	€ -	€ 1.164.544	€ -	€ -	€ 1.164.544	€ -	€ -	€ 1.164.544	€ -	€ -	€ 1.164.544
Reserve groene peelvallei	2022	€ 841	€ -	€ -	€ 841	€ -	€ -	€ 841	€ -	€ -	€ 841	€ -	€ -	€ 841
Reserve cofinancieringsfonds	2022	€ 1.714.000	€ -	€ -	€ 1.714.000	€ -	€ -	€ 1.714.000	€ -	€ -	€ 1.714.000	€ -	€ -	€ 1.714.000
Reserve High Tech Automotive Campus	2022	€ 1.960.418	€ -	€ -350.000	€ 1.610.418	€ -	€ -	€ 1.610.418	€ -	€ -	€ 1.610.418	€ -	€ -	€ 1.610.418
Reserve versnellingsagenda duurzaamheid	2022	€ 310.376	€ -	€ -	€ 310.376	€ -	€ -	€ 310.376	€ -	€ -	€ 310.376	€ -	€ -	€ 310.376
Reserve parkeervoorzieningen	Onbepaald	€ 986.244	€ -	€ -	€ 986.244	€ -	€ -	€ 986.244	€ -	€ -	€ 986.244	€ -	€ -	€ 986.244
Reserve ISV Invest. Sted.Vernieuwing	2022	€ 3.568.558	€ -	€ -	€ 3.568.558	€ -	€ -	€ 3.568.558	€ -	€ -	€ 3.568.558	€ -	€ -	€ 3.568.558
Reserve Stedelijke Investerings	2023	€ 2.883.154	€ -	€ -	€ 2.883.154	€ -	€ -	€ 2.883.154	€ -	€ -	€ 2.883.154	€ -	€ -	€ 2.883.154
Reserve samen investeren Brabantstad	2022	€ 119.339	€ -	€ -119.300	€ 39	€ -	€ -	€ 39	€ -	€ -	€ 39	€ -	€ -	€ 39
Reserve Startersleningen	2022	€ 51.536	€ -	€ -	€ 51.536	€ -	€ -	€ 51.536	€ -	€ -	€ 51.536	€ -	€ -	€ 51.536
Reserve stimuleren wonen	2022	€ 1.406.627	€ -	€ -379.500	€ 1.027.127	€ -	€ -358.500	€ 668.627	€ -	€ -358.500	€ 310.127	€ -	€ -	€ 310.127
Reserve glasvezel	Onbepaald	€ 859.163	€ 317.500	€ -	€ 1.176.663	€ 317.500	€ -	€ 1.494.163	€ 317.500	€ -	€ 1.811.663	€ 317.500	€ -	€ 2.129.163
Reserve bouwleges	2022	€ 1.342.000	€ -	€ -	€ 1.342.000	€ -	€ -	€ 1.342.000	€ -	€ -	€ 1.342.000	€ -	€ -	€ 1.342.000
Reserve Regionaal Ontwikkefonds Werklocaties (ROW)	2025	€ 266.000	€ -	€ -	€ 266.000	€ -	€ -	€ 266.000	€ -	€ -	€ 266.000	€ -	€ -	€ 266.000
Reserve Hoogspanning Brandevoort	2026	€ 2.900.000	€ -	€ -	€ 2.900.000	€ -	€ -	€ 2.900.000	€ -	€ -	€ 2.900.000	€ -	€ -	€ 2.900.000
Sociaal domein														
Reserve Sociale stad	2022	€ 2.783.069	€ -	€ -320.000	€ 2.463.069	€ -	€ -	€ 2.463.069	€ -	€ -	€ 2.463.069	€ -	€ -	€ 2.463.069
Reserve integraal veiligheidsbeleid	2022	€ 108.000	€ -	€ -	€ 108.000	€ -	€ -	€ 108.000	€ -	€ -	€ 108.000	€ -	€ -	€ 108.000
Reserve gezondheidsbeleid	2022	€ 20.418	€ -	€ -13.740	€ 6.678	€ -	€ -	€ 6.678	€ -	€ -	€ 6.678	€ -	€ -	€ 6.678
Reserve voorm ID-banen GH	Bij uitstroom	€ 250.332	€ -	€ -50.000	€ 200.332	€ -	€ -50.000	€ 150.332	€ -	€ -50.000	€ 100.332	€ -	€ -50.000	€ 50.332
Reserve Instroom en doorstroombanen	2034	€ 485.018	€ 6.800	€ -99.482	€ 392.336	€ 800	€ -84.847	€ 308.289	€ 800	€ -82.642	€ 226.447	€ 800	€ -82.642	€ 144.605
Reserve Brandweer – profess. organisat	2020	€ 9.889	€ -	€ -	€ 9.889	€ -	€ -	€ 9.889	€ -	€ -	€ 9.889	€ -	€ -	€ 9.889
Reserve ODZOB	2022	€ 201.000	€ -	€ -	€ 201.000	€ -	€ -	€ 201.000	€ -	€ -	€ 201.000	€ -	€ -	€ 201.000
Bedrijfsvoering														
Reserve eenmalige investeringsimpuls	2031	€ 2.018.109	€ -	€ -235.986	€ 1.782.123	€ -	€ -235.986	€ 1.546.137	€ -	€ -235.986	€ 1.310.151	€ -	€ -235.986	€ 1.074.165
Reserve organisatie ontwikkeling	2022	€ 760.534	€ -	€ -	€ 760.534	€ -	€ -	€ 760.534	€ -	€ -	€ 760.534	€ -	€ -	€ 760.534
Reserve Arbeidsvoorwaardenbeleid	2022	€ 240.000	€ -	€ -	€ 240.000	€ -	€ -	€ 240.000	€ -	€ -	€ 240.000	€ -	€ -	€ 240.000
Regionale samenwerkingen	2022	€ 139.982	€ -	€ -	€ 139.982	€ -	€ -	€ 139.982	€ -	€ -	€ 139.982	€ -	€ -	€ 139.982
Saldo begroting 2020	2022	€ 4.390.000	€ -	€ -	€ 4.390.000	€ -	€ -450.000	€ 3.940.000	€ -	€ -3.250.000	€ 690.000	€ -	€ -	€ 690.000
Reserve Corona	2024	€ 8.162.238	€ -	€ -1.060.000	€ 7.102.238	€ -	€ -550.000	€ 6.552.238	€ -	€ -	€ 6.552.238	€ -	€ -	€ 6.552.238
Totaal specifieke bestemmingsreserves		€ 39.247.077	€ 324.300	€ -2.693.408	€ 36.877.969	€ 318.300	€ -1.794.733	€ 35.401.536	€ 318.300	€ -3.977.128	€ 31.742.708	€ 318.300	€ -368.628	€ 31.692.380

Naam reserve	Einddatum	Boekwaarde	Mutaties 2023			Boekwaarde	Mutaties 2024			Boekwaarde	Mutaties 2025			Boekwaarde	Mutaties 2026			Boekwaarde
		1-1-2023	Toevoeging	Onttrekking		31-12-2023	Toevoeging	Onttrekking		31-12-2024	Toevoeging	Onttrekking		31-12-2025	Toevoeging	Onttrekking		31-12-2026
Dekkingsreserves																		
Dekkingsreserve kapitaallasten	Onbepaald	€ 41.831.473	€ 3.821.428	€ -1.644.430	€	44.008.471	€ 450.000	€ -1.904.875	€	42.553.596	€ 3.250.000	€ -4.881.091	€	40.922.505	€ -	€ -2.250.581	€	38.671.924
Totaal dekkingsreserves		€ 41.831.473	€ 3.821.428	€ -1.644.430	€	44.008.471	€ 450.000	€ -1.904.875	€	42.553.596	€ 3.250.000	€ -4.881.091	€	40.922.505	€ -	€ -2.250.581	€	38.671.924
Egalisatiereserves																		
Reserve sociaal domein	Onbepaald	€ 10.505.205	€ -	€ -1.050.000	€	9.455.205	€ -	€ -750.000	€	8.705.205	€ -	€ -	€	8.705.205				€ 8.705.205
Reserve i-deel	Onbepaald	€ 3.050.659	€ -	€ -1.444.124	€	1.606.535	€ -	€ -10.539	€	1.595.996	€ -	€ -145.752	€	1.450.244	€ -	€ -4.982	€	1.445.262
Egalisatiereserve Verkiezingen	Onbepaald	€ 153.525	€ -	€ -	€	153.525	€ -	€ -	€	153.525	€ -	€ -	€	153.525	€ -	€ -	€	153.525
Egalisatiereserve Rijbewijzen & Reisdoc.	Onbepaald	€ 184.316	€ 31.569	€ -215.885	€	-	€ -	€ -	€	-	€ -	€ -	€	-	€ -	€ -	€	-
Reserve afvalstoffenheffing	Onbepaald	€ 2.761.834			€	2.761.834			€	2.761.834			€	2.761.834				€ 2.761.834
Reserve onderhoud buitensport	Onbepaald	€ 783.286	€ -	€ -	€	783.286	€ -	€ -	€	783.286	€ -	€ -	€	783.286	€ -	€ -	€	783.286
Reserve automatisering algemeen	Onbepaald	€ 3.105.470	€ -	€ -	€	3.105.470	€ -	€ -	€	3.105.470	€ -	€ -	€	3.105.470	€ -	€ -	€	3.105.470
Reserve onderhoud gebouwen (vastgoed)	Onbepaald	€ 899.815	€ -	€ -	€	899.815	€ -	€ -	€	899.815	€ -	€ -	€	899.815	€ -	€ -	€	899.815
Reserve Gemeentemuseum	Onbepaald	€ 171.254			€	171.254			€	171.254			€	171.254				€ 171.254
Bestemmingsreserve Theater Speelhuis	Onbepaald	€ 60.823	€ -	€ -	€	60.823	€ -	€ -	€	60.823	€ -	€ -	€	60.823	€ -	€ -	€	60.823
Reserve ERD WGA en ZW	Onbepaald	€ 248.286	€ -	€ -	€	248.286	€ -	€ -	€	248.286	€ -	€ -	€	248.286	€ -	€ -	€	248.286
Totaal egalisatiereserves		€ 21.924.473	€ 31.569	€ -2.710.009	€	19.246.033	€ -	€ -760.539	€	18.485.494	€ -	€ -145.752	€	18.339.742	€ -	€ -4.982	€	18.334.760
Totaal bestemmingsreserves		€ 103.003.023	€ 4.177.297	€ -7.047.847	€	100.132.473	€ 768.300	€ -4.460.147	€	96.440.626	€ 3.568.300	€ -9.003.971	€	91.004.955	€ 318.300	€ -2.624.191	€	88.699.064
Reserves		€ 248.649.829	€ 4.827.297	€ -8.711.847	€	244.765.279	€ 1.247.468	€ -4.524.147	€	241.488.600	€ 3.747.468	€ -9.003.971	€	236.232.097	€ 318.300	€ -2.624.191	€	233.926.206
Voorzieningen																		
Voorziening wethouderspensionen		€ 8.205.728	€ 250.000	€ -250.000	€	8.205.728	€ -	€ -225.000	€	7.980.728	€ -	€ -225.000	€	7.755.728	€ -	€ -225.000	€	7.530.728
Voorziening rioleringslasten		€ 28.041.346	€ 3.542.561		€	31.583.907	€ 3.594.286		€	35.178.193	€ 3.594.286		€	38.772.479	€ 3.594.286		€	42.366.765
Voorziening mobiliteit		€ 286.260			€	286.260			€	286.260			€	286.260			€	286.260
Voorziening onderhoud tbv bevoegd gezag scholen		€ 1.405.605			€	1.405.605			€	1.405.605			€	1.405.605			€	1.405.605
Voorziening grondbedrijf		€ 69.437.851	€ 1.388.757	€ -8.088.199	€	62.738.409	€ 1.254.768	€ -10.634.615	€	53.358.562	€ 1.067.171	€ -21.850.923	€	32.574.810	€ 651.496	€ -	€	33.226.306
Voorziening verliesl contracten fac grondbedr		€ 90.000		€ -30.000	€	60.000		€ -30.000	€	30.000		€ -30.000	€	-			€	-
Voorziening kwaliteitsverbeter landschap		€ 121.600			€	121.600			€	121.600			€	121.600			€	121.600
Voorzieningen		€ 107.588.390	€ 5.181.318	€ -8.368.199	€	104.401.509	€ 4.849.054	€ -10.889.615	€	98.360.948	€ 4.661.457	€ -22.105.923	€	80.916.482	€ 4.245.782	€ -225.000	€	84.937.264

5.6 Investeringsprogramma (IVP)

(bedragen x €1.000)

Progr.	Investeringsprogramma 2023	2023	2024	2025	2026
		IVP 2023	Kapitaallasten		
Vervangingsinvesteringen					
1	Vervangen camera's cameratoezicht	100	21	21	21
6	Vervanging sportvelden	800	35	34	34
11	Wegen regulier	2.000	60	60	59
11	Opwaarderen openbare verlichting	700	30	30	30
11	Vervanging verkeerregelininstallaties (VRI's)	1.740	61	60	60
11	Openbaar groen	570	25	25	24
11	Vervanging bomen	450	20	19	19
11	Vervanging natuur en recreatie	150	7	6	6
11	Kasteel Traverse	100	3	3	3
12	Rioleringszorg (kostendekkend via rioolrecht)	1.746	0	0	0
12	dekking rioolrecht *	-1.746	0	0	0
12	Vervanging containers	60	7	7	6
12	dekking afvalstoffenheffing *	-60	-7	-7	-6
12	Ondergrondse containers	3.500	385	382	378
12	dekking afvalstoffenheffing *	-3.500	-385	-382	-378
13	Huis voor de stad	1.260	44	44	43
13	Dekking incidentele middelen *	-1.260	-44	-44	-43
13	Huis voor de stad WKO installatie	300	11	11	11
13	Dekking Huis voor de stad WKO installatie politie *	-300	-11	-11	-11
AD	Onderhoud en vervanging van de ICT-infrastructuur	405	85	84	83
Nieuw beleid					
5	Projecten cultuur	150	7	6	6
5	Bibliotheek op iedere Helmondse School	170	10	10	10
8	t Gulden Land en landschapspark Kloostereind	470	20	20	20
9	Wijkinvesteringen - herstructurering en leefbaarheidsvraagstukl	525	23	23	22
10	Groen en adaptief Wijkpark Brouwhuis	500	22	22	21
10	30km-zones in Helmond-Noord en Dierdonk	750	33	32	32
10	Uitvoering Fietsagenda Helmond	1.500	65	65	64
11	Vorbereiding vergroenen van de stad	250	11	11	11
Totaal (investeringsprogramma exclusief dekking)		18.196	538	531	525

* Budgettair neutraal

5.7 Kansrijke investeringen 2023-2025

					(bedragen x €1.000)		
Progr. Investeren		2024	2025	2026	Totaal	2025	2026
					Kansrijke investeringen		kapitaallasten
Vervangingsinvesteringen							
4	Speelvoorzieningen	250	250	250	750	19	38
4	Skatevoorzieningen	65	0	0	65	4	4
6	Vervanging sportvelden	700	300	300	1.300	30	43
6	Meerkosten de Braak	0	4.800	0	4.800	0	144
6	Dekking Ons Middelbaar Onderwijs *	0	-1.200	0	-1.200	0	-36
6	Dekking incidentele middelen *	0	-3.600	0	-3.600	0	-108
11	Wegen regulier	4.000	3.600	3.600	11.200	120	227
11	Opwaarderen openbare verlichting	700	700	700	2.100	30	60
11	Vervanging verkeerregelininstallaties (VRI's)	1.420	1.710	1.870	5.000	50	109
11	Openbaar groen	495	450	450	1.395	21	41
11	Vervanging bomen	450	450	450	1.350	20	39
11	Vervanging natuur en recreatie	150	150	150	450	7	13
11	Kasteel Traverse	2.500	0	0	2.500	75	75
11	Deurneseweg	1.500	0	0	1.500	45	45
12	Rioleringszorg (kostendekkend via rioolrecht)	1.793	1.793	1.793	5.379	0	0
12	dekking rioolrecht *	-1.793	-1.793	-1.793	-5.379	0	0
12	Vervanging containers	60	60	60	180	7	13
12	dekking afvalstoffenheffing *	-60	-60	-60	-180	-7	-13
AD	Onderhoud en vervanging van de ICT-infrastructuur	704	773	773	2.250	148	309
Nieuw beleid							
5	Projecten cultuur	1.250	1.375	150	2.775	54	113
8	Wonen	350	350	350	1.050	15	34
9	Vergroten aantrekkelijkheid Centrum	0	3.000	0	3.000	0	130
9	Wijkinvesteringen - herstructurering en leefbaarheidsvraagstuk	525	900	850	2.275	23	62
10	30km-zones in Helmond-Noord en Dierdonk	750	0	0	750	33	32
10	Uitvoering Fietsagenda Helmond	2.250	2.450	1.125	5.825	98	203
10	Regionale Bereikbaarheidsagenda	3.000	3.000	2.000	8.000	130	259
10	Flankerende maatregelen N279	0	2.500	0	2.500	0	75
11	Vergroenen van de stad	1.075	1.075	1.075	3.225	47	93
12	Uitvoering Natuurontwikkeling in kader van B5-bod	250	0	0	250	11	11
AD	Verduurzamen gemeentelijk vastgoed	250	250	0	500	15	30
Totaal (investeringsprogramma exclusief dekking)		24.487	29.936	15.946	70.369	995	2.045

* Budgettair neutraal

5.8 BBV Indicatoren

Hieronder worden de verplichte BBV indicatoren verdeeld over de diverse programma's weergegeven. Voor de invoer van de verplichte BBV indicatoren zijn we als gemeente Helmond afhankelijk van landelijke cijfers aangeleverd door diverse partijen. Indien deze cijfers (nog) niet beschikbaar zijn gesteld zijn deze indicatoren niet (volledig) gevuld.

Programma 01 Veiligheid en handhaving

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
1.01	Diefstallen uit woning (per 1.000 woningen)	4,4	3,4	2,9	2,1	2,2		Waarstaatjegemeente.nl
1.02	Geweldsmisdrijven (per 1.000 inwoners)	8	7	7,4	7,1	5,6		Waarstaatjegemeente.nl
1.03	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte per 1.000 inwoners)	7	7,9	8,1	9	6,6		Waarstaatjegemeente.nl
1.04	Verwijzingen Halt (aantal)	110	99	109	121	75		Waarstaatjegemeente.nl
1.05	Winkeldiefstal (per 1.000 inwoners)	3,1	3,1	2,3	2,2	1,9		Waarstaatjegemeente.nl

Programma 02 Werk en inkomen

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
2.01	Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de potentiële beroepsbevolking)	65,4%	67,5%	69,5%	69,1%	71,0%		Waarstaatjegemeente.nl (hele jaar)
2.02	Personen met een bijstandsuitkering (per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder)	49,9	49,1	46,2	52,8	47,5		Waarstaatjegemeente.nl (hele jaar)
2.03	Lopende re-integratievoorzieningen (per 10.000 inwoners 15-64 jaar)	119	128	112	127			Waarstaatjegemeente.nl (2020 1e helft v/h jaar, de rest is 2e helft)
2.04	Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar)	7%	7%	7%	7%			Waarstaatjegemeente.nl

Programma 03 Zorg en welzijn

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
3.01	Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo (per 1.000 inwoners)	86	87	90	79	96		Waarstaatjegemeente.nl, (2021 2e helft v/h jaar)

Programma 04 Jeugd en onderwijs

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
4.01	Werkloze jongeren (% 16 t/m 22 jarigen)	3%	2%	2%	3%			Waarstaatjegemeente.nl
4.02	Absoluut verzuim (per 1.000 leerlingen)	2,6	3,4	4	3,6			Waarstaatjegemeente.nl
4.03	Relatief verzuim (per 1.000 leerlingen)	11	12	18				Waarstaatjegemeente.nl
4.04	Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs)	2,2%	1,9%	2,1%	2,10%	2,30%		Waarstaatjegemeente.nl
4.05	Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar)	9,5%	8,9%	8,5%	8,2%	11,7%		Waarstaatjegemeente.nl (2021 1e helft v/h jaar, de rest is 2e helft)
4.06	Jongeren met jeugdbescherming (% van alle jongeren tot 18 jaar)	0,9%	0,9%	0,9%	1,0%	1,1%		Waarstaatjegemeente.nl
4.07	Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar)	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%		Waarstaatjegemeente.nl (2020 1e helft v/h jaar, de rest is 2e helft)
4.08	Jongeren met delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen)	1%	1%	2%	1%			Waarstaatjegemeente.nl

Programma 06 Sport en beweging

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
6.01	Niet-sporters (%)				52,7%			Waarstaatjegemeente.nl

Programma 7 Economisch beleid en werkgelegenheid

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
7.01	Vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners van 15 t/m 64 jaar)	119,2	124,9	132,2	137,3	141,8		Waarstaatjegemeente.nl
7.02	Banen (aantal per 1.000 inwoners van 15 - 75 jaar)	638,3	658,3	670,5	667	673,5		Waarstaatjegemeente.nl
7.03	Functiemenging (verhouding banen en woningen in %)	52,6%	53,4%	53,7%	53,6%	53,7%		Waarstaatjegemeente.nl

Programma 08 Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
8.01	Gemiddelde WOZ-waarde (duizend euro)	198	205	215	231	246		Waarstaatjegemeente.nl
8.02	Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen)	6,5	9,7	9,8	10,4	14		Waarstaatjegemeente.nl

Programma 12 Milieu

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
12.01	Omvang huishoudelijk restafval (kg per inwoner)	183	187	181				Waarstaatjegemeente.nl
12.02	Hernieuwbare elektriciteit (%)	1,0%	1,5%	3,2%	5,8%			Waarstaatjegemeente.nl

Programma 13 Bestuur en organisatie

Nr.	Strategische indicatoren	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Meting: jaar, peildatum en bron
13.01	Formatie (FTE per 1.000 inwoners)	6,34	6,49	6,25	6,31	6,74	6,93	AOG
13.02	Bezetting (FTE per 1.000 inwoners)	6,94	6,13	6,02	6	6,58	7,17	AOG
13.03	Apparaatskosten (kosten per inwoner)	285	322	1.114	875	893	927	Financien
13.04	Kosten inhuur externen als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	5,1%	4,6%		22,8%	27,2%	21,4%	Financien
13.05	Overhead (%)	7,5%	8,2%	9,8%	10,2%	9,8%	10,1%	Financien
13.06	Demografische druk (verhouding beroepsbevolking versus jeugd en ouderen)	67,9	68	76,7	76,2	66,5	66	Waarstaatjegemeente.nl
13.07	Gemeentelijke woonlasten eenpersoons-huishoudens (€)	750	752	757	766	763	898	Waarstaatjegemeente.nl
13.08	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishoudens (€)	750	752	757	766	785	935	Waarstaatjegemeente.nl

5.9 Overzicht van geraamde baten en lasten per taakveld

(bedragen * € 1.000)

taakveld	Taakveld omschrijving	2023 Lasten	2023 Baten
0 Bestuur en ondersteuning			
0.1	Bestuur	6.778	400
0.10	Mutaties reserves	4.827	8.712
0.2	Burgerzaken	3.862	968
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	2.304	2.655
0.4	Overhead	44.553	2.264
0.5	Treasury	389	828
0.61	OZB woningen	431	21.409
0.62	OZB niet-woningen	0	3.827
0.63	Parkeerbelasting	0	3.896
0.64	Belastingen overig	638	1.221
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	-1.363	224.373
0.8	Overige baten en lasten	3.878	0
Resultaat Bestuur en ondersteuning		66.297	270.553
1 Veiligheid			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	5.323	219
1.2	Openbare orde en veiligheid	4.377	419
Resultaat Veiligheid		9.700	638
2 Vervoer			
2.1	Verkeer en vervoer	13.684	894
2.2	Parkeren	2.036	45
2.4	Economische havens en waterwegen	77	32
Resultaat Vervoer		15.798	971
3 Economie			
3.1	Economische ontwikkeling	3.942	111
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	9.857	8.959
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	166	234
3.4	Economische promotie	1.451	394
Resultaat Economie		15.416	9.697
4 Onderwijs			
4.1	Openbaar basisonderwijs	285	0
4.2	Onderwijshuisvesting	4.051	586
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.449	1.802
Resultaat Onderwijs		8.785	2.388
5 Sport, cultuur en recreatie			
5.1	Sportbeleid en activering	1.510	0
5.2	Sportaccommodaties	5.379	1.627
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	7.825	2.156
5.4	Musea	2.760	460
5.5	Cultureel erfgoed	53	3
5.6	Media	2.906	728
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	6.639	158
Resultaat Sport, cultuur en recreatie		27.072	5.132

(bedragen *€ 1.000)

taakveld	Taakveld omschrijving	2023 Lasten	2023 Baten
6 Sociaal domein			
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	24.313	6.118
6.2	Wijkteams	1.399	0
6.3	Inkomensregelingen	62.414	42.150
6.4	Begeleide participatie	16.039	0
6.5	Arbeidsparticipatie	7.546	300
6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	2.567	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	20.771	1.902
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	34.199	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	23.593	170
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.528	0
Resultaat Sociaal domein		194.369	50.640
7 Volksgezondheid en milieu			
7.1	Volksgezondheid	2.376	0
7.2	Riolering	6.665	8.916
7.3	Afval	8.776	12.935
7.4	Milieubeheer	3.744	839
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	16	0
Resultaat Volksgezondheid en milieu		21.578	22.689
8 Volkshuisv, RO en sted. vernieuwing			
8.1	Ruimtelijke ordening	1.696	87
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	52.569	52.569
8.3	Wonen en bouwen	5.921	3.838
Resultaat Volkshuisv, RO en sted. vernieuwing		60.187	56.494
Eindtotaal		419.201	419.201

5.10 Taakvelden per programma

					(bedragen * € 1.000)	
Programma	Programma Omschrijving	Taakveld	Taakveld Omschrijving	2023 Lasten	2023 Baten	
PROG01	Veiligheid en handhaving	0.10	Mutaties reserves	0	68	
PROG01	Veiligheid en handhaving	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	5.208	219	
PROG01	Veiligheid en handhaving	1.2	Openbare orde en veiligheid	4.375	419	
Totaal PROG01				9.583	706	
PROG02	Werk en inkomen	0.10	Mutaties reserves	0	1.594	
PROG02	Werk en inkomen	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	901	728	
PROG02	Werk en inkomen	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	542	19	
PROG02	Werk en inkomen	6.3	Inkomensregelingen	62.350	42.150	
PROG02	Werk en inkomen	6.4	Begeleide participatie	16.039	0	
PROG02	Werk en inkomen	6.5	Arbeidsparticipatie	7.546	300	
PROG02	Werk en inkomen	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	1.458	258	
Totaal PROG02				88.835	45.048	
PROG03	Zorg en welzijn	0.10	Mutaties reserves	0	392	
PROG03	Zorg en welzijn	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	9.218	1.522	
PROG03	Zorg en welzijn	6.2	Wijkteams	1.147	0	
PROG03	Zorg en welzijn	6.6	Maatwerkvoorziening (WMO)	2.567	0	
PROG03	Zorg en welzijn	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	19.313	1.644	
PROG03	Zorg en welzijn	6.81	Geëscaleerde zorg 18+	23.593	170	
PROG03	Zorg en welzijn	7.1	Volksgezondheid	2.376	0	
PROG03	Zorg en welzijn	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	10	0	
Totaal PROG03				58.224	3.728	
PROG04	Jeugd en onderwijs	0.10	Mutaties reserves	0	1.899	
PROG04	Jeugd en onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	285	0	
PROG04	Jeugd en onderwijs	4.2	Onderwijshuisvesting	4.051	586	
PROG04	Jeugd en onderwijs	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.548	1.074	
PROG04	Jeugd en onderwijs	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	350	0	
PROG04	Jeugd en onderwijs	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	13.960	4.458	
PROG04	Jeugd en onderwijs	6.2	Wijkteams	251	0	
PROG04	Jeugd en onderwijs	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	34.199	0	
PROG04	Jeugd en onderwijs	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	1.528	0	
Totaal PROG04				58.172	8.017	
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	0.10	Mutaties reserves	0	283	
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	3.4	Economische promotie	1.451	394	
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	7.825	2.156	
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	5.4	Musea	2.760	460	
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	5.5	Cultureel erfgoed	53	3	
PROG05	Cultuur, toerisme en recreatie	5.6	Media	2.722	721	
Totaal PROG05				14.811	4.017	
PROG06	Sport en bewegen	0.10	Mutaties reserves	1.500	290	
PROG06	Sport en bewegen	5.1	Sportbeleid en activering	1.510	0	
PROG06	Sport en bewegen	5.2	Sportaccommodaties	5.379	1.627	
PROG06	Sport en bewegen	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	257	6	
Totaal PROG06				8.646	1.923	
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	0.10	Mutaties reserves	0	408	
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	0.64	Belastingen overig	0	28	
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	3.1	Economische ontwikkeling	3.942	111	
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	166	234	
PROG07	Economisch beleid en werkgelegenheid	7.4	Milieubeheer	17	5	
Totaal PROG07				4.125	785	

(bedragen * € 1.000)

Programma	Programma Omschrijving	Taakveld	Taakveld Omschrijving	2023 Lasten	2023 Baten
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesti	0.10	Mutaties reserves	50	534
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesti	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.795	2.655
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesti	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	8.959	8.959
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesti	8.1	Ruimtelijke ordening	1.696	87
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesti	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	52.569	52.569
PROG08	Ruimtelijke ordening en volkshuisvesti	8.3	Wonen en bouwen	4.989	3.838
Totaal PROG08				70.059	68.641
PROG09	Stedelijke vernieuwing	0.10	Mutaties reserves	0	402
PROG09	Stedelijke vernieuwing	0.64	Belastingen overig	0	135
PROG09	Stedelijke vernieuwing	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	898	0
PROG09	Stedelijke vernieuwing	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	920	0
PROG09	Stedelijke vernieuwing	8.3	Wonen en bouwen	936	0
Totaal PROG09				2.755	537
PROG10	Verkeer en mobiliteit	0.10	Mutaties reserves	0	42
PROG10	Verkeer en mobiliteit	2.1	Verkeer en vervoer	2.973	132
Totaal PROG10				2.973	175
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	0.10	Mutaties reserves	0	120
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	0.63	Parkeerbelasting	0	3.896
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	116	0
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	1.2	Openbare orde en veiligheid	2	0
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	2.1	Verkeer en vervoer	10.039	576
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	2.2	Parkeren	2.036	45
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	2.4	Economische havens en waterwegen	77	32
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.727	152
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	7	0
PROG11	Openbare ruimte en natuurbeschermin	8.3	Wonen en bouwen	12	0
Totaal PROG11				18.016	4.822
PROG12	Milieu	0.10	Mutaties reserves	0	350
PROG12	Milieu	2.1	Verkeer en vervoer	673	185
PROG12	Milieu	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	304	0
PROG12	Milieu	6.3	Inkomensregelingen	65	0
PROG12	Milieu	7.2	Riolering	6.665	8.916
PROG12	Milieu	7.3	Afval	8.776	12.935
PROG12	Milieu	7.4	Milieubeheer	3.727	834
Totaal PROG12				20.210	23.220
PROG13	Bestuur en organisatie	0.1	Bestuur	6.567	400
PROG13	Bestuur en organisatie	0.10	Mutaties reserves	2.670	326
PROG13	Bestuur en organisatie	0.2	Burgerzaken	3.862	968
PROG13	Bestuur en organisatie	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	508	0
PROG13	Bestuur en organisatie	0.5	Treasury	0	380
PROG13	Bestuur en organisatie	0.8	Overige baten en lasten	727	0
PROG13	Bestuur en organisatie	5.6	Media	184	6
Totaal PROG13				14.519	2.081
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.1	Bestuur	211	0
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.10	Mutaties reserves	607	2.002
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.4	Overhead	44.553	2.264
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.5	Treasury	389	448
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.61	OZB woningen	431	21.409
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.62	OZB niet-woningen	0	3.827
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.64	Belastingen overig	638	1.059
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefo	-1.363	224.373
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	0.8	Overige baten en lasten	3.151	0
PROG14	Algemene dekkingsmiddelen	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-343	119
Totaal PROG14				48.275	255.501
Eindtotaal				419.201	419.201

5.11 Financiële positie

Activa	01-01-2023	01-01-2024	01-01-2025	01-01-2026	01-01-2027
Vaste activa					
Materiële vaste activa	277.260.550	331.408.235	354.384.354	376.133.433	380.091.354
Financiële vaste activa	22.782.455	20.501.794	18.741.695	17.091.946	14.510.457
Totaal vaste activa	300.043.005	351.910.029	373.126.050	393.225.379	394.601.811
Vlottende activa					
Onderhanden werk bouwgrondexploitatie	127.744.477	116.929.006	96.075.486	80.474.151	69.264.825
Totaal vlottende activa	127.744.477	116.929.006	96.075.486	80.474.151	69.264.825
Totaal activa	427.787.482	468.839.036	469.201.535	473.699.530	463.866.636
Passiva	2023	2024	2025	2026	2027
Vaste passiva					
Eigen vermogen (reserves)	248.649.829	244.765.279	241.488.600	236.232.097	233.926.206
Voorzieningen	38.150.539	41.663.100	45.002.386	48.341.672	51.710.958
Langlopende schulden	105.372.114	146.795.656	147.095.549	153.510.761	142.614.472
Totaal vaste passiva	392.172.482	433.224.036	433.586.535	438.084.530	428.251.636
Vlottende passiva					
Kortlopende financiering	35.615.000	35.615.000	35.615.000	35.615.000	35.615.000
Totaal vlottende passiva	35.615.000	35.615.000	35.615.000	35.615.000	35.615.000
Totaal passiva	427.787.482	468.839.036	469.201.535	473.699.530	463.866.636